

GÖTA HOVRÄTT
Avdelning 3
Rotel 31

BESLUT
2019-06-18
Jönköping

Mål/Ärende nr
B 518-19

Sid 1 (44)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 17 januari 2019 i mål nr B 1296-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 28)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande och motpart (Tilltalad)

Muhamad Almarie, 19980207-2018
Lotsgatan 3 A
414 58 Göteborg

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Allan Stutzinsky
Advokatfirman SJS KB
Kristinelundsgatan 16
411 37 Göteborg

SAKEN

Grovt bokföringsbrott m.m.

HOVRÄTTENS AVGÖRANDE

Hovrätten undanröjer tingsrättens dom i överklagad del och återförvisar målet till tingsrätten för fortsatt handläggning.

Hovrätten påminner om att beslagen består.

Dok.Id 299751

Postadress
Box 2223
550 02 Jönköping

Besöksadress
Hovrättsgård 4

Telefon
036-15 69 00

E-post: gota.hovratt@dom.se
www.gotahovratt.se

Telefax
036-15 65 36

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 17 januari 2019 i mål nr B 1296-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 28)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande och motpart (Tilltalad)

Amar Abdulamir Hashim Almousawa, 19930331-7474
Stipendiegränd 2 B
907 35 Umeå

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Per Nyberg
Advokatfirman Per Nyberg AB
Nygatan 22
903 27 Umeå

SAKEN

Grovt bokföringsbrott m.m.

HOVRÄTTENS AVGÖRANDE

Hovrätten undanröjer tingsrättens dom i överklagad del och återförvisar målet till tingsrätten för fortsatt handläggning.

Hovrätten påminner om att beslagen består.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 17 januari 2019 i mål nr B 1296-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 28)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande och motpart (Tilltalad)

Fahima Huseini, 19980102-4820
Rågsvedsvägen 95
124 65 Bandhagen

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Mats Flodén
Advokatfirman Bastling & Partners AB
Kungsgatan 26, 5 tr
111 35 Stockholm

SAKEN

Grovt bokföringsbrott m.m.

HOVRÄTTENS AVGÖRANDE

Hovrätten undanröjer tingsrättens dom i överklagad del och återförvisar målet till tingsrätten för fortsatt handläggning.

Hovrätten påminner om att beslagen består.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 17 januari 2019 i mål nr B 1296-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 28)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande och motpart (Tilltalad)

Besarta Gashi, 19880715-4789
Trebackalånggatan 100
281 42 Hässleholm

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Filip Savic
Advokatfirman Sundberg & Savic HB
Erik Dahlbergsgatan 16 A
211 48 Malmö

SAKEN

Grovt bokföringsbrott m.m.

HOVRÄTTENS AVGÖRANDE

Hovrätten undanröjer tingsrättens dom i överklagad del och återförvisar målet till tingsrätten för fortsatt handläggning.

Hovrätten påminner om att beslagen består.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 17 januari 2019 i mål nr B 1296-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 28)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande och motpart (Tilltalad)

ATHIR Abdulrahman Najem, 19930601-3294
Vougts Väg 26
213 72 Malmö

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Maria Persson
Allmänna Advokatbyrån i Malmö HB
Själbodgatan 10
211 35 Malmö

SAKEN

Grovt bokföringsbrott m.m.

HOVRÄTTENS AVGÖRANDE

Hovrätten undanröjer tingsrättens dom i överklagad del och återförvisar målet till tingsrätten för fortsatt handläggning.

Hovrätten påminner om att beslagen består.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 17 januari 2019 i mål nr B 1296-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 28)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande och motpart (Tilltalad)

Nadia Yasmin, 19940710-8704
c/o Robina Yasmin
Forellgatan 14
133 42 Saltsjöbaden

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Josefine Sundberg
Advokatfirman JS
Box 19119
104 32 Stockholm

Ombud och tillfällig offentlig försvarare: Advokat Emilia Hermanrud
Fyrtorn Advokatbyrå AB
Box 38042
100 64 Stockholm

SAKEN

Grovt bokföringsbrott m.m.

HOVRÄTTENS AVGÖRANDE

Hovrätten undanröjer tingsrättens dom i överklagad del och återförvisar målet till tingsrätten för fortsatt handläggning.

Hovrätten påminner om att beslagen består.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 17 januari 2019 i mål nr B 1296-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 28)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande och motpart (Tilltalad)

Sadeq Faizi, 19990321-5938
c/o Zahra Hussani
Södra Fjädermolnsgatan 4
418 42 Göteborg

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Joakim Gillersten
Advokatbyrån Gillersten AB
Energigatan 12
434 37 Kungsbacka

SAKEN

Grovt bokföringsbrott m.m.

HOVRÄTTENS AVGÖRANDE

Hovrätten undanröjer tingsrättens dom i överklagad del och återförvisar målet till tingsrätten för fortsatt handläggning.

Hovrätten påminner om att beslagen består.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 17 januari 2019 i mål nr B 1296-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 28)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande och motpart (Tilltalad)

Sabina Ashraf, 19990220-5328
c/o Ashraf M.
Tensta Allé 4
163 64 Spånga

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Magnus Bungsmuhr
LEX Advokatbyrå HB
Box 5305
102 47 Stockholm

SAKEN

Grovt bokföringsbrott m.m.

HOVRÄTTENS AVGÖRANDE

Hovrätten undanröjer tingsrättens dom i överklagad del och återförvisar målet till tingsrätten för fortsatt handläggning.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 17 januari 2019 i mål nr B 1296-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 28)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande och motpart (Tilltalad)

Diana Sadeghei Fazel, 19960305-7127
Vägstolsvägen 13
215 80 Malmö

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Maria Persson
Allmänna Advokatbyrån i Malmö HB
Själbodgatan 10
211 35 Malmö

SAKEN

Grovt bokföringsbrott m.m.

HOVRÄTTENS AVGÖRANDE

Hovrätten undanröjer tingsrättens dom i överklagad del och återförvisar målet till tingsrätten för fortsatt handläggning.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 17 januari 2019 i mål nr B 1296-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 28)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande och motpart (Tilltalad)

CIMONE Jimo Beuret, 19861009-1244
c/o Per Törnquist
Kungsgatan 46
903 26 Umeå

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Mats Tornéus
Advokatfirman Tornéus AB
Brigadgatan 19
587 58 Linköping

SAKEN

Grovt bokföringsbrott m.m.

HOVRÄTTENS AVGÖRANDE

Hovrätten undanröjer tingsrättens dom i överklagad del och återförvisar målet till tingsrätten för fortsatt handläggning.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 17 januari 2019 i mål nr B 1296-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 28)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande och motpart (Tilltalad)

Archavir Amini Hajbashi, 19960407-0053
c/o Mohseni
Birger Jarlsgatan 109 A
113 56 Stockholm

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Karl Harling
Advokatbyrån Bratt Feinsilber Harling AB
Box 24164
104 51 Stockholm

SAKEN

Grovt bokföringsbrott m.m.

HOVRÄTTENS AVGÖRANDE

Hovrätten undanröjer tingsrättens dom i överklagad del och återförvisar målet till tingsrätten för fortsatt handläggning.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 17 januari 2019 i mål nr B 1296-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 28)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande och motpart (Tilltalad)

NELLY Claudia Carola Edin, 19971030-4602
Björns Trädgårdsgränd 3
116 21 Stockholm

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Jonas Tamm
Fria Advokater KB
Box 12706
112 94 Stockholm

SAKEN

Grovt bokföringsbrott m.m.

HOVRÄTTENS AVGÖRANDE

Hovrätten undanröjer tingsrättens dom i överklagad del och återförvisar målet till tingsrätten för fortsatt handläggning.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 17 januari 2019 i mål nr B 1296-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 28)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande och motpart (Tilltalad)

Mohammed Ghaleb Abdul Amir, 19970211-5339
Stensjögatan 12
217 65 Malmö

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Maria Persson
Allmänna Advokatbyrån i Malmö HB
Själbodgatan 10
211 35 Malmö

SAKEN

Grovt bokföringsbrott m.m.

HOVRÄTTENS AVGÖRANDE

Hovrätten undanröjer tingsrättens dom i överklagad del och återförvisar målet till tingsrätten för fortsatt handläggning.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 17 januari 2019 i mål nr B 1296-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 28)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande och motpart (Tilltalad)

Norhaan Ahmad, 19960625-7948
c/o Mawaheb Ahmad
Bennets Väg 45
213 66 Malmö

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Roland Tidén
Advokat Roland Tidén AB
S:t Johannesgatan 2, 4 vån
211 46 Malmö

SAKEN

Grovt bokföringsbrott m.m.

HOVRÄTTENS AVGÖRANDE

Hovrätten undanröjer tingsrättens dom i överklagad del och återförvisar målet till tingsrätten för fortsatt handläggning.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 17 januari 2019 i mål nr B 1296-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 28)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande och motpart (Tilltalad)

Robin Huynh, 19941226-7677
Uppsalagatan 2
252 50 Helsingborg

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Roland Tidén
Advokat Roland Tidén AB
S:t Johannesgatan 2, 4 vån
211 46 Malmö

SAKEN

Grovt bokföringsbrott m.m.

HOVRÄTTENS AVGÖRANDE

Hovrätten undanröjer tingsrättens dom i överklagad del och återförvisar målet till tingsrätten för fortsatt handläggning.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 17 januari 2019 i mål nr B 1296-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 28)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande och motpart (Tilltalad)

Erik MARCO Vittorio Zanata Petersson, 19961123-2472
Hyllie Kyrkoväg 56
216 16 Limhamn

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Fredrik Kjellin
Advokatgruppen Mikael Nilsson i Malmö AB
Stortorget 29
211 34 Malmö

SAKEN

Grovt bokföringsbrott m.m.

HOVRÄTTENS AVGÖRANDE

Hovrätten undanröjer tingsrättens dom i överklagad del och återförvisar målet till tingsrätten för fortsatt handläggning.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 17 januari 2019 i mål nr B 1296-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 28)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande och motpart (Tilltalad)

EVYLYN Maud Manestam, 19960331-6101
Earyds gård 1
331 96 Värnamo

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Anders Tolke
Jönköpings Advokatbyrå HB
Östra Storgatan 7
553 21 Jönköping

SAKEN

Grovt bokföringsbrott m.m.

HOVRÄTTENS AVGÖRANDE

Hovrätten undanröjer tingsrättens dom i överklagad del och återförvisar målet till tingsrätten för fortsatt handläggning.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 17 januari 2019 i mål nr B 1296-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 28)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande och motpart (Tilltalad)

SARA Rojan Hamaamin, 19940527-0803
Fjällbruden 182
424 50 Angered

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Hans Dahlström
Swedbergs Advokatbyrå HB
Viktoriagatan 16
411 25 Göteborg

SAKEN

Grovt bokföringsbrott m.m.

HOVRÄTTENS AVGÖRANDE

Hovrätten undanröjer tingsrättens dom i överklagad del och återförvisar målet till tingsrätten för fortsatt handläggning.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 17 januari 2019 i mål nr B 1296-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 28)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande och motpart (Tilltalad)

Darya Aziz, 19930416-3109
Glöstorps Röseväg 8
417 44 Göteborg

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Cecilia Kongbäck
Odevall Advokatbyrå AB
Södra Vägen 12
412 54 Göteborg

SAKEN

Grovt bokföringsbrott m.m.

HOVRÄTTENS AVGÖRANDE

Hovrätten undanröjer tingsrättens dom i överklagad del och återförvisar målet till tingsrätten för fortsatt handläggning.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 17 januari 2019 i mål nr B 1296-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 28)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande och motpart (Tilltalad)

JOSEF Saadoun Khadem, 19901021-9013
Stensgatan 3
602 46 Norrköping

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Eva Enetjärn
Advokaterna Enetjärn & Landberg HB
Knäppingsborgsgatan 13 B
602 26 Norrköping

SAKEN

Grovt bokföringsbrott m.m.

HOVRÄTTENS AVGÖRANDE

Hovrätten undanröjer tingsrättens dom i överklagad del och återförvisar målet till tingsrätten för fortsatt handläggning.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 17 januari 2019 i mål nr B 1296-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 28)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande och motpart (Tilltalad)

Anders VICTOR Gustafsson, 19920523-0437
Albrektsvägen 165
603 53 Norrköping

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Edward Lundqvist
Norrköpings Advokatbyrå HB
Knäppingsborgsgatan 9
602 26 Norrköping

SAKEN

Grovt bokföringsbrott m.m.

HOVRÄTTENS AVGÖRANDE

Hovrätten undanröjer tingsrättens dom i överklagad del och återförvisar målet till tingsrätten för fortsatt handläggning.

Hovrätten påminner om att tingsrättens beslut gällande interimistisk kvarstad på nytt gäller mot Victor Gustafsson.

Hovrätten påminner även om att beslagen består.

Det som tingsrätten har beslutat om sekretess ska fortfarande gälla.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 17 januari 2019 i mål nr B 1296-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 28)

Motpart (Åklagare)

Kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande (Tilltalad)

Ingrid MARIJA-ELENA Dahm, 19870419-1942
Albrektsvägen 165
603 53 Norrköping

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Thomas Wasteson
Advokatfirman Thomas Wasteson AB
Strandvägen 269
618 35 Kolmården

SAKEN

Grovt bokföringsbrott m.m.

HOVRÄTTENS AVGÖRANDE

Hovrätten undanröjer tingsrättens dom i överklagad del och återförvisar målet till tingsrätten för fortsatt handläggning.

Det som tingsrätten har beslutat om sekretess ska fortfarande gälla.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 17 januari 2019 i mål nr B 1296-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 28)

Motpart (Åklagare)

Kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande (Tilltalad)

Nils LENNART Gustafsson, 19620807-2030
Vånga Midgård
617 90 Skärblacka

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Mikael Abrahamsson
Advokaterna Abrahamsson i Norrköping AB
Bråddgatan 14
602 22 Norrköping

SAKEN

Grovt bokföringsbrott m.m.

HOVRÄTTENS AVGÖRANDE

Hovrätten undanröjer tingsrättens dom i överklagad del och återförvisar målet till tingsrätten för fortsatt behandling.

Hovrätten påminner om att beslagen består.

Det som tingsrätten har beslutat om sekretess ska fortfarande gälla.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 17 januari 2019 i mål nr B 1296-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 28)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande och motpart (Tilltalad)

Carl OSCAR Gustafsson, 19950404-0636
Gruvfogdevägen 10
617 90 Skärblacka

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Carla Pantzar
Advokatfirman Pantzar AB
Skeppsbron 28, 3 tr
111 30 Stockholm

SAKEN

Grovt bokföringsbrott m.m.

HOVRÄTTENS AVGÖRANDE

Hovrätten undanröjer tingsrättens dom i överklagad del och återförvisar målet till tingsrätten för fortsatt handläggning.

Hovrätten påminner om att tingsrättens beslut gällande interimistisk kvarstad på nytt gäller mot Oscar Gustafsson.

Hovrätten påminner även om att beslagen består.

Det som tingsrätten har beslutat om sekretess ska fortfarande gälla.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 17 januari 2019 i mål nr B 1296-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 28)

Motpart (Åklagare)

Kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande (Tilltalad)

LUCAS André Viking Kjellin Gardebrand, 19970310-0819
Persikogatan 11
241 36 Eslöv

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Leif Silbersky
Advokat Leif Silbersky AB
Box 22253
104 22 Stockhol

SAKEN

Grovt bokföringsbrott m.m.

HOVRÄTTENS AVGÖRANDE

Hovrätten undanröjer tingsrättens dom i överklagad del och återförvisar målet till tingsrätten för fortsatt handläggning.

Hovrätten påminner om att tingsrättens beslut gällande interimistisk kvarstad på nytt gäller mot Lucas Kjellin Gardebrand.

Hovrätten påminner även om att beslagen består.

Det som tingsrätten har beslutat om sekretess ska fortfarande gälla.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 17 januari 2019 i mål nr B 1296-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 28)

Klagande (Åklagare)

Kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Motpart (Tilltalad)

Hans Hilding OLIVER Henriksson, 19961126-0739
Rutviksnäset 116
975 96 Luleå

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Roger Häggquist
Advokatfirman Ericksson & Häggquist AB
Nygatan 25
803 20 Gävle

SAKEN

Grovt bokföringsbrott m.m.

HOVRÄTTENS AVGÖRANDE

Hovrätten undanröjer tingsrättens dom i överklagad del och återförvisar målet till tingsrätten för fortsatt handläggning.

Hovrätten påminner om att beslagen består.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 17 januari 2019 i mål nr B 1296-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 28)

Klagande (Åklagare)

Kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Motpart (Tilltalad)

Narin Keredeqi, 19980117-1829
Ryttmästarvägen 156
162 70 Vällingby

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Douglas Blidberg
Försvarsadvokaterna Stockholm HB
Box 12107
102 23 Stockholm

SAKEN

Grovt bokföringsbrott m.m.

HOVRÄTTENS AVGÖRANDE

Hovrätten undanröjer tingsrättens dom i överklagad del och återförvisar målet till tingsrätten för fortsatt handläggning.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 17 januari 2019 i mål nr B 1296-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 28)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande och motpart (Tilltalad)

MOHAMED Ibrahim Mohamed, 19971021-2870
Bellmansplan 3
632 37 Eskilstuna

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Sargon De Basso
Advokatfirman De Basso AB
Hantverkargatan 42 B
112 21 Stockholm

SAKEN

Grovt bokföringsbrott m.m.

HOVRÄTTENS BESLUT

Hovrätten undanröjer tingsrättens dom i överklagad del och återförvisar målet till tingsrätten för fortsatt handläggning.

BAKGRUND OCH YRKANDEN I HOVRÄTTEN M.M.

Genom den överklagade domen dömde tingsrätten 31 tilltalade för olika brott. Några av dem dömdes för bl.a. grovt bokföringsbrott och medhjälp till osann försäkran, grovt brott. Påföljden för dessa bestämdes till längre fängelsestraff. Majoriteten av de tilltalade dömdes för osann försäkran, grovt brott, till villkorlig dom och dagsböter.

Bland de flera tilltalade som har överklagat tingsrättens dom finns Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lennart Gustafsson och Marija-Elena Dahm. Dessa har samtliga invänt mot hur tingsrätten bedömt frågorna om deras ansvar, men även gjort gällande att det har förekommit sådana fel och brister i rättegången som gör att tingsrätten bör pröva målet på nytt. I första hand har de därför yrkat att hovrätten ska undanröja tingsrättens dom och lämna tillbaka, återförvisa, målet till tingsrätten.

Inför sin prövning av frågan om undanröjande och återförvisning har hovrätten gett de övriga tilltalade som har klagat på tingsrättens dom tillfälle att yttra sig. Hovrätten har även hämtat in yttrande från åklagaren.

Den tilltalade Darya Aziz har fört fram flera omständigheter som hon menar att har bäring på frågan om undanröjande och återförvisning. Liksom de tilltalade Lucas Kjellin Gardebrand, Muhamed Almarie, Robin Huynh, Noorhan Ahmad, Archavir Amini Hajbashi, Besarta Gashi, Evylyn Manestam, Josef Khadem, Sara Hamaamin och Sadeq Faizi har hon därför anslutit sig till begäran om att tingsrättens dom ska undanröjas och målet återförvisas.

De tilltalade Cimone Beuret, Marco Zanata Petersson, Nadia Yasmin har överlämnat frågan om undanröjande och återförvisning till hovrättens bedömning.

De tilltalade Mohamed Ibrahim Mohamed, Mohammed Ghaleb Abdul Amir, Athir Abdulrahman Najem, Diana Sadeghei Fazel och Nelly Edin har inte framställt några egna yrkanden i frågan, men framhållit att tingsrättens dom bör undanröjas även beträffande dem för det fall hovrätten bifaller begäran om undanröjande och återförvisning.

Övriga tilltalade har inte hörts av.

Åklagaren har motsatt sig att tingsrättens dom undanröjs och målet återförvisas.

Hovrätten har även hämtat in yttrande från tingsrätten. Tingsrätten har yttrat sig genom lagmannen Lars-Gunnar Lundh, som var ordförande vid tingsrättens huvudförhandling och avgjorde målet tillsammans med tre nämndemän.

HOVRÄTTENS SKÄL

De invändningar som hovrätten ska pröva

Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lennart Gustafsson och Marija-Elena Dahm har fört fram flera skäl till varför hovrätten ska undanröja tingsrättens dom och återförvisa målet till tingsrätten.

De har gjort gällande att åklagaren felaktigt tillåtit åberopa bevisning som skaffats fram på ett sätt som strider mot lag.

De har även invänt mot hur tingsrätten har gjort sina bedömningar av åtalet.

Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lennart Gustafsson har vidare gjort gällande att det finns felaktigheter i tingsrättens dom och att den är skriven på ett så bristfälligt sätt att rättegångsfel måste anses föreligga.

Slutligen har *Victor Gustafsson* och *Lennart Gustafsson* väckt fråga om jäv och gjort gällande att tingsrätten inte har varit opartisk.

Hovrättens bedömning av invändningarna

Invändningen att tingsrätten har tillåtit bevisning som skaffats fram på ett otillåtet sätt

Parternas inställning

Oscar Gustafsson, Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson och Marija-Elena Dahm är närstående till varandra (jfr 36 kap. 3 § rättegångsbalken). Vid tingsrätten åberopade åklagaren bl.a. sms-konversationer och andra meddelanden mellan dem som bevisning till styrkande av åtalet. Meddelandena hade åtkommits genom beslag av telefoner och datorer hemma hos dem.

De tilltalade har gjort gällande att meddelandena omfattas av ett beslagsförbud som finns formulerat i 27 kap. 2 § andra stycket rättegångsbalken. Tingsrätten borde således ha avvisat bevisningen på den grunden att den hade skaffats fram på ett otillåtet sätt. Att så inte skett medför – enligt de tilltalade – att det förekommit ett grovt rättegångsfel vid tingsrätten som inte kan avhjälpas i hovrätten. *Marija-Elena Dahm* har särskilt pekat på att stora delar av åtalet mot henne bygger på det i beslag tagna materialet. Förhören vid tingsrätten handlar således om innehållet i meddelandena och det är inte möjligt att ta del av förhören utan att åsidosätta *Marija-Elena Dahms* rätt till en rättvis rättegång.

Åklagaren har angett att det är riktigt att meddelandena omfattas av beslagsförbudet i den aktuella bestämmelsen. Åklagarens uppfattning är emellertid att det inte har förekommit något sådant rättegångsfel vid tingsrätten som ska medföra att domen undanröjs och målet återförvisas. Enligt åklagaren har meddelanden mellan närstående av förbiseende kommit att omfattas av bevisuppgiften vid tingsrätten, men konversationerna kommer inte att åberopas som bevisning i hovrätten. Åklagaren bedömer att det är fullt möjligt för hovrätten att vid prövningen av målet bortse från konversationerna och dess innehåll.

Hovrättens bedömning

Hovrätten kan konstatera att beslagsförbudet i 27 kap. 2 § andra stycket rättegångsbalken gäller vissa meddelanden mellan närstående. Förbudet gäller både skriftliga meddelanden mellan den misstänkte och en närstående, och meddelanden mellan sådana närstående inbördes. Enligt bestämmelsen får ett skriftligt meddelande som skickats mellan dessa personer inte tas i beslag hos den misstänkte. Förbudet mot att ta ett sådant meddelande i beslag gäller även hos den misstänktes närstående. Med skriftliga meddelanden avses alla typer av meddelanden, alltså även sms i mobiltelefoner och sådana som finns i andra elektroniska informationsbärare (se rättsfallet NJA 2015 s. 631).

Bestämmelsen omfattar några undantag. Skriftliga meddelanden mellan den misstänkte och närstående – eller mellan de närstående – får tas i beslag när fråga är om brott där minimistrafvet är fängelse i två år (se 27 kap. 2 § andra stycket 1 rättegångsbalken). Undantag från beslagsförbudet gäller även vissa samhällsfarliga brott (se uppräknningen i den aktuella bestämmelsen, andra stycket 2-8). De brott som nu är i fråga omfattas dock inte av några undantag, utan för dem gäller beslagsförbudet.

Högsta domstolen har i flera rättsfall behandlat frågor om betydelsen av att bevisning inte har kommit till i föreskriven ordning. I dessa rättsfall har domstolen hänvisat till den centrala principen om fri bevisföring, som framgår av 35 kap. 1 § rättegångsbalken, och till rätten till en rättvis rättegång som framgår av artikel 6 i Europakonventionen (jfr även 2 kap. 11 § regeringsformen). Den fria bevisföringen innebär att parterna är fria att åberopa all relevant bevisning. På det sättet anses de bästa förutsättningarna för en allsidig belysning av ett brottmål kunna uppnås. Högsta domstolen har uttalat att den fria bevisföringen inte heller kan anses möta några principiella hinder i förhållande till rätten till en rättvis rättegång. I sina avgöranden har Högsta domstolen lyft fram att Europadomstolen inte bedömer rätten till en rättvis rättegång utifrån enskilda inslag i bevisföringen, utan utifrån förfarandet som helhet (se t.ex. rättsfallet NJA 2011 s. 638 [punkten 18] med hänvisningar till rättsfallen NJA 2003 s. 323 och prop. 2004/05:143 s. 29 ff. och prop. 2005/06:178 s. 84 ff; se även rättsfallen NJA 1985 s. 544 och NJA 2007 s. 1037).

Även om bevisningen har skaffats fram på ett otillåtet sätt eller bevisets ursprung är oklart är huvudregeln därför att beviset får läggas fram vid en brottmålsrättegång. Det finns likväl några enstaka lagreglerade förbud mot att lägga fram bevisning, t.ex. om när en skriftlig berättelse inte får åberopas som bevisning eller när möjligheten att höra ett vittne är begränsad (se 35 kap. 14 § och 36 kap. 5 § rättegångsbalken). Regleringen i 27 kap. 2 § andra stycket rättegångsbalken utgör emellertid ett beslagsförbud och inte något bevisförbud. Frågan om det är tillåtet att åberopa bevisning som åtkommit i strid med det aktuella beslagsförbudet i rättegångsbalken är oreglerad. Utgångspunkten för hovrättens bedömning måste därför vara att de aktuella meddelandena får åberopas inom ramen för den fria bevisföringen. Tingsrätten hade alltså inte kunnat avvisa bevisningen (jfr även resonemanget i prop. 2013/14:237 s. 143 ff. och SOU 2018:61 s. 239).

En annan sak är frågan om hur det aktuella beslagsförbudet inverkar på bevisvärderingen av de ifrågavarande meddelandena. Hovrätten vill här lyfta fram att det, förutom fri bevisföring, även råder fri bevisprövning (också denna centrala princip omfattas av formuleringen i 35 kap. 1 § rättegångsbalken). En fullgod prövning av bevisningen innebär dock att domstolen måste få kännedom om hur bevisningen har tillkommit. Kravet på en rättvis rättegång innebär vidare att den tilltalade måste ha möjligheter att försvara sig mot de anklagelser som riktas mot honom eller henne. Av den anledningen måste han eller hon få möjlighet att kunna anlägga synpunkter på bevisningens värde och hållbarhet samt presentera motbevisning. Såväl den tilltalades rättigheter som domstolens möjligheter att göra en rättvisande bedömning förutsätter därför att åklagaren klargör hur bevisningen har skaffats fram (jfr t.ex. rättsfallen NJA 2011 s. 638 [punkten 20] och NJA 2009 s. 475 I och II).

I detta fall har frågan gällande betydelsen av beslagsförbudet väckts av några av de tilltalade, och först i hovrätten. Det utgör en klar brist att frågeställningarna rörande beslagsförbudet inte har uppmärksamrats under rättegången vid tingsrätten. Denna brist kan ha påverkat möjligheterna för tingsrätten att göra en rättvisande bedömning av bevisningen. Det finns också skäl för hovrätten att fråga sig om bristen innebär en sådan kränkning av rätten till en rättvis rättegång att tingsrättens dom bör undanröjas på grund

av rättegångsfel (jfr t.ex. Europadomstolens resonemang i dom den 12 maj 2000 i rättsfallet Khan mot Storbritannien).

Av betydelse vid den bedömningen måste rimligen vara vilken vikt som tingsrätten har fäst vid de meddelanden som omfattas av beslagsförbudet. För det fall att bevisningen har varit avgörande för en fällande utgång syns det ligga närmare till hands att bedöma bristerna som ett grovt rättegångsfel (jfr t.ex. rättsfallen NJA 2003 s. 323 och NJA 2015 s. 222). Det är emellertid hovrättens uppfattning att tingsrätten inte har grundat sina bedömningar enbart på de meddelanden som invändningen om beslagsförbudet gäller. Frågeställningarna rörande beslagsförbudets betydelse skulle därför kunna behandlas inom ramen för hovrättens prövning utan att några rättssäkerhetsgarantier åsidosätts (eventuella kränkningar av Europakonventionen i händelse av fällande dom kan kompenseras genom t.ex. strafflindring, jfr rättsfallen NJA 2011 s. 638 och NJA 2012 s. 1038). Hovrätten kan alltså inte se att tingsrättens dom måste undanröjas och målet återförvisas för att tillgodose de tilltalades rätt till en rättvis rättegång.

Enligt hovrättens bedömning ska åsidosättandet av beslagsförbudet därför *inte* leda till att tingsrättens dom undanröjs och att målet återförvisas.

Invändningarna mot tingsrättens bedömningar av åtalet

Parternas inställning

Enligt *Victor Gustafsson*, *Oscar Gustafsson* och *Lennart Gustafsson* har rättegångsfel förekommit även vid tingsrättens bedömningar av åtalet.

De har särskilt ifrågasatt tingsrättens bedömning ifråga om åtalet för medhjälp till osann försäkran, grovt brott. Lennart Gustafsson har fört fram att han har dömts för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, avseende 64 personer (enligt hovrättens anmärkning torde det röra sig om 65 personer, se s. 193 i domen). Dessa personer har inte hörts vid tingsrätten och är ännu inte dömda för något brott. Såväl Lennart Gustafsson som Victor Gustafsson har lyft fram att bevisningen är otillräcklig eftersom den utgörs enbart av skriftlig utredning. Enligt dem hade det vidare varit möjligt för åklagaren att åberopa

bättre bevisning. Tingsrättens bedömningar av bevisningen har således skett i strid med omedelbarhetsprincipen, muntlighetsprincipen, principen om bästa bevisning och kravet på en rättvis rättegång enligt Europakonventionen.

Hovrättens bedömning

Hovrätten kan konstatera att de invändningar som de tilltalade har gjort rör frågor om bevisvärdering (jfr Welamson m.fl., Processen i hovrätt och Högsta domstolen, 5 uppl., s. 113 ff. med där gjorda hänvisningar). Invändningarna kan bedömas inom ramen för hovrättens prövning. Det är inte fråga om några sådana rättegångsfel som avses i 51 kap. 26-28 §§ rättegångsbalken.

De anmärkningar som de tilltalade har riktat mot tingsrättens bedömningar utgör alltså *inte* någon grund för undanröjande och återförvisning.

Invändningarna som gäller tingsrättens dom

Parternas inställning

Victor Gustafsson har fört fram att domskälen i flera avseenden är så pass bristfälliga att det inte går att utläsa hur tingsrätten har resonerat. Han har framhållit att tingsrätten dömt honom för skattebrott som består i att han underlåtit att redovisa mervärdesskatt. Av domen går dock inte att utläsa vad tingsrätten har kommit fram till när det gäller hur stor summa som han haft ansvar för att redovisa.

Victor Gustafsson har också fört fram att tingsrätten inte bemött samtliga de invändningar som han har gjort och inte heller redovisat all bevisning. Vidare har han pekat på att tingsrätten underlåtit att närmare redovisa hur bevisningen har värderats när det gäller åtalen för medhjälp till osann försäkran.

Oscar Gustafsson och *Lennart Gustafsson* har riktat liknande anmärkningar mot domen och gjort gällande att domskälen är så ofullständiga att det inte går att bedöma om domslutet är korrekt. Liksom *Victor Gustafsson* har de understrukt att redovisningen av

bevisvärderingen är alltför kortfattad när det gäller åtalade medhjälsbrott till osann försäkran. Vidare har de framhållit att domen omfattar slarvfel och att den, trots flera rättelser, fortfarande innehåller oriktigheter.

Hovrättens bedömning

Hovrätten kan konstatera att det ställs höga krav på att en dom är korrekt. Det ställs även krav på att domskälen redovisas noggrant och på ett sådant sätt att det är möjligt att förstå vad rätten har grundat sina slutsatser på (se 30 kap. 5 § rättegångsbalken, jfr även t.ex. Ekelöf m.fl., Femte häftet, 8 uppl., s. 272 ff. med där gjorda hänvisningar). Att så sker är viktigt bl.a. från rättssäkerhetssynpunkt och för förtroendet för rättsskipningen. Det är också en viktig aspekt för den tilltalades rätt till en rättvis rättegång. I rättspraxis har bristfälliga domskäl därför ansetts kunna utgöra ett sådant rättegångsfel som ska medföra att domen undanröjs (jfr t.ex. rättsfallet RH 2016:84). Varje brist och felaktighet i en dom kan emellertid inte anses medföra att dessa rättssäkerhetsgarantier har åsidosatts och kan således inte utgöra ett sådant grovt rättegångsfel som ska medföra att domen undanröjs och målet återförvisas.

Tingsrätten har tagit ställning till samtliga frågor som åtalet omfattar. Som Oscar Gustafsson och Lennart Gustafsson har gjort gällande, omfattar domen några oriktigheter och har rättats vid fler än ett tillfälle. Som Oscar Gustafsson, Lennart Gustafsson och Victor Gustafsson vidare har påtalat är domskälen även, i några delar, förhållandevis kortfattade. Tingsrätten har t.ex. inte närmare förklarat varför nio fall av medhjälp till osann försäkran, grovt brott, har ogillats. Hovrätten bedömer dock att domen – sedd som helhet – förmedlar hur tingsrätten har bedömt åtalet och hur man har kommit fram till sina slutliga ställningstaganden. Det är alltså inte fråga om den typ av felaktigheter eller brister som ska anses medföra att någon viktig rättssäkerhetsgaranti har åsidosatts. Vidare är de sådana som kan avhjälpas vid hovrättens prövning utan väsentliga olägenheter (jfr 51 kap. 28 § rättegångsbalken). För hovrätten blir därför slutsatsen att tingsrättens dom får anses uppfylla de krav som ställs.

Sammantaget leder alltså hovrättens bedömning till slutsatsen att det *inte* finns skäl att besluta om undanröjande och återförvisning med hänvisning till de invändningar som gäller tingsrättens dom.

Jävsinvändningarna

Parternas inställning

De jävsinvändningar som *Victor Gustafsson* och *Lennart Gustafsson* har väckt riktar sig mot rättens ordförande Lars-Gunnar Lundh.

Till en början har *Victor Gustafsson* fört fram att han under huvudförhandlingen hade intrycket att rätten inte var fullt ut opartisk och ej bedömde framlagt material förutsättningslöst. I ett tidigt skede av huvudförhandlingen uttryckte Lars-Gunnar Lundh att en av de medtilltalade inte haft någon stor roll i det nätverk som den åtalade brottsligheten avser. Tingsrätten har sedan gjort sina bedömningar utifrån detta. Tingsrätten har i sina bedömningar också kraftigt tonat ned, eller helt utelämnat omständigheter som talar till *Victor Gustafssons* fördel. För honom har det vidare framstått som att tingsrätten inte verkar ha bedömt bevisningen självständigt, utan i flera delar nöjt sig med att återge åklagarens påståenden.

Victor Gustafsson har slutligen lyft fram några specifika uttalanden som Lars-Gunnar Lundh ska ha gjort den 15 november 2018 på ett juristklubbsmöte i Norrköping. Han och *Lennart Gustafsson* har i sina överklaganden gjort gällande att dessa uttalanden innebär att Lars-Gunnar Lundh kan uppfattas ha tagit ställning i frågor som rör förbudet mot dubbelbestraffning. De båda tilltalade har framhållit att de uppmärksammades på uttalandena genom advokaten Pontus Andersson först efter att tingsrätten hade meddelat sin dom.

Enligt ett epostmeddelande som Pontus Andersson har skickat till försvarare i målet skulle Lars-Gunnar Lundh ha samtalat med Pontus Andersson vid juristklubbsmötet. Försvarare har gett in epostmeddelandet till hovrätten. I epostmeddelandet är det samtal

som utspelade sig mellan Pontus Andersson och Lars-Gunnar Lundh återgivet på följande sätt:

Pontus Andersson: ”Ja just det, du har målet med högskolefuskarna; eller ja *påstådda* högskolefuskarna.”

Lars-Gunnar Lundh: ”Ja *påstådda* får man ju säga” ***skratt***

Lars-Gunnar Lundh: ”Nu har något ljushuvud [eller motsvarande uttryck] av försvararna kommit på att det är dubbel straffbarhet eftersom de kan bli avstängda från högskoleprovet [möjligen sa han högskolan] och de andra har hakat på.” ***skratt***

Pontus Andersson: ”Jag antar du bara skrattar för att invändningen var så kreativ och inte för att du tagit ställning i saken?”

Lars-Gunnar Lundh: ”Ja *kreativ* måste man ju säga att den var!” ***skratt***

Lars-Gunnar Lundh: ”Sedan har alla tre varsin egen invändning så det kommer ju ta flera sidor att skriva bort.” ***skratt***

I epostmeddelandet reserverar sig Pontus Andersson för att hans minnesbild inte är komplett och att han därför inte kan återge citaten ordagrant. Han uppfattade dock yttrandena som anmärkningsvärda och kontaktade försvarare i målet.

Åklagaren har fört fram att det inte går att uttala sig om domstolens opartiskhet utifrån de knapphändiga uppgifter som har lämnats om vad som uttalades vid juristklubbens möte. Enligt åklagaren utgör det som i övrigt har anförts om domstolens opartiskhet inte jäv.

Hovrättens bedömning

Hovrätten kan konstatera att en domare är jävig att handlägga mål under de förutsättningar som framgår av 4 kap. 13 § rättegångsbalken. Bestämmelsen omfattar tio punkter. Det är den tionde punkten, den så kallade generalklausulen, som är aktuell i detta fall. Enligt denna är en domare jävig att handlägga ett mål om någon särskild omständighet föreligger, som är ägnad att rubba förtroendet för hans eller hennes opartiskhet i målet. Av betydelse för bedömningen av om jäv förelegat är även kravet på rätt till en rättvis rättegång (artikel 6 i Europakonventionen, jfr även den redan omnämnda bestämmelsen i 2 kap. 11 § regeringsformen och artiklarna 47 och 48 i EU:s

stadga om de grundläggande rättigheterna samt skäl 16 och artikel 4 i direktiv 2016/343¹).

Varje invändning om jäv kan inte tas upp till prövning. Vill en part göra gällande jäv mot domare måste detta göras första gången som parten för talan i målet efter att ha fått kännedom om den jävsgrundande omständigheten. Underlåter parten det är rätten att framställa invändningen förfallen (se 4 kap. 14 § andra stycket rättegångsbalken).

I detta fall gäller några av de anmärkningar som Victor Gustafsson har riktat mot tingsrätten och rättens ordförande åtgärder under huvudförhandlingen. Victor Gustafsson hade kunnat göra gällande dessa anmärkningar tidigare och de kan således inte provas som en jävsinvändning i hovrätten. Vidare är hans påståenden att tingsrätten vid sin bedömning av åtalet utelämnat omständigheter som talar till hans fördel och i domen återgett åklagarens uppfattningar förhållandevis allmänt hållna. Dessa invändningar har framställts i rätt tid, men de kan inte anses grunda något jäv.

För hovrätten återstår det således att ta ställning till de uttalanden som Lars-Gunnar Lundh påstår ha gjort vid juristklubbsmötet den 15 november 2018.

Vid den bedömningen saknas anledning att inte godta Victor Gustafssons och Lennart Gustafssons uppgifter om att de fick kännedom om de påstådda uttalandena först efter tingsrättens dom. De har redan i sina överklagandeskrifter yrkat att tingsrättens dom ska undanröjas och målet återförvisas dit för förnyad handläggning. Efter att ha beviljats anstånd med att utveckla grunderna för sina yrkanden har de preciserat den jävsinvändning som gäller uttalandena vid juristklubbsmötet. Enligt hovrätten har de därmed gjort jävsinvändningarna i rätt tid.

I det yttrande över jävsinvändningarna som tingsrätten har lämnat till hovrätten har Lars-Gunnar Lundh förklarat att han inte känner till Pontus Andersson. Lars-Gunnar Lundh har dock inte kunnat utesluta att han pratade med honom under juristklubbsmötet.

¹ Europaparlamentets och Rådets direktiv (EU) 2016/343 av den 9 mars 2016 om förstärkning av vissa aspekter av oskuldspresumtionen och av rätten att närvara vid rättegången i straffrättsliga förfaranden.

Han känner emellertid inte igen att han skulle ha uttryckt sig på det sätt som återges i epostmeddelandet och tillbakavisar att han skulle ha raljerat på det sätt som meddelandet låter påskina eller att han redan vid tidpunkten för juristklubbsmötet skulle ha tagit ställning i sak. Däremot kommer han ihåg att han har gett uttryck för att det rimligtvis inte kan vara fråga om dubbelbestraffning för Lennart Gustafsson eftersom denne inte hade gjort högskoleprovet. Vid den del av huvudförhandlingen som ägde rum samma dag som juristklubbsmötet, eller möjligen dagen innan, påpekade han även för de tilltalade och de försvarare som var närvarande att de rimligen inte kunde hävda dubbelbestraffning. Frågan om dubbelbestraffning var emellertid inte enkel och krävde en omfattande utredning från rättens sida. Något ställningstagande i frågan gjorde han således inte förrän i samband med överläggningen i målet.

Mot bakgrund av Lars-Gunnar Lundhs uppgifter finns det inte skäl för hovrätten att ingå i någon prövning av om han rent faktiskt hade tagit ställning till sakfrågorna i målet redan när juristklubbsmötet ägde rum. Utifrån hans inställning måste utgångspunkten vara att han då inte hade tagit ställning till de frågor som tingsrätten skulle bedöma.

Prövningen av om jäv föreligger avser dock inte bara domarens egen inställning till målet och parterna. En domare måste förvisso ha rätt att göra översiktliga, allmänt hållna uttalanden om ett pågående mål även utom huvudförhandlingen utan att han eller hon blir jävig. Det är inte heller tillräckligt att en part saknar förtroende för domaren för att jäv ska anses föreligga. För att jäv ska anses föreligga är det emellertid tillräckligt att det finns en rimlig grund för partens åsikt att domaren inte har varit opartisk. Så kan vara fallet om det – med ett objektivt betraktelsesätt – föreligger en särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet för domarens opartiskhet. Det räcker alltså inte att domaren rent faktiskt är opartisk. Även uttalanden som i sig inte utgör några ställningstaganden, men som kan uppfattas som sådana, kan således medföra jäv. Domaren måste därför vara mycket försiktig med att – i offentliga eller privata sammanhang – uttala sig på ett sätt som kan tolkas som ställningstaganden i frågor som han eller hon ska bedöma (se t.ex. Högsta domstolens dom den 25 april 2019 i mål B 184-19 [punkten 14 med där gjorda hänvisningar], jfr även Domstolsverkets rapport God domarsed – Om etik och ansvarstagande s. 138 och s. 141 f. och The Bangalore

Principles of Judicial Conduct, punkten 4.3 samt Commentary on The Bangalore Principles och Judicial Conduct nr 122).

Det kan inte anses klarlagt att Lars-Gunnar Lundh har uttryckt sig exakt på det sätt som anges i epostmeddelandet. De omständigheter som redovisas i meddelandet är likväl förhållandevis detaljerade. Uppgifterna är därtill lämnade av en advokat som inte har några egna intressen i målet. Pontus Andersson har uppfattat uttalandena som så anmärkningsvärda att han på eget initiativ har kontaktat försvarare i målet. Sammantaget saknas därför skäl att ifrågasätta att Lars-Gunnar Lundh under samtalet gjorde uttalanden som hade den innebörd som redovisas i meddelandet.

Innebörden av uttalandena sträcker sig klart längre än ett översiktligt och allmänt omnämnande av målet. Innebörden av uttalandena är också tillräcklig för att väcka tvivel hos en objektiv betraktare om Lars-Gunnar Lundhs opartiskhet. Uttalandena kan uppfattas som att han hade tagit ställning i frågor som han senare skulle bedöma i målet. Det har därmed förelegat en sådan särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet för hans opartiskhet. Hovrätten finner alltså att det *har* förelegat jäv vid tingsrättens handläggning av målet.

Följderna av hovrättens bedömning

Tingsrättens dom ska undanröjas i överklagade delar och målet ska återförvisas

Följderna av att hovrätten konstaterar att en domare i tingsrätten varit jävig är lagreglerade. Enligt 51 kap. 27 § rättegångsbalken ska tingsrättens dom undanröjas i de delar som är överklagade om jäv har konstaterats. Av 51 kap. 29 § i samma balk framgår att hovrätten i sådana fall även ska återförvisa målet i undanröjd del.

Bestämmelserna gäller utan undantag. Det saknas därför möjlighet att väga in några särskilda förhållanden i bedömningen. Domen ska därför undanröjas och målet återförvisas även i de fall där jävet helt saknat betydelse för utgången i målet. För hovrätten finns det inte heller utrymme att ta hänsyn till processekonomiska omständigheter som att ett undanröjande av domen kan orsaka en avsevärd tidsutdräkt

och mycket stora kostnader (jfr även Svea hovrätts beslut den 5 oktober 2012 i mål B 7343-12).

Detta innebär att tingsrättens dom ska undanröjas i de delar som har överklagats av Victor Gustafsson och Lennart Gustafsson.

De övriga tilltalade som har överklagat tingsrättens dom har inte själva väckt frågan om jäv, även om flera har anslutit sig till de gjorda jävsinvändningarna under handläggningen i hovrätten. När det gäller två tilltalade är det vidare bara åklagaren som har överklagat tingsrättens dom.

Åtalen mot samtliga tilltalade och de frågor som har överklagats har dock ett sådant samband med varandra att hela målet bör prövas i ett sammanhang. Hovrätten finner därför att tingsrättens dom *ska* undanröjas i samtliga de delar som har överklagats. Jävet innebär också att målet *ska* återförvisas till tingsrätten för förnyad handläggning.

Övriga följder

Tingsrättens dom har inte överklagats i alla delar. Victor Gustafsson har t.ex. förtydligat att hans överklagande inte omfattar det beslut om skattetillägg som tingsrätten har fattat i domen. Vidare har vissa tilltalade enbart överklagat frågor om hur brottsligheten ska rubriceras och frågor om påföljd. I de delar som tingsrättens dom inte har överklagats så har den vunnit laga kraft. Det innebär att dessa delar inte omfattas av beslutet om undanröjande.

I de delar som har överklagats undanröjs dock domen i sin helhet. En följd av detta är att flera av de beslut som tingsrätten har fattat i domen röjs utan att något särskilt beslut behöver fattas. Så är t.ex. fallet med de beslut om näringsförbud och kvarstad som har överklagats av Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand. Genom hovrättens beslut undanröjs även vissa särskilda rättsverkningar av brott som omfattas av de tilltalades överklaganden.

För hovrätten saknas det därför skäl att ta ställning till Victor Gustafssons begäran att hovrätten inte bara ska undanröja tingsrättens dom i ansvarsdelen, utan i samband med detta också upphäva det beslut om kvarstad som tingsrätten fattade i domen. Det finns emellertid anledning att anmärka att besluten om kvarstad mot honom samt mot Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand har föregåtts av beslut under tingsrättens rättegång. Dessa beslut om kvarstad omfattas inte av hovrättens beslut om undanröjande, vilket betyder att de gäller som tidigare mot de berörda parterna. Parterna måste angripa dessa beslut särskilt, om de vill få till stånd en prövning av kvarstadsfrågorna.

Hovrättens beslut innebär inte att beslagen i målet förfaller och hävs, utan dessa består även efter att tingsrättens dom har undanröjts och målet har återförvisats. Frågor om beslagen ska bestå ska alltså prövas när tingsrätten avgör målet slutligt om inte beslagen har hävts innan dess (jfr 27 kap. 8 § femte stycket rättegångsbalken).

Också tingsrättens beslut om sekretess står fast. Det som tingsrätten har beslutat om sekretess ska gälla även i fortsättningen.

Ersättning till försvarare m.m.

Beslutet om undanröjande ska inte omfatta de av tingsrätten fastställda ersättningarna till försvararna då dessa inte har överklagats. Det ankommer på tingsrätten att ta ställning till frågor om återbetalningsskyldighet när målet avgörs.

Hovrätten kommer i ett senare beslut att ta ställning till begärda ersättningar för rättegångskostnaderna i hovrätten.

Beslutet om att undanröja tingsrättens dom och återförvisa målet får inte överklagas (54 kap. 8 § rättegångsbalken).

I hovrättens avgörande har hovrättspresidenten Charlotte Brokelind samt hovrättsråden Nils Karlberg och Johanna Syrén (referent) deltagit.

Hovrätten är enig.

Rättelse/komplettering

Dom, 2019-01-17

Domskäl

- Rättelse, 2019-01-30

Beslut av: lagmannen Lars-Gunnar Lundh

I domslutet har av förbiseende fel antal brottstillfällen avseende medhjälp till osann försäkrar, grovt brott angivits för följande personer.

Anders VICTOR Gustafsson, 19920523-0437

Han döms rätteligen för medhjälp till osann försäkrar, grovt brott 15 kap 10 § 2 st samt 23 kap 4 § brottsbalken vid 88 tillfällen under perioden 2016-08-31 -- 2018-04-14.

Nils LENNART Gustafsson, 19620807-2030

Han döms rätteligen för medhjälp till osann försäkrar, grovt brott 15 kap 10 § 2 st samt 23 kap 4 § brottsbalken vid 87 tillfällen under perioden 2016-11-01 -- 2018-04-14.

Carl OSCAR Gustafsson, 19950404-0636

Han döms rätteligen för medhjälp till osann försäkrar, grovt brott 15 kap 10 § 2 st samt 23 kap 4 § brottsbalken vid 88 tillfällen under perioden 2016-08-31 -- 2018-04-14.

LUCAS André Viking Kjellin Gardebrand, 19970310-0819

Han döms rätteligen för medhjälp till osann försäkrar, grovt brott 15 kap 10 § 2 st samt 23 kap 4 § brottsbalken vid 88 tillfällen under perioden 2016-08-31 -- 2018-04-14.

ALEXANDER Josef Zahari, 19920531-0973

Han döms rätteligen för medhjälp till osann försäkrar, grovt brott 15 kap 10 § 2 st samt 23 kap 4 § brottsbalken vid 47 tillfällen under perioden 2016-08-31 -- 2018-04-14.

Lars-Gunnar Lundh

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 1

DOM
2019-01-17
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 1296-18

PARTER (Antal tilltalade: 31)

Tilltalad

Muhamad Almarie, 19980207-2018
Lotsgatan 3 A Lgh 1001
414 58 Göteborg

Offentlig försvarare:

Advokat Allan Stutzinsky
Advokatfirman SJS KB
Kristinelundsgatan 16
411 37 Göteborg

Åklagare

Vice chefsåklagare Per Hedman och kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkrar, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2018-04-14

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 50 å 100 kr

Lagrum som åberopas

29 kap 7 § 1 st brottsbalken

Förverkande och beslag

1. Beslaget av angivet gods ska bestå tills domen vunnit laga kraft. Därefter ska godset utlämnas till Muhamad Almarie (Ekobrottsmyndigheten, beslag nr 2018-9000-BG401 p. 1).
2. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslaget ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, beslag nr 2018-9000-BG370 p. 1-3, nr 2018-9000-BG408 p. 1-5).

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 418	Olai Kyrkogata 58	011-24 35 00	011-13 71 34	måndag - fredag
601 05 Norrköping		E-post: norrkopings.tingsratt@dom.se		08:00-16:00
		www.norrkopingsratt.domstol.se		

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Allan Stutzinsky tillerkänns ersättning av allmänna medel med 105 225 kr. Av beloppet avser 74 745 kr arbete, 8 715 kr tidspillan, 720 kr utlägg och 21 045 kr mervärdesskatt. Av denna kostnad ska Muhamad Almarie till staten återbetala 31 568 kr.

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 1

DOM
2019-01-17
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 1296-18

Tilltalad

Amar Abdulamir Hashim Almousawa, 19930331-7474
Stipendiegränd 2 B Lgh 1001
907 35 Umeå

Offentlig försvarare:

Advokat Per Nyberg
Advokatfirman Per Nyberg AB
Nygatan 22
903 27 Umeå

Åklagare

Vice chefsåklagare Per Hedman och kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2018-04-14

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 60 å 50 kr

Förverkande och beslag

1. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslaget ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, beslag nr 2018-9000-BG372 p. 1).
2. Beslaget av angivet gods ska bestå tills domen vunnit laga kraft. Därefter ska godset utlämnas till Amar Abdulamir Hashim Almousawa (Ekobrottsmyndigheten, beslag nr 2018-9000-BG375 p. 1).

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Per Nyberg tillerkänns ersättning av allmänna medel med 136 244 kr. Av beloppet avser 62 514 kr arbete, 36 083 kr tidspillan, 10 398 kr utlägg och 27 249 kr mervärdesskatt. Av denna kostnad ska Amar Abdulamir Hashim Almousawa till staten återbetala 2 725 kr.

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 1

DOM
2019-01-17
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 1296-18

Tilltalad

Fahima Huseini, 19980102-4820
Rågsvedsvägen 95 Lgh 1501
124 65 Bandhagen

Offentlig försvarare:

Advokat Mats Flodén
Advokatfirman Bastling & Partners AB
Kungsgatan 26, 5 tr
111 35 Stockholm

Åklagare

Vice chefsåklagare Per Hedman och kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2018-04-14

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 50 å 100 kr

Lagrum som åberopas

29 kap 7 § 1 st brottsbalken

Förverkande och beslag

1. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslaget ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, beslag nr 2018-9000-BG393 p. 1-5, nr 2018-9000-BG407 p. 1-8).
2. Beslaget av angivet gods ska bestå tills domen vunnit laga kraft. Därefter ska godset utlämnas till Fahima Huseini (Ekobrottsmyndigheten, beslag nr 2018-9000-BG395 p. 1, nr 2018-9000-BG396 p. 1).

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Mats Flodén tillerkänns ersättning av allmänna medel med 109 163 kr. Av beloppet avser 74 745 kr arbete, 11 205 kr tidspillan, 1 380 kr utlägg och 21 833 kr mervärdesskatt. Av denna kostnad ska Fahima Huseini till staten återbetala 32 749 kr.

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 1

DOM
2019-01-17
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 1296-18

Tilltalad

Besarta Gashi, 19880715-4789
Trebackalånggatan 100 Lgh 1101
281 42 Hässleholm

Offentlig försvarare:

Advokat Filip Savic
Advokatfirman Sundberg & Savic HB
Erik Dahlbergsgatan 16 A
211 48 Malmö

Åklagare

Vice chefsåklagare Per Hedman och kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2018-04-14

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 60 å 180 kr

Förverkande och beslag

1. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslaget ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, beslag nr 2018-9000-BG376 p. 1-4, nr 2018-9000-BG380 p. 1-4).
2. Beslaget av angivet gods ska bestå tills domen vunnit laga kraft. Därefter ska godset utlämnas till Besarta Gashi (Ekobrottsmyndigheten, beslag nr 2018-9000-BG382 p. 1-2).

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Filip Savic tillerkänns ersättning av allmänna medel med 59 415 kr. Av beloppet avser 37 373 kr arbete, 8 715 kr tidsspillan, 1 444 kr utlägg och 11 883 kr mervärdesskatt. Av denna kostnad ska Besarta Gashi till staten återbetala 23 766 kr.

Tilltalad

Hans Hilding OLIVER Henriksson, 19961126-0739
Rutviksnäset 116
975 96 Luleå

Offentlig försvarare:

Advokat Roger Häggquist
Advokatfirman Ericksson & Häggquist AB
Nygatan 25
803 20 Gävle

Åklagare

Vice chefsåklagare Per Hedman och kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2018-04-14

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 60 å 50 kr

Förverkande och beslag

1. Beslaget av angivet gods ska bestå tills domen vunnit laga kraft. Därefter ska godset utlämnas till Oliver Henriksson (Ekobrottsmyndigheten, beslag nr 2018-9000-BG391 p. 1-3).
2. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslaget ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, beslag nr 2018-9000-BG386 p. 1-4, nr 2018-9000-BG390 p. 1-5).

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Roger Häggquist tillerkänns ersättning av allmänna medel med 67 265 kr. Av beloppet avser 45 187 kr arbete, 7 470 kr tidsspillan, 1 155 kr utlägg och 13 453 kr mervärdesskatt. Av denna kostnad ska Oliver Henriksson till staten återbetala 1 345 kr.

Tilltalad

Athir Abdulrahman Najem, 19930601-3294
Vougts Väg 26 Lgh 1402
213 72 Malmö

Offentlig försvarare:

Advokat Maria Persson
Allmänna Advokatbyrån i Malmö HB
Själbodgatan 10
211 35 Malmö

Åklagare

Vice chefsåklagare Per Hedman och kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2018-04-14

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 60 å 80 kr

Förverkande och beslag

1. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslaget ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, beslag nr 2018-9000-BG377 p. 2-7).
2. Beslaget av angivet gods ska bestå tills domen vunnit laga kraft. Därefter ska godset utlämnas till Athir Najem (Ekobrottsmyndigheten, beslag nr 2018-9000-BG377 p. 1).

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Maria Persson tillerkänns ersättning av allmänna medel med 58 416 kr. Av beloppet avser 43 828 kr arbete, 2 905 kr tidsspillan och 11 683 kr mervärdesskatt. Av denna kostnad ska Athir Najem till staten återbetala 3 894 kr.

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 1

DOM
2019-01-17
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 1296-18

Tilltalad

Nadia Yasmin, 19940710-8704
c/o Robina Yasmin
Forellgatan 14 Lgh 1401
133 42 Saltsjöbaden

Offentlig försvarare:

Advokat Josefine Sundberg
Advokatfirman JS
Box 19119
104 32 Stockholm

Åklagare

Vice chefsåklagare Per Hedman och kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2018-04-14

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 60 å 50 kr

Förverkande och beslag

1. I beslag taget god förklaras förverkat. Beslaget ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, beslag nr 2018-9000-BG388 p. 2-4, nr 2018-9000-BG389 p. 1-2, nr 2018-9000-BG392 p. 1-10).
2. Beslaget av angivet gods ska bestå tills domen vunnit laga kraft. Därefter ska godset utlämnas till Nadia Yasmin (Ekobrottsmyndigheten, beslag nr 2018-9000-BG383 p. 1).

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Josefine Sundberg tillerkänns ersättning av allmänna medel med 66 331 kr. Av beloppet avser 45 187 kr arbete, 7 470 kr tidsspillan, 408 kr utlägg och 13 266 kr mervärdesskatt. Av denna kostnad ska Nadia Yasmin till staten återbetala 13 266 kr.

Tilltalad

Sadeq Faizi, 19990321-5938
c/o Zahra Hussani
Södra Fjädermolnsgatan 4 Lgh 1203
418 42 Göteborg
Medborgare i Afghanistan och Sverige

Offentlig försvarare:

Advokat Joakim Gillersten
Advokatbyrån Gillersten AB
Brogatan 1
431 30 Mölndal

Åklagare

Vice chefsåklagare Per Hedman och kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2018-04-14

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 50 å 50 kr

Lagrum som åberopas

29 kap 7 § 1 st brottsbalken

Förverkande och beslag

1. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslaget ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, beslag nr 2018-9000-BG399 p. 1-10, nr 2018-9000-BG400 p. 1-4).
2. Beslaget av angivet gods ska bestå tills domen vunnit laga kraft. Därefter ska godset utlämnas till Sadeq Faizi (Ekobrottsmyndigheten, beslag nr 2018-9000-BG385 p. 1-3).

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Joakim Gillersten tillerkänns ersättning av allmänna medel med 101 939 kr. Av beloppet avser 64 688 kr arbete, 14 940 kr tidspillan, 1 923 kr utlägg och 20 388 kr mervärdesskatt. Av denna kostnad ska Sadeq Faizi till staten återbetala 2 039 kr.

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 1

DOM
2019-01-17
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 1296-18

Tilltalad

Sabina Ashraf, 19990220-5328
c/o Ashraf M.
Tensta Allé 4 Lgh 1601
163 64 Spånga

Offentlig försvarare:

Advokat Magnus Bungsmuhr
LEX Advokatbyrå HB
Box 5305
102 47 Stockholm

Åklagare

Vice chefsåklagare Per Hedman och kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2018-04-14

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 50 å 50 kr

Lagrum som åberopas

29 kap 7 § 1 st brottsbalken

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Magnus Bungsmuhr tillerkänns ersättning av allmänna medel med 104 370 kr. Av beloppet avser 68 630 kr arbete, 13 695 kr tidsspillan, 1 171 kr utlägg och 20 874 kr mervärdesskatt. Av denna kostnad ska Sabina Ashraf till staten återbetala 2 087 kr.

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 1

DOM
2019-01-17
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 1296-18

Tilltalad

Diana Sadeghei Fazel, 19960305-7127
Vägstolsvägen 13
215 80 Malmö

Offentlig försvarare:

Advokat Maria Persson
Allmänna Advokatbyrån i Malmö HB
Själbodgatan 10
211 35 Malmö

Åklagare

Vice chefsåklagare Per Hedman och kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2018-04-14

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 60 å 50 kr

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Avseende ersättning till Maria Persson, se domslut beträffande Athir Najem. Av denna kostnad ska Diana Sadeghei Fazel till staten återbetala 973 kr.

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 1

DOM
2019-01-17
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 1296-18

Tilltalad

CIMONE Jimo Haroun, 19861009-1244
Garnisonsvägen 37 Lgh 1301
587 50 Linköping

Offentlig försvarare:

Advokat Mats Tornéus
Advokatfirman Tornéus AB
Brigadgatan 19
587 58 Linköping

Åklagare

Vice chefsåklagare Per Hedman och kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2017-10-21

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 60 å 50 kr

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Mats Tornéus tillerkänns ersättning av allmänna medel med 118 913 kr. Av beloppet avser 95 130 kr arbete och 23 783 kr mervärdesskatt. Av denna kostnad ska Cimone Haroun till staten återbetala 2 378 kr.

Tilltalad

Archavir Amini Hajbashi, 19960407-0053
Fysikgränd 17 D Lgh 1208
907 31 Umeå

Offentlig försvarare:

Advokat Karl Harling
Advokatbyrån Bratt Feinsilber Harling AB
Box 24164
104 51 Stockholm

Åklagare

Vice chefsåklagare Per Hedman och kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2017-10-21

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 60 å 50 kr

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Karl Harling tillerkänns ersättning av allmänna medel med 109 966 kr. Av beloppet avser 70 668 kr arbete, 14 940 kr tidsspillan, 2 365 kr utlägg och 21 993 kr mervärdesskatt. Av denna kostnad ska Archavir Amini Hajbashi till staten återbetala 2 199 kr.

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 1

DOM
2019-01-17
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 1296-18

Tilltalad

Narin Keredeqi, 19980117-1829
Ryttmästarvägen 156
162 70 Vällingby

Offentlig försvarare:

Advokat Douglas Blidberg
Försvarsadvokaterna Stockholm HB
Box 12107
102 23 Stockholm

Åklagare

Vice chefsåklagare Per Hedman och kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2017-10-21

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 50 å 50 kr

Lagrum som åberopas

29 kap 7 § 1 st brottsbalken

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Douglas Blidberg tillerkänns ersättning av allmänna medel med 28 594 kr. Av beloppet avser 20 385 kr arbete, 2 490 kr tidsspillan och 5 719 kr mervärdesskatt. Av denna kostnad ska Narin Keredeqi till staten återbetala 572 kr.

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 1

DOM
2019-01-17
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 1296-18

Tilltalad

NELLY Claudia Carola Edin, 19971030-4602
Björns Trädgårdsgränd 3 Lgh 6638
116 21 Stockholm

Offentlig försvarare:

Advokat Douglas Blidberg
Försvarsadvokaterna Stockholm HB
Box 12107
102 23 Stockholm

Åklagare

Vice chefsåklagare Per Hedman och kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2017-10-21

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 50 å 390 kr

Lagrum som åberopas

29 kap 7 § 1 st brottsbalken

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Douglas Blidberg tillerkänns ersättning av allmänna medel med 37 653 kr. Av beloppet avser 25 142 kr arbete, 4 980 kr tidsspillan och 7 531 kr mervärdesskatt. Av denna kostnad ska Nelly Edin till staten återbetala 37 653 kr.

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 1

DOM
2019-01-17
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 1296-18

Tilltalad

MOHAMED Ibrahim Mohamed, 19971021-2870
Kärrhagsvägen 3 C Lgh 1102
632 31 Eskilstuna

Offentlig försvarare:

Advokat Sargon De Basso
Advokatfirman De Basso AB
Hantverkargatan 42 B
112 21 Stockholm

Åklagare

Vice chefsåklagare Per Hedman och kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2017-10-21

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 50 å 180 kr

Lagrum som åberopas

29 kap 7 § 1 st brottsbalken

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Sargon de Basso tillerkänns ersättning av allmänna medel med 92 431 kr. Av beloppet avser 63 194 kr arbete, 9 338 kr tidsspillan, 1 413 kr utlägg och 18 486 kr mervärdesskatt. Av denna kostnad ska Mohamed Mohamed till staten återbetala 36 972 kr.

Tilltalad

Mohammed Ghaleb Abdul Amir, 19970211-5339
Stensjögatan 12 Lgh 1301
217 65 Malmö

Offentlig försvarare:

Advokat Maria Persson
Allmänna Advokatbyrån i Malmö HB
Själbodgatan 10
211 35 Malmö

Åklagare

Vice chefsåklagare Per Hedman och kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2017-10-21

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 50 å 50 kr

Lagrum som åberopas

29 kap 7 § 1 st brottsbalken

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Avseende ersättning till Maria Persson, se domslut beträffande Athir Najem. Kostnaden för försvaret ska såvitt avser Mohammed Ghaleb Abdul Amir stanna på staten.

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 1

DOM
2019-01-17
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 1296-18

Tilltalad

Norhaan Ahmad, 19960625-7948
c/o Mawaheb Ahmad
Bennets Väg 45 Lgh 1502
213 66 Malmö

Offentlig försvarare:

Advokat Roland Tidén
Advokat Roland Tidén AB
S:t Johannesgatan 2, 4 vån
211 46 Malmö

Åklagare

Vice chefsåklagare Per Hedman och kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2017-10-21

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 60 å 50 kr

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Roland Tidén tillerkänns ersättning av allmänna medel med 42 963 kr. Av beloppet avser 31 257 kr arbete, 3 113 kr tidsspillan och 8 593 kr mervärdesskatt. Av denna kostnad ska Norhaan Ahmad till staten återbetala 859 kr.

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 1

DOM
2019-01-17
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 1296-18

Tilltalad

Robin Huynh, 19941226-7677
Uppsalagatan 2
252 50 Helsingborg

Offentlig försvarare:

Advokat Roland Tidén
Advokat Roland Tidén AB
S:t Johannesgatan 2, 4 vån
211 46 Malmö

Åklagare

Vice chefsåklagare Per Hedman och kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2017-10-21

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 60 å 50 kr

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Roland Tidén tillerkänns ersättning av allmänna medel med 39 565 kr. Av beloppet avser 28 539 kr arbete, 3 113 kr tidsspillan och 7 913 kr mervärdesskatt. Av denna kostnad ska Robin Huynh till staten återbetala 791 kr.

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 1

DOM
2019-01-17
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 1296-18

Tilltalad

Erik MARCO Vittorio Zanata Petersson, 19961123-2472
Korsnäbbsgatan 1
214 59 Malmö

Offentlig försvarare:

Advokat Fredrik Kjellin
Advokatgruppen Mikael Nilsson i Malmö
AB
Stortorget 29
211 34 Malmö

Åklagare

Vice chefsåklagare Per Hedman och kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2017-10-21

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 50 å 50 kr

Lagrum som åberopas

29 kap 7 § 1 st brottsbalken

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Fredrik Kjellin tillerkänns ersättning av allmänna medel med 66 740 kr. Av beloppet avser 46 545 kr arbete, 6 847 kr tidsspillan och 13 348 kr mervärdesskatt. Av denna kostnad ska Marco Zanata Petersson till staten återbetala 1 335 kr.

Tilltalad

EVYLYN Maud Manestam, 19960331-6101
c/o Mattias Persson
Magistratsvägen 29 C
226 43 Lund

Offentlig försvarare:

Advokat Anders Tolke
Jönköpings Advokatbyrå HB
Östra Storgatan 7
553 21 Jönköping

Åklagare

Vice chefsåklagare Per Hedman och kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2017-10-21

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 60 å 50 kr

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Anders Tolke tillerkänns ersättning av allmänna medel med 103 515 kr. Av beloppet avser 74 745 kr arbete, 6 847 kr tidsspillan, 1 220 kr utlägg och 20 703 kr mervärdesskatt. Av denna kostnad ska Evylyn Manestam till staten återbetala 2 070 kr.

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 1

DOM
2019-01-17
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 1296-18

Tilltalad

SARA Rojan Hamaamin, 19940527-0803
Fjällbruden 182
424 50 Angered

Offentlig försvarare:

Advokat Hans Dahlström
Swedbergs Advokatbyrå HB
Viktoriagatan 16
411 25 Göteborg

Åklagare

Vice chefsåklagare Per Hedman och kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2017-04-01

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 60 å 50 kr

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Hans Dahlström tillerkänns ersättning av allmänna medel med 110 576 kr. Av beloppet avser 75 425 kr arbete, 12 450 kr tidsspillan, 586 kr utlägg och 22 115 kr mervärdesskatt. Av denna kostnad ska Sara Hamaamin till staten återbetala 2 212 kr.

Tilltalad

Darya Aziz, 19930416-3109
Glöstorps Röseväg 8 Lgh 1204
417 44 Göteborg

Offentlig försvarare:

Advokat Cecilia Kongbäck
Odevall Advokatbyrå AB
Södra Vägen 12
412 54 Göteborg

Åklagare

Vice chefsåklagare Per Hedman och kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2017-04-01

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 60 å 50 kr

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Cecilia Kongbäck tillerkänns ersättning av allmänna medel med 113 503 kr. Av beloppet avser 79 502 kr arbete, 9 960 kr tidsspillan, 1 340 kr utlägg och 22 701 kr mervärdesskatt. Av denna kostnad ska Darya Aziz till staten återbetala 5 675 kr.

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 1

DOM
2019-01-17
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 1296-18

Tilltalad

JOSEF Saadoun Khadem, 19901021-9013
Sernanders Väg 8 Lgh 1320
752 61 Uppsala

Offentlig försvarare:

Advokat Eva Enetjärn
Advokaterna Enetjärn & Landberg HB
Knäppingsborgsgatan 13 B
602 26 Norrköping

Åklagare

Vice chefsåklagare Per Hedman och kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2016-10-29

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 60 å 50 kr

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Eva Enetjärn tillerkänns ersättning av allmänna medel med 104 868 kr. Av beloppet avser 67 270 kr arbete, 14 940 kr tidsspillan, 1 684 kr utlägg och 20 974 kr mervärdesskatt. Av denna kostnad ska Josef Khadem till staten återbetala 2 097 kr.

Tilltalad

Anders VICTOR Gustafsson, 19920523-0437
c/o Norrköpings Advokatbyrå HB
Knäppingsborgsgatan 9
602 26 Norrköping

Offentlig försvarare:

Advokat Edward Lundqvist
Norrköpings Advokatbyrå HB
Knäppingsborgsgatan 9
602 26 Norrköping

Åklagare

Vice chefsåklagare Per Hedman och kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

Målsägande

Lucas Kjellin Gardebrand
Tornavägen 3 H Lgh 1806
223 63 Lund

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

1. Grovt bokföringsbrott, 11 kap 5 § 2 st brottsbalken
2015-01-01 -- 2018-04-12 (4 tillfällen)
2. Medhjälp till osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st samt 23 kap 4 § brottsbalken
2016-08-31 -- 2018-04-14 (24 tillfällen)
3. Övergrep i rättssak, 17 kap 10 § 1 st 1 men brottsbalken
2018-08-03
4. Skattebrott, 2 § skattebrottslagen (1971:69)
2015-11-12 -- 2018-02-12 (11 tillfällen)
5. Grovt skattebrott, 4 § skattebrottslagen (1971:69)
2017-05-01 -- 2018-03-30 (2 tillfällen)
6. Grovt penningtvättsbrott, 3 § 1 st 1 p och 5 § 1 st lagen (2014:307) om straff för
penningtvättsbrott
2017-01-01 -- 2018-01-31 (4 tillfällen)

7. Grovt penningtvättsbrott, 4 § och 5 § 1 st lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott
2016-12-01 -- 2017-01-31

Åtal som den tilltalade frikänns från

Grovt penningtvättsbrott, 3 § 1 st 1 p och 5 § 1 st lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott
2014-07-01 -- 2018-04-03 (2 tillfällen)

Påföljd m.m.

Fängelse 6 år

Näringsförbud

Victor Gustafsson meddelas näringsförbud enligt lagen (2014:836) om näringsförbud för en tid av 5 år räknat från dagen för tingsrättens dom. Näringsförbudet gäller omedelbart utan hinder av att tingsrättens dom inte vunnit laga kraft.

Betalningsskyldighet till staten

Victor Gustafsson förpliktas att utge 1 230 316 kr samt personbilen TKW923 till staten såsom förverkat värde av utbyte av brottslig verksamhet enligt 36 kap 1 b § brottsbalken.

Förverkande och beslag

1. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslagen ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG410 p. 2, 4).
2. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslagen ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG397 p. 6-9, 11-16, 17:1-17:21, 17:24-17:29, 17:31, 18-20, 22-32).
3. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslagen ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG472 p. 1-5).
4. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslagen ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG378 p. 1, 9-12).
5. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslaget ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG384 p. 1).
6. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslagen ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG493 p. 1-2).
7. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslaget ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG387 p. 1).
8. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslagen ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG403 p. 2, 6, 10-23, 25-27, 29-32, 34).
9. I penningbeslag tagna medel om 151 866 kr förklaras förverkade. Beslaget ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG609 p.1).
10. Beslaget av brev och svarsbrev ska bestå tills domen vunnit laga kraft. Därefter ska godset utlämnas till Victor Gustafsson (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG 760 p. 1-2).
11. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslaget ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG532 p. 1, 2018-9000-BG317 p. 1, 2018-9000-BG369 p. 1).

Sekretess

Sekretessbestämmelserna i 18 kap. 1 § och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämpliga på uppgifter som har lagts fram vid förhandling bakom stängda dörrar och som kan röja förundersökningssekretess. Sekretessen avser bilagorna E och F, och bilagorna till stämningsansökan gällande osann försäkrar, tingsrättens aktbilagor 252, 253, 396 och 585 samt de delar där tingsrätten tidigare har förordnat om sekretess i aktbilagorna 250 och 251.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Edward Lundqvist tillerkänns ersättning av allmänna medel med 1 430 811 kr. Av beloppet avser 1 038 963 kr arbete, 89 640 kr tidsspillan, 16 046 kr utlägg och 286 162 kr mervärdesskatt.
2. Kostnaden för försvaret ska stanna på staten.

Skattetillägg

Skattetillägget bifalles men jämkas av tingsrätten till 0 kronor.

Övrigt

Tingsrätten förordnar om kvarstad på så mycket av Victor Gustafssons egendom att statens fordran om 1 405 216 kr kan antas bli täckt vid utmätning. Beslutet ska med ändring av tidigare beslut i fråga om interimistisk kvarstad gälla till dess verkställighet kan ske, dock längst till två månader efter det att domen vunnit laga kraft.

Tilltalad

Ingrid Marija-Elena Dahm, 19870419-1942
Albrektsvägen 165 Lgh 1201
603 53 Norrköping

Offentlig försvarare:

Advokat Thomas Wasteson
Advokatfirman Thomas Wasteson AB
Strandvägen 269
618 35 Kolmården

Åklagare

Vice chefsåklagare Per Hedman och kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

1. Penningtvätsbrott, 4 § lagen (2014:307) om straff för penningtvätsbrott
2016-12-01 -- 2017-01-31
2. Penningtvätsbrott, 3 § 1 st 1 p lagen (2014:307) om straff för penningtvätsbrott
2017-01-01 -- 2017-09-15 (2 tillfällen)

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 70 å 50 kr

Sekretess

Sekretessbestämmelserna i 18 kap. 1 § och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämpliga på uppgifter som har lagts fram vid förhandling bakom stängda dörrar och som kan röja förundersökningssekretess. Sekretessen avser bilagorna E och F, och bilagorna till stämningsansökan gällande osann försäkran, tingsrättens aktbilagor 252, 253, 396 och 585 samt de delar där tingsrätten tidigare har förordnat om sekretess i aktbilagorna 250 och 251.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Thomas Wasteson tillerkänns ersättning av allmänna medel med 244 285 kr. Av beloppet avser 158 663 kr arbete, 31 747 kr tidspillan, 5 018 kr utlägg och 48 857 kr mervärdesskatt. Av denna kostnad ska Marija-Elena Dahm till staten återbetala 4 886 kr.

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 1

DOM
2019-01-17
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 1296-18

Tilltalad

Nils LENNART Gustafsson, 19620807-2030
Vånga Midgård
617 90 Skärblacka

Offentlig försvarare:

Advokat Mikael Abrahamsson
Advokaterna Abrahamsson i Norrköping
AB
Bråddgatan 14
602 22 Norrköping

Åklagare

Vice chefsåklagare Per Hedman och kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Medhjälp till osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st samt 23 kap 4 § brottsbalken
2016-11-01 -- 2018-04-14 (23 tillfällen)

Påföljd m.m.

Fängelse 1 år 6 månader

Förverkande och beslag

I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslaget ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG397 p. 4).

Sekretess

Sekretessbestämmelserna i 18 kap. 1 § och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämpliga på uppgifter som har lagts fram vid förhandling bakom stängda dörrar och som kan röja förundersökningssekretess. Sekretessen avser bilagorna E och F, och bilagorna till stämningsansökan gällande osann försäkran, tingsrättens aktbilagor 252, 253, 396 och 585 samt de delar där tingsrätten tidigare har förordnat om sekretess i aktbilagorna 250 och 251.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Mikael Abrahamsson tillerkänns ersättning av allmänna medel med 534 313 kr. Av beloppet avser 374 422 kr arbete, 27 390 kr tidsspillan, 25 638 kr utlägg och 106 863 kr mervärdesskatt.
 2. Kostnaden för försvaret ska stanna på staten.
-

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 1

DOM
2019-01-17
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 1296-18

Tilltalad

Carl OSCAR Gustafsson, 19950404-0636
Gruvfogdevägen 10
617 90 Skärblacka

Offentlig försvarare:

Advokat Bertil Dahl
Advokatfirman Bertil Dahl AB
Box 2228
600 02 Norrköping

Åklagare

Vice chefsåklagare Per Hedman och kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

1. Grovt bokföringsbrott, 11 kap 5 § 2 st brottsbalken
2015-01-01 -- 2018-04-12 (4 tillfällen)
2. Medhjälp till osann försäkras, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st samt 23 kap 4 § brottsbalken
2016-08-31 -- 2018-04-14 (24 tillfällen)
3. Skattebrott, 2 § skattebrottslagen (1971:69)
2015-11-12 -- 2018-02-12 (11 tillfällen)
4. Grovt skattebrott, 4 § skattebrottslagen (1971:69)
2017-05-01 -- 2018-03-30 (2 tillfällen)
5. Penningtvättsbrott, 3 § 1 st 1 p lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott
2017-03-01 -- 2017-12-31

Åtal som den tilltalade frikänns från

Grovt penningtvättsbrott, 3 § 1 st 1 p och 5 § 1 st lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott
2014-07-01 -- 2018-04-03 (3 tillfällen)

Påföljd m.m.

Fängelse 5 år

Lagrum som åberopas

29 kap 7 § 1 st brottsbalken

Näringsförbud

Oscar Gustafsson meddelas näringsförbud enligt lagen (2014:836) om näringsförbud för en tid av 5 år räknat från dagen för tingsrättens dom. Näringsförbudet gäller omedelbart utan hinder av att tingsrättens dom inte vunnit laga kraft.

Betalningsskyldighet till staten

Oscar Gustafsson förpliktas att utge 2 192 600 kr till staten såsom förverkat värde av utbyte av brottslig verksamhet enligt 36 kap 1 b § brottsbalken.

Förverkande och beslag

1. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslagen ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG373 p. 3-22, 24, 30-31, 32.2, 32.4, 34, 36-43).
2. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslagen ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG394 p. 1-2).
3. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslagen ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG397 p. 2-3, 5).
4. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslagen ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG522 p. 1-6).
5. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslagen ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG523 p. 1-10).
6. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslaget ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG1164 p. 1).

Sekretess

Sekretessbestämmelserna i 18 kap. 1 § och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämpliga på uppgifter som har lagts fram vid förhandling bakom stängda dörrar och som kan röja förundersökningssekretess. Sekretessen avser bilagorna E och F, och bilagorna till stämningsansökan gällande osann försäkran, tingsrättens aktbilagor 252, 253, 396 och 585 samt de delar där tingsrätten tidigare har förordnat om sekretess i aktbilagorna 250 och 251.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Bertil Dahl tillerkänns ersättning av allmänna medel med 1 059 958 kr. Av beloppet avser 789 507 kr arbete, 57 270 kr tidsspillan, 1 190 kr utlägg och 211 991 kr mervärdesskatt.
2. Kostnaden för försvaret ska stanna på staten.

Skattetillägg

Skattetillägget bifalles men jämkas av tingsrätten till 0 kronor.

Övrigt

Tingsrätten förordnar om kvarstad på så mycket av Oscar Gustafssons egendom att statens fordran om 2 192 600 kr kan antas bli täckt vid utmätning. Beslutet ska med ändring av tidigare beslut i fråga om interimistisk kvarstad gälla till dess verkställighet kan ske, dock längst till två månader efter det att domen vunnit laga kraft.

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 1

DOM
2019-01-17
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 1296-18

Tilltalad

LUCAS André Viking Kjellin Gardebrand, 19970310-0819
Tornavägen 3 H Lgh 1806
223 63 Lund

Offentlig försvarare:

Advokat Leif Silbersky
Advokat Leif Silbersky AB
Box 22253
104 22 Stockholm

Åklagare

Vice chefsåklagare Per Hedman och kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

1. Grovt bokföringsbrott, 11 kap 5 § 2 st brottsbalken
2017-01-01 -- 2018-04-12 (2 tillfällen)
2. Medhjälp till osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st samt 23 kap 4 § brottsbalken
2016-08-31 -- 2018-04-14 (24 tillfällen)
3. Skattebrott, 2 § skattebrottslagen (1971:69)
2017-05-12 -- 2018-02-12 (4 tillfällen)
4. Grovt skattebrott, 4 § skattebrottslagen (1971:69)
2018-05-01 -- 2018-05-30

Åtal som den tilltalade frikänns från

Penningtvättsbrott, 3 § 1 st 1 p lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott
2016-03-21 -- 2017-04-25

Påföljd m.m.

Fängelse 3 år 6 månader

Lagrum som åberopas

29 kap 7 § 1 st brottsbalken

Näringsförbud

Lucas Kjellin Gardebrand meddelas näringsförbud enligt lagen (2014:836) om näringsförbud för en tid av 5 år räknat från dagen för tingsrättens dom. Näringsförbudet gäller omedelbart utan hinder av att tingsrättens dom inte vunnit laga kraft.

Betalningsskyldighet till staten

Lucas Kjellin Gardebrand förpliktas att utge 1 642 500 kr till staten såsom förverkat värde av utbyte av brott enligt 36 kap 1 § brottsbalken.

Förverkande och beslag

1. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslagen ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG 747 p. 1-2).
2. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslagen ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG748 p. 2, 14-15, 17).
3. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslagen ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG755 p. 1-3, 5-6, 8-9, 11-13, 15-16, 18-19).

Sekretess

Sekretessbestämmelserna i 18 kap. 1 § och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämpliga på uppgifter som har lagts fram vid förhandling bakom stängda dörrar och som kan röja förundersökningssekretess. Sekretessen avser bilagorna E och F, och bilagorna till stämningsansökan gällande osann försäkrar, tingsrättens aktbilagor 252, 253, 396 och 585 samt de delar där tingsrätten tidigare har förordnat om sekretess i aktbilagorna 250 och 251.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Leif Silbersky tillerkänns ersättning av allmänna medel med 770 626 kr. Av beloppet avser 475 650 kr arbete, 104 582 kr tidsspillan, 36 269 kr utlägg och 154 125 kr mervärdesskatt.
2. Kostnaden för försvaret ska stanna på staten.

Skattetillägg

Skattetillägget bifalles men jämkas av tingsrätten till 0 kronor.

Övrigt

Tingsrätten förordnar om kvarstad på så mycket av Lucas Kjellin Gardebrands egendom att statens fordran om 1 642 500 kr kan antas bli täckt vid utmätning. Beslutet ska gälla till dess verkställighet kan ske, dock längst till två månader efter det att domen vunnit laga kraft.

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 1

DOM
2019-01-17
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 1296-18

Tilltalad

AGNES Anna Margaretha Lithberg, 19941202-2742
Grevegårdsvägen 124 Lgh 1101
421 61 Västra Frölunda

Offentlig försvarare:

Advokat Fatima Söderqvist
Advokatfirman Hammar KB
Box 119
461 23 Trollhättan

Åklagare

Vice chefsåklagare Per Hedman och kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Grovt penningtvåtsbrott, 3 § 1 st 1 p och 5 § 1 st lagen (2014:307) om straff för penningtvåtsbrott

2016-09-01 -- 2017-12-31

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 100 å 50 kr

Lagrum som åberopas

29 kap. 5 § 2 st. 5 p. brottsbalken

Sekretess

Sekretessbestämmelserna i 18 kap. 1 § och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämpliga på uppgifter som har lagts fram vid förhandling bakom stängda dörrar och som kan röja förundersökningssekretess. Sekretessen avser bilagorna E och F, och bilagorna till stämningsansökan gällande osann försäkrar, tingsrättens aktbilagor 252, 253, 396 och 585 samt de delar där tingsrätten tidigare har förordnat om sekretess i aktbilagorna 250 och 251.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Fatima Söderqvist tillerkänns ersättning av allmänna medel med 256 801 kr. Av beloppet avser 149 694 kr arbete, 40 463 kr tidspillan, 15 284 kr utlägg och 51 360 kr mervärdesskatt. Av denna kostnad ska Agnes Lithberg till staten återbetala 5 100 kr.

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 1

DOM
2019-01-17
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 1296-18

Tilltalad

EMMA Louise Josefín Siöland, 19980823-3382
Studiegången 3 Lgh 1124
416 81 Göteborg

Offentlig försvarare:

Advokat Marie Lagerlöf
M.Lagerlöfs Advokatbyrå AB
Svartgränd 1
271 43 Ystad

Åklagare

Vice chefsåklagare Per Hedman och kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Penningtvättsbrott, 3 § 1 st 1 p lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott
2017-11-01 -- 2018-04-14

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 50 å 50 kr

Lagrum som åberopas

29 kap 7 § 1 st brottsbalken
29 kap. 5 § 2 st. 5 p. brottsbalken

Sekretess

Sekretessbestämmelserna i 18 kap. 1 § och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämpliga på uppgifter som har lagts fram vid förhandling bakom stängda dörrar och som kan röja förundersökningssekretess. Sekretessen avser bilagorna E och F, och bilagorna till stämningsansökan gällande osann försäkrar, tingsrättens aktbilagor 252, 253, 396 och 585 samt de delar där tingsrätten tidigare har förordnat om sekretess i aktbilagorna 250 och 251.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Marie Lagerlöf tillerkänns ersättning av allmänna medel med 309 782 kr. Av beloppet avser 138 053 kr arbete, 61 316 kr tidspillan, 48 456 kr utlägg och 61 957 kr mervärdesskatt. Av denna kostnad ska Emma Siöland till staten återbetala 6 196 kr.

Tilltalad

ALEXANDER Josef Zahari, 19920531-0973
Nelinsgatan 22 Lgh 1101
603 45 Norrköping

Offentlig försvarare:

Advokat Gustav Sandberg
Advokatfirman Glimstedt Östergötland KB
Drottninggatan 19
582 25 Linköping

Åklagare

Vice chefsåklagare Per Hedman och kammaråklagare Anna Lander
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Medhjälp till osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st samt 23 kap 4 § brottsbalken
2016-08-31 -- 2018-04-14 (12 tillfällen)

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 70 å 50 kr

Lagrum som åberopas

29 kap. 5 § 2 st. 5 p. brottsbalken

Sekretess

Sekretessbestämmelserna i 18 kap. 1 § och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämpliga på uppgifter som har lagts fram vid förhandling bakom stängda dörrar och som kan röja förundersökningssekretess. Sekretessen avser bilagorna E och F, och bilagorna till stämningsansökan gällande osann försäkran, tingsrättens aktbilagor 252, 253, 396 och 585 samt de delar där tingsrätten tidigare har förordnat om sekretess i aktbilagorna 250 och 251.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Gustav Sandberg tillerkänns ersättning av allmänna medel med 197 253 kr. Av beloppet avser 135 221 kr arbete, 20 854 kr tidspillan, 1 727 kr utlägg och 39 451 kr mervärdesskatt. Av denna kostnad ska Alexander Zahari till staten återbetala 3 945 kr.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. SAMMANFATTNING	53
2. BAKGRUND	56
Vittnesutsagor (Per-Erik Lyrén och Mattias Wickberg)	61
3. TINGSRÄTTENS BEDÖMNING AV HP-HJÄLPENS VERKSAMHET	65
4. ÅTALEN FÖR OSANN FÖRSÄKRAN, GROVT BROTT (aktbil. 238)	91
Frågan om avvisning	91
Allmänt om brottet osann försäkran	97
Tingsrättens bedömning i skuldfrågan	99
<i>Åtalspunkten 1.1 (Muhamad Almarie)</i>	99
<i>Åtalspunkten 2.1 (Fahima Huseini)</i>	103
<i>Åtalspunkten 3.1 (Besarta Gashi)</i>	106
<i>Åtalspunkten 4.1 (Oliver Henriksson)</i>	109
<i>Åtalspunkten 5.1 (Amar Abdulamir Hashim Almousawa)</i>	112
<i>Åtalspunkten 6.1 (Athir Abdulrahman Najem)</i>	115
<i>Åtalspunkten 7.1 (Nadia Yasmin)</i>	118
<i>Åtalspunkten 8.1 (Sadeq Faizi)</i>	121
<i>Åtalspunkten 9.1 (Sabina Ashraf)</i>	124
<i>Åtalspunkten 10.1 (Diana Sadeghei Fazel)</i>	127
<i>Åtalspunkten 11.1 (Cimone Haroun)</i>	131
<i>Åtalspunkten 12.1 (Archavir Amini Hajbashi)</i>	134
<i>Åtalspunkten 13.1 (Narin Keredegi)</i>	137
<i>Åtalspunkten 14.1 (Nelly Edin)</i>	141
<i>Åtalspunkten 15.1 (Mohamed Ibrahim Mohamed)</i>	144
<i>Åtalspunkten 16.1 (Mohammed Ghaleb Abdul Amir)</i>	148
<i>Åtalspunkten 17.1 (Norhaan Ahmad)</i>	151
<i>Åtalspunkten 18.1 (Robin Huynh)</i>	154
<i>Åtalspunkten 19.1 (Marco Zanata Petersson)</i>	158
<i>Åtalspunkten 20.1 (Evylyn Manestam)</i>	161
<i>Åtalspunkten 21.1 (Sara Hamaamin)</i>	166
<i>Åtalspunkten 22.1 (Darya Aziz)</i>	169
<i>Åtalspunkten 23.1 (Josef Khadem)</i>	173
Tingsrättens bedömning i rubriceringsfrågan	177

5. ÅTALEN FÖR MEDHJÄLP TILL OSANN FÖRSÄKRAN, GROVT BROTT (aktbil. 238)	180
Allmänt om medhjälp till brott	180
Åtalspunkterna 1.2 – 23.2	181
Åtalspunkterna 24.1 – 24.5	186
<i>Åklagarens beskrivning av brotten</i>	186
<i>Tingsrättens bedömning</i>	191
6. ÅTALEN FÖR BOKFÖRINGSBROTT OCH SKATTEBROTT (aktbil. 241) 196	
Åtalspunkten 1 (Lucas Kjellin Gardebrand, Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson)	196
Åtalspunkten 2 (Lucas Kjellin Gardebrand, Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson)	206
7. SKATTETILLÄGG	215
8. ÅTALEN FÖR PENNINGTVÄTTSBROTT	219
Den rättsliga regleringen	219
Åtalspunkten 1, aktbil. 237 (Agnes Lithberg)	220
Åtalspunkten 2, aktbil. 237 (Emma Siöland)	224
Åtalspunkten 3, aktbil. 241 (Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson, Marija Dahm och Lucas Kjellin Gardebrand)	228
<i>Gärning A (Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson)</i>	229
<i>Gärning B (Victor Gustafsson och Marija Dahm)</i>	231
<i>Gärning C (Victor Gustafsson och Marija Dahm)</i>	233
<i>Gärning D (Victor Gustafsson)</i>	235
<i>Gärning E (Victor Gustafsson och Marija Dahm)</i>	236
<i>Gärning F (Oscar Gustafsson)</i>	238
<i>Gärning G (Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson)</i>	239
<i>Gärning H (Lucas Kjellin Gardebrand)</i>	242
<i>Ska Victor Gustafssons brott bedömas som grovt penningtvättsbrott?</i>	243
<i>Ska Oscar Gustafssons brott bedömas som grovt penningtvättsbrott?</i>	244
9. ÅTALET FÖR ÖVERGREPP I RÄTTSSAK (aktbil. 239, Victor Gustafsson) 244	
10. PÅFÖLJDER M.M.	246
Allmänna utgångspunkter	246
Straffvärde och val av påföljd (åtalspunkterna 1.1-23.1, aktbil. 238)	247

Straffvärde och val av påföljd (Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand, Lennart Gustafsson, Alexander Zahari, Agnes Lithberg, Emma Siöland och Marija Dahm)	251
11. TALAN OM UTVIDGAT FÖRVERKANDE	265
Den rättsliga regleringen	265
Victor Gustafsson	266
Oscar Gustafsson	267
Lucas Kjellin Gardebrand	268
12. KVARSTAD	269
13. NÄRINGSFÖRBUD	271
14. SÄRSKILDA YRKANDEN	272
Victor Gustafsson	272
Oscar Gustafsson	273
Lennart Gustafsson	274
Lucas Kjellin Gardebrand	274
15. ÖVRIGA FRÅGOR	275
Ersättning till offentliga försvarare	275
Avgift till brottsofferfonden	276

1. SAMMANFATTNING

Tingsrätten har prövat om de 31 åtalade personerna har fuskat eller hjälpt till i organiserandet av fuskandet vid det nationella högskoleprovet mellan åren 2015-2018.

Tingsrätten har kommit fram till att Victor Gustafsson har varit den som tog initiativet till att starta verksamheten i den organisation som kom att kallas HP-hjälpen. I ett tidigt skede anslöt sig hans bror Oscar Gustafsson till verksamheten. Lucas Kjellin Gardebrand kom under hösten 2016 att ansluta sig till verksamheten och blev under 2017 en av de huvudansvariga för HP-hjälpen. Tingsrätten anser att Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand var de som drev fuskverksamheten HP-hjälpen. Det har enligt tingsrättens mening inte funnits några andra nyckelpersoner i HP-hjälpen eftersom alla viktiga moment i verksamheten kan knytas till Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand. Därutöver har tingsrätten funnit att Lennart Gustafsson, Alexander Zahari, Marija Dahm, Agnes Lithberg och Emma Siöland i varierande omfattning bidragit till verksamheten under mer anställningsliknande förhållanden.

Fråga om dubbel straffbarhet för de som har åtalats för att ha fuskat under provet

I målet har framkommit att Universitets- och högskolerådet för vissa av de åtalade provskrivarna överväger att ogiltigförklara provresultatet och/eller att stänga av dem från deltagande i högskoleprovet under en tvåårsperiod. Med anledning härav har i målet framförts att åtalen för osann försäkran, grovt brott, ska avvisas eftersom att dessa personer riskerar att straffas dubbelt. Tingsrätten har inte ansett att avstängning från att göra högskoleprovet under en begränsad period eller ett ogiltigförklarande av provresultatet är att anse som ett straff som står i konflikt med förbudet mot dubbelbestraffning. Invändningarna om att åtalen ska avvisas har därför ogillats.

Tingsrättens bedömning av åtal mot de som påstås ha fuskat vid högskoleproven

I målet har 23 personer åtalats för att ha fuskat vid högskoleprovet. Det har enligt tingsrätten funnits en mycket omfattande och robust bevisning mot samtliga åtalade. Tingsrätten har kommit fram till att samtliga åtalade ska dömas för att ha fuskat. Tingsrätten har ansett att brottet ska bedömas som osann försäkran, grovt brott.

Tingsrättens bedömning av medhjälp till osann försäkran, grovt brott

Tingsrätten har kommit fram till att Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand, Lennart Gustafsson och Alexander Zahari ska dömas för medhjälp till osann försäkran, grovt brott. De medhjälpsbrott som tingsrätten har funnit bevisade omfattar även personer som fuskat vid högskoleprovet och som ännu inte har åtalats för brott. I den delen anser tingsrätten, med de undantag som anges i domen, att åklagaren har bevisat att brottsliga gärningar har ägt rum och att de ovan nämnda ska dömas för medhjälp till dessa brott.

Grovt bokföringsbrott, grovt skattebrott och skattebrott

Tingsrätten anser det bevisat att Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand har gjort sig skyldiga till grovt bokföringsbrott, grovt skattebrott och skattebrott på det sätt som åklagaren har begärt att de ska dömas för.

Grovt penningtvättsbrott och penningtvättsbrott

Tingsrätten har kommit fram till att Victor Gustafsson och Agnes Lithberg ska dömas för grovt penningtvättsbrott. Vidare har tingsrätten ansett att det är bevisat att Emma Siöland, Marija Dahm och Oscar Gustafsson har gjort sig skyldiga till penningtvättsbrott.

Tingsrätten har beträffande penningtvåtsbrotten ogillat vissa delar gällande Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand.

Övergrepp i rättssak

Tingsrätten har ansett att det är bevisat att Victor Gustafsson har gjort sig skyldig till övergrepp i rättssak.

Förverkande och utvidgat förverkande

Tingsrätten har förverkat kontanter och annan egendom som har tillhört Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand helt i enlighet med åklagarens begäran. Tingsrätten har också beslutat om kvarstad motsvarande det värde som ska förverkas. Tingsrätten har vidare förverkat datorer, mobiltelefoner och annan utrustning som har använts i HP-hjälpen.

Påföljder och skattetillägg m.m.

Tingsrätten har bestämt följande påföljder:

- Victor Gustafsson fängelse i sex år
- Oscar Gustafsson fängelse i fem år
- Lucas Kjellin Gardebrand fängelse i tre år och sex månader
- Lennart Gustafsson fängelse i ett år och sex månader
- Alexander Zahari villkorlig dom och böter
- Agnes Lithberg villkorlig dom och böter
- Marija Dahm villkorlig dom och böter
- Emma Siöland villkorlig dom och böter
- De 23 åtalade provskrivarna villkorlig dom och böter

Tingsrätten har att inom ramen för brottmålsprocessen pröva om det ska utgå skattetillägg för Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand och har kommit fram till att skattetillägg i och för sig ska utgå. Tingsrätten har dock med hänsyn till de samlade konsekvenserna för de berörda personerna ansett att skattetilläggen ska jämkas till noll kronor för alla tre.

Tingsrätten har beslutat om näringsförbud för Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand under en period om fem år.

Tingsrättens dom kan överklagas senast den 7 februari 2019 till Göta hovrätt.

2. BAKGRUND

Högskoleprovet

Högskoleprovet är ett urvalsinstrument för antagning till utbildning på högskola och universitet. Syftet med provet är att rangordna deltagarna där de som ligger högst utifrån rangordningen kommer in på den utbildning som söks först om inte alla behöriga sökande kan tas emot. Minst en tredjedel av alla platser på utbildningar som vänder sig till högskolenybjörjare ska som huvudregel ha högskoleprovet som urvalsgrund.

Högskoleprovet äger rum två gånger om året, en gång på våren och en gång på hösten, och är helt frivilligt att skriva. Varje prov består av totalt fem provpass där två delar är kvantitativa och två delar är verbala. En del, som kan vara antingen kvantitativ eller verbal beroende på var i landet du skriver provet, utgör en utvärderingsdel som inte räknas med i resultatet. Syftet med denna del är att pröva ut nykonstruerade uppgifter och den används för att bygga kommande prov. Varje provpass är 55 minuter långt och består av 40 frågor med alternativsvar där provskrivaren får ett poäng för varje rätt svar. Alla som har genomfört en eller flera delar på

högskoleprovet erhåller utifrån sina poäng ett normerat resultat på en skala mellan 0,0–2,0 som sedan kan användas för att söka till utbildningar på högskola och universitet i Sverige.

Hösten 2016 infördes en sanningsförsäkran på högskoleprovet. Alla som skriver högskoleprovet måste på heder och samvete intyga att de lämnar svar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt vilseleda. Sanningsförsäkran undertecknas en gång på förstasidan och en gång per svarshäfte, totalt sex gånger under hela provtillfället. Att provdeltagare i samband med högskoleprovet ska underteckna en sanningsförsäkran framgår av 35 a § Universitets- och högskolerådets föreskrifter (UHRFS 2015:3) om högskoleprovet. Föreskriften trädde i kraft den 31 augusti 2016.

Fusk på högskoleprovet

För några år sedan uppmärksammades att organiserat fusk med tekniska hjälpmedel förekom på högskoleprovet. Bland annat rapporterade Sveriges Television (SVT) i programmet Dold om provskrivare som med mycket små dolda hörsnäckor och modifierade telefoner fått svaren till provet levererade till sig under provdagen. Provskrivarna kunde genom denna metod erhålla ett resultat på provet som de inte hade kunnat prestera på egen hand.

Den 1 mars 2018 inkom en brottsanmälan gällande bland annat skattebrott och bokföringsbrott till Ekobrottsmyndigheten (EBM) med anledning av att det bedrivits en verksamhet i syfte att hjälpa personer att fuska på högskoleprovet. Universitets- och Högskolerådet (UHR) hade länge vetat om att det fanns personer som fuskade på högskoleprovet och att det fanns aktörer som erbjöd hjälp att fuska på provet mot ersättning, bland annat den så kallade HP-hjälpen. UHR hade försökt kartlägga vilka det var som hjälpte provskrivarna att fuska, och lämnade över det material som de samlat på sig rörande HP-hjälpen i samband med anmälan.

Marknadsföring och affärsidé

Av de handlingar som lämnats in av UHR framgår att HP-hjälpen marknadsfört sig genom bland annat en egen hemsida, på Facebook, Flashback samt Instagram. Av utdrag från verksamhetens egen offentliga marknadsföring framgår bland annat följande. HP-hjälpens affärsidé var att tillhandahålla elektronisk utrustning och mobiltelefoner och med hjälp av denna utrustning hjälpa personer att fuskas på högskoleprovet. HP-hjälpen hade prislistor där priset steg beroende på vilket resultat provskrivaren önskade köpa. Om köparen inte erhöll det resultat som beställdes behövde denne inte betala någonting. Fullständig betalning behövde inte göras i förskott, endast en deposition som återlämnades om utrustningen skickades tillbaka efter provet skulle betalas innan provet. HP-hjälpen erbjöd dock köpare av deras tjänster möjligheten att vara anonyma om hela summan betalades i förskott. Kontakt med potentiella köpare skedde endast via e-post.

Tillslaget

Den 14 april 2018 ägde högskoleprovet rum och drygt 62 000 personer satt i provsalar och skulle skriva provet runtom i Sverige. Under mitten av delprov två, strax efter klockan 11.00, gick Nationella insatsstyrkan tillsammans med poliser och IT-forensiker från EBM in i en lägenhet på Slottsgatan 129 i Norrköping, en lägenhet som ägs av Victor Gustafsson. I lägenheten befann sig tre personer: Oscar Gustafsson, Lennart Gustafsson samt Alexander Zahari som via avancerad teknisk utrustning höll på att sända ut de rätta svaren till frågorna på högskoleprovet. Alla tre greps på plats.

Victor Gustafsson arbetade den aktuella dagen som provledare vid högskoleprovet på De Geer-skolan i Norrköping. Polisen befann sig på den aktuella skolan och bevakade Victor Gustafsson på avstånd innan de efter att delprov två var avslutat gick in och grep honom. Samtidigt konfronterades åtta provskrivare, som polisen genom

sitt spaningsarbete visste hade fått utrustning skickat till sig, runtom på olika platser i Sverige. Dessa personer är nu åtalade för osann försäkran, grovt brott.

Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lennart Gustafsson häktades den 16 april 2018.

Provokationen

Polisen har gjort en bevisprovokation för att samla på sig information om hur det gått till när en person köpt ett högre resultat på högskoleprovet av HP-hjälpen. Provokationen inleddes genom att polisen kontaktade HP-hjälpen anonymt via mail och utgav sig för att vilja köpa resultatet 1,7. Svar skickades från HP-hjälpen samma dag med instruktioner om att lämna namn, adress, mobilnummer, önskat resultat, tidigare resultat samt två foton: ett på pass och ansikte samt ett på pass och en lapp med texten HP-hjälpen. Av mailet framgick också att vid slutbetalning så skulle alla bilder raderas och att detta endast utgjorde en säkerhetsåtgärd. Det önskade provresultatet 1,7 skulle kosta 89 000 kr.

Polisen valde vid provokationen att vara anonyma, och pengarna skulle därför betalas i förskott. Pengarna lämnades i en box i Stockholm, varpå ett mail om att utrustningen kunde hämtas ut i en box och koden till denna box skickades som svar från HP-hjälpens mail. Polisen hade initialt kundnumret T4, detta byttes senare ut till X1.

Någon dag efter högskoleprovet den 14 april 2018 skickades det ut ett mail från HP-hjälpen till polisen (i egenskap av kund) där de bad om ursäkt för avbrottet under provet och förklarade att deras utrustning hade åkt i golvet. Efter detta mail har polisen inte längre fått svar på de meddelanden som har skickats till HP-hjälpens mail. De kontanter som använts av polisen för att betala för provresultatet hittades senare vid husrannsakan hemma hos Oscar Gustafsson. Alla sedlar utom 1 500 kr kunde identifieras och har lämnats tillbaka till EBM.

Efter tillslaget

Bland annat med anledning av att det mail som skickades till polisen i egenskap av kund efter högskoleprovet våren 2018 fattades misstanke om att det fanns flera personer involverade i HP-hjälpen än de tre personer som hade häktats. När mailet skickades ut var Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lennart Gustafsson samt Alexander Zahari frihetsberövade. Den 19 juli 2018 greps Agnes Lithberg som omgående berättade om sin inblandning i verksamheten. Hon hade vid ett flertal tillfällen hjälp Lucas Kjellin Gardebrand att hämta paket i olika postboxar. Agnes Lithberg släpptes dagen därpå, den 20 juli 2018, samma dag som Lucas Kjellin Gardebrand greps. När polisen klev in i Lucas Kjellin Gardebrands lägenhet backade han inåt och slet ur ett USB ur en dator. Lucas Kjellin Gardebrand häktades den 22 juli 2018.

Lucas Kjellin Gardebrand berättade inte initialt om vad som fanns på USB-minnet, men gav så småningom lösenordet till polisen. På USB-minnet hittades listor över skulder från "HT-16" och "HT-17" med uppgifter om personers namn, adress, kön, resultat på högskoleprovet och återstående skuld. På USB-minnet fanns även e-post som inhämtats från Tuula Kuosmanen på UHR och verksamhetens egna "bokföring". Av det sistnämnda framgick vilka utgifter olika aktörer haft, ingående balans, kundfordringar, utlägg, inhämtade pengar och lön som betalats ut. Där framgick också en fördelning av pengar mellan "Ching", "Alk" och "min del". Fotografier på pass, pass och ansikten samt pass och en lapp med namnet "HP-hjälpen" återfanns även på USB-minnet.

Agnes Lithberg berättade vid förhör att ytterligare en person vid namn Emma Siöland hade hjälpt till att hämta paket. Med anledning av detta kallades Emma Siöland till förhör. En bit in i förhöret berättade Emma Siöland om att hon och Lucas Kjellin Gardebrand tillsammans hade varit på hennes föräldrars lantställe och grävt ner

pengar vid två tillfällen – under hösten 2017 samt efter tillslaget under våren 2018. Dagen därpå åkte polisen tillsammans med Emma Siöland till fastigheten där hon fick visa var pengarna fanns nedgrävda. Totalt återfanns 1,6 miljoner kronor nedgrävt i två olika väskor. I en utav väskorna återfanns även ett USB-minne som innehöll krypterad inloggning till HP-hjälpens e-mail och excellistor med kundnummer (en bokstav och en siffra), namn, personnummer, adress, information om förskotts-betalning samt resultat.

Relationer

Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson är bröder och Lennart Gustafsson är deras pappa. Victor Gustafsson och Marija Dahm har en relation och ett barn tillsammans. Lucas Kjellin Gardebrand har haft en relation med Agnes Lithberg respektive Emma Siöland.

Vittnesutsagor (Per-Erik Lyrén och Mattias Wickberg)

På åklagarens begäran har vittnesförhör hållits med Per-Erik Lyrén och Mattias Wickberg.

Per-Erik Lyrén:

Per-Erik Lyrén har arbetat på Umeå universitet sedan 2002. Han har arbetat som provkonstruktör och var doktorand mellan 2004-2009 och skrev en avhandling om högskoleprovet. Avhandlingen handlade bland annat om poängrapportering och hur väl provet förutser studieframgång. Han arbetade därefter som vetenskaplig ledare och är numera projektledare på uppdrag från UHR. Han har ansvar för samordning, att ta fram resultat och allt innehållsmässigt i högskoleprovet utom den engelska delen.

Medelvärde för en person som skriver högskoleprovet är ungefär 0,9 och har varit det under en ganska lång tid. Våren 2018 var medelvärdet strax under 0,9. Lite under en promille av alla provskrivare får resultatet 2,0. Han bedömer inte att det är särskilt troligt att skriva 1,0 vid ett provtillfälle och sedan skriva 2,0 vid nästa tillfälle trots intensiva studier. Han kan inte utesluta att en sådan ökning är möjlig då det kan ha förelegat särskilda omständigheter när personen skrev 1,0, såsom att denna var sjuk vid tillfället. Att chansa rätt i den utsträckningen att du får ett toppresultat är inte heller särskilt troligt. Det mest troliga resultatet för en person som chansar sig igenom hela provet är 0,0–0,1. De som skriver provet upprepade gånger ökar sitt resultat med strax under 0,1 normerande poäng i genomsnitt. Det är inte så troligt att en person som skriver 1,0 första gången och upprepar provet ökar sitt resultat varje gång tills resultatet 2,0 erhålls. Äldre personer har i regel bättre resultat på den verbala delen, framför allt vad gäller ordförståelse. På individnivå kan resultatet variera mellan de olika provdelarna av olika skäl, som att personen var nervös vid den inledande provdelen. Han bedömer att en ökning från 1,1 till 1,6 inte är sannolik genom egna studier om det första provet reflekterade personens faktiska förmåga. Det är dock inte omöjligt och det beror på hur lång tid det har gått mellan provtillfällena.

Syftet med utprövningsdelen är att pröva ut nykonstruerade uppgifter och den används för att bygga kommande prov. Svårighetsgraden varierar mer på denna del eftersom det är uppgifter som inte har testats tidigare men det är inte extremt stor skillnad. Att ha stor skillnad på resultatet på utprövningsdelen jämfört med de andra delarna upplever han som avvikande och det kan innebära att något inte har gått rätt till. Det går inte att utesluta att personen har haft en svacka av någon anledning, men enbart baserat på svårighetsgraden är det inte rimligt att få så varierande resultat. Det finns ingen statistik på relationen mellan resultatet på utprövningsdelen och de andra delarna. Varje år finns det drygt 20 olika utprövningsdelar, varav något fler är verbala delar.

Mattias Wickberg

Mattias Wickberg arbetar på UHR, som är den ansvariga myndigheten för högskoleprovet. Han arbetar sedan 2013 som utredare bl.a. inom området tillträde till högskolan, med mycket fokus på högskoleprovet.

Antalet deltagare som skriver högskoleprovet per provtillfälle varierar och de som skriver provet är spridda över hela landet. Den som ska skriva högskoleprovet väljer själv vart någonstans i landet personen vill skriva, dock inte i vilken skrivsal eller vart någonstans i salen man vill sitta. Antalet provskrivare har minskat sedan 2015–2016 och det är ungefär 80 000 personer som genomför provet varje år. UHR är ansvariga för att ta fram provet, beslutar om resultat och tar fram riktlinjer och instruktioner för provet och hanteringen av provet.

De olika högskolorna som använder högskoleprovet som urvalsinstrument ansvarar för själva genomförandet av provet. Högskolorna ska förvara provet på ett säkert sätt och ansvarar för att anställa personal som kan agera som provledare. Högskoleproven levereras i kartonger där en kartong innehåller 30 exemplar av varje provpass. Kartongerna är igentejpade, varje provpass ligger inplastat och varje häfte är skyddat av ett kuvert med sigill. Proven ska förvaras brandsäkert bakom lås och bom på ett ställe dit mycket få personer har tillträde. Provledaren ska hämta provet innan provpasset och gå med det till lokalen och öppna plastpåsen i närvaro av provdeltagarna i salen. Både provledare och deltagare ska kontrollera att plastpåsen är sluten. Det ingår i provledaruppdraget att kontrollera legitimation. Respektive provansvarig ser till att UHR får provet för rättning efter genomfört prov.

Han tror att det tekniska fusket på högskoleprovet började ungefär 2014–2015. UHR fick in ganska mycket tips i början av 2015 om fusk. Efter provet hösten 2015 gjordes tekniska analyser som visade att ett 50-tal personer hade fuskat. Vid analysen upptäcktes att både de korrekta och felaktiga svaren som dessa personer hade lämnat

var i princip identiska. De som hade fuskat fick sina provresultat återkallade. Efter 2015 blev det känt hur UHR:s tekniska analyser gick till och de kunde inte upptäcka samma mönster vid provet under våren 2016. Hösten 2016 infördes olika versioner av samma prov i det sista provpasset för att försvåra för fuskare. Vid detta tillfälle upptäcktes ytterligare 50 personer som hade fuskat. Personerna hade mycket bra resultat på de första delarna och helt plötsligt väldigt låga poäng på det sista provpasset. De som fuskade polisanmälades för osann försäkran.

Det händer att UHR får frågor från lärosäten om enstaka studenters resultat. Han kan inte svara på om fusket stört utbildningen i sig men det blir fel studenter som kommer in på utbildningarna. Fuskandet sätter rangordningen ur spel eftersom någon med sämre förutsättningar kommer in före någon med bättre förutsättningar. De som kommer in på utbildningar har grundläggande behörighet oavsett om de fuskat eller inte.

Tanken med införandet av högskoleprovet var att personer som presterat dåligt på sina gymnasiebetyg skulle få ”en andra chans”. Det finns inget regelverk som reglerar antalet tillfällen varje individ får skriva provet, även om frågan har diskuterats. Resultatet på högskoleprovet är giltigt i fem år. Tanken med provet är inte att man ska kunna läsa sig till det och prestera bättre. På studera.nu finns tips om hur man kan förbereda sig för provet, till exempel genom att öva på gamla prov. En person som avbryter provet har inte genomfört samtliga delar men får ett resultat utifrån de delar som personen har genomfört. Det är bara de fullständiga proven som ingår i normeringen.

3. TINGSRÄTTENS BEDÖMNING AV HP-HJÄLPENS VERKSAMHET

I det följande avsnittet kommer tingsrätten att presentera sin bedömning av hur och i vilken omfattning verksamheten som gått under namnet HP-hjälpen har bedrivits. Tingsrätten kommer i samband med genomgången ta ställning till vilka uppgifter och vilka roller som Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand, Alexander Zahari och Lennart Gustafsson har haft.

Uppstart, affärsidé och verksamhetsutveckling

Victor Gustafsson har i förhör uppgett att han gick med i ett befintligt nätverk som ägnade sig åt fusk på högskoleprovet efter provtillfället 2015. Han hittade en tråd på internet som handlade om fusk på högskoleprovet och blev nyfiken på hur det gick till och skrev att han ville vara delaktig samt att han redan var provledare på högskoleprovet. Han fick svar av någon som kallade sig för ”salmosalar” och var vid det första provtillfället där han deltog engagerad som ”back-up” ifall den ordinarie leverantören av proven skulle misslyckas. Mot denna uppgift ska den konversation som åberopats som skriftlig bevisning ställas, där Victor Gustafsson den 26 februari 2015 – samma dag som han har fått besked om att han blivit antagen som provledare på högskoleprovet – berättar för Oscar Gustafsson om en idé han har fått (aktbil. 258 s. 318 ff.). I konversationen berättar han för Oscar Gustafsson att han ”har kommit på hur man kan tjäna sjukt mycket pengar, genom att fuska på högskoleprovet”. Detta följs av en ingående diskussion kring hur själva fusket skulle gå till. Vidare har Alexander Zahari i förhör uppgett att Victor Gustafsson berättade för honom om sin idé kring fusk på högskoleprovet år 2015. Som framgår nedan var Alexander Zahari därefter involverad i verksamheten på provdagen under hösten 2015, våren 2016, hösten 2016 och våren 2018. Han träffade Oscar Gustafsson för första gången på provdagen hösten 2015 och Lennart Gustafsson för första gången på provdagen våren

2018. Dessförinnan har han inom nätverket enbart haft kontakt med Victor Gustafsson. Victor Gustafsson har uppgett att detta beror på att Alexander Zahari inte ville ha direktkontakt med de som var ansvariga och att han därför agerade som mellanhand. Slutligen har Lucas Kjellin Gardebrand uppgett i förhör att "Ching" vid en fördelning av eventuell vinst mellan de ansvariga för HP-hjälpen har sagt att han skulle ha 600 000 kr då det var han som hade startat upp verksamheten. Som framgår nedan anser tingsrätten att den person som benämns som "Ching" är Victor Gustafsson.

Tingsrätten finner vid en samlad bedömning av vad som nämnts ovan samt den övriga utredningen i målet att det är styrkt att Victor Gustafsson är den som kom på idén till verksamheten som har gått under namnet HP-hjälpen och startade upp densamma.

Invändningar om övriga okända aktörer och andra nätverk

Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson har gjort gällande att de har haft en tämligen begränsad roll i verksamheten och att de varken utvecklat eller varit ansvariga för HP-hjälpen. Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson har vid förhör i tingsrätten uppgett att de har fått instruktioner från någon eller några som, åtminstone från och med år 2017, kallat sig "Okänd". Utifrån tingsrättens bedömning av verksamhetens omfattning och struktur kan konstateras att den verksamhet som bedrivits under namnet HP-hjälpen i mycket stora delar täcks in av de arbetsuppgifter som de som nu är åtalade i målet har haft. Vad denna okända person, eller personer, ska ha haft för arbetsuppgifter eller fått för ersättning är över huvud taget inte utrett.

Att Lucas Kjellin Gardebrand har använt sig av aliaset "Okänd" är som framgår nedan utrett i målet. Victor Gustafsson har i förhör uppgett att han inte visste att Lucas Kjellin Gardebrand kallade sig för "Okänd". Lucas Kjellin Gardebrand har i förhör berättat detaljerat om sin inblandning i HP-hjälpen även om han i viss mån har försökt att tona ner sitt eget ansvar. Hans nekande till brott är i stora delar baserat på

subjektiva grunder, dvs. att han inte har haft uppsåt till brott, men han har bekräftat merparten av de omständigheter som åklagaren har gjort gällande beträffande hans inblandning i de olika delarna av HP-hjälpens verksamhet. Tingsrätten gör i likhet med åklagaren bedömningen att Lucas Kjellin Gardebrand har lämnat en i stort trovärdig och tillförlitlig berättelse. Vad han uppgett om att han kom i kontakt med verksamheten under 2016, att han hjälpte till att lösa den kvantitativa delen på provet under hösten 2016 och att han därefter fick ett gradvis ökat ansvar med mer kvalificerade arbetsuppgifter kan tillsammans med övrig utredning i målet läggas till grund för vilket ansvar Lucas Kjellin Gardebrand har haft i verksamheten. Att han skulle ha varit den som gett instruktioner till Oscar Gustafsson och Victor Gustafsson, och att Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson endast skulle ha haft vad som kan jämföras med ett anställningsförhållande, framstår som helt osannolikt. Sammantaget bedömer tingsrätten att denna förklaring är en uppenbar efterhandskonstruktion från Victor Gustafssons och Oscar Gustafssons sida för att försöka komma undan sitt eget ansvar och att den därför kan lämnas utan avseende, det vill säga inte ligger till grund för tingsrättens bedömning.

Victor Gustafsson har under flera förhör i tingsrätten invänt att omständigheter som åklagaren påstår att han är ansvarig för i stället har att göra med ett annat nätverk. Victor Gustafsson har dock inte velat svara på följdfrågor eller berätta mer om vilket nätverk det rör sig om. Hans uppgifter kring det andra påstådda nätverket är mycket sparsamma och helt omöjliga att kontrollera. Även om det är åklagaren som ska bevisa Victor Gustafssons skuld så kan han inte komma undan ansvar bara genom att påstå att andra okända är de verkliga huvudmännen. Det brukar kallas att han har en förklaringsbörda och den har Victor Gustafsson inte ens varit nära att uppfylla.

Victor Gustafsson har heller inte redogjort för de hot som han ska ha utsatts för, varför han skulle vara hotad eller vem som skulle ha hotat honom. Tingsrätten ifrågasätter i och för sig inte att Victor Gustafsson eller någon av hans anhöriga kan ha blivit utsatta för någon form av hot. Att hotet på något sätt skulle inverka på Victor Gustafssons

ansvar och inblandning i HP-hjälpen är dock uteslutet mot bakgrund av att Victor Gustafsson över huvud taget inte kunnat klargöra varför så skulle vara fallet, vilken typ av hot det rör sig om eller vem som har hotat honom. Det är således uppgifter som både saknar betydelse i målet och inte kan kontrolleras.

Tingsrättens bedömning gällande alias

Åklagaren har gjort gällande att aliaset "Kapten Filling" och "Ching" eller "Ching Chong" har använts av Victor Gustafsson. Victor Gustafsson har själv vidgått att han i vart fall använt sig utav aliaset "Ching Chong" och "Kapten Filling". Beträffande Oscar Gustafsson har åklagaren påstått att han bland annat har använt sig utav aliaset "Alk" eller "Alkisbeer". Oscar Gustafsson har själv förnekat att han har haft aliaset. Victor Gustafsson har i sitt inledande förhör i tingsrätten uppgett att han har för sig att hans bror kallat sig för något med "Alk". Lucas Kjellin Gardebrand har i förhör uppgett att Oscar Gustafsson aldrig själv bekräftat att han använt sig av aliaset "Alkisbeer" men att "Alkisbeer" var den person som hade hand om utrustningen, varför Lucas Kjellin Gardebrand dragit slutsatsen att det är Oscar Gustafsson. Slutligen har åklagaren gjort gällande att aliasen "Fifflaren" och "Okänd" eller "Okänd Svensson" har använts av Lucas Kjellin Gardebrand, en uppgift som Lucas Kjellin Gardebrand själv har vitsordat åtminstone vad gäller "Okänd Svensson" och "Fifflaren". Tingsrätten finner vid en samlad bedömning av de tilltalades egna uppgifter, den skriftliga bevisning i form av konversationer samt excellistor som åberopats i målet och utifrån vad som i övrigt är styrkt om respektive persons inblandning att ovan nämnda alias kan kopplas till respektive person på sätt som åklagaren gjort gällande.

Vad gäller aliaset "M Yass" har Victor Gustafsson i förhör uppgett att han aldrig har använt sig av det. Inte heller någon av de andra tilltalade i målet har bekräftat att vare sig Victor Gustafsson eller någon annan har använt sig utav "M Yass". I en konversation på Kik mellan "Alkisbeer" (Oscar Gustafsson) och "Fifflaren" (Lucas

Kjellin Gardebrand) diskuteras potentiella namn inför en intervju med Sveriges Radio (SR). Namnet "M Yass" kommer på tal under konversationen varpå det konstateras att de redan har använt sig av det namnet och borde ta ett nytt. Aliaset "M Yass" har också använts vid registrering av hemsidan hp-hjälpen.com. Slutligen har "M Yass" använts för att teckna postboxen 1530, en postbox som genom åklagarens skriftliga bevisning kan knytas till Victor Gustafsson (se avsnitt om postboxar). Tingsrätten gör gällande aliaset "M Yass" bedömningen att både Oscar Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Victor Gustafsson har haft kännedom om namnet och att det har använts inom HP-hjälpens verksamhet. Aliaset har starkast koppling till Victor Gustafsson, men det kan på grund av Kik-konversationen inte uteslutas att även Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand har använt sig utav aktuellt alias vid något tillfälle.

Ytterligare ett alias som figurerar i utredningen är "Tintin". Victor Gustafsson har under förhör uppgett att det finns andra personer som är involverade i nätverket och att en sådan person skulle vara "Tintin". I en Kik-konversation som åberopats som skriftlig bevisning av åklagaren diskuteras att Tintins bilder som vanligt kommer sent. Det påtalas också "hur gör vi med Tintin" och "vi vill gärna ha någon bild bara så vi säkert ser att det är utprovning", "han får fortsätta leverera o så betalar vi honom det vi sagt" samt "vi har ingen annan och att få reda på utprovning och eventuella saker som UHR får för sig är bra". Av konversationen, som förs mellan "Alkisbeer", "Fifflaren" och "Kaptenfilling" – dvs. Oscar Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Victor Gustafsson – ges intrycket att "Tintin" är en aktör som HP-hjälpen har betalat för att han ska utföra en tjänst åt dem och att "Tintin" inte har levererat tillräckligt bra. Lucas Kjellin Gardebrand har även i förhör i tingsrätten uppgett att "Tintin" är en person från en annan verksamhet och att de köpt in resultat från "Tintin" som "back-up" till Victor Gustafssons bilder. Tingsrätten saknar underlag för en närmare bedömning av vem "Tintin" är, men anser det utrett att det rör sig om en person som har fått betalt för att hjälpa HP-hjälpen. Det finns inget i utredningen som tyder på att "Tintin" skulle vara någon form av huvudman, utan han verkar likt

Alexander Zahari ha haft vad som närmast är att betrakta som ett temporärt anställningsförhållande i verksamheten.

Victor Gustafssons och Oscar Gustafssons relation till Lucas Kjellin Gardebrand

Både Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson har förklarat att de inte känt till vem Lucas Kjellin Gardebrand är och att de inte har haft någon kontakt med honom. Mot det talar den utredning som åklagaren har presenterat bl.a. i form av ett fotografi på Lucas Kjellin Gardebrand som hittats i Victor Gustafssons dator. Som förklaring till fotografiet har Victor Gustafsson uppgett att han sparade ner fotografiet på sin dator i samband med att han fick tips om att Lucas Kjellin Gardebrand var involverad i HP-hjälpen. Mot bröderna Gustafssons uppgifter om att de inte känt till Lucas Kjellin Gardebrand ska också de uppgifter som lämnats av Lucas Kjellin Gardebrand ställas. Han har berättat att första gången som han träffade någon från HP-hjälpens organisation var på Ikea i Älmhult, att han där hade bestämt träff med två personer som visade sig vara bröderna Gustafsson och att de vid mötet berättade för honom bl.a. om hur de hade tänkt sig med marknadsföringen inom HP-hjälpen. Victor Gustafsson har förklarat resan till Älmhult med att han behövde köpa möbler i samband med att han separerat med Marija Dahm. Han har också uppgett att både han själv och Oscar Gustafsson köpte möbler och att han träffade en för honom okänd man på Ikea. Han minns dock inte exakt vad som diskuterades eller vem som tog initiativet till mötet. Oscar Gustafsson har uppgett att han inte minns något sådant möte med Lucas Kjellin Gardebrand.

Vid en sammantagen bedömning av det som har sagts ovan, och mot bakgrund av tingsrättens allmänna värdering av tilltron till Lucas Kjellin Gardebrands, Oscar Gustafssons och Victor Gustafssons uppgifter, är det mot Victor Gustafssons och Oscar Gustafssons nekande visat att de haft kännedom om Lucas Kjellin Gardebrand innan rättegången och att de haft kontakt med honom angående HP-hjälpens verksamhet.

HP-hjälpens verksamhetslokal

Under förundersökningen fattades tidigt misstanke om att en lägenhet som ägs av Victor Gustafsson på Slottsgatan 129 i Norrköping utgjorde HP-hjälpens verksamhetslokal. Ansökan lämnades därefter in om hemlig kameraövervakning utanför dörren vid lägenheten, vilken beviljades. HP-hjälpen erbjöd ett antal övningstillfällen för provskrivarna innan det faktiska högskoleprovet ägde rum. Två av dessa övningstillfällen ägde rum den 7 april och den 12 april 2018. Vid dessa tillfällen befann sig Oscar Gustafsson, Lennart Gustafsson och Alexander Zahari i lägenheten på Slottsgatan.

Vid tillslaget den 14 april 2018 befann sig Oscar Gustafsson, Lennart Gustafsson och Alexander Zahari i lägenheten på Slottsgatan. I lägenheten fanns då tre bord med teknisk avancerad utrustning som togs i beslag såsom en platta med telefoner, ljudutrustning och en dator. På insidan av dörren till lägenheten var lås, kikhål och brevinkast förtejpat och en mobiltelefon var monterad framför kikhålet. En madrass stod ställd framför dörren och stora delar av ytorna i vardagsrummet var täckta av olika former av textilier såsom handdukar och täcken. Det återfanns även bland annat ett schema för provdagen i lägenheten.

Victor Gustafsson har vid förhör i tingsrätten uppgett att han lånade ut sin lägenhet till verksamheten tillfälligt och att den inte utgjorde någon form av verksamhetslokal. Anledningen till att madrasser m.m. satts upp i lägenheten vid provtillfället våren 2018 var på grund av akustiken då lägenheten var näst intill tom och det annars skapade eko. Victor Gustafsson ställde själv ut täcke och kuddar just för att minska ekot. Lennart Gustafsson har i förhör uppgett att han vet att Victor Gustafsson lånat ut sin lägenhet till provdagen 2017 men att han inte vet varför Victor gjorde det. Victor Gustafsson var inte själv närvarande i lägenheten vid tillfället.

Mot bakgrund av den tekniska utrustning som fanns i lägenheten, att Alexander Zahari, Lennart Gustafsson och Oscar Gustafsson befann sig i lägenheten både vid övningstillfällena och provdagen, att det hade ställts ut madrasser och textilier, att dörren hade tejpats för och att det hade monterats en telefon på densamma finner tingsrätten det utrett att lägenheten har använts som verksamhetslokal för HP-hjälpen. Personerna som återfanns i lägenheten är inblandade i verksamheten HP-hjälpen och lägenheten ägs av Victor Gustafsson. Att lägenheten har lånats ut av Victor Gustafsson till någon annan okänd person för att sedan användas utav bland annat hans bror och pappa är en efterhandskonstruktion och saknar betydelse vid bevisvärderingen.

Mailkontakt med fuskköpare och HP-hjälpens marknadsföring m.m.

Som framgått inledningsvis har kontakt med potentiella fuskköpare skett via en s.k. countermail, vilket är en form av krypterad e-postservice. Av Alexander Zaharis och Lucas Kjellin Gardebrands egna uppgifter samt utredningen i övrigt framgår att denna mail sköttes av Alexander Zahari under en kort period våren 2016 och av Lucas Kjellin Gardebrand under våren och hösten 2017 samt våren 2018. Lucas Kjellin Gardebrand har i förhör uppgett att det var Victor Gustafsson som gav honom i uppdrag att hjälpa till med mailen och Alexander Zahari har uppgett att det var Victor Gustafsson som gav honom inloggningsuppgifter till mailen.

HP-hjälpen har, på ett tämligen öppet sätt, marknadsfört och annonserat sina fusk tjänster genom bland annat en egen hemsida, Flashback samt sociala medier såsom Facebook och Instagram. Såvitt gäller HP-hjälpens egen hemsida framgår av den skriftliga bevisningen att domänen "Hp-hjälpen.com" registrerades den 15 april 2017 under aliaset "M.Yass" och med angiven e-mailadress hp-hjalpen@countermail.com. Av åklagaren åberopat IT-forensiskt protokoll framgår att det på den dator som togs i beslag hemma hos Lucas Kjellin Gardebrand påträffats en konfigurationsfil som används för att ansluta och administrera HP-hjälpens

hemsida samt bl.a. faktura från ett webbhotell för tjänst på HP-hjälpens hemsida (aktbil. 251 s. 620). Lucas Kjellin Gardebrand har själv medgett att han haft tillgång till användarnamn och lösenord till hemsidan men har uppgett att han inte har konfigurerat något eller skrivit något på hemsidan. Han har uppgett att han endast varit inne och kikat på hemsidan av nyfikenhet. Mot bakgrund av den utredning som åklagaren åberopat framstår denna förklaring inte som särskilt trovärdig. Enligt tingsrättens mening ger utredningen också visst stöd för att även Oscar Gustafsson haft del i driften av HP-hjälpens hemsida. Av protokoll från IT-forensisk undersökning framgår nämligen att det på den dator som togs i beslag på Gruvfogdevägen i Skärblacka påträffades tre stycken säkerhetskopior av HP-hjälpens hemsida (aktbil. 251 s. 218).

När det gäller Victor Gustafssons inblandning i denna del har han i förhör uppgett att han har hjälpt till med att marknadsföra HP-hjälpen, men förklarat att han inte har varit primärt ansvarig eftersom han endast handlat på uppdrag av andra, okända personer. Av den skriftliga utredning som åklagaren presenterat framgår dock att det under 2016 och 2017 gjorts ett antal internetbetalningar till Facebook från Victor Gustafssons bankkonto. Betalningarna har avsett reklamkostnader och har uppgått till betydande summor. Victor Gustafsson har själv medgett att han har gjort en del av dessa inbetalningar, men att han inte har gjort samtliga inbetalningar. Han har som förklaring uppgett att han under 2016 lånat ut uppgifter till sitt kreditkort mot ersättning till okända personer i nätverket och att dessa personer eventuellt haft tillgång till uppgifterna även under år 2017. Vidare har Lucas Kjellin Gardebrand uppgett i förhör att ”Ching”, dvs. Victor Gustafsson, kontaktat honom och bett honom om hjälp med marknadsföringen. Enligt Lucas Kjellin Gardebrand ska ”Ching” ha uppgett att han skulle göra reklam för HP-hjälpen på Facebook men att betalningen inte fungerade. ”Ching” ska därför ha skickat en bild på ett kreditkort till Lucas Kjellin Gardebrand som det stod Victor Gustafsson på. Mot Victor Gustafssons påstående om att han haft en begränsad roll vad gäller marknadsföringen av HP-hjälpen talar också att det på Victor Gustafssons dator påträffats reklamblad och listor

med namn på bl.a. läkarstudenter som studerar utomlands. Av utredningen i målet framgår också att Marija Dahm, på uppdrag av Victor Gustafsson, hjälpt till att vika reklamblad och kuvert. Vid en samlad bedömning av vad som sagts ovan samt vad som i övrigt framkommit i målet finner tingsrätten det visat att Victor Gustafsson i mycket hög grad varit involverad och ansvarig för marknadsföringen av HP-hjälpens verksamhet.

Vidare har Victor Gustafsson medgett att han medverkade i en intervju om HP-hjälpen i SVT:s program Dold. Han har dock uppgett att han gjorde detta mot en ersättning om 300 000 kr på uppdrag av de som faktiskt ligger bakom HP-hjälpens verksamhet. Inför intervjun fick han ett manus med frågor och svar som han läste in sig på. Denna förklaring kan enligt tingsrätten lämnas helt utan avseende mot bakgrund av att tingsrätten funnit att det är Victor Gustafsson som har startat upp verksamheten och att han inte har arbetat på uppdrag av annan. Det ter sig även synnerligen märkligt att någon skulle betala 300 000 kr för ett liknande uppdrag eftersom att intervjun skedde under full anonymitet.

Postboxar

I det följande avsnittet kommer de postboxar som åklagaren har gjort gällande kan kopplas till verksamheten HP-hjälpen att behandlas. Postboxarna ska framför allt ha använts för att ta emot förskott, betalningar och återlämnad utrustning. Först kommer de fem olika postboxarna att gås igenom var för sig och avslutningsvis kommer något om förvaringsboxar samt omständigheter som inte är knutna till en specifik postbox att behandlas.

Postbox 1530: (M Yass)

Av åklagarens skriftliga bevisning framgår följande. På en egenritad skiss av hur brev rör sig mellan postboxar har box nummer 1530 i Stockholm angetts. Datafilen där skissen återfanns är skapad i april 2016. Det har anträffats ett kvitto daterat den 18

november 2016 avseende betalning av avgift för box nummer 1530. Kvittot avser en helårsprenumeration från januari 2017 till januari 2018 och Victor Gustafsson har angetts som kund enligt kvittot. Brevia har uppgett att postbox 1530 disponeras av en person med namnet "M Yass" och att den tecknades utan påskrivet avtal då man tidigare endast behövde godkänna Brevias villkor.

Victor Gustafsson har själv uppgett att han inte har tecknat boxen 1530 och att han inte har använt sig utav aliaset "M Yass". Han har inte sett betalningsunderlaget för postboxen tidigare men han har betalat vissa räkningar åt verksamheten, på samma sätt som att han lånade ut sitt kreditkort. Han har ingen aning om vad han betalade för när han gjorde betalningarna utan han har bara fått OCR-numret och antar att han fick göra betalningarna för att "de själva" var rädda. Victor Gustafsson har även uppgett att han tror att det är han som har ritat skissen på hur brevet rör sig mellan postboxarna. Oscar Gustafsson har uppgett att han inte känner igen boxen med nummer 1530.

Tingsrätten gör följande bedömning. Victor Gustafsson har mycket låg trovärdighet i sina utsagor och hans invändningar om att han endast betalat räkningar åt HP-hjälpen och att han inte själv har tecknat boxen är inte tillräckliga för att försvaga den skriftliga bevisning som åklagaren har presenterat. Tingsrätten finner att det är utrett att boxen 1530 har tecknats av Victor Gustafsson under aliaset "M Yass" och att postboxen sedan har använts i HP-hjälpens verksamhet.

Postbox 792: (Victor Gustafsson)

Av åklagarens skriftliga bevisning framgår att Victor Gustafsson har beställt och betalat för eftersändning från postbox 792. Victor Gustafsson har även betalat för postboxen och fört mailkonversationer med Brevia där han frågar om det var box nummer 792 han köpte varpå Brevia bekräftar att 792 är hans box.

Victor Gustafsson har i förhör uppgett att han tecknade boxen inför våren 2018 för att hjälpa sin bror. Boxen skulle användas som retur för paket som skickats tillbaka till HP-hjälpen. Oscar Gustafsson har uppgett att han inte har någon kännedom om boxen med nummer 792.

Tingsrätten gör följande bedömning. Boxen tillhör Victor Gustafsson och betalningar för årsavgift och eftersändning har gjorts av honom. Oscar Gustafsson har uppgett att han inte har någon kännedom om boxen och Victor Gustafsson har uppgett att han har tecknat den för att hjälpa sin bror. Ingen av deras utsagor äger högre trovärdighet än den andra och det kan därför inte anses utrett om Victor Gustafsson anskaffade boxen för egen räkning eller i syfte att underlätta för sin bror. Vad som kan anses utrett är dock att box nummer 792 har anskaffats för att användas och har sedan använts inom verksamheten HP-hjälpen.

Postbox 2145: (Lennart Gustafsson)

Av åklagarens skriftliga bevisning framgår följande. Postbox 2145 är belägen i Norrköping och avtalet, som tecknades i januari 2017 med Postnord, på postboxen står på Lennart Gustafsson. I postboxen har paket beslagtagits som eftersänts ifrån postbox med nummer 792. Paketen innehöll fuskutrustning.

Lennart Gustafsson har i förhör uppgett att han har tecknat postboxen för att använda i sitt företag och att tanken var att ändra bolagets adress till postboxen. Eftersom att han blev mer inblandad i fuskverksamheten och inte var bekväm med det så ville han dock inte ha bolaget skrivet på boxen. Det var Oscar Gustafsson som bad honom om att få låna boxen, eftersom Victor Gustafsson inte var med i fuskverksamheten under 2017 kunde han inte teckna några avtal om postboxar då. Victor Gustafsson har i förhör uppgett att han inte har haft någon kännedom om box 2145. Oscar Gustafsson har uppgett i förhör att han tror att hans pappa hade en box sedan innan till sitt företag. Oscar Gustafsson frågade sin pappa om han fick låna boxen för att det skulle kännas

konstigt att få fuskutrustning hem till brevlådan. Han fick låna boxen av sin pappa och posten till box 556 eftersändes till Lennart Gustafssons box.

Tingsrätten gör följande bedömning. Varken Lennart Gustafsson eller Oscar Gustafsson har särskilt hög trovärdighet i sina utsagor. Eftersom att det inte framgått att Lennart Gustafsson faktiskt har använt postboxen till något annat än HP-hjälpen kan tingsrätten därför utgå från att den inte bara använts utan också anskaffats i syfte att användas inom HP-hjälpens verksamhet, inte minst mot bakgrund av att avtalet tecknades under början av 2017. Det är således inte en postbox som han har haft under en längre tid.

Postbox 556: (Oscar Gustafsson)

Av åklagarens skriftliga bevisning framgår följande. Postbox 556 är belägen i Stockholm och Oscar Gustafsson står på avtalet, som tecknats under januari 2017 med Brevia. Som förklaring varför han har tecknat boxen har Oscar Gustafsson skrivit på avtalet att han reser mycket. Från postboxen har fem paket innehållandes fuskutrustning beslagtagits. Oscar Gustafsson har gjort betalningar för boxen och boxen har varit belägen på samma adress som den postbox som förekommer i programmet Dold. Victor Gustafsson har betalat årsavgiften för box 556 den 20 november 2017.

Oscar Gustafsson har i förhör uppgett att han inte har gjort någonting med postboxar förrän 2017. När han och Victor Gustafsson pratade om postboxar i chatten under 2015 visste han knappt vad en postbox var för något. Eftersom att han började hjälpa till med tekniken under 2017 behövde han kunna ta emot utrustning och förskott. Han beställde en postbox via Brevia i Stockholm. Han är ganska säker på att det är boxen med nummer 556 som är hans och han tror att han tecknade avtalet om boxen tidigt under 2017. Victor Gustafsson har i förhör uppgett att han inte har känt till boxen 556. Lucas Kjellin Gardebrand har i förhör uppgett att postboxar inte har varit hans område men att han har känt till att det funnits och använts postboxar. I de mallar

som han har använt på mailen har det bland annat stått att förskott och använd utrustning ska skickas tillbaka till en box med nummer 556. Han är dock inte säker på att det är just det numret.

Tingsrätten gör följande bedömning. Oscar Gustafsson har, som det får förstås, medgett att postboxen 556 är hans och att den har använts för att ta emot utrustning och vissa förskott. Hans medgivande stöds av utredningen i övrigt och tingsrätten gör därför bedömningen att postboxen med nummer 556 har tillhört Oscar Gustafsson och att den har anskaffats för och använts inom verksamheten HP-hjälpen.

Postbox 900: (Lucas Kjellin Gardebrand)

Av åklagarens skriftliga bevisning framgår följande. Boxen, som finns i Lund, har hyrts av en man i 22-24 års åldern och mannen var cirka 176 cm lång. Boxen har hyrts under en period om cirka ett år och under den tiden har tre paket inkommit varav ett paket inte har hämtats ut. Mannen som hyrt boxen har inte uppgett sitt namn eller några andra personuppgifter. Ett paket har beslagtagits från postboxen och paketet innehöll fuskutrustning.

Lucas Kjellin Gardebrand har på fråga om den postbox som han har tecknat avtal om uppgett i förhör att ”de” ville ha en box nere i Skåne, då det skulle skickas pengar dit för marknadsföring. Han är rätt säker på att han har hämtat ett paket i boxen och att han sedan har lämnat paketet vidare i Malmö. Oscar Gustafsson har i förhör uppgett att han är ganska säker på att han känner igen boxen med nummer 900. Han hörde talas om den under 2017 och har vid två tillfällen under våren 2017 skickat pengar till postboxen. Pengarna var förskottsbetalningar från kunder och han blev uppmanad att skicka pengarna till boxen.

Tingsrätten gör följande bedömning. Postboxen har tecknats av Lucas Kjellin Gardebrand i syfte att användas inom HP-hjälpens verksamhet. Postboxen har som framgår av den skriftliga bevisningen endast tagit emot paket vid tre tillfällen, varav

ett paket har tagits i beslag och därför aldrig har hämtats ut. Att Lucas Kjellin Gardebrand har tecknat avtal om postboxen efter instruktioner från annan i ett särskilt syfte framstår mot bakgrund av detta som en rimlig och trovärdig förklaring. Lucas Kjellin Gardebrand minns visserligen endast att han har hämtat paket i boxen vid ett tillfälle. Detta är inte en uppgift som minskar trovärdigheten i hans utsaga då det rör sig om mycket få tillfällen.

Tingsrätten finner det anmärkningsvärt att Oscar Gustafsson som i stora delar inte kunnat ge förklaringar eller besvara tingsrättens frågor under huvudförhandlingen, och inte har någon kännedom om till exempel sin brors postboxar, har kunnat återge avsevärt mycket mer detaljer kring denna postbox. Detta tycks i likhet med invändningen om att instruktionerna har kommit ifrån ”Okänd” vara ett sätt att försöka friskriva sig själv från ansvar. Att han skulle ha skickat förskott till boxen under våren 2017 stämmer inte heller överens med uppgifterna från uthyraren av postboxen, som uppgett att endast tre paket har inkommit till boxen och att två av dessa har hämtats ut under september-oktober 2017.

Avslutande kommentar om postboxar

Av åklagarens skriftliga bevisning framgår att Victor Gustafsson redan under oktober 2015 hade mailkontakt med Brevia angående eftersändning av post från postboxar och hur det skulle kunna gå till. Det framgår även av en konversation från 2015 att Victor Gustafsson redan då har diskuterat frågan med sin bror Oscar Gustafsson. Lucas Kjellin Gardebrand har i förhör uppgett att hans kännedom om hur paket flyttades mellan postboxar till stor del kommer från dokumentären Dold och att postboxarna inte har varit hans ansvarsområde. Tingsrätten bedömer mot bakgrund av detta samt den ovanstående redogörelsen för respektive postbox att det är Victor Gustafsson som initialt har haft huvudansvaret för postboxarna och att Oscar Gustafsson blivit involverad och tagit ett större ansvar för postboxarna först under 2017, även om han har haft kännedom om hur det gått till sedan 2015. Lennart Gustafsson har även han börjat hjälpa till och ta ett större ansvar i denna del genom

att teckna en egen postbox och hämta paket från och med 2017. Lucas Kjellin Gardebrands inblandning i postboxarna har varit marginell.

Förvaringsboxar och posthantering

Under spaningsarbetet har Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lennart Gustafsson iakttagits vid flera tillfällen då de hämtat och lämnat paket på olika platser i landet. Av den skriftliga bevisningen som åberopats av åklagaren framgår bland annat att Victor Gustafsson postat 9 paket till personer som registrerats som kunder hos HP-hjälpen den 21 mars 2018. Den 22 mars 2018 har Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson levererat fuskutrustning till en förvaringsbox i Göteborg. Ett flertal paket har också hittats vid husrannsakan i postlådor, bland annat den 6 april 2018 iaktogs Oscar Gustafsson och Victor Gustafsson med totalt 15 kartonger som de postade i gula brevlådor. Oscar Gustafsson och Lennart Gustafsson har även iakttagits av polisens spanare den 8 april 2018 på centralstationen i Stockholm. I Stockholm iaktogs när Oscar Gustafsson plockade ut kuvert från förvaringsboxar och ersatte dem med kartonger som innehöll fuskutrustning. Av den interna ”bokföringen” som åberopas som skriftlig bevisning i målet framgår vidare poster som lön till ”springare”.

Oscar Gustafsson har i förhör medgett att han har varit med och hämtat och lämnat paket bland annat i Stockholm vid det tillfälle där han och Lennart Gustafsson har iakttagits av polisens spanare. Lennart Gustafsson har i förhör uppgett att han har följt med och tömt och lämnat paket i boxar ibland. Även Agnes Lithberg och Emma Siöland har hämtat paket på olika platser i landet, något som bekräftas av deras egna samt Lucas Kjellin Gardebrands uppgifter – detta är dock en uppgift som behandlas mer ingående under deras respektive åtalspunkter. Lucas Kjellin Gardebrand har i förhör uppgett att han själv har hämtat paket vid något tillfälle när de som vanligtvis skötte denna uppgift inte har haft tid.

Gällande posthanteringen konstaterar tingsrätten att ett flertal personer har varit inblandade och hjälpt till i olika stor utsträckning. Lucas Kjellin Gardebrand har i likhet med tingsrättens bedömning under postboxarna haft en relativt marginell egen roll i posthanteringen. Han har dock här tagit hjälp av Emma Siöland och Agnes Lithberg, och är således mer inblandad än han har varit i verksamheten rörande postboxarna. Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lennart Gustafsson är de tre aktörer som har haft störst inblandning i posthanteringen och har iakttagits ett flertal gånger då de har postat och hämtat paket i förvaringsboxar och postlådor. Några slutsatser om vem utav dem som har burit huvudansvaret i denna del är dock inte möjliga att göra.

Inköp

Oscar Gustafsson och Victor Gustafsson har vid flera tillfällen gjort olika inköp som kan kopplas till HP-hjälpens verksamhet. Inköpen har bland annat bestått av lenovo-mobiltelefoner, powerbanks, kartonger som utrustningen packades i, plastpåsar, lim, en dator och batterier. På telefonerna som köpts in och tagits i beslag har den IT-forensiska utredningen visat att samtal antingen ringts ut eller så har samtal kommit in – aldrig båda två samtidigt – vilket styrker att de har använts till just HP-hjälpens verksamhet. I en iMessage konversation mellan Marija Dahm och Victor Gustafsson från den 17 augusti 2016 skriver Marija Dahm att hon har gjort 39 stycken, att 50 stycken känns som en onödig gräns och att 80 stycken känns lagom samt att hon tycker om att hjälpa till med det tekniska. Hon uppmanar samtidigt Victor Gustafsson att beställa mer material. Dagarna därefter beställer Victor Gustafsson en mängd telefoner.

Oscar Gustafsson har i förhör medgett att han har gjort vissa inköp, men ifrågasatt bland annat att det rör sig om olika typer av redline-påsar som han har köpt jämfört med de som har använts för att paketera utrustningen. Lucas Kjellin Gardebrand har uppgett att han inte har gjort några inköp och det har inte heller gjorts gällande från

åklagarens sida att han skulle ha varit inblandad i några inköp till verksamheten. Victor Gustafsson har uppgett att han har köpt telefoner men inte kan vitsorda det antal (146 st. telefoner) som åklagaren redovisat och ifrågasätter det skriftliga underlaget. Han har vitsordat att han har köpt de specialdesignade kalsonger som använts av fuskarna på provdagen, men inte att samtliga inköp har varit till just HP-hjälpen. Han har också gjort gällande att ett antal kuvert har varit till hans försäljning av miniräknare och således inte har med verksamheten HP-hjälpen att göra.

Tingsrätten finner utifrån de betalningsunderlag som finns, de beslag som har gjorts, iMessage konversationen samt de tilltalades egna uppgifter att Oscar Gustafsson och Victor Gustafsson har ansvarat för inköpen till HP-hjälpens verksamhet. Att en mindre del av inköpen, såsom de vadderade kuverten, kan ha använts helt eller delvis till något annat ändamål ifrågasätts inte av tingsrätten. Detta saknar dock betydelse för helhetsbedömningen då både Oscar Gustafsson och Victor Gustafsson har varit ansvariga för att göra inköp till verksamheten HP-hjälpen.

Ansvar och arbetsuppgifter under provdagen

Av Alexander Zaharis egna uppgifter och utredningen i övrigt är det utrett att han vid de två provtillfällen som omfattas av åtalet, dvs. den 29 oktober 2016 och den 14 april 2018, har befunnit sig i lägenheten på Slottsgatan. Där har han från plattan med de s.k. brottstelefonerna ringt upp förinlagda telefonnummer till de s.k. fusktelefonerna och under provet kontrollerat att det funnits en uppkoppling till fusktelefonerna. Inför båda de provtillfällen som omfattas av åtalet har han även deltagit vid s.k. övningstillfällen. Alexander Zahari har därutöver uppgett i huvudsak följande. Han har fått 25 000 kr för varje provtillfälle och ersättningen har lämnats kontant av Victor Gustafsson. Han har även hjälpt till vid provtillfällena hösten 2015 och våren 2016. Han slutade i verksamheten efter provtillfället hösten 2016, men vid årsskiftet 2017/2018 var han i behov av pengar och tog därför på nytt kontakt med Victor Gustafsson. Han återinträdde i verksamheten inför provtillfället hösten 2018. Vid

samtliga provtillfällen som han hjälpt till vid har han befunnit sig i lägenheten tillsammans med Oscar Gustafsson. Victor Gustafsson har, i egenskap av provledare, fotograferat av proven och skickat till Oscar Gustafsson. Vid provtillfället våren 2018 befann sig även Lennart Gustafsson i lägenheten på Slottsgatan. Detta var första gången som han träffade Lennart Gustafsson och de hade tillsammans i uppgift att övervaka telefonerna. Vid provtillfället hösten 2016 fanns ca 15 telefoner uppkopplade och antalet telefoner ökade sedan. På varje brottstelefon fanns tre eller fyra nummer inlagda. Han kände inte till hur det tekniska gått till, utan han har i princip endast tryckt på en knapp för att ringa upp och sedan kontrollerat uppkopplingen. Det var en ganska monoton uppgift. Vid det första provtillfället som han deltog vid fick han en teknikgenomgång av Oscar Gustafsson. Det var Oscar Gustafsson som skötte telefonerna och fixade med ljudet. Det var också Oscar Gustafsson som modifierade telefonerna. Han minns också att Oscar Gustafsson vid provtillfället våren 2018 berättade för honom att han funderade på att ta fram en algoritm som gjorde att man per automatik kunde ringa upp fusktelefonerna vid förlorad uppkoppling och att Alexander Zaharis arbetsuppgifter på så sätt skulle försvinna.

När det gäller Lennart Gustafsson är utifrån hans egna uppgifter och utredningen i övrigt utrett att han vid samtliga av de tre provtillfällen som omfattas av åtalet, dvs. våren och hösten 2017 och våren 2018, haft i uppgift att starta och ringa upp fusktelefonerna och att övervaka uppkopplingen till dessa. Lennart Gustafsson har berättat att han under våren 2017 tog över uppgiften från Alexander Zahari och att det var Oscar Gustafsson som bad honom om detta. Han hade dock inte träffat eller hört talas om Alexander Zahari. Han hade endast hört att någon annan hade skött telefonerna före honom. Han vet inte vad Victor Gustafsson gjorde under provtillfällena 2017, han trodde att Victor Gustafsson inte längre var involverad i verksamheten. Vid båda provtillfällena 2017 befann sig han och Oscar Gustafsson i en lägenhet på Hagebygatan i Norrköping. Oscar Gustafsson satt vid sin dator och

läste upp svaren. När Alexander Zahari under våren 2018 återinträdde i verksamheten sköttes uppgiften av Lennart Gustafsson och Alexander Zahari gemensamt.

Det är även utrett att Lennart Gustafsson på morgonen den 14 april 2018 befann sig på De Geer-gymnasiet i Norrköping och att han via Victor Gustafsson – som arbetade som provledare på skolan – fick tillgång till högskoleprovet innan provtillfället hade inletts. Lennart Gustafsson fotograferade sedan provet inne på en toalett och skickade fotografierna till de personer som skulle lösa uppgifterna. Lennart Gustafsson har berättat att det var Victor Gustafsson som hade bett honom om att hjälpa till och att han ville ställa upp för sin son, som han upplevde som mycket pressad och nervös. Han hade vid tillfället med sig bl.a. en specialanpassad mobiltelefon och en bygglampa för fotograferingen. Han minns inte om han fick specialtelefonen av Oscar Gustafsson eller Victor Gustafsson eller vem av dem som förklarade för honom hur han skulle gå tillväga, det var nog båda två. När han öppnade provkuverten skar han sig i fingret och provkuverten blev smutsiga. Detta stressade honom eftersom att han skulle återförsluta provkuverten och återlämna dem. När han var färdig med fotograferingen åkte han till lägenheten på Slottsgatan där Alexander Zahari och Oscar Gustafsson befann sig. Oscar Gustafsson pratade i mikrofonen och Alexander Zahari skötte telefonerna.

När det gäller Victor Gustafsson är det utifrån hans egna uppgifter samt information från Linköpings universitet och UHR utrett att han arbetat som provledare vid samtliga provtillfällen som omfattas av åtalet, dvs. oktober 2016, april 2016, oktober 2017 och april 2018. Det är därutöver utrett att han har arbetat som provledare under våren 2016 samt vid båda provtillfällena 2015. Utifrån vad han själv berättat, vilket stöds av vad bl.a. Lennart Gustafsson berättat, är det vidare utrett att han i egenskap av provledare den 14 april 2018 har ”smugglat” ut provkuvert till Lennart Gustafsson som sedan fotograferat och skickat vidare proven till s.k. provlösare. Det finns omständigheter som tyder på att Victor Gustafsson haft samma uppgift även vid de övriga provtillfällen som omfattas av åtalet, såsom att det i hans bil påträffats

handlingar samt öppnade och återförslutna emballage som, enligt uppgift från UHR, härrör från höstprovet 2017 (aktbil. 251 s. 918-948). Enligt tingsrättens mening saknas dock tillräcklig bevisning för att med säkerhet kunna säga att så varit fallet.

Såvitt gäller Lucas Kjellin Gardebrands roll under provtillfället den 14 april 2018 framgår av hans egna uppgifter och den skriftliga bevisningen att han den 14 april 2018 hade kontakt med Oscar Gustafsson och Victor Gustafsson och att denna kontakt bröts i samband med att polisen gjorde tillslag mot lägenheten på Slottsgatan. Det visar att han i någon mån har varit engagerad under provdagen 2018 men utifrån befintlig utredning går det enligt tingsrättens mening inte att dra några närmare slutsatser om exakt vilken eller vilka arbetsuppgifter som Lucas Kjellin Gardebrand har haft vid provtillfället.

Det finns enligt tingsrättens uppfattning en uppgift som är kopplad till verksamheten som inte är fullt utredd och det är frågan om vilka personer som har löst svaren på högskoleprovet under provtillfällena. Av Lucas Kjellin Gardebrands egna uppgifter framgår att han under hösten 2016 ingick i den grupp som löste provet och att han då fick lön för sin insats. I HP-hjälpens interna ”bokföring” framgår också poster såsom lön till ”geniet” och ”dumihuvudet”. Lucas Kjellin Gardebrand har också under förhör i tingsrätten berättat att ”geniet” var en person som hjälpte till att lösa proven. Tingsrätten gör utifrån dessa uppgifter bedömningen att de som löst provet har haft vad som kan jämföras med ett anställningsförhållande till organisatörerna.

Teknik och utrustning

Av den skriftliga bevisningen som kan kopplas till Oscar Gustafsson och som avser teknik och utrustning framgår att det i hans bostad på Gruvfogdevägen i Skärblacka har hittats en mängd material som använts till den tekniska utrustningen som skickats till kunderna. Det beslagtagna materialet består bl.a. av mobiltelefoner, mobilladdare, sändare, hörsnäckor och förpackningsmaterial (aktbil. 251 s. 22-34 och s. 35-67). Av

protokoll från IT-forensisk undersökning framgår vidare att de mobiltelefoner som hittats på Gruvfogdevägen varit märkta och anpassade för att användas som s.k. fusktelefoner samt att den dator som togs i beslag på Gruvfogdevägen innehåller Word-dokument med instruktioner angående utrustningen som använts för att fuska (aktbil. 251 s. 70-72 och 198-207). Av åberopat beslagsprotokoll samt sakkunnigutlåtande från Nationellt Forensiskt Centrum (NFC) framgår slutligen att Oscar Gustafssons DNA påträffats på teknisk utrustning som tagits i beslag från ett förvaringsskåp på Göteborgs centralstation (aktbil. 251 s. 1151-1177).

Oscar Gustafsson har i förhör uppgett i huvudsak följande angående vilken roll han haft under provtillfällena respektive vilket ansvar han haft för teknik och utrustning inom HP-hjälpens verksamhet. Han började hjälpa till med tekniken kring årsskiftet 2016/2017. Han fick instruktioner om hur han skulle göra, men han minns inte av vem. Det stämmer att han under våren 2017 gjorde ca tio stycken telefoner som han sedan skickade till provskrivarna. Han fick mail med instruktioner från ”Okänd” och en lista med leveransadresser. Han tog även emot använda telefoner efter provskrivningen som sedan återanvändes. Under hösten 2017 gjorde han ca tjugo stycken paket med utrustning som sedan skickades till provskrivarna. Han gjorde dock inget på själva provdagarna under 2017. Även under 2018 gjorde han paket med utrustning till provskrivarna. Under 2017 fick han ca 100 000 – 150 000 kr i ersättning för att bygga utrustningen. Oscar Gustafsson vet inte vem som tillverkat plattan med telefoner. Han har bara byggt telefoner och lämnat paket på posten. Det han sa till Alexander Zahari om att han skulle automatisera uppgiften att ringa upp fuskarna var ett skämt. Det stämmer att han under provdagen den 14 april 2018 hade telefonkontakt med Lennart Gustafsson.

Tingsrätten gör följande bedömning. Av Oscar Gustafssons egna uppgifter, den skriftliga bevisningen som presenterats ovan samt utredningen i övrigt är det utrett att Oscar Gustafsson under hösten 2016, hösten och våren 2017 samt våren 2018 har arbetat med HP-hjälpens teknik och utrustning bl.a. genom att modifiera

mobiltelefoner. Av utredningen i målet framgår också att Oscar Gustafsson under 2016-2018 paketerat och skickat fuskutrustning till provskrivare. Enligt tingsrättens mening är det uppenbart att Oscar Gustafsson haft en avgörande roll vad gäller ansvar för teknik och utrustning i HP-hjälpens verksamhet och att han varit långt mer involverad i det än vad han själv berättat. Att så varit fallet stöds av de uppgifter som Alexander Zahari har lämnat. När det gäller Oscar Gustafssons egna uppgifter om att han inte haft några särskilda arbetsuppgifter under de båda provtillfällena 2017 så motsägs detta av de uppgifter som Lennart Gustafsson lämnat.

Excellistor och ”bokföring”

På Victor Gustafssons dator har en mängd filer som kan kopplas till verksamheten HP-hjälpen återfunnits. Filerna är daterade från december 2015 till och med april 2018 och består bland annat av kundlistor, prislister, instruktioner, förteckningar över skulder och ”introduktion salmosalar”. Det har på datorn anträffats bland annat kundlistor för våren 2017 och skuldförteckning från hösten 2016. Även i Oscar Gustafssons datorer har det anträffats handlingar med anknytning till högskoleprovet. På den dator som beslagstogs på Slottsgatan, som av åklagaren benämnts som ”verksamhetens dator”, har excelfiler med kunder knutna till höstprovet 2017 och vårprovet 2018 återfunnits.

Som tidigare har behandlats i bakgrunden så har det på det USB-minne som Lucas Kjellin Gardebrand ryckte ur sin dator när polisen kom till hans bostad anträffats en mängd filer med koppling till HP-hjälpen och högskoleprovet. Det rör sig bland annat om excellistor med förteckningar över kunder, skulder och en excelfil benämnd ”bokföring”. På USB-minnet fanns bland annat en excelfil som har skapats av Victor Gustafsson den 7 januari 2017. Excelfilen innehåller ”bokföring” för HP-hjälpen under perioden mars-oktober 2017 med poster såsom lön och betalning från kunder. Liknande och till viss del samma filer har även anträffats på det USB-minne som fanns nedgrävt tillsammans med kontanter i Glimåkra i Skåne. Flera excelfiler har

också påträffats på en extern hårddisk hos Lucas Kjellin Gardebrand, det rör sig om bland annat kundlistor för våren 2017 och skulder för våren 2017.

Lucas Kjellin Gardebrand har i förhör i tingsrätten uppgett att när han blev mer engagerad under 2017 så fick han inloggningsuppgifter, exceldokument och mallar för mailen. Han blev också upplyst om att information om kunder skulle föras in i ett exceldokument. Han har fått exceldokument skickat till sig från ”Ching”. ”Ching” var väldigt noga med att de pengar som var ens egna skulle betalas ut efter varje provtillfälle. Lucas Kjellin Gardebrand har också uppgett att han har strukturerat upp information som han har fått ifrån ”Ching” och att informationen i excelfilerna kan ha stått där från början. Allt Lucas Kjellin Gardebrand har skrivit in har varit uppgifter som han har fått från ”Ching” eller i vissa fall ”Alk”.

Victor Gustafsson har i förhör uppgett att han mailade ett exceldokument till HP-hjälpens mailadress i samband med att han inte längre ville vara med i verksamheten. Det var någon gång i slutet av 2016 eller början av 2017. Han känner inte igen ”bokföringen” och har inte fyllt i den. Den fördelning av pengar som framgår av ”bokföringen” har han ingen aning om vad som avses med och han har inte fått den lönen som anges under ”Ching”. Oscar Gustafsson har i förhör uppgett att han inte känner igen excelfilen ”bokföring” och inte heller känner till något om posterna som är kopplade till ”Alk”.

I den här delen gör tingsrätten följande bedömning. Oscar Gustafsson har haft en mycket liten roll i den här delen av verksamheten. Vissa filer har återfunnits på hans datorer men dessa har i stor utsträckning begränsat sig till handlingar rörande teknik och fuskutrustning. Lucas Kjellin Gardebrand har sedan han blev mer involverad under 2017 skött den interna ”bokföringen” och fyllt i kundlistor och skuldlister. Det har skett både i samband med att han själv administrerat mailen och efter information han har erhållit från ”Ching”, dvs. Victor Gustafsson. Victor Gustafsson har bland annat skapat excelfilen för ”bokföring” under 2017. Han är också den som har gett

Lucas Kjellin Gardebrand instruktioner om hur excellistorna ska hanteras och fyllas i. Även om Victor Gustafsson inte har skött den löpande hanteringen av filerna har han haft stor insyn och stort inflytande över materialet som förekommit i excelfilerna.

Victor Gustafssons kontakter med UHR

Victor Gustafsson har vid flera tillfällen begärt ut handlingar från UHR. Han har bland annat begärt ut Tuula Kuosmanens mail-korrespondens. På Victor Gustafssons dator har en PDF innehållandes Tuula Kuosmanens mail-logg återfunnits. Även hennes mailutdrag, främst från år 2017, har återfunnits på Victor Gustafssons dator. På datorn fanns också beslut om utlämnande av uppgifter om högskoleprovet gällande hur många utprövningsdelar det fanns totalt vid genomförandet av högskoleprovet hösten 2015 samt överklagan av beslutet. I Victor Gustafssons bil återfanns vid husrannsakan ett kuvert med innehåll från UHR, bland annat fakturor för tryck av högskoleprovet och svarshäften. Victor Gustafsson har också under juni 2017 begärt ut handlingar från UHR rörande digitaliseringen av högskoleprovet. Som framgått under intervjun med Victor Gustafsson i programmet Dold som förevisades under huvudförhandlingen har det för HP-hjälpen varit vad som benämns som en ”katt och råtta lek” med UHR.

Victor Gustafsson har i förhör uppgett att han blev ombedd att hämta in handlingarna rörande Tuula Kuosmanen av någon annan. Han har gällande fakturorna för tryck uppgett att han begärde ut dem för att han var intresserad och tycker att det är roligt att se vad saker kostar. Gällande handlingarna om digitalisering av högskoleprovet har han uppgett att det inte har med denna verksamhet att göra.

Tingsrätten gör gällande utlämnandet av olika handlingar från UHR bedömningen att det är uppenbart att begäran från Victor Gustafssons sida har skett i syfte att kartlägga eller ta reda på mer om UHR:s verksamhet. UHR är som nämnts tidigare ansvariga för högskoleprovet och har ett starkt intresse av att motverka den verksamhet som

HP-hjälpen har bedrivit. Att Victor Gustafsson skulle ha begärt ut handlingarna av ren nyfikenhet eller på uppdrag av annan är enligt tingsrätten uppgifter som inte är värda att tas på allvar.

Sammanfattande kommentar

Sammanfattningsvis kan konstateras att Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand är att betrakta som huvudmän inom verksamheten HP-hjälpen. Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson har enligt tingsrätten, och till skillnad från vad de själva uppgett under förhör, båda två haft mycket betydande roller inom verksamheten och är att betrakta som verksamhetsledare. Lucas Kjellin Gardebrand har varit involverad i verksamheten under en kortare period än de övriga två men har sedan 2017 haft ett stort inflytande över hur verksamheten löpande bedrivits. Lennart Gustafsson har även han haft en aktiv roll med icke försumbara uppgifter. Hans engagemang och kunskap om verksamheten är enligt tingsrättens bedömning större än vad han själv har medgett i förhör. Samtidigt tycks det stå klart att Lennart Gustafssons intresse i HP-hjälpen har varit beroende av relationen till Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson i egenskap av att han är deras pappa. Han har inte antagit rollen som en person som har drivit verksamheten, men har i stor utsträckning hjälpt sina söner med olika uppdrag. Slutligen kan när det gäller Alexander Zahari konstateras att han har haft en mer begränsad roll i verksamheten och inte antagit rollen som huvudman. Han har visserligen under provdagen haft en viktig roll genom att bland annat övervaka telefonernas uppkoppling, och har under en kortare period även varit behjälplig med vissa andra sysslor inom HP-hjälpen. Hans position inom verksamheten är dock snarare att betrakta som ett anställningsförhållande gentemot huvudmännen, vilket styrks av att han erhållit löneliknande ersättning för sina punktinsatser.

4. ÅTALEN FÖR OSANN FÖRSÄKRAN, GROVT BROTT (aktbil. 238)

Frågan om avvisning

I målet har framkommit att UHR inlett sanktionsförfaranden mot vissa av de åtalade provskrivarna på grund av det påstådda högskoleprovsfusket. Av utredningen framgår att merparten av de åtalade provskrivarna innan eller i samband med att åtal väcktes den 26 oktober 2018 tillsänts skrivelser från UHR där det framgår att UHR överväger att ogiltigförklara provresultatet och/eller att stänga av personen ifråga från deltagande i högskoleprovet under en tvåårsperiod. Såvitt tingsrätten känner till har UHR inte i något fall avslutat förfarandena genom att fatta beslut.

Att UHR har möjlighet att ogiltigförklara ett provresultat på grund av fusk framgår av UHR:s föreskrifter (UHRFS 2015:3) om högskoleprovet. Av 31 § framgår att provdeltagarna endast får använda blyertspenna, radergummi, överstrykningspenna och rak linjal samt att inget hjälpmedel får vara sådant att det kan lagra, innehålla eller inhämta information. Den provdeltagare som inte följer bestämmelsen får, efter beslut av UHR, inte något resultat på provet (se 40 §).

Av 7 kap. 21 § andra stycket högskoleförordningen (1993:100) framgår att den som genom användning av otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid högskoleprov ska stängas av från deltagande i provet under en period av två år från tidpunkten för försöket. Beslut om avstängning fattas av UHR.

Det har med anledning av de av UHR inledda förfarandena begärts att åtalerna för osann försäkran, grovt brott, ska avvisas eftersom att en prövning av åtalerna skulle stå i strid mot principen om förbud mot dubbelbestraffning (ne bis in idem) i artikel 4.1 i sjunde tilläggsprotokollet till Europakonventionen. Frågan är med andra ord om åtalerna ska

avvisas på grund av att det pågår två parallella förfaranden i form av UHR:s förfarande och det nu aktuella straffrättsliga förfarandet.

Åklagaren har begärt att avvisningsyrkandena ska lämnas utan bifall.

Allmänt om förbud mot dubbelbestraffning

Principen om förbud mot dubbelbestraffning kommer till uttryck i två paragrafer i svensk lagstiftning. I 30 kap 9 § första stycket rättegångsbalken framgår att saken är rättskraftigt avgjord i och med en lagakraftvunnen dom (res judicata). Detta innebär att nytt åtal för samma gärning ska avvisas. Regleringen i 45 kap. 1 § första stycket tredje punkten rättegångsbalken är snarlik med den skillnaden att redan en pågående process hindrar nytt åtal gällande samma gärning (lis pendens).

Principen om förbud mot dubbelbestraffning kommer även till uttryck i Europakonventionen, som gäller som lag i Sverige. Av artikel 4.1 i det sjunde tilläggsprotokollet framgår att ingen får lagföras eller straffas på nytt i en brottmålsrättegång i samma stat för ett brott för vilket han redan blivit slutligt frikänd eller dömd i enlighet med lagen och rättegångsordningen i denna stat.

Frågorna om dubbelbestraffning har belysts av Högsta domstolen (HD) bl.a. i avgöranden om oriktiga uppgifter i skattesammanhang. Högsta domstolen har i sitt avgörande NJA 2013 s. 502 kommit fram till att det svenska systemet med dubbla sanktioner (skattetillägg och brottspåföljd) för oriktiga uppgifter i skattesammanhang är oförenligt med förbudet mot dubbelbestraffning enligt artikel 4.1. Ett beslut om skattetillägg hindrar alltså åtal för skattebrott avseende samma gärning. I fråga om körkortsåterkallelse på grund av trafikbrott har Högsta domstolen däremot kommit fram till motsatt slutsats. Det gäller både när återkallelsen beslutas efter lagakraftvunnen dom i ett brottmål och när körkortet återkallas före domen i brottmålet (se NJA 2015 s. 587).

Av praxis från Europadomstolen framgår att förbudet mot dubbelbestraffning enligt tilläggsprotokollet aktualiseras först då någon har blivit slutligen frikänd eller dömd och därefter, vid ett andra förfarande, lagförs på nytt. Förbudet i Europakonventionen tar, i likhet med 30 kap. 9 § rättegångsbalken, alltså sikte på rättskraftsverkan av en lagakraftvunnen dom eller ett beslut. Formellt innebär konventionen därför inte något hinder mot parallella förfaranden.

Högsta domstolen har dock gått längre än så och fastslagit att förbudet i Europakonventionen mot dubbelbestraffning bör tillämpas på ett sätt som är förenligt med grundläggande svenska processuella principer, inte bara om *res judicata* utan också om *lis pendens*. Detta innebär att det bör vara tillräckligt att ett första förfarande inletts för att förbudet mot dubbelbestraffning enligt artikeln ska bli tillämplig i svensk rätt och att rättegångshinder därmed kan anses föreligga (se bl.a. NJA 2013 s. 502, p. 67–72 och NJA 2015 s. 600). För att rättegångshinder på grund av *lis pendens* ska föreligga i brottmålet måste det dock krävas att frågan om ett uttag av skattetillägg dessförinnan har konkretiserats i det enskilda fallet. Det avgörande bör vara när Skatteverket har fattat sitt beslut om att påföra skattetillägg. Från den tidpunkten föreligger alltså hinder mot åtal (NJA 2013 s. 502 p. 72).

Tingsrättens bedömning

Av det ovan sagda följer att det på grund av UHR:s inledda men ännu icke avslutade förfaranden skulle kunna föreligga hinder mot att pröva åtalen avseende osann försäkran. För att besvara den frågan måste tingsrätten först ta ställning till om UHR:s förfaranden kan anses utgöra straffrättsliga förfaranden i Europakonventionens mening. Om tingsrätten kommer fram till att så är fallet ska åtalen eventuellt avvisas.

Med utgångspunkt i Europadomstolens avgörande den 8 juni 1976 i målet *Engel m.fl. mot Nederländerna* har tre kriterier utbildats för bedömningen av vad som kan anses

utgöra ett *straffrättsligt förfarande*, till skillnad från förfaranden avseende administrativa eller disciplinära sanktioner. De s.k. Engelkriterierna avser 1) den rättsliga kvalificeringen av överträdelsen i nationell rätt, 2) överträdelsens art samt 3) sanktionens stränghet och natur.

Vad gäller det första kriteriet så kan konstateras att ett beslut från UHR om avstängning från deltagande i högskoleprovet respektive ogiltigförklarande av provresultat inte klassificeras som straff i svensk rätt. Även ett förfarande avseende en administrativ sanktion kan dock falla under artikelns tillämpningsområde då den nationella klassificeringen inte kan vara ensamt avgörande för tillämpligheten av artikel 4.1 i tilläggsprotokollet (se bl.a. Europadomstolens dom i målet Zolotukhin mot Ryssland, Grand Chamber, nr 14939/03, den 10 februari 2009 p. 52).

Såvitt gäller det andra kriteriet, överträdelsens art, ska bl.a. syftet med den aktuella sanktionen beaktas. Utmärkande för straffrättsliga påföljder anses vara att deras främsta syfte är att bestraffa och avskräcka. En annan faktor av betydelse vid bedömningen är vilka värden och intressen som sanktionen syftar till att skydda. Människovärde och allmän ordning är exempel på värden som normalt faller inom straffrätten (se bl.a. Zolotukhin mot Ryssland p. 55).

Att en provskrivare som använt sig av otillåtna hjälpmedel inte får något resultat på högskoleprovet beror på att denne inte följt de regler som finns för att få ett giltigt provresultat. Det saknas med andra ord förutsättningar att godkänna provresultatet och UHR:s åtgärd att ogiltigförklara provresultatet är en naturlig följd av detta. Det primära syftet med åtgärden kan därmed inte sägas vara att avskräcka eller bestraffa. Det får i stället anses vara fråga om en administrativ åtgärd vars primära funktion är att återställa ordningen. Motsatsen, dvs. att låta en provskrivare få tillgodoräkna sig ett resultat som denne erhållit genom att använda otillåtna hjälpmedel, vore inte rimligt. Av betydelse är också att ett ogiltigförklarande av provresultatet inte på något sätt bör komma som en överraskning för den som väljer att fuska på högskoleprovet

(jfr RÅ 2000:65). Vid en sammantagen bedömning anser tingsrätten att ett beslut om att inte godkänna ett provresultat inte kan jämföras med ett straff. UHR:s förfarande härmed utgör därmed inte ett straffrättsligt förfarande som står i strid med Europakonventionens förbud mot dubbelbestraffning.

När det gäller UHR:s möjlighet att besluta om avstängning från deltagande i högskoleprovet har denna åtgärd, liksom införandet av "sanningsförsäkran" på högskoleprovet, tillkommit som ett led i att försöka stävja fusk vid högskoleprovet. Åtgärden får åtminstone delvis anses syfta till att förmå provskrivarna att respektera provskrivningsreglerna och att avskräcka enskilda från att fuska vid högskoleprovet. Åtgärden får även anses ha en viss bestraffande funktion i det att den utgör en reaktion på ett klandervärt beteende, dvs. att fuska på högskoleprovet genom att använda otillåtna hjälpmedel. Enligt tingsrättens mening är det dock inte fråga om en särskilt ingripande eller betungande åtgärd, vilket talar för att den inte bör jämföras med ett straff. Det bör också beaktas att det till skillnad från exempelvis fallet med körkortsåterkallelser inte är fråga om att provskrivarna haft något tillstånd eller liknande som tas ifrån dem. Det är heller inte – såsom vid skattetillägg eller andra ekonomiska sanktioner – fråga om att staten tar egendom från den enskilde, vilket kan jämföras med straff i form av böter.

Utöver det som redovisats kan det ifrågasättas om åtalen och UHR:s förfarande om avstängning från högskoleprovet utgör *skilda förfaranden* avseende *samma gärning*. I nu aktuellt mål är det lämnandet av den osanna försäkran som ligger till grund för den straffrättsliga påföljden medan det avgörande kriteriet för en eventuell avstängning från deltagande i högskoleprovet är användandet av otillåtna hjälpmedel eller annat vilseledande. En eventuell avstängning från högskoleprovet får med andra ord anses grunda sig på ett delvis annat handlande än det som ligger till grund för en straffrättslig påföljd för osann försäkran. Det kan därför ifrågasättas om det är samma faktiska omständigheter som ligger till grund för de båda sanktionerna (jfr NJA 2013 s. 502). Trots att ett avstängningsbeslut från UHR inte förutsätter en fällande dom så

finns enligt tingsrättens mening också anledning att anta att ett sådant beslut – likt fallet med körkortsåterkallelse på grund av trafikbrott – direkt kommer att grunda sig på bedömningen i ett avgjort brottmål, vilket talar för att det finns ett sådant samband mellan förfarandena att avstängningen ska anses vara en del av den straffrättsliga påföljden (jfr NJA 2015 s. 587 och Europadomstolens avgörande i Nilsson mot Sverige, no 73661/01, den 13 december 2005).

Det ovan sagda leder till slutsatsen att UHR:s inledda förfarande om avstängning från deltagande i högskoleprovet inte strider mot förbudet om dubbelbestraffning i artikel 4.1 i det sjunde tilläggsprotokollet till Europakonventionen. Detsamma gäller i fråga om UHR:s förfarande om ogiltigförklaring av provresultat. Även om tingsrätten hade kommit fram till motsatt slutsats kan man därutöver fråga sig vid vilken tidpunkt UHR:s förfarande respektive brottmålsförfarandet ska anses ha inletts. Detta får nämligen betydelse för vilket förfarande som ska äga företräde framför det andra genom att formellt hindra det andra. I det ovan redovisade uttalandet från HD beträffande skatt var det enligt HD en förutsättning för att tillämpa lis pendens i brottmål att det av Skatteverket hade fattats ett beslut. Omsatt till de ställningstaganden tingsrätten har att göra i det här målet hade UHR inte fattat något beslut som skulle ha kunnat innebära lis pendens. De hade för några av de åtalade väckt frågan om att avstänga dem från att göra högskoleprovet men inte tagit slutlig ställning. Om det hade varit fråga om dubbelbestraffning, vilket tingsrätten ovan inte ansett, hade det enligt tingsrättens mening varit den administrativa processen med avstängning som hade fått ge vika eftersom åtal var väckt innan eventuellt administrativt beslut.

De inledda förfarandena vid UHR utgör alltså inte hinder för prövning av åtalen för osann försäkran, grovt brott. Avvisningsyrkandena lämnas därför utan bifall.

Allmänt om brottet osann försäkran

Även om det finns någon form av moralisk princip att man inte bör ljuga, är det straffrättsligt sett inte generellt förbjudet att tala osanning. I vissa sammanhang har dock lagstiftaren ansett det vara så viktigt att de uppgifter som lämnas är sanna, att redan skyldigheten att lämna korrekta uppgifter straffsanktionerats.

De situationer i vilka man riskerar straffrättsligt ansvar för lämnandet av osanna uppgifter är samlade i 15 kap. brottsbalken (BrB). Vad som skyddas i dessa bestämmelser är vikten och betydelsen av att uppgifter är sanna och därigenom intresset av att samhälleliga funktioner kan fullgöras på ett fullgott sätt (se Ulväng m.fl., Brotten mot allmänheten och staten, 2 uppl. 2014, s.129 f.).

Bestämmelsen om osann försäkran återfinns i 15 kap. 10 § första stycket. Av bestämmelsen framgår att den som på annat sätt än muntligen lämnar osann uppgift eller förtiger sanningen, när uppgiften enligt lag eller annan författning lämnas på heder och samvete eller under annan liknande försäkran, döms, om åtgärden innebär fara i bevishänseende, för osann försäkran till böter eller fängelse i högst sex månader. Enligt bestämmelsens andra stycke gäller en särskild straffskala om brottet är grovt. Då ska domstolen döma till fängelse i högst två år.

Att i skrift lämna uppgifter på heder och samvete påminner i stort om att lämna muntliga uppgifter under ed eller sanningsförsäkran. Det centrala är innehållet i de lämnade uppgifterna och försäkran fyller funktionen av att utgöra en garanti för att utsagan är korrekt, sanningsenlig och uppriktig. Straffbestämmelsen avser bl.a. att förhindra att myndighet eller annan lägger oriktiga uppgifter till grund för beslut i sådana fall där uppgifternas korrekthet ansetts särskilt viktiga (se bl.a. NJA II 1948 s. 471, SOU 2007:92 s. 149 samt Ulväng m.fl., Brotten mot allmänheten och staten, 2 uppl. 2014, s. 129 f. och 167).

Själva gärningen består i att någon *i skriftlig form lämnar osann uppgift* eller förtiger sanningen. Med att lämna osann uppgift avses att någon uppger ett faktiskt förhållande eller förnekar en faktisk omständighet, medan att förtiga sanningen innebär att man inte uppger en omständighet som man borde ha nämnt. Lämnandet av en uppgift måste vidare ske genom *egenhändig underskrift* (se NJA II 1948 s. 471 f.). För straffansvar krävs också att den skriftliga utsagan lämnas på *heder och samvete* eller under annan liknande försäkran och att detta följer av *lag eller författning*.

Som tingsrätten redogjort för inledningsvis måste numera varje högskoleprov-deltagare underteckna en försäkran på heder och samvete om att lämna svar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt vilseleda. Av utredningen i målet framgår – med ett undantag – att de åtalade provskrivarna, både på provets förstasida och på varje svarshäfte, egenhändigt undertecknat en sådan försäkran.

Det krävs också att åtgärden inneburit *fara i bevishänseende*. För att en oriktighet ska medföra ansvar krävs därför att den angår något som är väsentligt för uppgiften. Ansvar inträder exempelvis inte när någon lämnar ett oriktigt datum vid underskriften eller oriktiga uppgifter angående förhållanden som enbart har historiskt eller vetenskapligt intresse. Huruvida åtgärden innebär fara i bevishänseende bedöms med hänsyn till omständigheterna vid den (NJA II 1948 s. 472). Fara ska relatera till själva uppgiften i en urkund (skrift) och uppgifternas sanningsenlighet. Det är konkret fara som åsyftas, vilket innebär att det måste vara både existentiellt möjligt och plausibelt att urkunden kommer att fungera som bevismedel i en praktisk angelägenhet och att det därmed uppkommer skada eller olägenhet (se Ulväng m.fl., Brotten mot allmänheten och staten, 2 uppl. 2014, s.168).

För straffansvar krävs slutligen att uppgiftslämnaren haft *uppsåt* att lämna osann uppgift som innebär fara i bevishänseende, dvs. att handlandet varit medvetet och avsiktligt. Att det är med stöd av lag eller annan författning som försäkran lämnas

behöver uppgiftslämnaren däremot inte veta (se Bäcklund m.fl., Brottsbalken, Zeteo 2018-11-09, kommentaren till 15 kap. 10 §).

Tingsrättens bedömning i skuldfrågan

Tingsrätten kommer under respektive åtalpunkt i texten som följer bedöma varje åtalad persons ansvar för brott och efter den genomgången kommer tingsrätten att bedöma om de eventuella brotten ska bedömas som grova brott eller inte.

Tingsrätten kommer därefter att bedöma straffvärdet och bestämma påföljd om någon ska straffas för brott, se avsnitt om påföljd m.m.

Därefter kommer frågan för de som är åtalade för medhjälp att behandlas. Åklagarens begäran om att de ska dömas för respektive brott redovisas vid varje brottsbeskrivning för varje påstådd brottsling.

Åtalpunkten 1.1 (Muhamad Almarie)

Åklagaren har begärt att Muhamad Almarie ska dömas för osann försäkran, grovt brott med följande beskrivning av brottet.

Muhamad Almarie har den 14 april 2018 på Handelshögskolan, Vasagatan i Göteborg, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Muhamad Almarie vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebär fara i bevishänseende.

Muhamad Almarie begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Muhamad Almarie använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Åklagaren har vidare begärt att viss egendom ska förverkas från Muhamad Almarie samt att annan egendom ska vara i beslag till dess domen inte längre kan överklagas (vunnit laga kraft).

Muhamad Almarie har förnekat brott och medgivit åklagarens särskilda begäran om förverkande m.m.

Ska Muhamad Almarie dömas för osann försäkran?

Ja Muhamad Almarie ska dömas för osann försäkran eftersom följande är bevisat.

1. Muhamad Almaries tidigare resultat på högskoleprovet

Muhamad Almarie har gjort högskoleprovet vid ett tidigare tillfälle. Han valde enligt egen uppgift att inte lämna in provet så han fick nollresultat. Han gjorde provet mest för att se hur det gick till.

2. Muhamad Almaries svarsmönster och provresultat den 14 april 2018

Under delprov ett hade Muhamad Almarie 36 rätt av 40 möjliga. Under delprov två hade han 27 rätt på de första 27 frågorna. På de kvarvarande 13 frågorna hade han åtta fel. Hans resultat vid provet talar enligt tingsrätten starkt för att han har använt otillåtna hjälpmedel och fuskat.

3. Muhamad Almaries kontakter med HP-hjälpen

Muhamad Almarie har berättat att han kommit i kontakt med HP-hjälpen och att han har förskottsbetalat en mindre summa för att få tillgång till den tekniska utrustningen. Han provade utrustningen och den fungerade. Vid provtillfället hade han tagit på sig utrustningen och skrivit på att han inte hade otillåtna hjälpmedel. Utrustningen fungerade inte under provet då en vital del saknades, hörsnäckorna, så han hade inte tillgång till fuskhjälpen.

4. Tingsrättens sammantagna bedömning

Det är utrett genom Muhamad Almaries egna uppgifter, som bekräftas av åklagarens bevisning, att han beställt och bar på sig den fuskutrustning som HP-hjälpen hade för sin verksamhet. Muhamad Almarie har berättat för tingsrätten att utrustningen inte fungerade vid provtillfället och att han därför inte fuskade. Åklagaren har i den här delen presenterat utredning som visar att Muhamad Almarie presterade toppresultat på provets första del och att han i provets andra del hade alla rätt (27 av 27) fram till dess att polisen släckte ned sändningen från Slottsgatan i Norrköping. På de återstående 13 frågorna av delprov två hade Muhamad Almarie fem rätt och åtta fel. Han hade endast rätt på drygt en tredjedel av frågorna efter det att polisen avbrutit utsändningen av provsvaren. Åklagaren har enligt tingsrätten genom provresultaten lyckats visa att Muhamad Almarie hade fungerande utrustning för att fuska på sig när sändningen bröts.

Enligt tingsrätten reflekterar det resultat som Muhamad Almarie presterat på de sista 13 frågorna under delprov två hans faktiska förmåga. Om hans faktiska förmåga skulle ha avspeglats även på de första 27 svaren skulle Muhamad Almarie ha haft drygt 10 rätt. Det är enligt tingsrätten inte en slump att hans provsvar kraftigt försämrats när polisen avbryter sändningen eftersom han med otillåtna hjälpmedel

innan dess har fuskat på det sätt åklagaren har påstått. Det finns ingen annan förklaring som kan rubba den bevisning och det händelseförlopp som åklagaren har visat. Muhamad Almaries egna uppgifter att han inte har haft tillgång till utsändningen från HP-hjälpen är en uppenbar efterhandskonstruktion och försämrar därför inte den bevisning som åklagaren presenterat. Det finns enligt tingsrätten inget tvivel om att Muhamad Almarie har fuskat vid genomförandet av högskoleprovet. Han ska därför dömas för osann försäkran och förverkande ska ske på sätt som åklagaren har begärt.

Åtalspunkten 1.2 (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Alexander Zahari)

Åklagaren har begärt att Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Alexander Zahari, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson ska dömas för medhjälp till osann försäkran, grovt brott med följande beskrivning av brottet:

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Alexander Zahari, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Muhamad Almaries gärning enligt 1.1 med råd och dåd genom att dels förse honom med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till honom via utrustningen under högskoleprovet. Det hände i Göteborg, Sverige eller på annan plats i riket mellan den 1 november 2017 och den 14 april 2018.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Alexander Zahari och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt. Brottet ska bedömas som grovt då Muhamad Almarie använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, - brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse

dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Åtalspunkten 2.1 (Fahima Huseini)

Åklagaren har begärt att Fahima Huseini ska dömas för osann försäkran, grovt brott med följande beskrivning av brottet:

Fahima Huseini har den 14 april 2018 på Södalsgymnasiet, Paradistorget i Huddinge Stockholm, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Fahima Huseini vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebär fara i bevishänseende.

Fahima Huseini begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Fahima Huseini använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Åklagaren har vidare begärt att viss egendom ska förverkas från Fahima Huseini samt att annan egendom ska vara i beslag till dess domen inte längre kan överklagas (vunnit laga kraft).

Fahima Huseini har vitsordat de faktiska omständigheterna men hon har begärt att åklagarens talan ska avvisas eftersom det annars skulle vara fråga om dubbel

straffbarhet eftersom Fahima Huseini fått besked om att det inletts ett förfarande om att stänga av henne från framtida högskoleprov. Hon har inte haft något emot att utrustningen förverkas.

Tingsrätten har ovan tagit ställning till om åtalerna mot de påstådda fuskarna ska avvisas eftersom de riskerar att avstängas från att göra högskoleprovet. Eftersom tingsrätten inte har sett något hinder att pröva åtalet så kommer Fahima Huseinis eventuella brott prövas i sak.

Ska Fahima Huseini dömas för osann försäkran?

Ja Fahima Huseini ska dömas för osann försäkran eftersom följande är bevisat.

1. Fahima Huseinis tidigare resultat på högskoleprovet

Fahima Huseini har skrivit provet vid två tidigare tillfällen och fått resultaten 0,25 och 0,75. Hon har gjort en resultatförbättring som visserligen är ovanligt hög men från en mycket låg nivå.

2. Fahima Huseinis svarsmönster och provresultat den 14 april 2018

Hon hade 34 rätt av 40 möjliga under delprov ett. På delprov två hade hon alla rätt på de första 27 frågorna. Därefter hade hon fyra rätt på de kvarvarande frågorna i delprov två. Detta talar med styrka för att hon har fuskat på provet eftersom utsändningen av de rätta svaren upphörde efter fråga 27.

3. Fahima Huseinis kontakter med HP-hjälpen

Fahima Huseini har inte gjort någon hemlighet av att hon beställt fuskutrustning genom HP-hjälpen, att hon betalat förskott, att hon fotograferat sig själv med id-

handlingar som hon skickat till HP-hjälpen samt att hon använt utrustningen vid provet.

4. Tingsrättens sammantagna bedömning

Fahima Huseini har vitsordat de faktiska omständigheterna och det stöds av utredningen i övrigt. Det finns inte något tvivel om att hon har fuskat på det sätt åklagaren har påstått. Fahima Huseini ska därför dömas för osann försäkran och förverkande ska ske på sätt som åklagaren har begärt.

Åtalspunkten 2.2 (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Alexander Zahari)

Åklagaren har begärt att Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Alexander Zahari, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson ska dömas för medhjälp till osann försäkran, grovt brott med följande beskrivning av brottet:

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Alexander Zahari, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Fahima Huseinis gärning enligt 2.1 med råd och dåd genom att dels förse henne med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till henne via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 november 2017 och den 14 april 2018 i Stockholm, Sverige eller på annan plats i riket.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson Alexander Zahari och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Fahima Huseini använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund

av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Åtalspunkten 3.1 (Besarta Gashi)

Åklagaren har begärt att Besarta Gashi ska dömas för osann försäkran, grovt brott med följande beskrivning av brottet:

Besarta Gashi har den 14 april 2018 på Linnéskolan, Röingegatan 55 i Hässleholm, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Besarta Gashi vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebär fara i bevishänseende.

Besarta Gashi begick gärningen med uppsåt. Brottet ska bedömas som grovt då Besarta Gashi använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Åklagaren har vidare begärt att viss egendom ska förverkas från Besarta Gashi samt att annan egendom ska vara i beslag till dess domen inte längre kan överklagas (vunnit laga kraft).

Besarta Gashi har begärt att talan ska avvisas. I andra hand vidgår hon omständigheterna men bestrider ansvar då fara i bevishänseende inte förelåg då

brottet avbröts innan det fullbordades. Hon har ingen erinran mot de särskilda yrkandena.

Tingsrätten har ovan tagit ställning till om åtalen mot de påstådda fuskarna ska avvisas eftersom de riskerar att avstängas från att göra högskoleprovet. Eftersom tingsrätten inte har sett något hinder att pröva åtalet så kommer Besarta Gashis eventuella brott prövas i sak.

Ska Besarta Gashi dömas för osann försäkran?

Ja Besarta Gashi ska dömas för osann försäkran eftersom följande är bevisat.

1. Besarta Gashis tidigare resultat på högskoleprovet

Besarta Gashi har gjort provet flera gånger tidigare och som bäst fått resultatet 0,6. Hennes historiska resultat stärker bilden av att hon, i de delar hon deltog vid provet i april 2018, hade otillåten hjälp.

2. Besarta Gashis svarsmönster och provresultat den 14 april 2018

Besarta Gashi hade på den första provdelen 34 rätt av 40 möjliga. På provdel två hade hon alla rätt fram till och med fråga 27. Hon hade på den resterande delen två rätt av 13 möjliga. Tingsrätten konstaterar att Besarta Gashi skrev på en mycket hög nivå fram till dess att sändningen bröts av polisen. Efter det att polisen avbröt sändningen har resultatet varit mycket svagt. Resultatförändringen bevisar enligt tingsrätten att Besarta Gashi fuskat vid provet.

3. Besarta Gashis kontakter med HP-hjälpen

Besarta Gashi har bekräftat att hon beställt och erhållit utrustning från HP-hjälpen som hon använde under högskoleprovet. Fotografier på Besarta Gashi har återfunnits hos HP-hjälpen, dels ett fotografi där Besarta Gashi håller upp sitt pass bredvid sitt ansikte, och dels ett fotografi på hennes pass bredvid en lapp med texten ”HP-hjälpen”.

4. Har det varit fara i bevishänseende?

Besarta Gashi har invänt att det inte varit fara i bevishänseende eftersom hennes osanna försäkran inte fullbordades då den avbröts av polisen. Tingsrätten konstaterar att Besarta Gashi för de två första provdelarna var för sig har undertecknat en försäkran att hon inte använde otillåtna hjälpmedel. När hon lämnade in provsvaren med nämnda försäkran fullbordade hon brottet. Besarta Gashi har inte heller frivilligt tillbakaträtt. Hon förhindrades dock av polis att begå brottet vid de övriga delarna av provet. Det förhållandet att polisen avbröt fortsatt fusk saknar enligt tingsrätten betydelse eftersom det har varit utanför Besarta Gashis kontroll. Enligt tingsrätten har det varit fara i bevishänseende.

5. Tingsrättens sammantagna bedömning

Det saknas helt tvivel om att Besarta Gashi har gjort sig skyldig till osann försäkran. Hon ska därför dömas helt enligt åklagarens beskrivning av brottet och förverkande ska ske på sätt som åklagaren har begärt.

Åtalspunkten 3.2 (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Alexander Zahari)

Åklagaren har begärt att Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Alexander Zahari, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson ska dömas för medhjälp till osann försäkran, grovt brott med följande beskrivning av brottet:

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Alexander Zahari, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Besarta Gashis gärning enligt 3.1 med råd och dåd genom att dels förse henne med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till henne via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 november 2017 och den 14 april 2018 i Hässleholm, Sverige eller på annan plats i riket.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Alexander Zahari och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt. Brottet ska bedömas som grovt då Besarta Gashi använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Åtalspunkten 4.1 (Oliver Henriksson)

Åklagaren har begärt att Oliver Henriksson ska dömas för osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Oliver Henriksson har den 14 april 2018 på Universitetet i Uppsala, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Oliver Henriksson vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebar fara i bevishänseende.

Oliver Henriksson begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Oliver Henriksson använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Åklagaren har vidare begärt att viss egendom ska förverkas från Oliver Henriksson samt att annan egendom ska vara i beslag till dess domen inte längre kan överklagas (vunnit laga kraft).

Oliver Henriksson har erkänt brott av normalgraden och medgivit de särskilda yrkandena.

Ska Oliver Henriksson dömas för osann försäkran?

Ja Oliver Henriksson ska dömas för osann försäkran eftersom följande är bevisat.

1. Oliver Henrikssons tidigare resultat på högskoleprovet

Oliver Henriksson har skrivit provet flera gånger med resultat mellan 0,8-1,0.

2. Oliver Henrikssons svarsmönster och provresultat den 14 april 2018

I den första provdelen hade Oliver Henriksson 33 av 40 rätt och i provdel två hade han alla rätt fram till och med fråga 28. På de resterande frågorna hade han ett rätt. De provsvar Oliver Henriksson har lämnat vid provet i april 2018 talar starkt för att hans erkännande är riktigt eftersom svarsmönstret helt stämmer överens med den period han kunde få fuskassistans. Hans förmåga efter att sändningen bröts bekräftar den bilden.

3. Oliver Henrikssons kontakter med HP-hjälpen

Oliver Henriksson har bekräftat att han beställt och erhållit material från HP-hjälpen. Han har själv skickat in foto tillsammans med id-handling samt betalt förskott.

4. Tingsrättens sammantagna bedömning

Oliver Henriksson har erkänt gärningen och hans erkännande stöds av en omfattande skriftlig bevisning som redovisats ovan. Det råder inget tvivel om att Oliver Henriksson gjort sig skyldig till det brott han har åtalats för. Han ska därför dömas för osann försäkran och förverkande ska ske på sätt som åklagaren har begärt.

Åtalspunkten 4.2 (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Alexander Zahari)

Åklagaren har begärt att Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Alexander Zahari, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson ska dömas för medhjälp till osann försäkran, grovt brott med följande beskrivning av brottet:

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Alexander Zahari, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Oliver Henrikssons gärning enligt 4.1 med råd och dåd genom att dels förse honom med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till honom via utrustningen under högskoleprovet. Det hände i Uppsala, Sverige eller på annan plats i riket mellan den 1 november 2017 och den 14 april 2018.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson Alexander Zahari och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Oliver Henriksson använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Åtalspunkten 5.1 (Amar Abdulamir Hashim Almousawa)

Åklagaren har begärt att Amar Abdulamir Hashim Almousawa ska dömas för osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Amar Abdulamir Hashim Almousawa har på Umeå universitet Ålidsbacken 23 i Umeå, Sverige den 14 april 2018 vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Amar Abdulamir Hashim Almosawa vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebar fara i bevishänseende.

Amar Abdulamir Hashim Almosawa begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Amar Abdulamir Hashim Almosawa använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Åklagaren har vidare begärt att viss egendom ska förverkas från Amar Abdulamir Hashim Almousawa samt att annan egendom ska vara i beslag till dess domen inte längre kan överklagas (vunnit laga kraft).

Amar Abdulamir Hashim Almousawa har erkänt gärningen och inte haft någon erinran mot de särskilda yrkandena.

Ska Amar Abdulamir Hashim Almousawa dömas för osann försäkran?

Ja Amar Abdulamir Hashim Almousawa ska dömas för osann försäkran eftersom följande är bevisat.

1. Amar Abdulamir Hashim Almousawas tidigare resultat på högskoleprovet

Amar Abdulamir Hashim Almousawa har skrivit provet vid två tillfällen före provet i april 2018. Vid dessa tillfällen hade Amar Abdulamir Hashim Almousawa 0,85 som resultat vid båda proven.

2. Amar Abdulamir Hashim Almousawas svarsmönster och provresultat den 14 april 2018

Amar Abdulamir Hashim Almousawa hade 34 rätt av 40 på det första delprovet. Han hade alla rätt på de första 27 frågorna i delprov två. På de sista 13 frågorna hade han tre rätt. Amar Abdulamir Hashim Almousawa förmåga gick väsentligt ned när sändningen avbröts. Det talar mycket starkt för att han har fuskat vid provet.

3. Amar Abdulamir Hashim Almousawas kontakter med HP-hjälpen

Amar Abdulamir Hashim Almousawa har för tingsrätten berättat att han beställde resultatet 1,8 av HP-hjälpen och att han betalade 89 000 kr för det. Resultatet på de

svar Amar Abdulamir Hashim Almousawa hann lämna innan hans deltagande avbröts av polisen ligger i linje med det resultat han beställt av HP-hjälpen.

4. Tingsrättens sammantagna bedömning

Amar Abdulamir Hashim Almousawa har erkänt brottet. Hans erkännande bekräftas av den skriftliga bevisningen som redovisats ovan och det råder enligt tingsrätten inget tvivel om att Amar Abdulamir Hashim Almousawa har fuskat på det sätt som åklagaren har påstått. Amar Abdulamir Hashim Almousawa ska därför dömas för osann försäkran förverkande ska ske på sätt som åklagaren har begärt.

Åtalspunkten 5.2 (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Alexander Zahari)

Åklagaren har begärt att Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Alexander Zahari, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson ska dömas för medhjälp till osann försäkran, grovt brott med följande beskrivning av brottet

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Alexander Zahari, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Amar Abdulamir Hashim Almousawas gärning enligt 5.1 med råd och dåd genom att dels förse honom med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information, och dels sända ut de rätta svaren till honom via utrustningen under högskoleprovet. Det hände i Umeå, Sverige eller på annan plats i riket mellan den 1 november 2017 och den 14 april 2018.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Alexander Zahari och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Amar Abdulamir Hashim Almousawa använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Åtalspunkten 6.1 (Athir Abdulrahman Najem)

Åklagaren har begärt att Athir Abdulrahman Najem ska dömas för osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Athir Abdulrahman Najem har den 14 april 2018 på Malmö universitet i Malmö, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Athir Abdulrahman Najem vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebär fara i bevishänseende.

Athir Abdulrahman Najem begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Athir Abdulrahman Najem har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Åklagaren har vidare begärt att viss egendom ska förverkas från Athir Abdulrahman Najem samt att annan egendom ska vara i beslag till dess domen inte längre kan överklagas (vunnit laga kraft).

Athir Abdulrahman Najem har erkänt brott av normalgraden och inte haft någon erinran mot de särskilda yrkandena.

Ska Athir Abdulrahman Najem dömas för osann försäkran?

Ja Athir Abdulrahman Najem ska dömas för osann försäkran eftersom följande är bevisat.

1. Athir Abdulrahman Najems tidigare resultat på högskoleprovet

Athir Abdulrahman Najem har själv uppgett att han har gjort provet tidigare och att det då inte gick så bra. Han tror att han har fått resultatet 0,7.

2. Athir Abdulrahman Najems svarsmönster och provresultat den 14 april 2018

Athir Abdulrahman Najem hade 37 rätt av 40 vid delprov ett. Vid delprov två hade han alla rätt på de första 27 frågorna. På de sista 13 frågorna hade han sex rätt. Athir Abdulrahman Najem har ett svarsmönster som starkt talar för att han fuskat vid provet och det bekräftar hans erkännande.

3. Athir Abdulrahman Najems kontakter med HP-hjälpen

Athir Abdulrahman Najem har uppgett att han såg en annons på internet och kontaktade HP-hjälpen via mail. Han tror att han beställde resultatet 1,8 och han fick svar på frågorna vid provtillfället genom fuskutrustningen. Athir Abdulrahman Najem förekommer på fotografier som återfunnits i HP-hjälpens material.

4. Tingsrättens sammantagna bedömning

Athir Abdulrahman Najem har erkänt brottet. Hans erkännande stöds helt av den utredning som åklagaren i övrigt lagt fram som bevisning. Det finns enligt tingsrätten inget tvivel om att han har fuskat på provet på det sätt åklagaren har påstått. Athir Abdulrahman Najem ska därför dömas för osann försäkran och förverkande ska ske på sätt som åklagaren har begärt.

Åtalspunkten 6.2 (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Alexander Zahari)

Åklagaren har begärt att Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Alexander Zahari, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson ska dömas för medhjälp till osann försäkran, grovt brott med följande beskrivning av brottet.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Alexander Zahari, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har främjat Athir Abdulrahman Najems gärning enligt 6.1 med råd och dåd genom att dels förse honom med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till honom via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 november 2017 och den 14 april 2018 i Malmö, Sverige eller på annan plats i riket.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Alexander Zahari och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Athir Abdulrahman Najem använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar

antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Åtalspunkten 7.1 (Nadia Yasmin)

Åklagaren har begärt att Nadia Yasmin ska dömas för osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Nadia Yasmin har den 14 april 2018 på Nacka gymnasium i Stockholm, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Nadia Yasmin vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebär fara i bevishänseende.

Nadia Yasmin begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Nadia Yasmin har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Åklagaren har vidare begärt att viss egendom ska förverkas från Nadia Yasmin samt att annan egendom ska vara i beslag till dess domen inte längre kan överklagas (vunnit laga kraft).

Nadia Yasmin har i första hand begärt att åtalet ska avvisas på grund av reglerna om lis pendens. Hon har om tingsrätten inte avvisar åtalet erkänt att hon har fuskat på det

sätt som åklagaren framfört i beskrivningen av gärningen. Nadia Yasmin har medgett åklagarens särskilda yrkanden.

Tingsrätten har ovan konstaterat att det inte föreligger hinder för att pröva åtal mot påstådda fuskare på grund av invändningar om avvisning av åtalet.

Ska Nadia Yasmin dömas för osann försäkran?

Ja Nadia Yasmin ska dömas för osann försäkran eftersom följande är bevisat.

1. Nadia Yasmins tidigare resultat på högskoleprovet

Nadia Yasmin har uppgett att hon har skrivit provet innan och att det inte gick så bra, men hon kommer inte ihåg vilket resultat hon fick. Hon kände sig osmart och kände press från sin familj.

2. Nadia Yasmins svarsmönster och provresultat den 14 april 2018

Nadia Yasmin hade 33 rätt av 40 möjliga på delprov ett. Hon hade fyra fel på de första 27 frågorna i delprov två. På de sista frågorna hade hon fyra rätt. Nadia Yasmins svarsmönster bekräftar enligt tingsrätten att hon har fuskat vid provet. Den påtagliga försämring av resultaten som inträffar överensstämmer helt med tidpunkten för när polisen avbryter utsändningen från Norrköping.

3. Nadia Yasmins kontakter med HP-hjälpen

Nadia Yasmin har uppgett att hon hittat en annons om HP-hjälpen via Google. Hon tog kontakt med dem via mail och beställde resultatet 1,4 eller 1,6. Hon har betalat för utrustningen och fick en box hon skulle skicka kontanterna till. Hon tror att lådan med fuskutrustningen kom i brevlådan och hon öppnade lådan på morgonen på

provdagen. Hon tog kontakt med HP-hjälpen via Whatsapp på provdagen för att kolla om allt stämde.

4. Tingsrättens sammantagna bedömning

Nadia Yasmin har erkänt gärningen. Hennes erkännande bekräftas av den skriftliga bevisningen i form av provsvar och beslag av utrustning för att ta emot provsvar. Det råder enligt tingsrätten inget tvivel om att Nadia Yasmin har fuskat på det sätt åklagaren har påstått och hon har undertecknat försäkran på provet om att inte använda otillåtna hjälpmedel. Nadia Yasmin ska därför dömas för osann försäkran och förverkande ska ske på sätt som åklagaren har begärt.

Åtalspunkten 7.2 (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Alexander Zahari)

Åklagaren har begärt att Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Alexander Zahari, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson ska dömas för medhjälp till osann försäkran, grovt brott med följande beskrivning av brottet.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Alexander Zahari, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Nadia Yasmins gärning enligt 7.1 med råd och dåd genom att dels förse henne med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till henne via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 november 2017 och den 14 april 2018 i Stockholm, Sverige eller på annan plats i riket.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Alexander Zahari och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Nadia Yasmin använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Åtalspunkten 8.1 (Sadeq Faizi)

Åklagaren har begärt att Sadeq Faizi ska dömas för osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Sadeq Faizi har den 14 april 2018 på Campus Linné på Seminariegatan i Göteborg, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Sadeq Faizi vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebar fara i bevishänseende.

Sadeq Faizi begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Sadeq Faizi har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Åklagaren har vidare begärt att viss egendom ska förverkas från Sadeq Faizi samt att annan egendom ska vara i beslag till dess domen inte längre kan överklagas (vunnit laga kraft).

Sadeq Faizi har erkänt brott och inte haft någon erinran mot de särskilda yrkandena.

Ska Sadeq Faizi dömas för osann försäkran?

Ja Sadeq Faizi ska dömas för osann försäkran eftersom följande är bevisat.

1. Sadeq Faizis tidigare resultat på högskoleprovet

Sadeq Faizi har uppgett att han har skrivit högskoleprovet tidigare och att han tror att han fick resultatet 0,4.

2. Sadeq Faizis svarsmönster och provresultat den 14 april 2018

På provpass ett hade Sadeq Faizi 33 rätt av 40 möjliga. På provpass två hade han alla rätt på de 27 första frågorna och bara tre rätt på de resterade frågorna. Hans svarsmönster bekräftar att han gjort sig skyldig till fusk på provet eftersom hans resultat påtagligt försämrats när han inte längre kunde få otillåten hjälp.

3. Sadeq Faizis kontakter med HP-hjälpen

Sadeq Faizi har uppgett att han tänkte träna på högskoleprovet på internet. Han skickade ett mail till HP-hjälpen och fick svar efter ett tag. De bad honom att skicka en viss summa till en box i Stockholm. Han trodde att han skulle få övningsuppgifter och blev lite lurad. Han fick hem en låda och tog på sig utrustningen och gick till provet. Han ville få resultatet 1,5 och skulle betala 50 eller 70 000 kr för detta.

4. Tingsrättens sammantagna bedömning

Sadeq Faizi har erkänt gärningen. Hans erkännande stöds av en omfattande bevisning mot honom. Det råder enligt tingsrätten inget tvivel om att Sadeq Faizi har fuskat och gjort sig skyldig till brottet han är åtalad för. Sadeq Faizi ska därför dömas för osann försäkran och förverkande ska ske på sätt som åklagaren har begärt.

Åtalspunkten 8.2 (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Alexander Zahari)

Åklagaren har begärt att Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Alexander Zahari, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson ska dömas för medhjälp till osann försäkran, grovt brott med följande beskrivning av brottet.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Alexander Zahari, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Sadeq Faizis gärning enligt 8.1 med råd och dåd genom att dels förse honom med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till honom via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 november 2017 och den 14 april 2018 i Göteborg, Sverige eller på annan plats i riket.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Alexander Zahari och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Sadeq Faizi använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar

antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Åtalspunkten 9.1 (Sabina Ashraf)

Åklagaren har begärt att Sabrina Ashraf ska dömas för osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Sabina Ashraf har den 14 april 2018 i Stockholm, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Sabina Ashraf vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebar fara i bevishänseende.

Sabina Ashraf begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Sabina Ashraf har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärder är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Sabina Ashraf har förnekat brott.

Ska Sabina Ashraf dömas för osann försäkran?

Ja Sabina Ashraf ska dömas för osann försäkran eftersom följande är bevisat.

1. Sabina Ashrafs tidigare resultat på högskoleprovet

Sabina Ashraf har gjort provet vid ett tidigare tillfälle och hade då 0,7 som resultat.

2. Sabina Ashrafs svarsmönster och provresultat den 14 april 2018

Sabina Ashraf hade 37 rätt på provpass ett, 32 rätt på provpass två, 21 rätt på provpass 3 och 15 rätt på provpass 4. På provpass två, där polisen avbröt sändningen efter fråga 27, hade hon ett fel fram till och med fråga 28. Hon hade 15 rätt på utprovningssdelen. Sabina Ashrafs resultat på de två första provpassen motsvarar ett resultat på 1,75. Sabina Ashraf fick resultatet 1,2 på högskoleprovet den 14 april 2018 då resultatet på provpass tre och fyra var klart lägre än på de första provpassen.

3. Sabina Ashrafs kontakter med HP-hjälpen och hennes berättelse i övrigt

Sabina Ashraf har bekräftat att hon beställt utrustningen och fått den skickad till sig. Sabina Ashraf betalade 4 000 kr i förskott för att få utrustningen. Sabina Ashraf beställde resultatet 1,8 på högskoleprovet och provade utrustningen vid ett testtillfälle. Hon beställde bara utrustningen för att hon är tekniskt intresserad och hon hade aldrig någon avsikt att använda den. Vid provtillfället hade hon inte utrustningen och hennes sämre resultat i slutet av provet berodde på kraftig huvudvärk.

4. Tingsrättens sammantagna bedömning

Sabina Ashraf har beställt och mottagit utrustning från HP-hjälpen och hennes resultat innan sändningen från Slottsgatan i Norrköping bröts var i nivå med det resultat hon hade beställt. Det talar starkt för att hon har fuskat på provet. Den bilden förstärks av att Sabina Ashraf efter att sändningen bröts hade betydligt sämre resultat och det kan enligt tingsrätten inte förklaras med annat än att hon fuskat på provet.

Sabina Ashrafs förbättring mot tidigare prov talar också tydligt för att hon har fuskat på provet. Hennes egen berättelse att hon beställt och betalt för fuskutrustningen för att hon är tekniskt intresserad tror inte tingsrätten på. Tingsrätten tror inte heller på hennes uppgifter om att resultatförsämringen berodde på huvudvärk. Enligt tingsrätten beror resultatförsämringen på att hon inte längre fick hjälp med svaren från HP-hjälpen. Sabina Ashrafs egen berättelse påverkar inte värdet av åklagarens bevisning. Sabina Ashraf ska därför dömas för osann försäkran.

Åtalspunkten 9.2 (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Alexander Zahari)

Åklagaren har begärt att Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Alexander Zahari, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson ska dömas för medhjälp till osann försäkran, grovt brott med följande beskrivning av brottet

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Alexander Zahari, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Sabina Ashrafs gärning enligt 9.1 med råd och dåd genom att dels förse henne med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till henne via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 november 2017 och den 14 april 2018 i Stockholm, Sverige eller på annan plats i riket.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Alexander Zahari och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Sabina Ashraf använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar

antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Åtalspunkten 10.1 (Diana Sadeghei Fazel)

Åklagaren har begärt att Diana Sadeghei Fazel ska dömas för osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Diana Sadeghei Fazel har den 14 april 2018 i Malmö, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Diana Sadeghei Fazel vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebar fara i bevishänseende.

Diana Sadeghei Fazel begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Diana Sadeghei Fazel har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Diana Sadeghei Fazel har förnekat brott.

Ska Diana Sadeghei Fazel dömas för osann försäkran?

Ja Diana Sadeghei Fazel ska dömas för osann försäkran eftersom följande är bevisat.

1. Diana Sadeghei Fazels tidigare resultat på högskoleprovet

Diana Sadeghei Fazel har tidigare gjort högskoleprovet med resultaten 0,45 och 0,6.

2. Diana Sadeghei Fazel svarsmonster och provresultat den 14 april 2018

Diana Sadeghei Fazel hade på provpass ett 36 rätt av 40 möjliga. Hon hade 33 rätt på provpass två, varav 26 rätt på de första 27 frågorna. Diana Sadeghei Fazel hade 12 rätt på provpass tre och 16 rätt på provpass fyra. Hon hade 16 rätt på utvärderingsdelen. Diana Sadeghei Fazels nivå på de första två provpassen motsvarar resultatet 1,75. Diana Sadeghei Fazel fick resultatet 1,05 på högskoleprovet den 14 april 2018. Hennes resultat, som sammanfaller med polisens insatser för att avbryta fusk, visar enligt tingsrätten med styrka att hon fuskat på provet.

3. Diana Sadeghei Fazels kontakter med HP-hjälpen

Diana Sadeghei Fazel har uppgivit att hon fick reklam i brevlådan om HP-hjälpen och att hon beställde utrustningen för att fuska. Hon fick hem utrustningen den 12 april 2018. Hon betalade 4 000 kr i förskott. Totalpriset för 1,8 i resultat var 99 000 kr.

4. Bevisning som Diana Sadeghei Fazel åberopat

Diana Sadeghei Fazel har uppgett att hon inte använde utrustningen vid provet då hon var rädd för att bli upptäckt och det kändes moraliskt fel. Hon har för tingsrätten förklarat sitt svagare resultat under andra halvan av provet med att hon var trött. Diana Sadeghei Fazel har som skriftlig bevisning åberopat fotografier över den utrustning som hon skickat tillbaka till HP-hjälpen. Av fotografierna framgår enligt Diana Sadeghei Fazel att hon inte har öppnat utrustningen. Hon har slutligen åberopat gymnasiebetyg, som såvitt tingsrätten förstått ska visa att Diana Sadeghei Fazel haft

en ojämn kunskapsnivå, vilket ska förklara hennes ojämna provresultat vid högskoleprovet.

5. Tingsrättens sammantagna bedömning

Åklagaren har genom den skriftliga bevisningen visat att Diana Sadeghei Fazel köpt tjänster och fått utrustning från HP-hjälpen, vilket också Diana Sadeghei Fazel har medgett. Den fråga som tingsrätten har att ta ställning till är om Diana Sadeghei Fazel faktiskt har använt utrustningen. Åklagaren har i den här delen visat att Diana Sadeghei Fazel vid tidigare högskoleprov fått resultaten 0,45 och 0,6. Vittnet Per-Erik Lyrén har uppgivit att de som skriver högskoleprovet en andra gång i snitt ökar sitt resultat med knappt 0,1 poäng. Det bekräftas av Diana Sadeghei Fazels tidigare resultat, då hon ökat från 0,45 till 0,6 mellan sina två prov. En större ökning kan enligt Per-Erik Lyrén förklaras med att den som skrivit provet vid ett tillfälle, inte minst första gången, är osäker och nervös. Vidare kan sjukdom och liknande tillstånd påverka provresultaten.

Tingsrätten konstaterar att Diana Sadeghei Fazels provresultat vid högskoleprovet i april 2018 avviker på ett sätt som är försvårande för henne. Det är i normalfallet inte möjligt att förändra sin insats på ett så dramatiskt sätt. Vissa förbättringar kan enligt Per-Erik Lyrén komma med stigande ålder och bredare livserfarenhet. Diana Sadeghei Fazel har enligt tingsrätten inte en sådan mognad att det har påverkat resultatet. Till bilden ska också läggas att Diana Sadeghei Fazels resultat vid det aktuella provet dramatiskt förändrades efter det att polisen avbröt utsändningen av de rätta svaren. Diana Sadeghei Fazel har som förklaring till sin resultatsvacka sagt att hon blev trött. Tingsrätten konstaterar att Diana Sadeghei Fazels förklaring inte är på minsta sätt trovärdig. Det är utrett att hon haft fuskutrustning, att hon på ett inte övertygande sätt förbättrat sina resultat under de första två provpassen samt att hon fått en betydande svacka i provresultaten i samband med att utsändningen av de rätta svaren upphörde. Den av henne åberopade bevisningen visar enligt tingsrättens

mening inte om fuskutrustningen använts eller inte. Bevisningen kan inte heller förklara hennes formsvacka i de två avslutande delarna. Förklaringen är enligt tingsrätten att hon har fuskat med otillåtna hjälpmedel. Diana Sadeghei Fazel ska dömas för brottet i enlighet med åklagarens beskrivning.

Åtalspunkten 10.2 (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Alexander Zahari)

Åklagaren har begärt att Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Alexander Zahari, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson ska dömas för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Alexander Zahari, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Diana Sadeghei Fazels gärning enligt 10.1 med råd och dåd genom att dels förse henne med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till henne via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 november 2017 och den 14 april 2018 i Malmö, Sverige eller på annan plats i riket.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Alexander Zahari och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Diana Sadeghei Fazel använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärder är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Åtalspunkten 11.1 (Cimone Haroun)

Åklagaren har begärt att Cimone Haroun ska dömas för osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Cimone Haroun har vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Cimone Haroun vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebär fara i bevishänseende. Det hände den 21 oktober 2017 i Linköping eller på annan plats, Sverige.

Cimone Haroun begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Cimone Haroun har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärdena är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Cimone Haroun har förnekat brott.

Ska Cimone Haroun dömas för osann försäkran?

Ja Cimone Haroun ska dömas för osann försäkran eftersom följande är bevisat.

1. Cimone Harouns tidigare resultat på högskoleprovet

Cimone Haroun har skrivit högskoleprovet vid fem tidigare tillfällen med resultaten 0,9, 0,9, 0,85, 1,0 och 1,1. Cimone Haroun har tidigare visat på en resultatförbättring på högskoleprovet som ligger i linje med den genomsnittliga förbättring som Per-Erik Lyrén vittnat om. Det talar starkt för att den förbättring som ägde rum vid provtillfället i oktober 2017 har skett med hjälp av otillåtna medel.

2. Cimone Harouns svarsmönster och provresultat den 21 oktober 2017

Hösten 2017 fick Cimone Haroun resultatet 1,6. Cimone Haroun fick vid de olika provpassen resultaten 35, 32, 35 och 30 rätt. På den s.k. utprövningsdelen fick hon 12 rätt. Det är i målet utrett att HP-hjälpen inte kunde bistå med fuskhjälp i utprövningsdelen eftersom det fanns ett för stort antal varianter av den provdelen. Cimone Harouns anmärkningsvärt dåliga resultat i den delen jämfört med övriga provpass talar enligt tingsrätten starkt för att hon fuskat vid provtillfället.

3. Cimone Harouns kontakter med HP-hjälpen

Cimone Haroun har inte kunnat förklara varför hennes uppgifter finns med i HP-hjälpens ”kundregister” och inte heller varför hon förekommer med foto i deras material. Vid provet hösten 2017 hade hon enligt HP-hjälpens noteringar beställt 1,7 som resultat vilket ligger i linje med vad hon slutligen fick. Alla dessa omständigheter talar med styrka för att Cimone Haroun fuskat vid det aktuella provet.

4. Bevisning som Cimone Haroun åberopat

Cimone Haroun har berättat att hon mellan högskoleprovet våren 2017 och hösten 2017 studerade matematik på Hermods för att förbättra sitt resultat på de kvantitativa delarna. Hon studerade dessutom i övrigt mer inför provet hösten 2017 och var ledig från övriga studier under hösten 2017. Hon har också haft dubbelt VIP-medlemskap på högskoleprovsguiden och en coach inför höstprovet 2017. Hon har ingen

förklaring till varför resultatet på utprovningssdelen avviker från resterande provpass. De kläder som hon hade på sig vid provtillfället hade omöjligt kunna dölja den fuskutrustning som använts av HP-hjälpen.

5. Tingsrättens sammantagna bedömning

Cimone Haroun har vid högskoleprovet hösten 2017 presterat ett anmärkningsvärt högre resultat jämfört med de flertalet tillfällen då hon tidigare har skrivit provet. Hon förekommer också i HP-hjälpens material och presterade avsevärt sämre på den del som utgjorde utprovningssdelen – två omständigheter som hon själv inte har kunnat förklara. Hennes egen berättelse om studiefлит inför provet och övriga invändningar förändrar inte tingsrättens syn på att åklagaren har visat att hon har använt otillåtna hjälpmedel och begått det brott hon är åtalad för. Cimone Haroun ska därför dömas för osann försäkran.

Åtalspunkten 11.2 (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Åklagaren har begärt att Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand ska dömas för medhjälp till osann försäkran, grovt brott med följande beskrivning av brottet.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Cimone Harouns gärning enligt 11.1 med råd och dåd genom att dels förse henne med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till henne via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 juni 2017 och den 21 oktober 2017 i Linköping eller på annan plats, Sverige.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Cimone Haroun använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Åtalspunkten 12.1 (Archavir Amini Hajbashi)

Åklagaren har begärt att Archavir Amini Hajbashi ska dömas för osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Archavir Amini Hajbashi har den 21 oktober 2017 i Stockholm, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Archavir Amini Hajbashi vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebar fara i bevishänseende.

Archavir Amini Hajbashi begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Archavir Amini Hajbashi har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Archavir Amini Hajbashi har förnekat brott.

Ska Archavir Amini Hajbashi dömas för osann försäkran?

Ja Archavir Amini Hajbashi ska dömas för osann försäkran eftersom följande är bevisat.

1. Archavir Amini Hajbashis tidigare resultat på högskoleprovet

Archavir Amini Hajbashi har skrivit provet vid fyra tidigare tillfällen och fått resultat mellan 0,25 och 0,55. Redan den höjning han har gjort på provet hösten 2017 talar enligt tingsrätten starkt för att han fått otillåten hjälp med resultatförbättringen i samband med provet.

2. Archavir Amini Hajbashis svarsmonster och provresultat den 21 oktober 2017

Archavir Amini Hajbashi fick resultatet 1,75 på högskoleprovet den 21 oktober 2017. Archavir Amini Hajbashi hade på de olika provpassen 36, 33, 35 och 34 rätt. På utprövningsdelen hade han nio rätt. Archavir Amini Hajbashi har inte vid tingsrätten kunna uppge någon förklaring till sitt låga resultat på utprövningsdelen. Tingsrätten konstaterar att Archavir Amini Hajbashis försämrade resultat på utprövningdelen, som HP-hjälpen inte bistod med fuskhjälp på, med styrka talar för att han har fått otillåten hjälp vid provet.

3. Archavir Amini Hajbashis kontakter med HP-hjälpen

Archavir Amini Hajbashi har bekräftat att han har beställt och fått utrustning från HP-hjälpen men uppgett att han inte använde den då utrustningen inte fungerade. Utrustningen var hemma när han skrev provet och han lämnade tillbaka utrustningen

i en box på centralen. Han har i HP-hjälpens kundregister noterats för att han beställt resultatet 1,6 och han fick vid provtillfället på hösten 2017 resultatet 1,75. De förhållanden att Archavir Amini Hajbashi fanns i HP-hjälpens material och att han har fått ett resultat som väl överensstämmer med det resultat han har beställt av HP-hjälpen talar även det starkt för att han fuskat på provet.

4. Tingsrättens sammantagna bedömning

Archavir Amini Hajbashi har på högskoleprovet hösten 2017 fått resultatet 1,75, vilket utgör en total höjning med 1,2 jämfört med hans bästa tidigare resultat. Att åstadkomma en sådan höjning är utifrån det vittnesmål som lämnats av Per-Erik Lyrén högst osannolikt. Archavir Amini Hajbashi har fått mycket bra resultat på de fyra ordinarie provpassen och på utprövningsdelen, där HP-hjälpen inte erbjöd hjälp att fuska, har han endast fått ihop nio rätt. Mot bakgrund av hans tidigare resultat på högskoleprovet så speglar hans prestation på utprövningsdelen hans faktiska förmåga. Att Archavir Amini Hajbashi har varit i kontakt med HP-hjälpen och har haft tillgång till utrustningen har han själv medgett. Han har dock invänt att han inte fick den att fungera, vilket enligt tingsrätten utgör en uppenbar efterhandskonstruktion. Det är således ställt utom rimligt tvivel att Archavir Amini Hajbashi har använt otillåtna hjälpmedel och fuskat på högskoleprovet hösten 2017. Han ska därför dömas för osann försäkran enligt åklagarens beskrivning av brottet.

Åtalspunkten 12.2 (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Åklagaren har begärt att Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand ska dömas för medhjälp till osann försäkran, grovt brott med följande beskrivning av brottet.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Archavir Amini Hajbashis gärning enligt 12.1 med råd och dåd genom att dels förse honom med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till honom via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 juni 2017 och den 21 oktober 2017 i Stockholm, Sverige eller på annan plats i riket.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Archavir Amini Hajbashi använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Åtalspunkten 13.1 (Narin Keredeqi)

Åklagaren har begärt att Narin Keredeqi ska dömas för osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Narin Keredeqi har den 21 oktober 2017 i Stockholm, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Narin Keredeqi vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebar fara i bevishänseende.

Narin Keredeqi begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Narin Keredeqi har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Narin Keredeqi har förnekat brott.

Ska Narin Keredeqi dömas för osann försäkran?

Ja Narin Keredeqi ska dömas för osann försäkran eftersom följande är bevisat.

1. Narin Keredeqis tidigare resultat på högskoleprovet

Narin Keredeqi har haft 0,35 respektive 0,25 på de högskoleprov hon har deltagit vid före det nu aktuella provet i oktober 2017. Den resultatförbättring som Narin Keredeqi har gjort hösten 2017 talar enligt tingsrätten för att hon fuskat på provet eftersom en sådan förbättring under loppet av endast ett år i praktiken inte är möjlig.

2. Narin Keredeqis svarsmönster och provresultat den 21 oktober 2017

Narin Keredeqi har fått resultatet 1,65 och hade på de fyra ordinarie provpassen 31, 34, 35 och 36 rätt vid provet den 21 oktober 2017. På utprovningssdelen hade hon 13 rätt av 40 möjliga. Narin Keredeqi har berättat att hon struntade i utprovningssdelen eftersom det pratades i pausen om vilken del av provet det var. Tingsrätten anser att Narin Keredeqis avvikande resultat i den del hon inte kunde få fuskhjälp talar mycket starkt för att hon haft hjälp med otillåtna medel vid provet.

3. Narin Keredeqis kontakter med HP-hjälpen

Narin Keredeqi har bekräftat att hon har kontaktat HP-hjälpen, att hon betalt förskott, att hon initialt hade för avsikt att fuska och att hon har mottagit fuskutrustningen. Hon har dock uppgett att hon efter att hon har fått utrustningen har slängt den. Hennes beställda resultat i HP-hjälpens ”kundregister” var 1,4 och hon erhöll resultatet 1,65. Det förhållande att hon varit i kontakt med HP-hjälpen och fått ett resultat som överstiger det resultat hon har beställt talar för att hon har fuskat på provet. Narin Keredeqi har också vid förhör i tingsrätten lämnat olika uppgifter om utrustningen vilket ytterligare sänker trovärdigheten av hennes utsaga.

4. Tingsrättens sammantagna bedömning

Det är genom den skriftliga bevisningen, främst det faktum att Narin Keredeqi höjt sitt provresultat från 0,35 till 1,65, visat att hon använde otillåtna hjälpmedel vid provet. En sådan exceptionell förbättring (1,3) är enligt tingsrätten inte möjlig. Det bekräftas också av att Narin Keredeqi i den s.k. utprövningsdelen, där hjälp från HP-hjälpen inte var möjlig, endast hade 13 av 40 möjliga rätt. Narin Keredeqi har berättat att hon struntade i utprövningsdelen eftersom det pratades i pausen vilken del av provet det var. Hon har vidare lämnat olika uppgifter om samma sak vid förhöret i tingsrätten. Hennes berättelse saknar all trovärdighet. Det har av många av de i målet åtalade personerna framförts att det vid provtillfället inte går att se skillnad mellan delproven. Det är också enligt tingsrätten en besynnerlig förklaring att hon i en paus skulle få klart för sig vilken del som var utprövningsdelen. Om någon, vilket tingsrätten i sig inte tror på, genom analys och jämförelse med övriga provdelar skulle kunna lista ut vilket delprov som var utprövningsdelen så skulle inte Narin Keredeqi förrän efteråt kunnat få del av den kunskapen. Det rimmar därför illa med att hon avsiktligt tog det lugnare i den delen eftersom hon då inte kunde veta vilken del det var förrän efteråt. Narin Keredeqis berättelse bär överhuvudtaget inte sanningens

prägel och försämrar därför inte värdet av åklagarens bevisning. Hon ska därför dömas för osann försäkran på det sätt åklagaren har beskrivit brottet.

Åtalspunkten 13.2 (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Åklagaren har begärt att Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson ska dömas för medhjälp till osann försäkran, grovt brott med följande beskrivning av brottet.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Narin Keredeqis gärning enligt 13.1 med råd och dåd genom att dels förse henne med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till henne via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 juni 2017 och den 21 oktober 2017 i Stockholm, Sverige eller på annan plats i riket.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Narin Keredeqi använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Åtalspunkten 14.1 (Nelly Edin)

Åklagaren har begärt att Nelly Edin ska dömas för osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Nelly Edin har den 21 oktober 2017 i Stockholm, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Nelly Edin vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebär fara i bevishänseende.

Nelly Edin begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Nelly Edin har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärdena är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Nelly Edin har förnekat brott.

Ska Nelly Edin dömas för osann försäkran?

Ja Nelly Edin ska dömas för osann försäkran eftersom följande är bevisat.

1. Nelly Edins tidigare resultat på högskoleprovet

Nelly Edin har skrivit provet vid tre tillfällen före provet den 21 oktober 2017. Hennes resultat vid dessa tillfällen var 0,9, 1,05 och 1,25.

2. Nelly Edins svarsmönster och provresultat den 21 oktober 2017

Vid högskoleprovet i oktober 2017 fick Nelly Edin resultatet 2,0. Nelly Edin hade 38, 38, 35 och 36 rätt på de olika provpassen vid det aktuella provet. Hon hade 19 rätt på den s.k. utprövningsdelen. Den markanta skillnaden talar starkt för att hon fuskat vid provet. Resultatet på utprövningsdelen är i nivå med hennes tidigare provresultat och visar enligt tingsrätten hennes verkliga förmåga.

3. Nelly Edins kontakter med HP-hjälpen

Nelly Edin har berättat att hon aldrig har varit i kontakt med HP-hjälpen. Hennes pappa Patrik Edin har dock berättat för henne att han har varit i kontakt med HP-hjälpen och att han har mailat dem med en intresseanmälan. Hennes pappa bad henne att skicka bilder och han sa som förklaring att de skulle användas inom familjens företag. Pappan har senare meddelat HP-hjälpen att han inte var intresserad av att använda deras tjänster.

Tingsrätten kan i den här delen konstatera att det i materialet från HP-hjälpen finns uppgifter om Nelly Edin, att det står att hon beställt resultatet 2,0, att utrustning är skickad samt att hon vid högskoleprovet hösten 2017 fick resultatet 2,0. Det nämnda talar mycket starkt för att Nelly Edin fuskat med insatser från HP-hjälpen.

4. Bevisning som Nelly Edin åberopat

Nelly Edin har som förklaring till sitt låga resultat i utprövningsdelen framfört att hon förstod vilken del det var och avsiktligt tog det lugnare. Nelly Edin har som egen bevisning givit in flera dokument från amerikanska utbildningar, sitt eget avgångsbetyg från gymnasiet samt betyg över upplästa gymnasiekurser. Patrik Edin har hörts som vittne.

Tingsrätten kan inledningsvis konstatera att det inte är möjligt att avgöra vilken del som är utprövningsdelen. Nelly Edins betyg, som tingsrätten enligt regelverket har att pröva eftersom hon åberopat det som bevisning, utgör inte fakta som är till Nelly Edins fördel. Tvärtom kan det konstateras att hon i sina gymnasiebetyg har medelmåttiga eller rentav dåliga betyg i matematik som utgör en betydande del av högskoleprovet. Inte ens de upplästa betygen är på den nivån att de kan förklara hennes mycket höga resultat på högskoleprovet. De dokument som hon givit in angående studier utomlands saknar enligt tingsrätten helt bevisvärde för att pröva Nelly Edins förmåga på högskoleprovet. Patrik Edins berättelse om att han beställt information kan inte förklara att Nelly Edin finns i HP-hjälpens material. Patrik Edins berättelse var enligt tingsrätten en pappas försök att rädda sin dotter från att dömas för brott och var inte med sanningen överensstämmande.

5. Tingsrättens sammantagna bedömning

Nelly Edin har gått från ett resultat av mer normalt slag till ett toppresultat som endast en promille av de som skriver provet uppnår. Det talar för att hon fuskat på provet. Till den bilden ska läggas att Nelly Edin i den del där fusk inte var möjlig hade ett resultat i linje med hennes historiska resultat och tingsrätten anser inte att hennes förklaring till resultatsvackan är annat än en efterhandskonstruktion. Nelly Edin förekommer i HP-hjälpens material och hon har fått det resultat hon har beställt. Nelly Edins egen bevisning angående sina betyg stärker bilden av att hon inte är en person kapabel att skriva 2,0 på högskoleprovet. Det saknas enligt tingsrätten tvivel om att Nelly Edin fuskat på högskoleprovet. Nelly Edin ska därför dömas för osann försäkran.

Åtalspunkten 14.2 (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Åklagaren har begärt att Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson ska dömas för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Nelly Edins gärning enligt 14.1 med råd och dåd genom att dels förse henne med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till henne via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 juni 2017 och den 21 oktober 2017 i Stockholm, Sverige eller på annan plats i riket.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Nelly Edin använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärder är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Åtalspunkten 15.1 (Mohamed Ibrahim Mohamed)

Åklagaren har begärt att Mohamed Ibrahim Mohamed ska dömas för osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Mohamed Ibrahim Mohamed har den 21 oktober 2017 i Eskilstuna, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Mohamed Ibrahim Mohamed vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebär fara i bevishänseende.

Mohamed Ibrahim Mohamed begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Mohamed Ibrahim Mohamed har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Mohamed Ibrahim Mohamed har förnekat brott.

Ska Mohamed Ibrahim Mohamed dömas för osann försäkran?

Ja Mohamed Ibrahim Mohamed ska dömas för osann försäkran eftersom följande är bevisat.

1. Mohamed Ibrahim Mohameds tidigare resultat på högskoleprovet

Mohamed Ibrahim Mohamed har skrivit högskoleprovet vid ett tidigare tillfälle, våren 2017, och erhöll då resultatet 0,35. Mohamed Ibrahim Mohamed har som förklaring till det låga resultatet berättat att han hade mycket att göra våren 2017 och därför inte hann förbereda sig. Han slarvade också på provet. Inför provet hösten 2017 hade han däremot studerat hårt.

2. Mohamed Ibrahim Mohameds svarsmönster och provresultat den 21 oktober 2017

Mohamed Ibrahim Mohamed skrev resultatet 1,9 vid högskoleprovet hösten 2017. Mohamed Ibrahim Mohamed hade på de fyra ordinarie provpassen 35, 37, 36 och 37 rätt. På utprovningssdelen hade Mohamed Ibrahim Mohamed nio rätt av 40 möjliga. Hans resultatförsämring i utprovningssdelen talar enligt tingsrätten med styrka för att han har använt otillåtna hjälpmedel i de andra provdelarna.

3. Mohamed Ibrahim Mohameds kontakter med HP-hjälpen

Mohamed Ibrahim Mohamed har gjort gällande att någon annan person måste ha använt hans namn och att det är därför han finns i HP-hjälpens material på excellistor. Han har tagit fotografiet som återfanns i HP-hjälpens material själv, men inte i syfte att skicka till HP-hjälpen. Han har skickat fotot i en gruppchatt med vänner och bekanta. Tingsrätten ser ingen logik i att någon annan skulle ha använt hans bild och namn för att beställa fuskutrustning. Denna omständighet ter sig ännu märkligare mot bakgrund av att Mohamed Ibrahim Mohamed själv har skrivit ett mycket högt resultat som sammanfaller väl med det resultat som någon annan i så fall har beställt.

4. Tingsrättens sammantagna bedömning

Per-Erik Lyrén, vars utsaga har redovisats tidigare i domen, har beskrivit svårigheterna i att höja sitt resultat på högskoleprovet och att den normala förändringen som kan åstadkommas är en höjning på knappt 0,1 mellan provtillfälle ett och provtillfälle två. Per-Erik Lyrén har också uppgivit att resultathöjningen kan påverkas om den som gör provet första gången och är okänd för miljön presterar sämre på grund av till exempel nervositet eller sjukdom. Tingsrätten anser mot bakgrund av Per-Erik Lyréns vittnesmål att Mohamed Ibrahim Mohameds

resultatökning om 1,55 inte kan ha varit möjlig utan användandet av otillåten hjälp under provet. Denna bild styrks av att Mohamed Ibrahim Mohamed endast hade nio rätt på utprovningssdelen. De förklaringar som Mohamed Ibrahim Mohamed har lämnat utgör enligt tingsrätten uppenbara efterhandskonstruktioner och påverkar inte alls styrkan i åklagarens bevisning. Av värderingen av bevisningen som gjorts ovan är det bevisat att Mohamed Ibrahim Mohamed med hjälp av otillåtna medel har fuskat på högskoleprovet den 21 oktober 2017. Mohamed Ibrahim Mohamed ska därför dömas för osann försäkran.

Åtalspunkten 15.2 (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Åklagaren har begärt att Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson ska dömas för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Mohamed Ibrahim Mohameds gärning enligt 15.1 med råd och dåd genom att dels förse honom med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till honom via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 juni 2017 och den 21 oktober 2017 i Eskilstuna, Sverige eller på annan plats i riket.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Mohamed Ibrahim Mohamed använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar

antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Åtalspunkten 16.1 (Mohammed Ghaleb Abdul Amir)

Åklagaren har begärt att Mohammed Ghaleb Abdul Amir ska dömas för osann försäkran med följande beskrivning av brottet.

Mohammed Ghaleb Abdul Amir har den 21 oktober 2017 i Malmö, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Mohammed Ghaleb Abdul Amir vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebär fara i bevishänseende.

Mohammed Ghaleb Abdul Amir begick gärningen med uppsåt. Brottet ska bedömas som grovt då Mohammed Ghaleb Abdul Amir har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Mohammed Ghaleb Abdul Amir har förnekat brott.

Ska Mohammed Ghaleb Abdul Amir dömas för osann försäkran?

Ja Mohammed Ghaleb Abdul Amir ska dömas för osann försäkran eftersom följande är bevisat.

1. Mohammed Ghaleb Abdul Amirs tidigare resultat på högskoleprovet

Mohammed Ghaleb Abdul Amir har före det aktuella provtillfället skrivit högskoleprovet vid fem tillfällen med resultaten 0,45, 0,45, 0,55, 0,7 och 0,5. Han har i förhör uppgett att han gjort provet tidigare för att testa. Inför provet hösten 2017 pluggade han väldigt mycket och använde sig utav en coachingtjänst.

2. Mohammed Ghaleb Abdul Amirs svarsmönster och provresultat den 21 oktober 2017

Vid högskoleprovet den 21 oktober 2017 hade Mohammed Ghaleb Abdul Amir resultatet 1,65. Mohammed Ghaleb Abdul Amir hade på de fyra ordinarie provpassen 34, 35, 34 och 33 rätt. Mohammed Ghaleb Abdul Amir hade 15 rätt på utvärderingsdelen. Den skillnaden talar enligt tingsrätten starkt för att Mohammed Ghaleb Abdul Amir har fuskat på provet eftersom han i utvärderingsdelen inte kunde få HP-hjälpens support.

3. Mohammed Ghaleb Abdul Amirs kontakter med HP-hjälpen

Mohammed Ghaleb Abdul Amir förekommer på excellistor och fotografi hos HP-hjälpen. Mohammed Ghaleb Abdul Amir har berättat att han aldrig har haft kontakt med HP-hjälpen. Han har i förhör uppgett att han har skickat liknande bilder som det fotografi som återfunnits i HP-hjälpens material till olika spelföretag. Han har enligt tingsrätten inte lämnat någon förklaring till varför HP-hjälpen skulle ha hans uppgifter i sitt material.

4. Tingsrättens sammantagna bedömning

Mohammed Ghaleb Abdul Amir har genomfört ett stort antal högskoleprov tidigare med förhållandevis jämna och svaga resultat. Den förbättringen han har gjort under

hösten 2017 jämfört med hans första fem provtillfällen talar enligt tingsrätten starkt för att Mohammed Ghaleb Abdul Amir har använt otillåtna hjälpmedel på högskoleprovet i oktober 2017. Det bekräftas också av Mohammed Ghaleb Abdul Amirs svaga resultat i utprovningssdelen, där HP-hjälpen inte kunnat bistå med de rätta svaren. Mohammed Ghaleb Abdul Amir har inte heller kunnat förklara varför hans uppgifter och fotografi har funnits i HP-hjälpens material. Den samlade bevisningen är så stark att det enligt tingsrätten är ställt utom allt rimligt tvivel att Mohammed Ghaleb Abdul Amir gjort sig skyldig till brott på det sätt åklagaren har beskrivit. Han ska därför dömas för osann försäkran.

Åtalspunkten 16.2 (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Åklagaren har begärt att Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson ska dömas för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Mohammed Ghaleb Abdul Amirs gärning enligt 16.1 med råd och dåd genom att dels förse honom med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till honom under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 juni 2017 och den 21 oktober 2017 Malmö, Sverige eller på annan plats i riket.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Mohammed Ghaleb Abdul Amir använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i

organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Åtalspunkten 17.1 (Norhaan Ahmad)

Åklagaren har begärt att Norhaan Ahmad ska dömas för osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Norhaan Ahmad har den 21 oktober 2017 i Malmö, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Norhaan Ahmad vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebär fara i bevishänseende.

Norhaan Ahmad begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Norhaan Ahmad har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Norhaan Ahmad har förnekat brott.

Ska Norhaan Ahmad dömas för osann försäkran?

Jä Ja Norhaan Ahmad ska dömas för osann försäkran eftersom följande är bevisat.

1. Norhaan Ahmads tidigare resultat på högskoleprovet

Norhaan Ahmad har gjort högskoleprovet vid fyra tillfällen tidigare med resultat mellan 0,25 och 0,7.

2. Norhaan Ahmads svarsmönster och provresultat den 21 oktober 2017

Norhaan Ahmad fick resultatet 1,75 på högskoleprovet den 21 oktober 2017. Norhaan Ahmad hade 34, 35, 35 och 36 rätt på de fyra ordinarie provpassen. Hon hade nio rätt av 40 på utvärderingsdelen. Norhaan Ahmad har presterat ett avsevärt mycket sämre resultat på utvärderingsdelen vilket enligt tingsrätten talar starkt för att hon har använt sig av otillåtna hjälpmedel.

Hon har som förklaring till sitt högre resultat vid provtillfälle fem (1,75) berättat att hon pluggat hårt mellan prov fyra och prov fem. Det var 18 månader mellan dessa två tillfällen. Tingsrätten har tidigare konstaterat att en höjning på den nivå som det nu gäller normalt inte är möjlig och särskilt inte om man under många försök tidigare har haft en väsentligt lägre nivå. Det talar starkt för att Norhaan Ahmad använt otillåtna hjälpmedel vid provet hösten 2017.

3. Norhaan Ahmads kontakter med HP-hjälpen

Norhaan Ahmads förklaring att hon förekommer i HP-hjälpens material är att det är en f.d. pojkvän som har haft avsikten att förstöra för henne. De var tillsammans i tre år och han ville inte se henne lyckas när de hade gjort slut. Bilderna han har skickat till HP-hjälpen är gamla. Norhaan Ahmad var inte ihop med honom när hon skrev högskoleprovet och han visste att hon skulle skriva högskoleprovet. Norhaan Ahmad har polisanmält honom.

Norhaan Ahmads förklaring till varför hon fanns i HP-hjälpens material har sådana brister och osannolika sammanträffanden att den inte kan förklara att uppgifter om henne återfunnits i HP-hjälpens material. Visserligen står det en åtalad fritt att ljuga i domstol eller att välja att vara helt tyst, men för att förklaringen ska kunna tas på visst allvar behövs en berättelse som har spår av tänkbara förklaringar. Hur skulle en försmådd pojkvän kunna göra prognosen att HP-hjälpen skulle bli föremål för polisinsatser och att HP-hjälpen i form av Lucas Kjellin Gardebrand i sitt material hade sparat uppgifter om Norhaan Ahmad. Det är påståenden som saknar helt verklighetsförankring och det är uppenbart att Norhaan Ahmad uppfunnit historien för att försöka komma undan ansvar. Till bilden ska dessutom läggas att pojkvännen, om historien varit sann, skulle ha prickat in hennes resultat i sin plan att förstöra Norhaan Ahmads framtid och som ren tur lyckas gissa det hon fick. Det resultatet var dessutom 1,05 bättre än provet dessförinnan.

4. Tingsrättens sammantagna bedömning

Av vad som redovisats ovan är det visat att Norhaan Ahmad använt otillåtna hjälpmedel som hon beställt av HP-hjälpen. Hennes egen förklaring till att hon funnits i nätverkets ”kundlistor” är en uppenbar efterhandskonstruktion. Tingsrätten ser inget tvivel i frågan om Norhaan Ahmad har fuskat på högskoleprovet. Norhaan Ahmad ska därför dömas för osann försäkran.

Åtalspunkten 17.2 (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Åklagaren har begärt att Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson ska dömas för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Norhaan Ahmads gärning enligt 17.1 med råd och dåd genom att dels förse henne med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till henne via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 juni 2017 och den 21 oktober 2017 i Malmö, Sverige eller på annan plats i riket.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Norhaan Ahmad använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Åtalspunkten 18.1 (Robin Huynh)

Åklagaren har begärt att Robin Huynh ska dömas för osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Robin Huynh har den 21 oktober 2017 i Helsingborg, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Robin Huynh vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebar fara i bevishänseende.

Robin Huynh begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Robin Huynh har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Robin Huynh har förnekat brott.

Ska Robin Huynh dömas för osann försäkran?

Ja Robin Huynh ska dömas för osann försäkran eftersom följande är bevisat.

1. Robin Huynhs tidigare resultat på högskoleprovet

Robin Huynh har genomfört högskoleprovet vid fyra tillfällen tidigare med provresultat mellan 0,45 och 0,75. Han har i förhör uppgett att han inte tog provet seriöst vid de första tre provtillfällena.

2. Robin Huynhs svarsmönster och provresultat den 21 oktober 2017

Den 21 oktober 2017 fick Robin Huynh resultatet 1,7 på högskoleprovet. Robin Huynh hade på de fyra ordinarie provpassen 33, 34, 34 och 37 rätt. I den s.k. utvärderingsdelen hade Robin Huynh 16 av 40 rätt. Robin Huynh har som förklaring till det sämre resultatet på utvärderingsdelen framfört att han fokuserat för länge på någon fråga och inte hunnit med resten av frågorna.

Tingsrätten konstaterar att Robin Huynhs resultat på utvärderingsdelen, som är utformad på samma sätt som de andra delarna, markant avviker från det han presterade på de övriga fyra provdelarna. Det kan enligt tingsrätten vara fråga om en

tillfällighet men det är besvärande för Robin Huynh att hans resultat just avviker i den del där han inte kunnat få hjälp från HP-hjälpen. Det talar med styrka för att Robin Huynh använt otillåtna hjälpmedel vid provet.

Robin Huynh har förklarat att hans förbättrade resultat jämfört med tidigare provtillfällen beror på att han studerade tre till fyra timmar varje dag mellan provet på våren och det på hösten 2017. Högskoleprovets grundläggande karaktär är att det ska spegla en persons kvaliteter i de ämnen som provet omfattar. Enligt de tidigare redovisade experternas, främst Per-Erik Lyréns, uppgifter framgår att de förbättringar som kan göras mellan provtillfällena statistiskt ligger på knappt 0,1. Samma expertis har inte uteslutit att större förbättringar kan äga rum.

Tingsrätten konstaterar att Robin Huynhs resultat pekar mot att han har använt otillåtna hjälpmedel eftersom hans förbättring är så hög att den rimligen inte kan förklaras med fyra timmars studier per dag i sex månader. Resultatförbättringen talar med styrka för att Robin Huynh gjort sig skyldig till osann försäkran.

3. Robin Huynhs kontakter med HP-hjälpen

Uppgifter om Robin Huynh har funnits i det material som har påträffats hos Lucas Kjellin Gardebrand. Det har varit fråga om adressuppgifter, att Robin Huynh erhållit fuskutrustning, beställt resultat samt fotografier på Robin Huynh. På ett av fotografierna håller Robin Huynh upp en bild av sig själv tillsammans med egen id-handling.

Robin Huynh har förklarat att han hade en kollega som tipsade honom om HP-hjälpen och hjälpte honom att skicka in fotografier och betala förskott. Det blev sedan inget eftersom Robin Huynh inte ville fullfölja fusket. Tingsrätten anser att det i och för sig inte är omöjligt att Robin Huynh har fått tips om HP-hjälpen från en kollega, eller att denna kollega har hjälpt honom att skicka in material. Att han förekommer i HP-

hjälpens material är dock en försvårande omständighet som talar för att han har använt otillåtna hjälpmedel under högskoleprovet hösten 2017.

4. Tingsrättens sammantagna bedömning

Den skriftliga bevisning som åklagaren har lagt fram pekar tydligt på att Robin Huynh använt sig av otillåtna hjälpmedel på högskoleprovet. Den berättelse Robin Huynh själv har lämnat försämrar inte åklagarens bevisning. Tingsrätten anser att det saknas tvivel om att Robin Huynh har fuskat på det sätt som åklagaren har påstått. Han ska därför dömas för osann försäkran.

Åtalspunkten 18.2 (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Åklagaren har begärt att Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson ska dömas för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Robin Huynhs gärning enligt 18.1 med råd och dåd genom att dels förse honom med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till honom via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 juni 2017 och den 21 oktober 2017 i Helsingborg, Sverige eller på annan plats i riket.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Robin Huynh använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,

brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Åtalspunkten 19.1 (Marco Zanata Petersson)

Åklagaren har begärt att Marco Zanata Petersson ska dömas för osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Marco Zanata Petersson har den 21 oktober 2017 i Malmö, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Marco Zanata Petersson vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebar fara i bevishänseende.

Marco Zanata Petersson begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Marco Zanata Petersson har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Marco Zanata Petersson har förnekat brott eftersom han inte skrev högskoleprovet vid det aktuella tillfället.

Ska Marco Zanata Petersson dömas för osann försäkran?

Ja Marco Zanata Petersson ska dömas för osann försökrän eftersom följande är bevisat.

1. Marco Zanata Peterssons tidigare resultat på högskoleprovet

Marco Zanata Petersson har skrivit provet vid två tillfällen före det i målet aktuella provtillfället. Marco Zanata Petersson hade då resultaten 0,85 respektive 0,8.

2. Marco Zanata Peterssons svarsmönster och provresultat den 21 oktober 2017

Marco Zanata Petersson har vid provet den 21 oktober 2017 fått resultatet 1,7. Marco Zanata Petersson hade 33, 35, 34 och 35 rätt på de olika delproven. I utvärderingsdelen hade Marco Zanata Petersson 15 rätt av 40 möjliga. Marco Zanata Peterssons svaga resultat i den delen där inte HP-hjälpen kunde bidra talar enligt tingsrätten starkt för att han fuskat på provet. Även Marco Zanata Peterssons resultatförbättring är så stor att den enligt tingsrätten starkt talar för att han använt otillåtna hjälpmedel vid högskoleprovet i oktober 2017.

3. Marco Zanata Peterssons kontakter med HP-hjälpen

Marco Zanata Petersson har berättat att han inte deltog vid högskoleprovet i oktober 2017 och att namnteckningen på försökrän vid provet inte stämmer överens med hans egen. Marco Zanata Petersson har i övrigt valt att inte berätta något. Marco Zanata Petersson förekommer i HP-hjälpens ”kundregister”. I registret finns uppgifter om Marco Zanata Peterssons adress, hans beställda resultat samt att utrustning har skickats till Marco Zanata Petersson. Därutöver finns fotografi på Marco Zanata Petersson där han håller upp id-handling.

Den förklaring Marco Zanata Petersson har lämnat är baserad på att någon har skrivit provet i hans namn och visat upp hans id-handlingar för provledaren, som kontrollerar legitimation vid varje provpass. För dessa uppgifter uppkommer en situation för Marco Zanata Petersson där det behövs någon form av förklaring till varför HP-hjälpen har information om honom och att någon annan skrivit högskoleprovet i hans namn med hans id-handling. Det brukar i rättsliga sammanhang kallas förklaringsbörda. Tingsrätten anser att Marco Zanata Petersson har en förklaringsbörda för alla dessa omständigheter. Eftersom han valt att inte svara på några frågor har han inte på något sätt bidragit kring mystiken att någon okänd skulle beställa ett resultat på högskoleprovet, betala förskott, motta utrustning och skriva provet i hans namn med hans id-handlingar. Det finns enligt tingsrätten ingen som helst förklaring annat än att det har varit Marco Zanata Petersson som har beställt materialet och skrivit provet. Det saknas all anledning för någon annan att fuska till Marco Zanata Petersson ett resultat utan han kände till det. Tingsrätten anser inte heller att Marco Zanata Peterssons namnteckning vid provet avviker på ett sätt som skulle kunna bidra till tesen att någon okänd gjorde provet i hans ställe.

4. Tingsrättens sammantagna bedömning

Den skriftliga bevisningen talar med styrka för att Marco Zanata Petersson fuskat på högskoleprovet den 21 oktober 2017. Marco Zanata Peterssons egen berättelse och brist på uppgifter förändrar inte den bilden. Tingsrätten ser inga tvivel alls att döma Marco Zanata Petersson för det brott åklagaren har påstått. Han ska därför dömas för osann försäkran.

Åtalspunkten 19.2 (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Åklagaren har begärt att Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson ska dömas för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Marco Zanata Peterssons gärning enligt 19.1 med råd och dåd genom att dels förse honom med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till honom via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 juni 2017 och den 21 oktober 2017 i Malmö, Sverige

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Marco Zanata Petersson använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärdena är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Åtalspunkten 20.1 (Evylyn Manestam)

Åklagaren har begärt att Evylyn Manestam ska dömas för osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Evylyn Manestam har den 21 oktober 2017 i Värnamo, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Evelyn Manestam vid genomförandet

av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebar fara i bevishänseende.

Evelyn Manestam begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Evelyn Manestam använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärder är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Evelyn Manestam har förnekat brott.

Ska Evelyn Manestam dömas för osann försäkran?

Ja Evelyn Manestam ska dömas för osann försäkran eftersom följande är bevisat.

1. Evelyn Manestams tidigare resultat på högskoleprovet

Evelyn Manestam har skrivit provet vid tre tidigare tillfällen med resultaten 0,9, 0,95 och 1,05. Hon har i förhör uppgett att hon gjorde proven vid dessa tillfällen ”som en social grej”.

2. Evelyn Manestams svarsmönster och provresultat den 21 oktober 2017

Evelyn Manestam fick resultatet 2,0 vid högskoleprovet den 21 oktober 2017. Evelyn Manestam har vid provet haft 39 rätt av 40 i alla delar som räknades vid provet. Hon har som förklaring till att hon i utvärderingsdelen hade 21 rätt av 40 framfört att hon

kom i tidsnöd i en provdel då hon blev stressad och började tänka på HP-hjälpen. Hon visste inte vilken del som var utprovningssdelen.

Tingsrätten konstaterar att Evylyn Manestam sannolikt hade ett av de bästa individuella resultaten i Sverige vid högskoleprovet hösten 2017 (156 rätt av 160 möjliga). När resultaten jämförs med vad Evylyn Manestam hade på utprovningssdelen (21 rätt av 40 rätt) så talar det enligt tingsrätten starkt för att hon har använt otillåtna hjälpmedel vid provtillfället hösten 2017. Även hennes förbättring från en normalnivå till ett toppresultat väcker starka misstankar om att Evylyn Manestam fuskat vid provet.

3. Evylyn Manestams kontakter med HP-hjälpen

Evylyn Manestam har berättat att hon i samband med en sjukhusvistelse beställde fusk av HP-hjälpen. Hon har minnesluckor från perioden och tänkte inte klart. Hon skäms för att hon tog kontakt med dem och ser väldigt allvarligt på att bryta mot lagen. Hon betalade förskott och fick utrustningen, som hon testade vid ett tillfälle. Evylyn Manestam valde sedan att inte använda utrustningen vid provtillfället. Hon fortsatte att betala till HP-hjälpen för att hon var rädd för att bli anmäld av HP-hjälpen. Hon har betalat runt 94 000 kr.

4. Bevisning som Evylyn Manestam åberopat

Evylyn Manestam har som skriftlig bevisning åberopat bland annat läkarintyg till styrkande av att hon har varit sjuk. Hon har också åberopat ett utdrag från HP-hjälpen om vad som händer om betalning inte sker samt sina resultat på läkarprogrammet.

Evylyn Manestam har som förklaring till den kraftiga resultatförbättringen berättat att hon pluggat hårt inför provet hösten 2017. Hon har som muntlig bevisning åberopat två vittnen, Gustav Ekwall och Mattias Persson. Gustav Ekwall, som

tidigare haft en relation med Evylyn Manestam, har bekräftat att Evylyn Manestam har lagt mycket tid på studier före provet hösten 2017. Mattias Persson, som är studiekamrat med Evylyn Manestam på läkarlinjen i Lund, har berättat att Evylyn Manestam är en duktig läkarstudent och att han därför studerar ihop med henne. Han har vidare berättat att själv har gjort provet och erhållit resultaten 1,6 respektive 1,9 utan att förbereda sig alls. Tingsrätten saknar anledning att betvivla att Evylyn Manestam studerat flitigt för att förbättra sitt resultat vid kommande högskoleprov. Högskoleprovets är dock till sin karaktär ett kunskapsprov som det är svårt att annat än marginellt läsa in sig på under kort tid. Evylyn Manestams eget vittne, Mattias Persson, bekräftar vad provet egentligen avser att mäta. Han ger en tydlig bild av att provet mäter annat än rent ”råplugg” och att vissa färdigheter har man eller inte. Evylyn Manestams resultatförbättring ligger långt utanför vad som enligt tingsrätten är möjligt enbart genom några månaders studieflit. Den beror på att hon använt otillåtna hjälpmedel vid provet.

5. Tingsrättens sammantagna bedömning

Evylyn Manestam har på högskoleprovet hösten 2017 fått det högsta resultat som går att få, dvs. 2,0. Evylyn Manestam har genomfört provet vid tre tillfällen tidigare och vid dessa tillfällen presterat avsevärt mycket lägre resultat. Som har bekräftats av vittnesutsagor från bland annat Per-Erik Lyrén är det osannolikt, men möjligt att göra större höjningar på högskoleprovet. Den höjning som Evylyn Manestam har gjort talar, inte minst mot bakgrund av att hon endast haft ett fel per delprov, för att hon har använt otillåtna hjälpmedel vid provet. Det bekräftas av att Evylyn Manestam i utvärderingsdelen inte är i närheten av resultatet i övrigt vid provtillfället hösten 2017. Tingsrätten anser att bevisningen är så övertygande att det saknas rimligt tvivel om att Evylyn Manestam har använt otillåtna hjälpmedel vid högskoleprovet hösten 2017. Den egna skriftliga och muntliga bevisning som hon har åberopat förändrar inte denna bedömning och hon har inte lyckats försvaga åklagarens bevisning.

Åklagaren har således uppfyllt sin bevisbörda och Evylyn Manestam ska dömas för osann försäkran.

Åtalspunkten 20.2 (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Åklagaren har begärt att Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson ska dömas för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Evelyn Manestams gärning enligt 20.1 med råd och dåd genom att dels förse henne med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till henne via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 juni 2017 och den 21 oktober 2017 i Värnamo, Sverige eller på annan plats i riket.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Evylyn Manestam använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Åtalspunkten 21.1 (Sara Hamaamin)

Åklagaren har begärt att Sara Hamaamin ska dömas för osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Sara Hamaamin har den 1 april 2017 i Göteborg eller på annan plats, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Sara Hamaamin vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebär fara i bevishänseende.

Sara Hamaamin begick gärningen med uppsåt. Brottet ska bedömas som grovt då Sara Hamaamin har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Sara Hamaamin har förnekat brott.

Ska Sara Hamaamin dömas för osann försäkran?

Ja Sara Hamaamin ska dömas för osann försäkran eftersom följande är bevisat.

1. Sara Hamaamins tidigare resultat på högskoleprovet

Sara Hamaamin har såvitt är utrett inte skrivit högskoleprovet tidigare.

2. Sara Hamaamins svarsmönster och provresultat den 1 april 2017

Sara Hamaamin fick resultatet 1,9 på högskoleprovet våren 2017. Tingsrätten konstaterar att Sara Hamaamin haft ett mycket lågt resultat på utprövningsdelen (16 rätt av 40) jämfört med övriga provdelar, där hon hade 37, 36, 37 respektive 37 rätt. Som tingsrätten har påpekat tidigare bistod inte HP-hjälpen med svar under utprövningsdelen. Sara Hamaamins förklaring till att hon just i utprövningsdelen hade magknip framstår som ett högst osannolikt sammanträffande. Hennes avvikande resultat talar starkt för att hon har använt otillåtna hjälpmedel vid provet den 1 april 2017.

3. Sara Hamaamins kontakter med HP-hjälpen

Sara Hamaamin har, såvitt är bevisat, inte haft några kontakter med HP-hjälpen och förekommer inte i deras material.

4. Sara Hamaamins betalning av 29 000 kr till Victor Gustafsson

Sara Hamaamin har förklarat att hon har betalat till fel mottagare. Hennes avsikt var att betala till HP-guiden. Hon har inte fått pengarna tillbaka som hon betalade den 31 mars 2017, det vill säga dagen innan provet. Hon har inte vågat gå till polisen för att försöka få tillbaka pengarna eftersom hon trodde att hon skulle bli misstänkt som fuskare.

Det är enligt tingsrätten utrett att Sara Hamaamin betalat 29 000 kr till Victor Gustafsson. Hon har betalat summan dagen innan provet. Det finns ingen logisk förklaring till att hon skulle ha betalat 29 000 kr för laglig hjälp dagen innan provet.

5. Tingsrättens sammantagna bedömning

Sara Hamaamin har fått ett mycket högt resultat på högskoleprovet. Hon har däremot inte lyckats i den provdelen som HP-hjälpen inte kunde bidra med svar i. Resultatskillnaden mellan delproven kan enligt tingsrätten inte förklaras på annat sätt än att Sara Hamaamin fuskat vid högskoleprovet. Redan på grund av denna bevisning är det enligt tingsrätten ställt utom rimligt tvivel att Sara Hamaamin fuskat på sätt som åklagaren har påstått. Eventuellt kvarstående tvivel undanröjs av att det finns en banköverföring från Sara Hamaamin till Victor Gustafsson dagen före aktuellt högskoleprov om 29 000 kr. Sara Hamaamins förklaring att hon betalat in till fel mottagare är inte trovärdig och inte heller att hon betalat för coaching och undervisningsmaterial för framtida högskoleprov. Till bilden hör dessutom att Sara Hamaamin inte har utfört några ytterligare högskoleprov så varför skulle hon dagen innan provet betala för undervisning och coaching. Sara Hamaamin ska därför dömas för osann försäkran.

Åtalspunkten 21.2 (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Åklagaren har begärt att Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson ska dömas för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Sara Hamaamins gärning enligt 21.1 med råd och dåd genom att dels förse henne med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till henne via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 november 2016 och den 1 april 2017 i Göteborg eller på annan plats, Sverige.

Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand, Oscar Gustafsson och Lennart Gustafsson begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Sara Hamaamin använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Åtalspunkten 22.1 (Darya Aziz)

Åklagaren har begärt att Darya Aziz ska dömas för osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Darya Aziz har den 1 april 2017 i Göteborg eller på annan plats, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Darya Aziz vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebar fara i bevishänseende.

Darya Aziz begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Darya Aziz har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Darya Aziz har förnekat brott.

Ska Darya Aziz dömas för osann försäkran?

Ja Darya Aziz ska dömas för osann försäkran eftersom följande är bevisat.

1. Darya Aziz tidigare resultat på högskoleprovet

Darya Aziz har skrivit högskoleprovet vid fyra tillfällen tidigare med resultat mellan 0,25 och 0,45. Darya Aziz har själv förklarat att hon under flera år har haft koncentrationsproblem och svår ångest. På grund av panikångest har hon inte klarat av provet och bara gissat sig fram vid de första fyra provtillfällena.

2. Darya Aziz svarsmönster och provresultat den 1 april 2017

Darya Aziz fick resultatet 1,8 på högskoleprovet våren 2017. Darya Aziz fick på de ordinarie provdelarna 38, 33, 35 och 37 rätt. På den s.k. utprövningsdelen var hennes resultat nio rätt av 40.

Darya Aziz har för egen del uppgivit att hon under en del av provet fick panik och att hon därför inte hann med att svara ordentligt. Hon har inför provet pluggat via Högskoleguiden och läst upp till åtta timmar per dag. Hon har också haft en coach som hjälpt henne med studieteknik. Hon har vid förhör i tingsrätten uppgivit att hennes gymnasiebetyg inte var tillräckliga för att komma in på de utbildningar hon ville och att hon därför behövde ett högt resultat på högskoleprovet.

Både den omständigheten att Darya Aziz våren 2017 har gjort en anmärkningsvärd förbättring jämfört med tidigare provtillfällen och att hon har haft ett lågt resultat på utprövningsdelen talar med styrka för att hon har använt sig av otillåtna hjälpmedel

vid högskoleprovet våren 2017. Tingsrätten ifrågasätter inte att Darya Aziz har haft ångest och andra besvär, detta förändrar dock inte de försvårande omständigheter som talar emot henne. Att sjukdom kan inverka på en individs resultat på högskoleprovet har vittnet Per-Erik Lyrén konstaterat. Att Darya Aziz ska haft problem vid samtliga tidigare fyra provtillfällen och sedan bara under utprövningsdelen, men presterat toppresultat på de ordinarie provdelarna våren 2017, framstår dock som osannolikt.

3. Darya Aziz kontakter med HP-hjälpen

Darya Aziz har, såvitt är bevisat, inte haft några kontakter med HP-hjälpen och förekommer inte i deras material.

4. Darya Aziz betalning om 24 000 kr till Victor Gustafsson

Åklagaren har som skriftlig bevisning åberopat en betalning från Darya Aziz till ett konto som tillhör Victor Gustafsson om 24 000 kr. Darya Aziz har först vid huvudförhandlingen i tingsrätten berättat att denna överföring till Victor Gustafsson var betalning för en väska.

Tingsrätten kan konstatera att det är ett osannolikt sammanträffande att Darya Aziz för betalning av en väska hon köpt över nätet felaktigt skickar betalningen till Victor Gustafsson, samma Victor Gustafsson som är åtalad som en av huvudmännen för HP-hjälpen. Darya Aziz har enligt tingsrätten i efterhand hittat på uppgifterna att hon har köpt en väska av Victor Gustafsson eller att denna betalning av ett misstag har hamnat hos Victor Gustafsson. Victor Gustafsson har för egen del inte lämnat några uppgifter som talar för att han har handlat med damväskor.

5. Tingsrättens sammantagna bedömning

Darya Aziz har på provet i april 2017 fått ett resultat som är utomordentligt mycket högre än vad hon presterat tidigare på högskoleprovet. Till den bilden ska läggas att hon i den del där HP-hjälpens insatser inte var möjliga har presterat på den nivå hon gjort vid tidigare prov. Det faktum att hon gjort banköverföring till Victor Gustafsson med betydande belopp talar också starkt för att Darya Aziz har fuskat vid provet. Hennes egen berättelse försämrar inte åklagarens bevisning och hon ska därför, eftersom det enligt tingsrätten inte finns något tvivel om att hon fuskat vid provet, dömas för osann försäkran.

Åtalspunkten 22.2 (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Åklagaren har begärt att Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson ska dömas för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Darya Aziz gärning enligt 22.1 med råd och dåd genom att dels förse henne med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till henne via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 november 2016 och den 1 april 2017 i Göteborg eller på annan plats, Sverige.

Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand, Oscar Gustafsson och Lennart Gustafsson begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Darya Aziz använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar

antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Åtalspunkten 23.1 (Josef Khadem)

Åklagaren har begärt att Josef Khadem ska dömas för osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Josef Khadem har den 29 oktober 2016 i Norrköping eller på annan plats, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Josef Khadem vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebar fara i bevishänseende.

Josef Khadem begick gärningen med uppsåt. Brottet ska bedömas som grovt då Josef Khadem har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Josef Khadem har förnekat brott.

Ska Josef Khadem dömas för osann försäkran?

Ja Josef Khadem ska dömas för osann försäkran eftersom följande är bevisat.

1. Josef Khadems tidigare resultat på högskoleprovet

Josef Khadem har skrivit högskoleprovet vid två tillfällen tidigare med resultaten 0,4, och 0,55.

2. Josef Khadems svarsmönster och provresultat den 29 oktober 2016

Josef Khadem fick hösten 2016 resultatet 1,85. Han har som förklaring till sin resultatförbättring berättat att han studerat med hjälp av HP-guiden. Josef Khadem har haft 37, 38, 33 och 35 av 40 möjliga poäng som delsvar på provet den 29 oktober 2016. På den del (utprövningsdelen) där HP-hjälpens tjänster inte var tillgängliga hade han 12 rätt av 40 möjliga.

Josef Khadem har som förklaring till det jämförelsevis låga resultatet i utprövningsdelen berättat att han dagen före provet opererat knät. Hans bedövning släppte under provet och det var därför han skrev ett sämre resultat.

Josef Khadem har gjort en förbättring från sitt tidigare bästa resultat med 1,3 poäng. Skillnaden mellan hans första och hans andra prov speglar en förhållandevis normal förbättring mellan första provtillfället och det andra tillfället. Förbättringen mellan prov två och prov tre är så stor att starka skäl talar för att Josef Khadem har använt otillåtna hjälpmedel vid prov tre. Förklaringen att han ska ha läst upp sin förmåga framstår enligt tingsrätten som mycket osannolik. Högskoleprovets uppbyggnad förutsätter sådant djup och sådan bredd att enbart studerande under den begränsade period som Josef Khadem haft till sitt förfogande mellan proven inte nämnvärt kan förbättra resultaten. Denna bild förstärks av Josef Khadems undermåliga resultat på utprövningsdelen.

3. Josef Khadems kontakter med HP-hjälpen

Josef Khadem har berättat att han beställde fuskutrustning av HP-hjälpen. Han betalade förskott vid ett personligt möte och han fick utrustningen hemsänd till bostaden. Han kunde inte använda utrustningen eftersom hans mamma hade slängt den. Han valde att fortsätta betala eftersom han var rädd att HP-hjälpen skulle anmäla honom till UHR. När han hörde att HP-hjälpens ansvariga var gripna vågade han söka till universitetet. Han kom in på läkarlinjen hösten 2018.

4. Bevisning som Josef Khadem åberopat

Nejah Mahod, som är mamma till Josef Khadem, har hörts som vittne. Hon har berättat att hon öppnade ett paket som skickats till Josef Khadem. I paketet fanns mobiltelefon, sladdar och klädesplagg. Nejah Mahod blev orolig för att sonen hade radikaliserats och att det kunde vara någon bomb och tog paketet och gick ned till Motala ström och slängde utrustningen i vattnet.

Nejah Mahod, som med hänsyn till att hon är närstående inte har avlagt ed, berättelse är svår att ta till sig för tingsrätten. Om hon hade trott att paketet bestod av bombutrustning varför valde hon då att själv transportera ned innehållet till vattendraget? Tingsrätten anser att hennes berättelse är utformad för att hjälpa sonen och tingsrätten bedömer att den inte alls är sann.

5. Tingsrättens sammantagna bedömning

Bevisningen mot Josef Khadem i form av mycket kraftig resultatförbättring, hans svaga resultat i utprovningssdelen där fusk inte var möjlig samt hans beställning av fuskhjälp från HP-hjälpen är mer än tillräcklig för att fälla Josef Khadem till ansvar för osann försäkran. Det Josef Khadem och hans mor har berättat om att utrustningen

har slängts i Motala ström är så osannolikt att det inte försämrar åklagarens bevisning. Josef Khadem ska därför dömas för osann försäkran.

Åtalspunkten 23.2 (Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Alexander Zahari)

Åklagaren har begärt att Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson ska dömas för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Victor Gustafsson, Alexander Zahari, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Josef Khadems gärning enligt 23.1 med råd och dåd genom att dels förse honom med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till honom under högskoleprovet . Det hände mellan den 1 juni 2016 och den 29 oktober 2016 i Norrköping eller på annan plats, Sverige.

Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Alexander Zahari och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då Josef Khadem använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Tingsrättens bedömning i rubriceringsfrågan

Allmänt om gradindelning

Vid gradindelade brott måste domstolen bestämma till vilken grad av ett brott som en viss gärning hör. Gradindelningen, dvs. bestämmandet av brottets svårhetsgrad, ska göras med beaktande av samtliga omständigheter vid brottet. Vid denna bedömning bildar de omständigheter som anknyter till de rekvisit som anges i straffbestämmelsen utgångspunkten (se t.ex. HD:s dom den 11 juni 2018 i mål B 3924–17 p. 151).

Rent allmänt kan sägas att frågan om gradindelning av brott hänger nära samman med straffvärdebedömningen enligt 29 kap. 1–3 §§ BrB. De kriterier som är avgörande för gradindelningen är alltså även av betydelse för bedömningen av brottets straffvärde. Det gäller särskilt när det i lagtexten inte anges några särskilda kvalifikationsgrunder till ledning för bedömningen av till vilken svårhetsgrad ett visst brott är att hänföra. Det som har betydelse för placeringen av ett brott i en viss svårhetsgrad är dock i första hand omständigheter av objektivt slag. Även gärningsmannens avsikter och motiv samt graden av skuld kan tillmätas betydelse, men spelar i allmänhet inte lika stor roll som omständigheter av objektivt slag (se t.ex. NJA 2016 s. 95 p. 12–13 och NJA 2017 s 806).

Tingsrättens bedömning

Av det som sagts i det föregående följer att frågan om de aktuella brotten är av den ena eller den andra graden måste avgöras med hänsyn till samtliga omständigheter kring brottet.

Ibland anges det i lagtexten ett antal omständigheter som särskilt ska beaktas vid gradindelningen. Så är inte fallet när det gäller avgränsningen mellan osann försäkras och osann försäkras, grovt brott. Inte heller i motiven ges några exempel på vad som

kan anses utgöra grovt brott eller någon ytterligare vägledning för bedömningen. Brottet osann försäkran är också sparsamt behandlat i doktrin, även om urkundens vikt och oriktighetens betydelse utpekats såsom faktorer som bör spela en särskild roll vid bedömningen av gradindelningen (se Ulväng m.fl., Brotten mot allmänheten och staten, 2 uppl. 2014, s.168).

Tingsrätten kan också konstatera att det knappt finns någon praxis beträffande brottet osann försäkran. Det finns dock ett hovrättsavgörande från 2017 som avser just fusk vid högskoleprovet (Svea hovrätts dom den 2 februari 2017 i mål B 4502-17). I det målet dömdes den tilltalade för osann försäkran av normalgraden till 50 dagsböter. Liknande bedömningar har gjorts i ett antal tingsrättsavgöranden (se t.ex. Stockholms tingsrätts dom den 17 oktober 2018 i mål B 9278-18 och Malmö tingsrätts dom den 21 september 2018 i mål B 3582-18). I samtliga av dessa fall har dock de tilltalade åtalats för osann försäkran av den s.k. normalgraden. Frågan om gradindelningen av brottet osann försäkran har med andra ord inte varit föremål för domstolarnas prövning. Avgörandena ger därför inte någon egentlig vägledning för bedömningen av gradindelningen i nu aktuellt mål.

I målet har åklagaren gjort gällande att brotten ska bedömas som grova bl.a. på grund av att brotten utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form. Att ett brott har utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form är också en omständighet som enligt 29 kap. 2 § punkten 6 BrB kan beaktas som försvårande omständigheter vid bestämmandet av straffvärdet. Med brottslighet som utövats i organiserad form avses brottslighet som begåtts inom ramen för en struktur där flera personer samverkat för att begå brott. Även om det för bestämmelsens tillämplighet inte är nödvändigt att brottet begåtts av den eller de som organiserat brottsligheten, så krävs att personerna ingått i en sammanslutning eller ett nätverk av viss kontinuitet vars syfte att begå brott sträckt sig längre än till enbart det ifrågavarande brottet (prop. 2009/10:147 s. 43).

Enligt tingsrättens mening råder det ingen tvekan om att HP-hjälpens verksamhet och försäljningen av fusk tjänster har utövats i organiserad form. Mot bakgrund om vad som framkommit om bl.a. HP-hjälpens marknadsföring och tillhandahållande av avancerad teknisk utrustning måste det också ha varit något som de åtalade provskrivarna har förstått. Däremot får de enskilda provskrivarna anses vara att betrakta som kunder snarare än som delar av en större sammanslutning eller ett nätverk som samverkat för att begå brott. De åtalade provskrivarnas gärningar kan därför inte sägas utgöra ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form. Denna omständighet ska, i varje fall såvitt avser de åtalade provskrivarna, därför inte påverka vare sig gradindelningen eller straffvärdebedömningen.

Åklagaren har också gjort gällande att brotten bör bedömas som grova bl.a. på grund av att åtgärderna är sammantaget systemhotande samt oriktighetens betydelse, dvs. att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan. I denna del gör tingsrätten följande överväganden.

Faran av att en person lämnar en osann försäkran varierar naturligtvis beroende bl.a. på det sammanhang i vilket den osanna försäkran lämnas. Allvaret i att lämna en osann försäkran skiljer sig med andra ord från fall till fall. I aktuellt mål har den osanna försäkran lämnats i samband med genomförandet av högskoleprovet. Som tidigare nämnts fyller högskoleprovet idag en viktig funktion som urvalsinstrument vid tillträde till högre utbildningar och provet har en central betydelse för många personer när det gäller möjligheten att påbörja högskole- och universitetsutbildningar. Den oriktiga uppgiften har här bestått i att de åtalade provskrivarna försäkrat att de inte använt sig av otillåtna hjälpmedel. Uppgiften har varit en förutsättning för ett giltigt provresultat och provresultatet har sedan kunnat användas av provskrivarna för att få tillträde till högre utbildningar. I de flesta fall har det handlat om tillträde till attraktiva och prestigefyllda utbildningar där konkurrensen om platserna är hård. En omständighet som tingsrätten ser särskilt

allvarligt på är att lämnandet av den osanna försäkran i förlängningen drabbat eller riskerat att drabba andra personer genom att deras möjligheter att ta sig in på högskole- och universitetsutbildningar försvårats eller kullkastats. Denna omständighet måste de åtalade provskrivarna ha varit medvetna om. Därutöver utgör lämnandet av den osanna försäkran en del i ett förfarande som enligt tingsrättens mening riskerar att undergräva förtroendet för högskoleprovet och antagningsprocessen samt i förlängningen även svensk universitets- och högskoleutbildning. Även sett till de ur samhällssynpunkt allvarliga följder som agerandet ger upphov till framstår alltså brottet som särskilt allvarligt.

Mot bakgrund av vad som sagts ovan om bl.a. den oriktiga uppgiftens betydelse anser tingsrätten vid en samlad bedömning att brotten är att bedöma som osann försäkran, grovt brott.

5. ÅTALEN FÖR MEDHJÄLP TILL OSANN FÖRSÄKRAN, GROVT BROTT (aktbil. 238)

Allmänt om medhjälp till brott

Huvudregeln om straff vid samverkan till brott innebär att alla medverkande ska straffas. Varje medverkande är självständigt ansvarig, dvs. oberoende av om annan medverkande kan straffas eller inte. Den som inte är att anse som gärningsman kan dömas för anstiftan av eller medhjälp till brottet. Begreppet medverkande omfattar inte bara anstiftare och medhjälpare, utan även gärningsmannen.

En förutsättning för att medverkansansvar ska vara möjligt är att en brottslig handling har utförts.

Straffansvar ska inte bara dömas ut för den som begått brottet (gärningsmannen) utan även den som främjat gärningen med råd eller dåd. Vid sidan av gärningsmannaskap skiljer man mellan anstiftan till brott och medhjälp till brott. Medhjälp kan vara av fysisk natur t.ex. ett verkligt agerande som att överlämna ett vapen till någon inför ett planerat våldsbrott. Det kan också vara av slaget att den blivande gärningsmannen får råd hur han ska utföra brottet. Att endast passivt titta på när brott begås är dock inte straffbart som medhjälp. En medverkan behöver heller inte äga rum när brottet begås utan det kan som i fallet med vapnet äga rum när vapnet överlämnas till den blivande gärningsmannen.

Enligt 23 kap. 3 § tredje stycket BrB ska varje medverkande bedömas efter det uppsåt eller den oaktsamhet som ligger honom till last.

När man prövar den subjektiva täckningen för medverkansansvar ska den medverkande uppfylla kravet på uppsåt eller oaktsamhet i förhållande såväl till själva främjandet som till huvudbrottet eller det främjade brottet.

Åtalspunkterna 1.2 – 23.2

Beskrivningarna av vilka brott åklagaren har begärt att Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand, Lennart Gustafsson och Alexander Zahari ska dömas för finns redovisade ovan. Respektive medhjälpsbrott har redovisats i anslutning till den person som har åtalats för den osanna försäkran.

Har Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lennart Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Alexander Zahari medverkat till de brott som ovan bedömts som osann försäkran, grovt brott?

Ja, de har gjort sig skyldiga till straffbar medhjälp till brott eftersom följande är bevisat.

1. Främjande genom råd och dåd

I målet är det utrett att alla de fem åtalade i den här delen har varit aktiva för att åstadkomma det som krävdes för att bistå med fusket vid högskoleprovet. De har också samtliga bekräftat sin medverkan även om alla utom Alexander Zahari har tonat ned sitt ansvar. Några har medverkat i större omfattning och andra, främst Alexander Zahari, har haft en underordnad roll. Tingsrätten bedömer att de fem åtalade i olika grad objektivt sett har gjort sig skyldiga till medhjälp till osann försäkran och att medhjälpsbrottet ska bedömas som grovt. De omständigheter som åklagaren har gjort gällande som försvårande är alla uppfyllda för de fem som är åtalade för medhjälpsbrott. Brottet ska därför bedömas som grovt. Vid straffmätningen nedan, avsnitt påföljder m.m., kommer var och en av de åtalades inbördes medhjälp att bedömas.

2. Har Victor Gustafsson haft uppsåt att begå brottet?

Victor Gustafsson har erkänt medhjälp till osann försäkran grovt brott. Hans erkännande stöds av den omfattande skriftliga bevisning som åklagaren har åberopat och presenterat för tingsrätten. Ovan har tingsrätten beskrivit vad tingsrätten anser bevisat om Victor Gustafssons roll i fusknätverket HP-hjälpen. Det råder enligt tingsrätten inget tvivel om att Victor Gustafsson haft uppsåt att främja fusk vid högskoleprovet och han har både med råd (instruktioner) och dåd (tillhandahållandet av fuskutrustningen) sett till att fusket blivit verklighet. Victor Gustafsson har haft direkt uppsåt att medverka till fusket på det sätt som åklagaren har påstått. Han ska därför dömas helt i enlighet med åklagarens beskrivning av brotten.

3. Har Oscar Gustafsson, Lennart Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Alexander Zahari haft uppsåt att begå brott?

Ja, de har i varje fall haft likgiltighetsuppsåt att begå brott eftersom följande är klarlagt.

De fyra som är föremål för tingsrättens bedömning i den här delen har alla med lite olika angreppssätt gjort gällande att de inte har förstått att deras verksamhet har varit olaglig. Lucas Kjellin Gardebrand har framfört att han via SVT tog del av uppgifterna att verksamheten var laglig. Han sökte också information på nätet för att få SVT:s uppgifter bekräftade och fann inget som tydde på att verksamheten var olaglig. Oscar Gustafsson och Lennart Gustafsson har litat på Victor Gustafssons uppgifter om att verksamheten var laglig. Alexander Zahari har gjort gällande att han inte visste att verksamheten var olaglig, att hans egen del var obetydlig samt att författningsändringen som gjorde det olagligt var i en myndighets författningssamling och att det därför, som det får förstås, var svårt att uppmärksamma att det var olagligt.

Tingsrätten kan konstatera att okunnighet om vad som är gällande författningar, oberoende av om dessa är beslutade av riksdag, regering eller myndighet, inte normalt kan frita någon från straffrättsligt ansvar med invändningen att personen inte visste eller förstod reglerna. Det skulle bli mer än kaos i samhället om en sådan rättslig utgångspunkt hade varit tillräcklig för att undgå ansvar. Huvudregeln är alltså den motsatta, dvs. att okunskap om gällande rätt inte fritar från ansvar.

- A. Finns det omständigheter som trots huvudregeln kan frita från ansvar?

Ja, det finns regler om så kallad straffrättsvillfarelse.

Grundförutsättningen är den som redogjorts för ovan, dvs. att en felaktig uppfattning eller ren okunskap om en straffbestämmelse inte fritar en person från ansvar. Denna huvudregel är dock inte utan undantag. I vissa mycket speciella fall kan det nämligen vara orimligt att döma någon som inte förstod att han eller hon gjorde sig skyldig till brott. Enligt 24 kap. 9 § BrB ska en gärning som någon begår i villfarelse rörande dess tillåtlighet (straffrättsvillfarelse) inte medföra ansvar om villfarelsen på grund av att fel förekommit vid kungörandet av den straffrättsliga bestämmelsen eller av annan orsak varit uppenbart ursäktlig. Enligt förarbetsuttalanden ska bestämmelsen tillämpas med stor restriktivitet, vilket i lagtexten uttrycks med orden uppenbart ursäktlig.

Bestämmelsen om straffrättsvillfarelse tar sikte på ett litet antal bestämda och relativt väl avgränsade typer av fall. Enkelt uttryckt är det fråga om situationer där det inte hade varit möjligt att få kännedom om innehållet i gällande regler. Bestämmelsen tar huvudsakligen sikte på fall där det inte varit möjligt att få kännedom om ett regelverk eftersom fel har förekommit vid publiceringen (kungörandet) av en ny bestämmelse. Enligt förarbetena kan ansvarsfrihet, under speciella förutsättningar, också föreligga då gärningsmannen fått fel uppgifter från en myndighet. Det finns också fall där straffrättsvillfarelse under mycket speciella omständigheter kan föreligga om straffbestämmelsen är otydlig och att villfarelsen därför varit uppenbart ursäktlig (se prop. 1993/94:130 s. 56 ff. och NJA 2012 s. 564).

B. Bedömning av om det finns förutsättningar för att tillämpa undantaget om straffrättsvillfarelse i det aktuella fallet

Det finns inget som visar på att bestämmelsen om sanningsförsäkran på högskoleprovet på ett felaktigt sätt har kungjorts när den infördes. Det har inte heller påståtts i målet. Tingsrätten har därför att pröva frågan om den påstådda villfarelsen av annan orsak har varit uppenbart ursäktlig.

Det har inte visats att någon i målet har fått felaktiga uppgifter om eventuell laglighet från någon ansvarig myndighet, främst UHR. Det har heller inte påståtts av någon av de åtalade i målet att så varit fallet. Det finns enligt förarbetsuttalanden visst utrymme för att bedöma något som straffrättsvillfarelse om gärningsmannen begärt råd från någon privat sakkunnig på ett komplicerat rättsområde eller gjort egna seriösa efterforskningar som hade lett till ett, som det visat sig, felaktigt resultat (se prop. 1993/94:130 s. 57 ff.). De saknas uppgifter i målet om att några seriösa sakkunniga, i frågor som nu berörts, överhuvudtaget varit inblandade. Den efterforskning som flertalet av de berörda påstår att de har gjort är att lita på Victor Gustafssons uppgifter om laglighet respektive SVT:s uttalanden i samma ämne. Lucas Kjellin Gardebrand har också sagt att han googlat och inte hittat uppgifter om att verksamheten varit olaglig. Någon sakkunnig har inte rådfrågats och några seriösa efterforskningar som ens är i närheten av vad som borde och kunde ha gjorts för att ta reda på lagligheten av verksamheten har enligt tingsrätten inte ägt rum. Det förhållandet att SVT är ett s.k. public servicebolag innebär inte, som i många diktaturer runt om i världen, att SVT är lagstiftarens (riksdagens) förlängda arm och att ett uttalande där kan tas som en utfästelse om vad som är lagligt eller inte. Det är snarast så att SVT så långt möjligt vill och behöver vara oberoende i förhållande till statsmakterna. Invändningen att SVT uttalat att verksamheten är laglig saknar helt betydelse för frågan om det förelegat straffrättsvillfarelse eftersom SVT vare sig kan betraktas som sakkunniga i straffrätt eller någon form av rättskälla. Sammantaget bedömer tingsrätten att förhållandena inte varit sådana att de motiverar en tillämpning av regeln om frihet från ansvar på grund av straffrättsvillfarelse.

4. Ska medhjälp till osann försäkran bedömas som grovt brott?

Ja, det ska bedömas som grovt brott eftersom följande är utrett.

Tingsrätten har ovan ansett att fuskarnas brott ska bedömas som osann försäkran, grovt brott. Utöver det som redovisats där kan tingsrätten konstatera att brotten utgjort

ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form. HP-hjälpen och dess ansvariga har tillsammans med Lennart Gustafsson och Alexander Zahari bedrivit en komplett fuskrorelse för att möjliggöra för fuskarna att ta sig in på attraktiva utbildningar. Deras verksamhet har hotat hela systemets trovärdighet och det är inte, som t.ex. vid bidragsbrott, så att brottet har riktats enbart mot det allmänna. Ett stort antal studenter har till följd av HP-hjälpens verksamhet fått sina karriärdömmar krossade med livsvariga effekter. Tingsrätten utgår från att ett mycket stort antal studenter direkt eller indirekt har drabbats av fusket eftersom de som missat sin plats som en direkt följd av fusket sannolikt har tagit platser på andra utbildningar där andra studenter har drabbats.

Det råder för tingsrätten ingen tvekan om att medhjälpsbrotten för alla de fem åtalade ska bedömas som grova. Medhjälpsbrotten är till sin karaktär betydligt allvarigare än de brott som varje fuskare har gjort sig skyldiga till. Under avsnittet om påföljder m.m. återkommer tingsrätten till hur respektive åtalads medhjälp ska bedömas.

Åtalspunkterna 24.1 – 24.5

Åklagarens beskrivning av brotten

Åtalspunkten 24.1

Åklagaren har begärt att Alexander Zahari ska dömas för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Vid genomförandet av högskoleprovet den 14 april har 42 personer undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. De skriftligt lämnade uppgifterna var osanna eftersom personerna vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärderna innebär fara i bevishänseende.

Alexander Zahari har tillsammans och i samförstånd med Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lennart Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand främjat ovan angivna personers gärningar enligt ovan med råd och dåd, genom att dels förse dem med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till dem via utrustningen under högskoleprovet. Det hände någon gång mellan den 1 november 2017 och den 14 april 2018 i Sverige.

Alexander Zahari begick gärningarna med uppsåt.

Brotten ska bedömas som grova då personerna använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brotten utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Alexander Zahari har förnekat brott.

Åtalspunkten 24.2

Åklagaren har begärt att Lucas Kjellin Gardebrand ska dömas för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Vid genomförandet av högskoleproven den 21 oktober 2017 och den 14 april 2018 har 35 respektive 42 personer undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. De skriftligt lämnade uppgifterna var osanna eftersom personerna vid genomförandet av högskoleproven använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärderna innebär fara i bevishänseende.

Lucas Kjellin Gardebrand har under perioden 1 juni 2017 - 14 april 2018 tillsammans och i samförstånd med Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lennart Gustafsson, och under perioden 1 november 2017- 14 april 2018 även tillsammans och i samförstånd med Alexander Zahari, främjat ovan angivna personers gärningar enligt ovan med råd och dåd, genom att dels förse dem med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till dem via utrustningen under högskoleproven. Det hände i Sverige mellan den 1 juni 2017 och den 14 april 2018.

Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningarna med uppsåt.

Brotten ska bedömas som grova då personerna använt avancerade tekniska hjälpmedel under proven, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brotten utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Lucas Kjellin Gardebrand har förnekat brott.

Åtalspunkten 24.3

Åklagaren har begärt att Lennart Gustafsson ska dömas för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Vid genomförandet av högskoleproven den 21 oktober 2017 och den 14 april 2018 har 35 respektive 42 personer undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. De skriftligt lämnade uppgifterna var osanna eftersom personerna vid genomförandet av högskoleproven använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärderna innebar fara i bevishänseende.

Lennart Gustafsson har under perioden 1 juni 2017 - 14 april 2018 tillsammans och i samförstånd med Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand, och under perioden 1 november 2017- 14 april 2018 även tillsammans och i samförstånd med Alexander Zahari, främjat ovan angivna personers gärningar enligt ovan med råd och dåd, genom att dels förse dem med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till dem via utrustningen under högskoleproven. Det hände mellan den 1 juni 2017 och den 14 april 2018 i Sverige.

Lennart Gustafsson begick gärningarna med uppsåt.

Brotten ska bedömas som grova då personerna använt avancerade tekniska hjälpmedel under proven, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brotten utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Lennart Gustafsson har förnekat brott.

Åtalspunkten 24.4

Åklagaren har begärt att Oscar Gustafsson ska dömas för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Vid genomförandet av högskoleproven den 21 oktober 2017 och den 14 april 2018 har 35 respektive 42 personer undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. De skriftligt lämnade uppgifterna var osanna eftersom personerna vid

genomförandet av högskoleproven använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärderna innebar fara i bevishänseende.

Oscar Gustafsson har under perioden 1 juni 2017 - 14 april 2018 tillsammans och i samförstånd med Victor Gustafsson, Lennart Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand och under perioden 1 november 2017- 14 april 2018 även tillsammans och i samförstånd med Alexander Zahari, främjat ovan angivna personers gärningar enligt ovan med råd och dåd, genom att dels förse dem med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till dem via utrustningen under högskoleproven. Det hände mellan den 1 juni 2017 och den 14 april 2018 i Sverige.

Oscar Gustafsson begick gärningarna med uppsåt.

Brotten ska bedömas som grova då personerna använt avancerade tekniska hjälpmedel under proven, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brotten utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Oscar Gustafsson har förnekat brott.

Åtalspunkten 24.5

Åklagaren har begärt att Victor Gustafsson ska dömas för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

Vid genomförandet av högskoleproven den 21 oktober 2017 och den 14 april 2018 har 35 respektive 42 personer undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt

vilseleda. De skriftligt lämnade uppgifterna var osanna eftersom personerna vid genomförandet av högskoleproven använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärderna innebär fara i bevishänseende.

Victor Gustafsson har under perioden 1 juni 2017 - 14 april 2018 tillsammans och i samförstånd med Oscar Gustafsson, Lennart Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand och under perioden 1 november 2017- 14 april 2018 även tillsammans och i samförstånd med Alexander Zahari, främjat ovan angivna personers gärningar enligt ovan med råd och dåd, genom att dels förse dem med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till dem via utrustningen under högskoleproven. Det hände någon gång mellan den 1 juni 2017 och den 14 april 2018 i Sverige.

Victor Gustafsson begick gärningarna med uppsåt.

Brotten ska bedömas som grova då personerna använt avancerade tekniska hjälpmedel under proven, åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande, brotten utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Victor Gustafsson har erkänt brott.

Tingsrättens bedömning

Åklagarna har åtalat Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lennart Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Alexander Zahari för medhjälp till brott. Det särpräglade för de ovan redovisade åtalpunkterna är att de personer som åklagaren har påstått fuskat ännu inte har åtalats eller dömts för brott.

1. Är det möjligt för tingsrätten att döma någon för medhjälp till brott om inte den som är gärningsman har lagförts eller åtalats för brott?

Som tingsrätten tidigare har redovisat förutsätts för medhjälpsansvar att en *straffbelagd gärning* har utförts. Den omständigheten att gärningsmannen inte kan straffas t.ex. på grund av bristande uppsåt, minderårighet eller själslig abnormitet utesluter dock inte ansvar för någon annan medverkande. Det är alltså tillräckligt att det beskrivna brottet rent objektivt sett har blivit förverkligat. Tingsrätten måste därför först pröva om de ännu icke åtalade provskrivarna har utfört en straffbelagd gärning med hjälp av den bevisning som åklagaren har valt att presentera i denna del.

2. Tingsrättens allmänna syn på bevisningen gällande åtalpunkterna 24.1 – 24.5

Den bevisning som åklagaren har åberopat under denna åtalpunkt är, liksom under åtalpunkterna 1.1 t.o.m. 23.1, i huvudsak av tre slag. Den första är provskrivarnas historiska resultat. Den andra är resultatet på det prov åklagarna ansett att provskrivarna fuskat på. Den tredje är att provskrivarna funnits med i HP-hjälpens material med uppgifterna om förskott, fotografier, utlämnande av utrustning m.m. Det som emellertid skiljer åklagarens bevisning åt i denna del är att eventuella gärningsmän inte har hörts inför tingsrätten. Dessutom har de för medhjälp åtalade personerna inte hörts mot de ännu icke åtalade provskrivarnas berättelser. Mot det sistnämnda står dock att ingen av Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson, Lennart Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand eller Alexander Zahari under förhören gällande de 23 åtalade fuskarna haft någon kunskap om deras gärningar eller tillfört något i dessa delar. Tingsrätten utgår alltså från att de även om de skulle ha hörts rörande de ännu icke åtalade provskrivarna inte hade tillfört något av betydelse.

När det gäller de 23 fuskarna som tingsrätten bedömt ska dömas för brottet osann försäkran har flertalet förnekat brott. De som har erkänt är, med ett undantag, de som i samband med provet greps av polis med fuskutrustningen på sig. Övriga fuskare döms till stor del baserat på den skriftliga bevisning som åklagaren har presenterat.

3. Är bevisningen tillräcklig för att slå fast att straffbelagd gärning har ägt rum?

Tingsrätten kan med motsvarande systematik som redovisats beträffande de fuskare som har åtalats i målet konstatera att bevisningen är lika omfattande och stark att tingsrätten i 65 fall av 74 kan slå fast att brottslig gärning har ägt rum. Tingsrätten hade dömt samtliga av dessa redovisade personer även om de hade uteblivit vid förhandling och detsamma gäller om de inte hade uttalat sig vid en huvudförhandling.

Tingsrätten anser att åklagaren i denna del har bevisat att straffbelagda handlingar har ägt rum i 65 fall av 74. Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lennart Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Alexander Zahari har på sätt som åklagaren påstått gjort sig skyldiga till medhjälp i de punkter som tingsrätten funnit att brottslig gärning har ägt rum.

Det föreligger enligt tingsrätten visst tvivel beträffande punkterna 3, 17, 18, 23 och 28 rörande provet HT 2017 och i punkterna 7, 8, 17 och 18 rörande provet VT 2018 (tingsrättens aktbil. 585). Med de beviskrav som gäller i brottmål och den bevisning som presenterats för tingsrätten går det i dessa nio fall inte att slå fast att brottslig gärning har ägt rum.

4. Finns det andra processuella hinder mot att döma för medhjälp?

Nej, det finns enligt tingsrätten inte några hinder mot att döma för medhjälsbrott i de här delarna eftersom följande är utrett och bevisat.

Det har i målet framförts att vissa processrättsliga fundament ignoreras om tingsrätten faller för medhjälp till brott i denna del. De som nämnts är muntlighets-, koncentrations- och omedelbarhetsprinciperna samt frågor om bevisomedelbarhet. Alla dessa är viktiga och ska därför behandlas av tingsrätten.

A. Muntlighetsprincipen

Reglerna om muntlighet är med vissa undantag huvudregeln för en brottmålsprocess. Det innebär att rättegången ska vara muntlig. Tingsrätten ser inte att muntlighetsprincipen satts åt sidan eftersom samtliga de åtalade i åtalpunkterna 24.1-24.5 har varit närvarande vid den muntliga förhandlingen där åtalpunkterna har behandlats. Principen sträcker sig inte till de eventuella gärningsmännen som avses i åtalpunkt 24 eftersom de får sin muntlighet vid en eventuell framtida rättegång.

B. Omedelbarhetsprincipen

Omedelbarhetsprincipen innebär att domstolens avgörande ska grundas på det material som har presenterats vid huvudförhandlingen. Det finns numera möjlighet att hänvisa till skriftlig bevisning även i brottmål, vilket innebär att domarna i målet går igenom den skriftliga bevisningen utan att parterna deltar. Så har skett i den nu aktuella åtalpunkten. Tingsrätten har grundat sitt material på det som förekommit i rättegången vilket innebär att omedelbarhetsprincipen inte har åsidosatts.

C. Koncentrationsprincipen

Koncentrationsprincipen innebär att huvudförhandlingen ska genomföras i ett sammanhang så koncentrerat som möjligt. Målet, som startades den 8 november 2018 och avslutades den 12 december 2018, har hållits under sexton huvudförhandlingsdagar. Vissa veckor har det varit förhandling fyra av fem dagar.

Det är svårt att se att huvudförhandlingen, med hänsyn till hur många som var inblandade, kunde hållas på nämnvärt kortare totaltid. Åklagarens val att inte åtala alla i nu aktuell rättegång har tvärtom möjliggjort en koncentrerad rättegång och sannolikt kortare tid för frihetsberövanden. Något åsidosättande av koncentrationsprincipen har enligt tingsrätten inte ägt rum.

D. Bevisomedelbarhetsprincipen

Bevisningen ska tas upp vid huvudförhandlingen med det tillägget att parter i brottmål kan ges tillstånd av rätten att hänvisa till skriftlig bevisning. I den aktuella punkten har åklagarens bevisning tagits upp vid rättegången. Det förhållandet att åklagaren har valt att inte höra utpekade gärningsmän är ett processuellt ställningstagande som åklagaren ansvarar för. Det är parterna som ansvarar för den bevisning som de anser nödvändig i målet för att stödja deras respektive begäran om utgången i målet.

5. Samlad bedömning av åtalspunkterna 24.1-24.5

Tingsrätten har ovan, med de redovisade begränsningarna, kommit fram till att brottsliga gärningar har ägt rum och att Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lennart Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Alexander Zahari ska dömas för medhjälp till osann försäkrar. Brotten ska, i likhet med fuskarnas gärningar, bedömas som grova och var och en av de ansvariga ska straffas utifrån sin medverkan. Den sistnämnda bedömningen görs under avsnittet om straffmätning (se avsnitt påföljder m.m.).

6. ÅTALEN FÖR BOKFÖRINGSBROTT OCH SKATTEBROTT (aktbil. 241)

Åtalspunkten 1 (Lucas Kjellin Gardebrand, Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson)

Åklagaren har begärt att Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand ska dömas för grovt bokföringsbrott med följande beskrivning av brottet.

Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson har tillsammans bedrivit bokföringspliktig näringsverksamhet i Norrköping under firma HP-Hjälpen under åren 2015-2018. Under åren 2017-2018 har verksamheten bedrivits i Norrköping och Lund tillsammans med Lucas Kjellin Gardebrand.

Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand har varit ansvariga för att bokföringsskyldigheten uppfyllts. Rörelsens räkenskapsår löper 1 januari till och med 31 december.

Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand har tillsammans och i samförstånd alternativt var för sig, uppsåtligen eller i andra hans av oaktsamhet, åsidosatt bokföringsskyldigheten genom att inte upprätta bokföring och genom att inte bevara räkenskapsinformation enligt följande

Räkenskapsår 2015 (Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson)

** Intäkter om i vart fall ca 720 000 kronor samt därå belöpande utgående moms om ca 180 000 kronor har inte bokförts*

** Inköpskostnader om ca 100 000 kronor samt därå belöpande ingående moms om ca 25 000 kronor har inte bokförts*

- * Lönekostnader om ca 13 000 kronor har inte bokförts varav ca 10 000 kronor avseende utbetald bruttolön och ca 3 000 kronor avseende arbetsgivaravgift*
- * Kontanta in- och utbetalningar har inte bokförts senast påföljande arbetsdag*
- * Räkenskapsinformation har inte bevarats*

Räkenskapsår 2016 (Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson)

- * Intäkter om i vart fall ca 3 120 000 kronor samt därå belöpande utgående moms om ca 780 000 kronor har inte bokförts*
- * Inköpskostnader om ca 125 000 kronor samt därå belöpande ingående moms om ca 31 000 kronor har inte bokförts*
- * Lönekostnader om ca 357 000 kronor har inte bokförts varav ca 272 000 kronor avseende utbetald bruttolön och ca 85 000 kronor avseende arbetsgivaravgift*
- * Kontanta in- och utbetalningar har inte bokförts senast påföljande arbetsdag*
- * Räkenskapsinformation har inte bevarats*

Räkenskapsår 2017 (Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Gardebrand)

- * Intäkter om i vart fall ca 6 330 000 kronor samt därå belöpande utgående moms om ca 1 580 000 kronor har inte bokförts*
- * Inköpskostnader om ca 162 000 kronor samt därå belöpande ingående moms om ca 40 000 kronor har inte bokförts*
- * Lönekostnader om ca 289 000 kronor har inte bokförts varav ca 220 000 kronor avseende utbetald bruttolön och ca 69 000 kronor avseende arbetsgivaravgift*
- * Kontanta in- och utbetalningar har inte bokförts senast påföljande arbetsdag*
- * Räkenskapsinformation har inte bevarats*

Räkenskapsår 2018 (Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

- * Intäkter om i vart fall ca 505 000 kronor samt därå belöpande utgående moms om ca 126 000 kronor har inte bokförts*

** Kontanta inbetalningar om tillhoppa i vart fall 632 000 kr har inte bokförts senast påföljande arbetsdag*

** Räkenskapsinformation har inte bevarats*

Till följd härav har rörelsens förlopp, ekonomiska resultat och ställning i huvudsak inte kunnat bedömas med ledning av bokföringen för något av de aktuella räkenskapsåren.

I första hand görs gällande att de får anses ha bedrivit verksamheten i enkelt bolag och de haft ett gemensamt ansvar för det enkla bolagets bokföringsskyldighet i enlighet med vad som sagts ovan.

I andra hand görs gällande att var och en haft en bokföringsskyldighet för sin andel i det som får anses vara ett enkelt bolag.

I tredje hand görs gällande att var och en bedrivit enskild näringsverksamhet och varit bokföringsskyldig för denna samt att var och en av dem åsidosatt sin bokföringsskyldighet i enlighet med ovan.

Brotten är grova då åsidosättandet avsett mycket betydande belopp, gärningen ingått som ett led i en brottslighet som utövats systematiskt och då gärningen annars varit av särskilt farlig art (skatteundandragande syfte och systemhotande då verksamheten bestått i att tillhandahålla en tjänst som möjliggjort fusk vid det nationella högskoleprovet).

Ska Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand dömas för bokföringsbrott?

Ja Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand har drivit bokföringspliktig verksamhet och ska dömas för bokföringsbrott eftersom följande är bevisat.

1. Den rättsliga regleringen av bokföringsbrott och grovt bokföringsbrott

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosätter bokföringsskyldighet enligt bokföringslagen (1999:1078) genom att underlåta att bokföra affärshändelser eller bevara räkenskapsinformation eller genom att lämna oriktiga uppgifter i bokföringen eller på annat sätt, döms, om rörelsens förlopp, ekonomiska resultat eller ställning till följd härav inte kan i huvudsak bedömas med ledning av bokföringen, för bokföringsbrott till fängelse i högst två år eller, om brottet är ringa, till böter eller fängelse i högst sex månader.

Om brottet är grovt, döms för grovt bokföringsbrott till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömande av om brottet är grovt skall särskilt beaktas om åsidosättandet avsett mycket betydande belopp eller om gärningsmannen använt falsk handling eller om gärningen ingått som ett led i en brottslighet som utövats systematiskt eller om gärningen annars varit av särskilt farlig art.

Första och andra styckena gäller inte om bokföringsskyldigheten avser en juridisk person som anges i 2 kap. 2 § bokföringslagen och som inte bedriver näringsverksamhet (11 kap. 5 § BrB).

2. Bokföringsskyldighet för fysiska personer

När det gäller fysiska personer, som det nu är fråga om, regleras bokföringsskyldigheten i 2 kap 6 § bokföringslagen. Av bestämmelsen framgår att en fysisk person som bedriver näringsverksamhet är bokföringsskyldig för denna.

3. Näringsverksamhet, skattskyldighet och bokföringsplikt

Enligt regeringens förarbeten till bokföringslagen (prop. 1998/ 99:130 s. 381) kan ledning för bedömningen om det föreligger en bokföringsskyldighet hämtas från den skattemässiga bedömningen. Om verksamheten som utförts ska beskattas i inkomstslaget näringsverksamhet är den normalt bokföringspliktig. Näringsverksamhet är all verksamhet som är av ekonomisk natur och har en sådan karaktär att den kan betecknas som yrkesmässig

Högsta domstolen har ytterligare klargjort bokföringsskyldigheten med följande uttalande. *Det är däremot inte givet att en verksamhet som inte ska beskattas i inkomstslaget näringsverksamhet (till exempel på grund av att verksamheten är skattebefriad eller inte går med vinst) inte är bokföringspliktig. Skattskyldighet och bokföringsskyldighet har olika syften och funktion* (NJA 2015 s. 811).

4. Finns det laglig verksamhet som konkurrerar med den verksamhet som bedrivits av HP-hjälpen?

All verksamhet som syftar till att förbättra resultat vid högskoleprovet är förstås inte olaglig. Det finns en mängd olika tjänster som syftar till att förbättra resultaten. Det gäller allt från tillgång till äldre prov, särskilda kurser, olika former av coaching samt förstås olika utbildningar med inriktning på att förbättra förmågan att lösa provfrågorna. För tingsrätten råder det ingen som helst tvekan om att det finns laglig

näringsverksamhet som har konkurrerat med HP-hjälpens brottsliga verksamhet och som sannolikt lidit skada av den illegala verksamheten.

5. Är fuskverksamheten som Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand ägnat sig åt bokföringspliktig i och för sig?

Verksamheten har varit av omfattande ekonomisk natur och syftat till att ge vinst för Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand. De har marknadsfört verksamheten via sociala medier. Vidare har de riktat säljbrev till utvalda studenter eller blivande studenter. De har tillhandahållit utrustning, tagit emot betalning för sina tjänster och de har till och med haft alternativ för att säkra betalningarna efter proven, det sistnämnda i form av avbetalningsplaner och hot om att avslöja fuskarna för myndigheterna vilket säkerställts med ingivna fotografier från kunderna.

Vid en samlad bedömning råder det för tingsrätten ingen tvekan om att verksamheten som sådan har varit yrkesmässig och att det därför har varit näringsverksamhet. Bokföringslagens krav på näringsverksamhet har därför uppfyllts.

6. Har det betydelse för bokföringsskyldighet att verksamheten varit brottslig?

Det finns inga undantag för brottslig verksamhet när det gäller bokföringsskyldighet i bokföringslagen eller skattebefrielse i inkomstskattelagen. Det finns däremot vissa uttalanden i rättspraxis som ger visst stöd för att inkomster från varor och tjänster som inte kan ingå i det ekonomiska kretsloppet undantas (t.ex. narkotikaförsäljning) eftersom vinning av brott av det slaget ska förverkas. I några av dessa rättsfall betonas också att konkurrens mellan laglig och olaglig verksamhet är utesluten som en omständighet för att de inte ska beskattas.

Högsta domstolen har i det ovan nämnda rättsfallet uttalat följande. *Utgångspunkten är att det föreligger bokföringsplikt för samtliga affärshändelser. Det saknas tillräckliga skäl för att det ska vara en nödvändig förutsättning för bokföringsskyldighet att de olagliga affärshändelserna företas som en integrerad del i en annars laglig näringsverksamhet. Det bör inte heller vara en förutsättning att det bedrivs annan näringsverksamhet. För frågan om bokföringsskyldighet saknar förverkande, återbetalningsplikt och skadeståndsskyldighet betydelse.* (NJA 2015 s. 811).

När det gäller verksamhet som är aktuell i målet utgör HP-hjälpens verksamhet endast en begränsad del av en laglig sektor. Det saknas därför enligt tingsrätten skäl att göra undantag från bokföringsskyldigheten för HP-hjälpens verksamhet.

7. Har åklagaren visat i vilken omfattning som bokföringsskyldigheten åsidosatts?

Tingsrätten anser att åklagaren har visat att bokföringsskyldigheten åsidosatts i enlighet med beskrivningen av brottet eftersom följande är bevisat.

Det är förstås en i princip omöjlig uppgift att bedöma de exakta beloppen som skulle ha bokförts eftersom bokföring saknas. Andra omständigheter måste därför läggas till grund för bedömningen. I målet har åklagaren som skriftlig bevisning lagt fram sammanställningar över kunder med belopp som har upprättats av Victor Gustafsson och som också har bearbetats av Lucas Kjellin Gardebrand. Dessa uppgifter rör verksamhetsåren 2016-2018. För 2015 finns uppgifter om antalet kunder baserat på uppgifter från Alexander Zahari. Dessa har ifrågasatts av Victor Gustafsson eftersom han har haft uppfattningen att Alexander Zahari inte var med i verksamheten 2015. Vidare har åklagaren visat på en stor mängd transaktioner där det har köpts in utrustning för verksamheten.

Tingsrätten anser att åklagaren har gjort en försiktig och återhållsam bedömning av vad som borde ha bokförts och att såväl kostnader som intäkter i verksamheten i stort sett bygger på HP-hjälpens egna material. Kostnaderna, som också ska bokföras, har till stora delar bestått av uppgifter från företag som främst Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson har handlat med.

Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand har inte ifrågasatt att bokföringsplikten uteblivit. De har hävdade att de i olika omfattning varit att betrakta som löneanställda i verksamheten och att de därför inte varit bokföringspliktiga. De har haft vissa synpunkter på den omfattning av verksamheten som åklagaren har påstått, bl.a. när det gäller verksamheten 2015. En medtilltalads, Alexander Zaharis, uppgifter har inte samma bevisvärde som om det varit fråga om ett oberoende vittne. Tingsrätten anser dock att de uppgifter som Alexander Zahari lämnat i den delen inte är fördelaktiga för honom själv, att de lämnats under hela utredningen och inför tingsrätten samt att han inte har något att vinna för egen eller annans del. Till bilden hör även att såväl Alexander Zahari som Victor Gustafsson på frågor uppgivit att de inte har någon konflikt dem emellan. Tingsrätten anser att Alexander Zaharis uppgifter ska ligga till grund för bedömningen av den bokföringspliktiga verksamhetens omfattning 2015.

Vid den samlade bedömning som ska göras av vad som är bevisat anser tingsrätten att de belopp åklagaren gjort gällande ska ligga till grund för tingsrättens bedömning.

8. I vilken form har verksamheten bedrivits?

Åklagaren har i första hand gjort gällande att verksamheten har bedrivits i ett enkelt bolag och i andra hand att de drivit verksamhet i enskild näringsverksamhet.

Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand har med hänsyn till att de har ansett att de inte bedrivit näringsverksamhet inte haft någon inställning i den här delen.

Tingsrätten konstaterar att båda de alternativt föreslagna näringsverksamhetsformerna (associationsformerna) inte är självständiga rättssubjekt, vilket innebär att de som organisationer inte kan ha skyldigheter eller rättigheter. Det är de fysiska personer som bedriver verksamheten som kan ta på sig rättigheter och skyldigheter.

Det som talar för att de bedrivit ett enkelt bolag är att de gjort upp om hur de fördelar verksamhetens olika arbetsinsatser. De har också enligt såväl skriftligt material som uppgifter från Lucas Kjellin Gardebrand bestämt fördelning av verksamhetens överskott. För att tala juridik har de avtalat om verksamheten och fördelning av verksamhetens överskott. De har enligt tingsrätten bedrivit verksamheten som ett enkelt bolag. Eftersom de inte som grupp har valt att ta på sig ansvar för näringsverksamheten anser tingsrätten att de har haft ett gemensamt ansvar för det enkla bolagets bokföringsskyldighet i enlighet med den beskrivning av brottet som åklagaren har gjort.

9. Har Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand gjort sig skyldiga till bokföringsbrott?

Tingsrätten har ovan konstaterat att den verksamhet som Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand bedrivit är näringsverksamhet, att de varit bokföringspliktiga samt att de inte har bokfört verksamheten i HP-hjälpen. Det föreligger enligt tingsrätten inget tvivel om att de har gjort sig skyldiga till bokföringsbrott. Varje räkenskapsår innebär ett brott och för Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson innebär det fyra brott. För Lucas Kjellin Gardebrand innebär det två bokföringsbrott.

10. Ska Victor Gustafssons, Oscar Gustafssons och Lucas Kjellin Gardebrands brott bedömas som grova?

Ja, brotten ska bedömas som grova eftersom följande är bevisat.

Åklagaren har ansett att brotten är grova eftersom åsidosättandet avsett mycket betydande belopp, gärningen ingått som ett led i en brottslighet som utövats systematiskt och då gärningen annars varit av särskilt farlig art (skatteundandragande syfte och systemhotande då verksamheten bestått i att tillhandahålla en tjänst som möjliggjort fusk vid det nationella högskoleprovet).

A. Har det varit fråga om betydande belopp?

Högsta domstolen har konstaterat att underlåtenhet att bokföra belopp om knappt 400 000 kr per år under en fyraårsperiod har varit betydande belopp som gjorde att de brotten bedömdes som grovt bokföringsbrott (NJA 2015 s. 811).

I målet anser tingsrätten att det är utrett att det under räkenskapsåren 2015-2018 varit fråga om betydande belopp långt överstigande de summor som var aktuella i det ovan redovisade fallet från Högsta domstolen. Beloppens storlek talar starkt för att brotten ska bedömas som grova. Det gäller även för Lucas Kjellin Gardebrand som endast åtalats för bokföringsbrott under räkenskapsåren 2017-2018.

B. Har bokföringsbrotten ingått som led i en brottslighet som utövats systematiskt?

Tingsrätten har tidigare i domen funnit omfattningen av HP-hjälpens verksamhet bevisad. Den brottsliga verksamheten har utövats systematiskt i stor omfattning. Även på den här grunden ska bokföringsbrotten bedömas som grova.

C. Har gärningarna annars varit av särskilt farlig art?

Den verksamhet som inte bokförts har avsett omfattande fusk av stor betydelse för ett stort antal personer i landet. Den har hotat de regler som har gällt för att studera på universitet och högskolor i landet och varit ett mycket allvarligt hot mot en demokratisk och rättvis antagning till högre utbildningar. Tingsrätten anser att åklagaren har visat att verksamheten som inte redovisats i bokföring har varit av särskilt farlig art.

D. Tingsrättens helhetsbedömning av om brotten ska anses som grova

Tingsrätten har konstaterat att den uteblivna bokföringen avsett betydande belopp. Vidare är det enligt tingsrätten utrett att den brottsliga verksamheten har bedrivits systematiskt under en längre tid. Verksamheten som inte bokförts har avsett omfattande fusk av stor betydelse för ett mycket stort antal personer i landet. Den har enligt tingsrätten varit av särskilt farlig art. Vid en helhetsbedömning är det enligt tingsrätten visat att bokföringsbrotten ska bedömas som grova.

Åtalspunkten 2 (Lucas Kjellin Gardebrand, Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson)

Åklagaren har begärt att Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand ska dömas för skattebrott och grovt skattebrott med följande beskrivning av brotten.

Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson har under åren 2015-2018 tillsammans bedrivit skattepliktig näringsverksamhet i Norrköping under firma HP-Hjälpen. Under åren 2017-2018 har de bedrivit verksamheten i Norrköping och Lund tillsammans med Lucas Kjellin Gardebrand.

Skattebrott avseende moms under åren 2015-2016

Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd alternativt var för sig i Norrköping eller på annan plats i riket uppsåtligen underlåtit att till skatteverket redovisa mervärdesskatt för åren 2015-2016 vilket medfört fara för ett totalt skatteundandragande avseende beskattningsår 2015 om i vart fall ca 155 000 kronor motsvarande ca 77 500 kr för var och en av Victor respektive Oscar Gustafsson samt avseende beskattningsår 2016 om ca 748 600 kr motsvarande ca 374 300 kr för var och en av Victor respektive Oscar Gustafsson

Skattebrott avseende moms under år 2017

Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Gardebrand har tillsammans och i samförstånd alternativt var för sig i Norrköping, Lund eller på annan plats i riket uppsåtligen underlåtit att till skatteverket redovisa mervärdesskatt för år 2017 vilket medfört fara för ett totalt skatteundandragande om i vart fall ca 1 542 000 kronor motsvarande ca 514 000 kr för var och en av Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Gardebrand

Beloppen fördelar sig på sätt som framgår av bilaga 1 till stämningsansökan.

I första hand görs gällande att de får anses ha bedrivit verksamheten i enkelt bolag och de haft ett gemensamt ansvar för redovisning av rörelsens mervärdesskatt i enlighet med vad som sagts ovan.

I andra hand görs gällande att var och en haft en redovisningsskyldighet för mervärdesskatt för sin andel i det som får anses vara ett enkelt bolag och att mervärdesskatten skulle ha redovisats av var och en såsom enskilda näringsidkare.

Skattebrott avseende inkomstskatt

Victor Gustafsson har i sina inkomstdeklarationer för beskattningsåren 2015-2017 (taxeringsåren 2016-2018), vilka ingivits till Skatteverket i Norrköping eller på

annan plats i riket i maj 2016, i maj 2017 respektive i mars 2018, uppsåtligen lämnat oriktiga uppgifter genom att inte redovisa sin nettoinkomst av näringsverksamheten som uppgått till ca 227 000 kronor för inkomståret 2015, ca 1 045 000 kronor för inkomståret 2016 samt ca 1 731 000 kronor för inkomståret 2017 efter avdrag för egenavgifter.

Förfarandet har gett upphov till fara för att inkomstskatt undandras det allmänna med totalt ca 2 404 000 kronor varav ca 101 000 kronor avseende inkomståret 2015, ca 826 000 kronor avseende inkomståret 2016 och ca 1 477 000 kr avseende inkomståret 2017.

Oscar Gustafsson har i sina inkomstdeklarationer för beskattningsåren 2015-2017 (taxeringsåren 2016-2018), vilka ingivits till Skatteverket i Norrköping eller på annan plats i riket i maj 2016, maj 2017 respektive mars 2018, uppsåtligen lämnat oriktiga uppgifter genom att inte redovisa sin nettoinkomst av näringsverksamheten som uppgått till ca 227 000 kronor för inkomståret 2015, ca 1 045 000 kronor för inkomståret 2016 samt ca 1 731 000 kronor för inkomståret 2017 efter avdrag för egenavgifter.

Förfarandet har gett upphov till fara för att inkomstskatt undandras det allmänna med totalt ca 2 417 000 kronor varav ca 125 000 kronor avseende inkomståret 2015, ca 820 000 kronor avseende inkomståret 2016 och ca 1 472 000 kr avseende inkomståret 2017.

Lucas Kjellin Gardebrand har i sin inkomstdeklaration för beskattningsåret 2017 (taxeringsår 2018), vilken ingivits till Skatteverket i Lund eller på annan plats i riket i maj 2018, uppsåtligen lämnat oriktiga uppgifter genom att inte redovisa sin nettoinkomst av näringsverksamheten som uppgått till ca 1 469 000 kronor för inkomståret 2017 efter avdrag för egenavgifter.

Förfarandet har gett upphov till fara för att inkomstskatt felaktigt undandras det allmänna med ca 1 127 000 kronor avseende inkomståret 2017.

Brotten är, såvitt avser inkomstskatt för inkomståren 2016 och 2017, att bedöma som grova med hänsyn till att det ingått som ett led i en brottslighet som skett systematiskt eller i större omfattning och/eller de sammantaget avsett mycket betydande belopp.

1. Den rättsliga regleringen av skattebrott och grovt skattebrott

Den som på annat sätt än muntligen uppsåtligen lämnar oriktig uppgift till myndighet eller underlåter att till myndighet lämna deklaration, kontrolluppgift eller annan föreskriven uppgift och därigenom ger upphov till fara för att skatt undandras det allmänna eller felaktigt tillgodoräknas eller återbetalas till honom själv eller annan döms enligt 2 § skattebrottslagen (1971:69) för *skattebrott* till fängelse i högst två år.

Om brott som avses i 2 § är att anse som grovt, döms enligt 4 § skattebrottslagen (1971:69) för *grovt skattebrott* till fängelse, lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömningen om brottet är grovt skall särskilt beaktas om det rör mycket betydande belopp, om gärningsmannen använt falska handlingar eller vilseledande bokföring eller om förfarandet ingått som ett led i en brottslighet som utövats systematiskt eller i större omfattning eller i annat fall varit av synnerligen farlig art.

2. Är brottslig verksamhet skattepliktig?

Tingsrätten har vid bedömningen av verksamheten som Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand bedrivit (HP-hjälpen) kommit fram till att den är brottslig (medhjälp till osann försäkrar, grovt brott). Frågan som tingsrätten har att ta ställning till är om brottslig verksamhet som ger intäkter till brottslingen är skattepliktig.

3. Allmänt om skattskyldighet för brottslig verksamhet

Tingsrätten kan i likhet med Högsta förvaltningsdomstolen konstatera att inkomst av brottslig verksamhet inte är skattefri enligt bestämmelserna i 8 kapitlet inkomstskattelagen (se HFD 2011:80). I nämnda kapitel räknas upp vad som är skattebefriat. Något undantag för brottslig verksamhet finns inte.

4. Finns det, trots regleringen i inkomstskattelagen, omständigheter som gör att intäkter från brottslig verksamhet kan bedömas som skattefria?

Det finns uttalanden i praxis som ger visst stöd för undantag från skattskyldighet när det är fråga om varor eller tjänster som inte över huvud taget kan vara en del av det ekonomiska kretsloppet eller när verksamheten i objektiv mening inte kan anses leda till vinst eftersom vinning av brott ska förverkas, exempelvis narkotikabrott. Vad som lyfts fram i praxis är bland annat att det inte finns någon konkurrens med en laglig sektor, t.ex. finns det i Sverige ingen laglig försäljning av viss typ av narkotika. Under avsnittet om bokföringsbrott har tingsrätten bestämt att verksamheten har konkurrerat med laglig verksamhet och att den bland annat därför ska beskattas. Det saknas därför enligt tingsrätten överhuvudtaget undantag från skatteplikt.

5. Ska Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand beskattas i inkomstslaget näringsverksamhet för inkomsterna från HP-hjälpen?

Tingsrätten har under behandlingen av åtalet för bokföringsbrott bestämt att Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand bedrivit näringsverksamhet. Fysiska personer som enligt 3 kap 3 § inkomstskattelagen är obegränsat skattskyldiga är bland annat de som är bosatta i landet. Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand bor i landet och är obegränsat skattskyldiga här. De ska därför skatta för sina inkomster i näringsverksamheten.

6. För vilka belopp ska Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand beskattas?

Åklagaren har i målet gjort gällande att de ska beskattas för de belopp som anges i beskrivningen av brotten. Som bevisning har åklagaren lagt till grund de beräkningar som gjorts av det material som återfunnits hos Lucas Kjellin Gardebrand. Beräkningarna har utförts av Skatteverket och går i korthet ut på att ett medelvärde på beställt fusk har bildat utgångspunkt (1,6-1,7). Därefter har Skatteverket utgått ifrån den prislista som funnits tillgänglig i marknadsföringsmaterial från HP-hjälpen. Slutligen har Skatteverket utifrån lämnade uppgifter från Lucas Kjellin Gardebrand, vilka inte ifrågasatts av Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson, bedömt att mellan 60-70 procent av de som anlitat tjänsterna slutligen har betalat.

Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand har dels ifrågasatt att de drivit näringsverksamhet men också ansett att åklagarens bevisning bara bygger på en preliminär bedömning från Skatteverket och att en sådan inte kan ligga till grund för tingsrättens bedömning.

7. Kan tingsrätten göra en bedömning av beloppen utan att skatten är slutligen fastställd genom en taxering som vunnit laga kraft?

Frågan är om åklagaren kan bevisa att Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand haft inkomster som är skattepliktiga. Det är enligt Högsta domstolen en skyldighet för allmän domstol (i det här fallet tingsrätt) att självständigt ta ställning till frågor om skattskyldighet även om saken har prövats inom ramen för en skatteprocess (NJA 2016 s. 891). Enligt tingsrätten talar rättsfallet för att det också ska göras en självständig bedömning även om skatteprocessen inte har slutförts. För det talar också uttalanden i förarbetena till bestämmelserna om samordning av skatte- och brottmålsprocesserna där det framgår att skattebrottmål ska kunna handläggas

utan att man avvaktar utgången av skatteprocessen. Det framgår också att det inte finns någon generell skyldighet för en allmän domstol att följa en allmän förvaltningsdomstols skatterättsliga bedömningar (se prop. 1982/83:134 s. 9 f.) Det gäller då också frågor om bevisvärdering. En annan sak är förstås att de allmänna domstolarna i rena skattebedömningar normalt följer vad Skatteverket och förvaltningsdomstolarna har kommit fram till.

Slutsatsen är att tingsrätten självständigt har en skyldighet att pröva frågorna utan att den slutliga skatten för Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand har fastställts.

8. Är åklagarens bevisning om inkomsterna tillräcklig för att fälla till ansvar?

Åklagarens uppgifter bygger nästan uteslutande på HP-hjälpens eget material om kunder och deras beställningar av fuskmaterial m.m. Den beräkning som Skatteverket gjort och som åklagaren haft som utgångspunkt för åtalet i den här delen bygger på beräkningsmaterialet från HP-hjälpen och deras egna uppgifter på hur fuskutrustningen har fungerat för kunderna. Tingsrätten anser att Skatteverket och åklagarna har haft en för Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand gynnsam försiktighet i bedömningen av omfattningen av fusket. Inte minst uppgifter från chattar/sms-trafik från de inblandade pekar på en betydligt större omfattning än vad de slutligen har åtalats för. De är högst troligt att t.ex. personer som valt att vara anonyma, och som därför inte finns upptagna i det historiska materialet, har varit av en omfattning som hade höjt de belopp åklagaren påstått. Till den bilden ska också läggas att de åtta som greps av polis vid provtillfället i april 2018 alla hade lyckats med fusket. Det talar för att bedömningen att endast mellan 60-70 procent klarade av att fuska med utrustningen är mycket försiktig och att de verkliga intäkterna för Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand varit betydligt högre.

Tingsrätten anser att det är ställt bortom rimligt tvivel att Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand gjort sig skyldiga till de skattebrott som var och en av dem har åtalats för. För Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson har det varit fråga om 13 skattebrott, varav 10 avser mervärdesskatt och tre avser inkomstskatt. För Lucas Kjellin Gardebrand har det varit fråga om fem skattebrott, varav fyra avser mervärdesskatt och ett skattebrott avser inkomstskatt.

9. Ska brotten bedömas (rubriceras) som åklagaren har gjort?

Tingsrätten instämmer i åklagarens bedömning när det gäller skattebrott för mervärdesskatt. När det gäller de grova skattebrotten kan tingsrätten i likhet med åklagaren konstatera att beloppen avseende inkomstskatt för åren 2016 och 2017 varit avsevärda och att brotten redan på den grunden är grova. Brottsligheten har enligt tingsrätten också skett systematiskt och i stor omfattning. Tingsrätten delar åklagarens uppfattning att brotten rörande inkomstskatt för åren 2016 och 2017 ska bedömas som grova. Övriga skattebrott ska i enlighet med åtalet bedömas som skattebrott.

10. Har Lucas Kjellin Gardebrand befunnit sig i sådan situation att han inte ska straffas?

Nej, han har inte haft någon straffrättslig särställning som gör att han går fri från ansvar med följande motivering.

Lucas Kjellin Gardebrand har gjort gällande att han befann sig i nöd och därför inte kunde ta upp intäkterna till beskattning eftersom han då hade avslöjat att han var inblandad i verksamheten. Lucas Kjellin Gardebrand förstod i samband med tillslaget att verksamhetens laglighet var ifrågasatt.

Lucas Kjellin Gardebrand har, som hans inställning får förstås, hävdad att han inte kunde deklarerat utan att avslöja egen brottslighet, s.k. självinkriminering.

Rätten att inte avslöja sin egen brottslighet föreligger när det finns en anklagelse om brott i den mening som avses i artikel 6 i Europakonventionen. Så är fallet när en behörig myndighet har underrättat den enskilde om anklagelsen om brott eller har vidtagit en åtgärd som gör att den enskildes situation väsentligen har påverkats av att det finns en misstanke mot henne eller honom. Rätten att inte belasta sig själv kan emellertid föreligga redan innan någon är skäligen misstänkt. En sådan situation kan uppkomma när uppgifter som inhämtas från en enskild, innan ett straffrättsligt förfarande har inletts, senare används mot henne eller honom i det förfarandet. Det kan då vara oförenligt med artikel 6 att genom hot om straff eller vite tvinga fram uppgifter från den enskilde. En förutsättning är dock att det finns ett nära samband mellan uppgiftsskyldigheten och ett eventuellt straffrättsligt förfarande. Ett förfarande ska antingen ha inletts eller vara nära förestående.

I det aktuella fallet har Lucas Kjellin Gardebrand inte blivit underrättad om anklagelser för brott när han var deklARATIONSSKYLDIG eller att det fanns någon misstanke mot honom. Det hade inte heller, såvitt är bekant för tingsrätten, inhämtats några uppgifter från Lucas Kjellin Gardebrand innan det så småningom inleddes ett straffrättsligt förfarande mot honom. Det finns ingen av Lucas Kjellin Gardebrand fullgjord uppgiftsskyldighet som därefter har använts i det straffrättsliga förfarandet.

Det är inte ett konventionsbrott att allmänt lämna belastande uppgifter om sig själv. Om uppgifterna lämnats på grund av direkt påtryckning eller direkt tvång (eller vilseledande) kan det däremot vara fråga om ett konventionsbrott.

Tingsrätten kan konstatera att om Lucas Kjellin Gardebrand, om han hade deklarerat inkomsterna från HP-hjälpen, hade lämnat uppgifter som i förlängningen kunnat vara belastande för honom. Det kan dock enligt tingsrätten inte påstås att den svenska

skyldigheten att deklarerar är att jämställa med en direkt påtryckning eller ett direkt tvång med anledning av ett nära förestående straffrättsligt förfarande. Det primära syftet med att deklarerar är att visa om man har betalat den skatt som man är skyldig att betala enligt den skatterättsliga lagstiftningen. Deklarationsskyldigheten är inte knuten till det straffrättsliga förfarandet. Avgörande för bedömningen av om tvånget att deklarerar inkräktar på rätten att inte belasta sig själv, är på vilket sätt den framtvingade bevisningen (deklarationen) används i det straffrättsliga förfarandet. I det aktuella fallet hade med all säkerhet Skatteverket, kanske med viss förvåning, kunnat konstatera att någon ville betala skatt på belopp som vida översteg tidigare deklARATIONER. Det finns enligt tingsrätten inget som talar för att Skatteverket skulle ha beslutat om annat än vilken skatt Lucas Kjellin Gardebrand skulle betala för de uppgivna inkomsterna. Skatteverkets primära uppgift är att ta in skatter på uppgivna inkomster. Det är att ha en övertro på skatteförvaltningen om man tror att den som granskar Lucas Kjellin Gardebrands deklARATION sätter samman hans uppgifter om inkomster med att han är en av huvudmännen i HP-hjälpen. De som vill betala skatt brukar inte heller vara de som är hårdast granskade.

Till bilden hör slutligen att Lucas Kjellin Gardebrands underlåtenhet att deklarerar helt saknat betydelse för möjligheten att lagföra honom. Det har funnits en rad andra omständigheter som har möjliggjort åtalet.

Lucas Kjellin Gardebrand ska dömas helt i enlighet med åtalen för skattebrott och grovt skattebrott.

7. SKATTETILLÄGG

Åklagaren har begärt att tingsrätten ska döma ut skattetillägg för Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand.

Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand har motsatt sig åklagarens begäran om skattetillägg.

Allmänt om skattetillägg

Skattetillägg ska tas ut om någon lämnat en oriktig uppgift till ledning för egen beskattning eller har lämnat en oriktig uppgift i ett mål om egen beskattning. En uppgift ska anses vara oriktig om det klart framgår att en lämnad uppgift är felaktig, eller en uppgift som ska lämnas till ledning för beskattningen har utelämnats. En uppgift ska dock inte anses vara oriktig om uppgiften tillsammans med övriga uppgifter som har lämnats eller godkänts utgör tillräckligt underlag för ett riktigt beslut, eller uppgiften uppenbart inte kan läggas till grund för ett beslut. Skattetillägg ska tas ut vid skönsbeskattning (49 kap. 4-6 §§ skatteförfarandelagen (SFL) (2011:1244)).

Skattetillägg på sådan skatt som avses i 56 kap. 3 § 1–4 SFL (*skattetillägg på slutlig skatt*) är 40 procent av den skatt som, om den oriktiga uppgiften hade godtagits, inte skulle ha bestämts för den som har lämnat uppgiften. Skattetillägg på annan skatt är 20 procent av den skatt som, om den oriktiga uppgiften hade godtagits, inte skulle ha bestämts för eller felaktigt skulle ha tillgodoräknats den som har lämnat uppgiften (49 kap 11§ SFL).

Har Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand lämnat oriktiga uppgifter som kvalificerar dem för skattetillägg?

Det är som tingsrätten ovan har redovisat under avsnittet om skattebrott och grovt skattebrott, se avsnitt åtalerna för bokföringsbrott och skattebrott, klarlagt att Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand inte redovisat stora belopp för beskattning. De ska därför enligt regelverket påföras skattetillägg med 20-40 procentenheter.

Hur ska skattetillägget bedömas i förhållande till straff för brotten i fråga?

Regelverket förändrades efter domar från Europadomstolen, den svenska Högsta domstolen och Högsta förvaltningsdomstolen som ansåg att det dåvarande svenska systemet stred mot Europakonventionens artikel 6 om rätten till en rättvis rättegång och artikel 4 i det sjunde tilläggsprotokollet eftersom det var fråga om dubbelbestraffning. Det tidigare systemet innebar att skattetillägg som beslutades på administrativ väg med möjlighet till överprövning i förvaltningsdomstol kunde förekomma samtidigt som en parallell process i allmän domstol angående skattebrott. Numera ska ett eventuellt skattetillägg där en brottmålsprocess äger rum hanteras av allmän domstol inom ramen för brottmålsrättegången. Hela regleringen finns i lag (2015:632) om talan om skattetillägg i vissa fall.

Tingsrätten kan konstatera att skattetillägg, även om ordet ger känslan av något annat, är en bötesliknande sanktion som staten tar ut som straff på administrativ väg för ett felaktigt beteende.

Den regelförändring som skedde syftar till att ge en enhetlig sanktion för såväl skatteöverträdelsen som skattebrottet. I förarbetena till lagen uttalade regeringen bland annat följande. *Vid allmän domstols prövning av ett skattebrott i en situation då det redan finns ett skattetillägg har domstolen kunnat sätta ned påföljden i enlighet med 29 kap. 5 § brottsbalken. En sådan ordning framstår som logisk även i det nya systemet. Den vanligaste turordningen har tidigare varit att skattetillägg har tagits ut först och brottmålet prövats senare. En möjlighet till lindring av påföljden bör därför vara huvudregeln även i det nya systemet. Skillnaden mot ordningen hittills är att med den nya regleringen är det den allmänna domstolen som samtidigt beslutar om skattetillägget, i stället för att skattetillägget har beslutats tidigare i annan ordning. När det gäller storleken på nedsättningen av straffet ska domstolen väga in samtliga omständigheter vid bedömningen (prop. 2014/14:131 s. 141). Regeringen*

uttalar vidare. *Det är i stället som huvudregel skattetillägget som ska beaktas vid straffmätningen angående skattebrottet. Om det i ett enskilt fall skulle visa sig att det inte är möjligt att uppnå ett rimligt resultat genom att sätta ned påföljden med stöd av 29 kap. 5 § brottsbalken finns en möjlighet att i stället jämka skattetillägget genom att använda den mera generella jämkningsregeln i 51 kap. 1 § första stycket SFL. Enligt denna ska befrielse medges om det är oskäligt att ta ut skattetillägg med fullt belopp. Bestämmelsen gäller även för skattetillägg som prövas i allmän domstol genom hänvisning i 3 § första stycket förslaget till ny lag om talan om skattetillägg i vissa fall. I stället för att sätta ned påföljden för brottet är det således, om det är mer lämpligt i det enskilda fallet, möjligt att jämka skattetillägget (prop. 2014/14:131 s. 141-142).*

Skattetillägget måste därför ses i ljuset av hur tingsrätten mäter ut och bestämmer påföljd för den samlade brottsligheten. Det sistnämnda måste gälla även om Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand döms för annan brottslighet där frågor om skattetillägg inte är aktuella. Det sistnämnda gäller eftersom tingsrätten som huvudregel ska döma ut ett gemensamt straff för den samlade brottsligheten. Tingsrätten kommer under avsnittet om straffmätning och påföljdsval, avsnitt påföljder m.m., att ta ställning till om och hur ett skattetillägg ska påverka straffmätningen. Det finns flera frågor som aktualiseras och de sammanvägda konsekvenserna av brottspåföljd, de särskilda förverkandena på grund av brott m.m.

8. ÅTALEN FÖR PENNINGTVÄTTSBROTT

Den rättsliga regleringen

Penningtvättsbrotten

Enligt huvudbestämmelsen i 3 § lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott förutsätts för straffansvar, dvs. för att kunna någon ska kunna dömas för brottet

- dels att gärningen syftar till att dölja att pengar eller annan egendom härrör från brott eller brottslig verksamhet eller till att främja möjligheterna för någon att tillgodogöra sig egendomen eller dess värde,
- dels att gärningsmannen antingen förfogar över egendomen på visst sätt (se 3 § första stycket 1) eller vidtar åtgärder som typiskt sett innebär att egendomens ursprung eller ägarförhållandena blir svåra att klarlägga (se 3 § första stycket 2).

Straffet för penningtvättsbrott är fängelse i högst två år. I 4 § finns en kompletterande reglering som träffar vissa fall där en gärning inte har ett sådant syfte som förutsätts enligt 3 §, men där gärningen ändå otillbörligen främjar möjligheterna för någon att omsätta egendom som härrör från brott eller brottslig verksamhet. Bestämmelsen i 4 § är subsidiär till 3 §.

Om ett penningtvättsbrott är grovt döms för grovt penningtvättsbrott enligt 5 § till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen har avsett betydande värden, om de brottsliga åtgärderna har ingått som ett led i en brottslighet som utövats systematiskt eller i större omfattning eller i annat fall varit av särskilt farlig art.

I 7 § anges att den som, i näringsverksamhet eller som led i en verksamhet som bedrivs vanemässigt eller annars i större omfattning, medverkar till en åtgärd som

skäligen kan antas vara vidtagen i sådant syfte som anges i 3 §, döms för näringspenningtvätt till fängelse i högst två år. Är brottet att betrakta som grovt döms istället till fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Gradindelningen och något om straffvärdebedömningen vid penningtvättsbrott

I 5 § lagen om straff för penningtvättsbrott anges ett antal omständigheter som ska beaktas vid bedömningen av om ett brott är att anse som grovt. Eftersom penningtvättsbrott kan utföras på olika sätt och det kan förekomma förbrott av varierande slag kan frågan om vilka överväganden som gör sig gällande vid gradindelning av penningtvättsbrott inte besvaras generellt. Fråga kan vara om åtgärder som avser hantering av den egendom som härrör från brott, men också om åtgärder som bara mer indirekt kan kopplas till denna. Vidare begås penningtvättsbrott ofta som ett led i annan brottslighet. Ett penningtvättsupplägg kan därutöver i sig innefatta åtgärder av flera personer som var och en begår penningtvättsbrott i gärningsmannaskap. Av särskild betydelse vid straffvärdebedömningen blir därför karaktären på penningtvättsåtgärderna och den roll som en person har intagit vid penningtvätten (Högsta domstolens dom den 14 december 2018 i mål B 5253-17).

Åtalspunkten 1, aktnil. 237 (Agnes Lithberg)

Åklagaren har begärt att Agnes Lithberg ska dömas för grovt penningtvättsbrott med följande beskrivning av brottet.

Agnes Lithberg har mellan den 1 september 2016 och den 31 december 2017 vid upprepade tillfällen på centralstationerna i Malmö, Stockholm, Göteborg, Norrköping och Lund, Sverige eller på annan plats i riket, hämtat stora summor kontanter i förvaringsfack och förvarat och transporterat kontanterna till Lucas Kjellin Gardebrand i Lund.

Åtgärderna har syftat till att dölja att kontanterna härrör från brott eller brottslig verksamhet alternativt till att främja egen eller annans möjligheter att tillgodogöra sig egendomen.

Brottet är bedöma som grovt med hänsyn till att det avsett en stor summa kontanter, sammanlagt i vart fall 1 000 000 kr och att de brottsliga åtgärderna har ingått som ett led i en brottslighet som utövats systematiskt eller i större omfattning eller i annat fall varit av särskilt farlig art.

Agnes Lithberg begick gärningen med uppsåt.

Om tingsrätten inte anser att brottet ska bedömas som grovt penningtvättsbrott har åklagaren begärt att Agnes Lithberg ska dömas för näringspenningtvätt, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

I andra hand görs gällande att Agnes Lithberg genom ovanstående gärningar medverkat till åtgärder som skäligen kan antas ha varit vidtagna i syfte att dölja att kontanterna härrör från brottslig verksamhet eller främja någons möjlighet att tillgodogöra sig egendomen. Gärningarna har skett i näringsverksamhet eller som ett led i en verksamhet som bedrivits vanemässigt eller i annars i större omfattning i Sverige.

Brottet är bedöma som grovt med hänsyn till att det avsett en stor summa kontanter, sammanlagt i vart fall 1 000 000 kr och att de brottsliga åtgärderna har ingått som ett led i en brottslighet som utövats systematiskt eller i större omfattning eller i annat fall varit av särskilt farlig art.

Agnes Lithberg har förnekat brott.

Ska Agnes Lithberg dömas för penningtvättsbrott?

Ja, Agnes Lithberg ska dömas för penningtvättsbrott eftersom följande är bevisat.

1. Agnes Lithbergs transport av kontanter

Agnes Lithberg har bekräftat att hon har hämtat pengar i postboxar på det sätt som åklagaren har framfört vid beskrivningen av brottet. Hon har gjort det för att hjälpa Lucas Kjellin Gardebrand som också berättade för henne att det inte var olagligt. Hon var under den inledande perioden kär i Lucas Kjellin Gardebrand och han hjälpte henne mycket i ett krisläge som hon befann sig i. Lucas Kjellin Gardebrand betalade hennes hyra och stod för mycket av hennes övriga utgifter fram till dess att hon flyttade till Stockholm. Vid ett tillfälle berättade Lucas Kjellin Gardebrand att hon transporterat omkring en miljon kronor. Agnes Lithberg blev mycket upprörd över att hon oskyddad hade åkt runt med så mycket pengar och ville därefter inte fortsätta att hjälpa Lucas Kjellin Gardebrand. Trots det hjälpte Agnes Lithberg honom vid något tillfälle även efter att hon flyttat till Stockholm.

Lucas Kjellin Gardebrand har bekräftat att Agnes Lithberg hjälpte honom med att hämta pengar i boxarna och att hon fick viss ersättning för det.

2. Är det som Agnes Lithberg utfört ett brott?

Agnes Lithberg och Lucas Kjellin Gardebrand har bekräftat att det händelseförlopp som åklagaren har påstått har ägt rum även om båda har tonat ned den summa kontanter som har transporterats. Rent objektivt har Agnes Lithbergs åtgärder enligt tingsrätten varit avsedda att dölja att pengarna kom från HP-hjälpens brottsliga verksamhet. Agnes Lithberg har dessutom gjort det möjligt för Lucas Kjellin Gardebrand att tillgodogöra sig nämnda kontanter. Tingsrätten bedömer att de åtgärder som utförts av Agnes Lithberg i sig har varit brottsliga.

3. Har Agnes Lithberg haft avsikt att begå brott?

För att dömas för ett brott är det normalt en förutsättning att den som påstås ha utfört brottet har haft avsikt (uppsåt) att begå brott. För den aktuella brottstypen förutsätts för straffbarhet avsikt och att åklagaren visar att sådan avsikt har funnits. Det är förstås en närmast omöjlig uppgift för åklagaren att i efterhand ta reda på vad en annan människa tänkte inför och under en händelse. Om straffansvar för avsiktligt brott enbart skulle kunna dömas ut för de fall det var bevisat vad någon tänkte skulle i praktiken alla som sa att de inte hade någon avsikt att begå brott frias från det som inträffat. Så är det förstås inte utan åklagaren måste på annat sätt kunna visa vilken avsikt en åtalad hade.

I det aktuella fallet har åklagaren visat att Agnes Lithberg transporterat stora summor pengar vid flera resor runt om i landet. Redan genom ett sådant beteende måste Agnes Lithberg ha förstått eller i varje fall varit likgiltig inför frågan om hon begick brott eller inte. Det är för tingsrätten uppenbart att Agnes Lithberg måste ha begripit att kontanter i den storleken inte hanteras på det sätt hon medverkade i. Det hjälper inte att hon inte mådde bra under den aktuella tiden eller att hon stod i beroendeställning i förhållande till Lucas Kjellin Gardebrand. Åklagaren har enligt tingsrätten styrkt att Agnes Lithberg haft avsikt att begå brottet som åklagaren har begärt att hon ska dömas för.

4. Ska brottet bedömas som grovt?

En omständighet som ska beaktas vid bedömningen om brottet är grovt eller inte är om det varit fråga om betydande belopp. Redan av Agnes Lithbergs egna uppgifter är det visat att hon vid ett tillfälle transporterat omkring en miljon kronor. Beloppet är enligt tingsrätten så pass betydande att brottet redan utifrån den omständigheten ska bedömas som grovt. Agnes Lithbergs brottslighet har utövats i större omfattning

och den omständigheten är enligt tingsrätten ytterligare ett skäl att bedöma gärningen som grovt brott. Tingsrätten anser däremot inte att Agnes Lithberg har haft sådan insikt och insyn i verksamheten att det är visat att hon har förstått att verksamheten har varit av särskilt farlig art. Agnes Lithberg ska mot bakgrund av ovanstående omständigheter dömas för grovt penningtvättsbrott i enlighet med åklagarens beskrivning av brottet.

Åtalspunkten 2, aktnil. 237 (Emma Siöland)

Åklagaren har begärt att Emma Siöland ska dömas för grovt penningtvättsbrott med följande beskrivning av brottet.

Emma Siöland har mellan den 1 november 2017 och den 14 april 2018 vid cirka sju tillfällen på centralstationerna i Malmö, Lund, Sverige eller på annan plats i riket, hämtat stora summor kontanter, mellan 10 000 kr och 60 000 kr per tillfälle, i förvaringsfack och förvarat och transporterat kontanterna till Lucas Kjellin Gardebrand i Lund.

Åtgärderna har syftat till att dölja att kontanterna härrör från brott eller brottslig verksamhet alternativt till att främja egen eller annans möjligheter att tillgodogöra sig egendomen.

Brottet är bedöma som grovt med hänsyn till att det avsett en stor summa kontanter och att de brottsliga åtgärderna har ingått som ett led i en brottslighet som utövats systematiskt eller i större omfattning eller i annat fall varit av särskilt farlig art.

Emma Siöland begick gärningen med uppsåt.

Om tingsrätten inte anser att brottet ska bedömas som grovt penningtvättsbrott har åklagaren begärt att Emma Siöland ska dömas för näringspenningtvätt, grovt brott, med följande beskrivning av brottet.

I andra hand görs gällande att Emma Sjöland genom ovanstående gärningar medverkat till åtgärder som skäligen kan antas ha varit vidtagna i syfte att dölja att kontanterna härrör från brottslig verksamhet eller främja någons möjlighet att tillgodogöra sig egendomen. Gärningarna har skett i näringsverksamhet eller som ett led i en verksamhet som bedrivits vanemässigt eller i annars i större omfattning i Sverige.

Brottet är bedöma som grovt med hänsyn till att det avsett en stor summa kontanter och att de brottsliga åtgärderna har ingått som ett led i en brottslighet som utövats systematiskt eller i större omfattning eller i annat fall varit av särskilt farlig art.

Emma Siöland har förnekat brott.

Ska Emma Siöland dömas för penningtvättsbrott?

Emma Siöland ska dömas för penningtvättsbrott eftersom följande är bevisat.

1. Emma Siölands transport av kontanter

Emma Siöland har utfört förflyttningar av kontanter på uppdrag av Lucas Kjellin Gardebrand. Emma Siöland har berättat att hon vid cirka sju tillfällen har hämtat paket som innehållit utrustning och kontanter. Hon har gjort det på uppdrag av Lucas Kjellin Gardebrand och han berättade för henne att det var pengar från fusket med högskoleprovet och att det han gjorde inte var olagligt. Lucas Kjellin Gardebrand har bekräftat att han har fått hjälp av Emma Siöland att hämta kontanter i postboxar.

Tingsrätten anser att åklagaren har visat att Emma Siöland vid minst sju tillfällen har transporterat kontanter och fuskmaterial för att hjälpa Lucas Kjellin Gardebrand i hans verksamhet.

2. Är det som Emma Siöland utfört ett brott?

Tingsrätten anser att åklagaren har visat att Emma Siöland gjort sig skyldig till penningtvättsbrott med följande motivering. Emma Siöland har enligt tingsrätten genom sina insatser gjort det möjligt för Lucas Kjellin Gardebrand att tillgodogöra sig de aktuella kontanterna. Hon själv och Lucas Kjellin Gardebrand har bekräftat att det händelseförlopp som åklagaren har påstått har ägt rum.

3. Har Emma Siöland haft avsikt att begå brott?

När det gäller frågan om Emma Siöland har haft avsikt att hjälpa Lucas Kjellin Gardebrand med hans brottsliga verksamhet på det sätt som åklagaren har påstått finns det en del som talar för det. En sådan omständighet är förstås att transporter av kontanter via postboxar rimligen borde ha fått henne att begripa att verksamheten inte var laglig. Emma Siöland förefaller med den utredning som presenterats och hennes uppträdande vid huvudförhandlingen vara en person som kan förstå sambanden mellan postboxar, kontanter och HP-hjälpens verksamhet. Hon har förstås också förstått att eventuell laglighet inte enbart kan godtas genom en uppgift från Lucas Kjellin Gardebrand om att verksamheten har varit laglig. Till bilden ska läggas att Emma Siöland i förhållande till Lucas Kjellin Gardebrand befann sig i en beroendeställning eftersom hon med hänsyn till deras relation litade på honom. Tingsrätten anser vid den bedömning som ska göras att Emma Siöland åtminstone varit likgiltig inför frågan om hennes handlande varit brottsligt eller inte. Emma Siöland ska därför dömas för att ha främjat Lucas Kjellin Gardebrands brott.

4. Ska brottet bedömas som grovt?

Nej, det är enligt tingsrätten inte utrett att Emma Siöland har gjort sig skyldig till grovt penningtvättsbrott med den motivering som följer nedan.

En omständighet som tingsrätten ska ta hänsyn till vid bedömningen av huruvida ett penningtvättsbrott är att betrakta som grovt eller inte är om brottet har avsett betydande belopp. Tingsrätten har, som åklagaren har utformat sin beskrivning av brottet, att ta ställning till om det är utrett att Emma Siöland har transporterat stora belopp från de boxar som är aktuella. Tingsrätten kan inte i den bedömningen väga in de summor som grävdes ned i Glimåkra eftersom dessa inte utgör en del av brottsbeskrivningen. Tingsrätten har beträffande beloppens storlek att godta de uppgifter som Emma Siöland och Lucas Kjellin Gardebrand har lämnat. Av deras berättelser är det inte visat att Emma Siöland enbart på grund av beloppens storlek gjort sig skyldig till grovt brott.

Andra omständigheter som kan innebära att tingsrätten ska bedöma Emma Siölands brott som grovt är om de brottsliga åtgärderna har ingått som ett led i en brottslighet som utövats systematiskt eller i större omfattning eller i annat fall varit av särskilt farlig art. Tingsrätten har tidigare i domen kommit fram till att den brottslighet som huvudmännen i HP-hjälpen gjort sig skyldiga till har utövats systematiskt, i stor omfattning och varit av särskilt farlig art. Mycket talar för att Emma Siöland förstått omfattningen av den verksamhet som Lucas Kjellin Gardebrand, som en del av HP-hjälpen, utförde. Det finns i det här sammanhanget ändå utrymme för att tvivla på hur mycket Emma Siöland verkligen förstod av omfattningen och hur farlig verksamheten var att tingsrätten inte anser att hon på denna grund ska dömas för grovt penningtvättsbrott. Brottet som Emma Siöland ska dömas för är därför penningtvättsbrott av normalgraden.

**Åtalspunkten 3, aktil. 241 (Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson,
Marija Dahm och Lucas Kjellin Gardebrand)**

Åklagaren har begärt att Oscar Gustafsson och Victor Gustafsson ska dömas för grovt penningtvättsbrott samt att Marija Dahm och Lucas Kjellin Gardebrand ska dömas för penningtvättsbrott med följande beskrivning av gärningarna.

Victor Gustafsson har under åren 2013-2018 haft inkomst av brottslig verksamhet som han inte redovisat till skatteverket. Oscar Gustafsson har under åren 2015-2018 haft inkomst av brottslig verksamhet som han inte redovisat till skatteverket. Lucas Gardebrand har under åren 2016-2018 haft inkomst av brottslig verksamhet som han inte redovisat till skatteverket.

Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Marija Dahm har i Norrköping/Lund eller på annan plats i riket, vidtagit nedanstående åtgärder med egendom som härrör från brott eller brottslig verksamhet. Respektive åtgärd har syftat till att dölja att pengar eller annan egendom härrör från brott eller brottslig verksamhet eller till att främja möjligheterna för någon att tillgodogöra sig egendomen eller dess värde.

I andra hand görs gällande att respektive åtgärd, utan sådant syfte som anges i 3 § lag (2014:307) om straff för penningtvättsbrott, otillbörligen främjat möjligheten för någon att omsätta pengar eller annan egendom som härrör från brott eller brottslig verksamhet.

Beträffande Marija Dahm görs i tredje hand gällande ansvar för näringspenningtvätt bestående i att hon, i näringsverksamhet eller som ett led i en verksamhet som bedrivs vanemässigt eller annars i större omfattning, medverkat till åtgärd som skäligen kan antas vara vidtagen i sådant syfte som anges i 3 §.

Brotten är, såvitt avser Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson, grova då de sammantaget avsett betydande värde, åtgärderna ingått som ett led i en brottslighet som bedrivits systematiskt och i större omfattning eller i annat fall varit av särskilt farlig art då falska handlingar nyttjats för att dölja brottsligheten.

Tingsrätten prövar först frågan om någon ska dömas till ansvar för brott under respektive gärning A-H. Därefter prövas i förekommande fall om brotten ska anses som grova eller inte.

Gärning A (Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson)

Victor Gustafsson har under perioden 1 februari – 30 maj 2017 i Norrköping skickat sammanlagt fyra paket till sig själv mot postförskott som han sedan löst ut med kontanter. Kontanterna har därefter satts in på Victor Gustafssons bankkonton där de sedan förvarats. Sammanlagt har kontanter uppgående till 196 000 kr hanterats på detta sätt.

Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd i mars och december 2017 i Norrköping eller på annan plats i riket vid sammanlagt tre tillfällen skickat paket till varandra mot postförskott och paketen har därefter lösts ut med kontanter. Kontanterna har därefter satts in på deras respektive bankkonton där de sedan förvarats. Sammanlagt har kontanter uppgående till 80 000 kr hanterats på detta sätt.

Ovan angivna åtgärder har vidtagits för att ge en skenbar förklaring till innehavet av egendomen och bröderna Gustafsson har genom förfarandet deltagit i transaktioner som utförts för skens skull.

Victor Gustafsson har erkänt gärningen såvitt avser de postförskott som har skickats till honom själv. Han har förnekat resterande brott på grund av att han inte kommer ihåg de övriga postförskotten.

Oscar Gustafsson har förnekat brott och har uppgett att han inte har någon minnesbild av att han skickat eller mottagit postförskott av sin bror.

Ska Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson dömas för penningtvättsbrott?

Ja de ska dömas för penningtvättsbrott eftersom följande är bevisat.

Victor Gustafsson har i förhör berättat att han kom på att förfarandet att skicka postförskott till sig själv var ett bra sätt att omvandla kontanter som han inte hade redovisat till pengar på kontot. Han har uppgett att det inte fanns något av värde i paketen. Oscar Gustafsson har uppgett att han vet att det gick att sätta in kontanter på det sätt som åklagaren beskrivit. Han förstår inte varför Victor Gustafsson skulle ha satt in 60 000 kr på hans konto. Han minns inte att han har skickat ett paket till Victor Gustafsson.

Åklagaren har som skriftlig bevisning åberopat bland annat en sammanställning av dels de paket som Victor Gustafsson har skickat till sig själv och löst ut mot kontanter, dels de paket som Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson har skickat till varandra och löst ut mot kontanter. Det bakomliggande materialet till sammanställningen – underlag från Schenker som förmedlat paketen, från ICA och från Victor och Oscar Gustafssons bankkonton – har i huvudsak åberopats genom hänvisning.

Tingsrätten finner det mot bakgrund av åklagarens skriftliga bevisning och Victor Gustafssons och Oscar Gustafssons egna uppgifter utrett att de har skickat paket och hämtat ut mot postförskott på sätt som åklagaren har gjort gällande. Som Victor Gustafsson själv har medgett har detta skett i syfte att omvandla kontanter till

penningmedel på bankkonton. Gärningen har skett för att få in de brottsliga pengarna i det monetära systemet. Det finns ingen annan rimlig förklaring än att de har omvandlat pengar från brottslig verksamhet för att försöka synliggöra dem som normala inkomster. De har därför i den här delen gjort sig skyldiga till penningtvättsbrott.

Gärning B (Victor Gustafsson och Marija Dahm)

Victor Gustafsson har i januari respektive maj 2017 satt in kontanter uppgående till 300 000 kr på ett konto tillhörande bolaget Inspection Service Sweden AB, 556883-2462, där medlen sedan förvarats. Victor Gustafsson var vid denna tidpunkt ensam ägare till bolaget och han utgjorde dess styrelse.

Under perioden 27 januari-15 september 2017 har sammanlagt 104 428 kronor av medlen överförts till Marija Dahm såsom skenbar löneutbetalning. Marija Dahm har därvid uppsåtligen mottagit och på sitt konto förvarat medlen. Victor Gustafsson har sanningslöst till Skatteverket redovisat utbetalningarna till Marija Dahm såsom utbetald lön för att ge en skenbar förklaring till förmögenhetsöverföringen. Under samma tid har Marija Dahm överfört sammanlagt 24 168 kr av den utbetalda lönen samt därutöver 132 000 kr till Victor Gustafssons privata konto.

Victor Gustafsson och Marija Dahm har förnekat brott.

Ska Victor Gustafsson och Marija Dahm dömas för penningtvättsbrott?

Ja, de ska dömas för penningtvättsbrott eftersom följande enligt tingsrätten är bevisat.

Marija Dahm har uppgett att hon fick pengarna från Victor Gustafsson via företaget och att hennes uppfattning var att de kom från jobb för hans pappa. Hon var sjuk under 2016 och skulle därefter gå tillbaka till att studera med studiemedel. Eftersom

att Victor Gustafsson tjänade mer pengar än henne blev de här överföringarna som en fördelning av intäkterna. Hon har fört över en del av pengarna till Victor Gustafsson och att kalla dem för ”retur lön” var menat som humoristiskt och för att provocera då det har varit mycket bråk om pengar. Marija Dahm har inte utfört något arbete för det aktuella bolaget.

Victor Gustafsson har berättat att han förde in pengarna, 300 000 kr, som var hans ersättning för att vara med i SVT-programmet Dold. Han såg det som ett konsultarbete som han som företrädare för bolaget gjorde. Victor Gustafsson har vidare berättat att han riskerade statlig skatt så han fördelade om pengar i form av lön till Marija Dahm.

Åklagaren har som skriftlig bevisning åberopat bland annat utdrag från bolagsregistret till styrkande av att Victor Gustafsson har varit företrädare för bolaget, insättningshandlingar till styrkande av att Victor Gustafsson har satt in totalt 300 000 kr i kontanter på bolagets konto, kontoutdrag till styrkande av överföringarna mellan Marija Dahm, Victor Gustafsson och bolaget, kontrolluppgift till styrkande av utbetald lön till Marija Dahm samt ett PM till styrkande av att bolaget inte bedrivit någon verksamhet under 2017.

Tingsrätten konstaterar att Marija Dahm fått ersättning för arbete hon inte har utfört. Vid tre utav dessa löneutbetalningar har hon omedelbart återfört beloppen till Victor Gustafssons privata konto och dessutom skrivit ”retur lön”. Hon har tillsammans med Victor Gustafsson tvättat pengarna på ett sätt som enligt tingsrättens bedömning är brottsligt på det sätt åklagaren har påstått. Marija Dahm har också varit fullt medveten om den verksamhet som bedrevs eftersom hon till och med varit aktiv i HP-hjälpens verksamhet. Det sistnämnda stöds av den skriftliga bevisning som åklagarna har lagt fram för tingsrätten. Vad hon själv har förklarat förändrar inte den bilden ur bevissynpunkt. Tingsrätten anser att det är utrett att hon förstått att dessa pengar härrört från Victor Gustafssons brottsliga verksamhet och att hon i mottagandet av

lön förstått att det varit fråga om att tvätta kontanterna. Hon har i varje fall varit helt likgiltig inför omständigheten var pengarna kommit ifrån. Marija Dahm ska därför dömas för penningtvättsbrott.

Tingsrätten konstaterar att Victor Gustafsson i syfte att dölja beloppens ursprung har gjort en insättning till sitt eget bolag av brottsligt intjänade kontanter. Vad han själv har sagt om konsultverksamhet är varken med sanningen överensstämmande eller något som kan fria honom från ansvar för att ha tvättat pengarna i fråga. Han ska därför dömas för penningtvättsbrott.

Gärning C (Victor Gustafsson och Marija Dahm)

Victor Gustafsson har i december 2016 inköpt en personbil av märket KIA med registreringsnummer TKW 923 för 174 900 kr som betalats med kontanter. För skens skull har Marija Dahm vid köpetillfället angivits som köpare på köpeavtalet och registrerats som ägare till bilen i bilregistret. Personbilen har sedan i januari 2017 registrerats på Victor Gustafsson. Marija Dahm har uppträtt som bulvan för Victor Gustafsson.

Victor Gustafsson och Marija Dahm har förnekat brott.

Ska Victor Gustafsson och Marija Dahm dömas för penningtvättsbrott?

Ja, de ska dömas för penningtvättsbrott eftersom följande är bevisat.

Victor Gustafsson har berättat att de skulle köpa bil och hittade en bil som passade deras behov eftersom de väntade barn. De köpte bilen och de var överens om att Victor Gustafsson skulle betala för bilen. De kom på att det är den som ägde bilen som var den som kunde få parkeringstillstånd och att Marija Dahm hade lägre kostnader för försäkring och bilen skrevs därför på henne. De blev osams några

veckor senare och bilen skrevs då över på Victor Gustafsson. De skrev inte tillbaka bilen på Marija Dahm när de blev ett par igen eftersom de redan fått parkeringstillståndet. Skillnaderna i försäkringskostnaderna var inte så stora eftersom Victor Gustafsson snart skulle fylla 26 år.

Marija Dahm har bekräftat den berättelse som Victor Gustafsson har lämnat. Han fick betala för bilen eftersom han var den som hade mest pengar. Det var inte så stabilt mellan dem under våren och därför skrev de inte över bilen på henne igen.

Åklagaren har som skriftlig bevisning bland annat åberopat mailtrafik med säljaren av bilen till styrkande av att Victor Gustafsson har köpt den aktuella bilen, köpekontrakt till styrkande av att bilen betalades kontant samt utdrag från bilregistret till styrkande av ägarbytet.

Tingsrätten konstaterar att den aktuella bilen med all säkerhet har köpts för pengar som Victor Gustafsson förtjänat genom brottslig verksamhet. För det talar att han köpte bilen kontant. Victor Gustafsson har tillsammans med Marija Dahm också gjort ägarbyten som vid ett första påseende verkar svåra att förstå.

För att dömas för penningtvättsbrott är en förutsättning att åtgärden, i det här fallet köpet av bilen, syftar till att dölja att pengarna kommer från brottslig verksamhet. Tingsrätten kan inte se att åtgärden att köpa en bil för pengar som kommer från brottslig verksamhet har syftat till att dölja pengarna. Tvärtom har Victor Gustafsson synliggjort de aktuella pengarna genom köpet av bilen. Syftet med bilköpet var enligt Victor Gustafsson och Marija Dahm att de väntade barn och behövde en större bil. Den förklaring Victor Gustafsson och Marija Dahm har lämnat angående vem som skrevs som ägare av bilen är enligt tingsrätten också rimlig och i båda dess delar inte en ovanlig förklaring för att få ned kostnader (försäkring) och få andra förmåner (boendeparkering).

Tingsrätten anser inte att åklagaren har bevisat att Victor Gustafsson och Marija Dahm gjort sig skyldiga till penningtvättsbrott enligt 3 § lagen om straff för penningtvättsbrott. De ska däremot dömas för att ha främjat omsättningen av dessa brottsligt åtkomna pengarna eftersom de genom att köpa den aktuella bilen omsätter brottsliga kontanter. De har båda känt till eller varit likgiltiga för om kontanterna kom från brottslig verksamhet. De ska därför dömas för penningtvättsbrott enligt 4 § lagen om straff för penningtvättsbrott.

Gärning D (Victor Gustafsson)

Victor Gustafsson har i januari 2017 inköpt en motorcykel kontant för 54 500 kr. Han har därefter i februari 2017 sålt motorcykeln vidare för 63 000 kr varvid köpeskillingen av köparen överförts från hans bankkonto till Victor Gustafssons bankkonto. I samband med den försäljningen har ett skriftligt köpekontrakt upprättats. Victor Gustafsson har därefter i februari 2017 satt in kontanter uppgående till 63 000 kr på sitt bankkonto och han har på fråga från banken skriftligen sanningslöst uppgivit att pengarna härrör från försäljning av den ovan angivna motorcykeln samt därvid ingivit och därmed åberopat det ovan angivna köpekontraktet som bevis härför. Pengarna har sedan kommit att förvaras på Victor Gustafssons konto.

Victor Gustafsson har erkänt gärningen.

Ska Victor Gustafsson dömas för penningtvättsbrott?

Ja, Victor Gustafsson ska dömas för penningtvättsbrott eftersom följande är bevisat.

Victor Gustafsson har i förhör uppgett att han har motorcykelkort sedan innan och att han har haft en motorcykel tidigare. Han hittade den här motorcykeln och förstod att det var ett bra pris, dock hade han behövt ett tungt motorcykelkort för att få köra den

själv. Han ropade in motorcykeln på auktion och betalade kontant. Han lade sedan ut den för försäljning och hittade en köpare som köpte den för 63 000 kr. Köparen förde över pengar till Victor Gustafssons konto och de skrev kontrakt på köpet. Victor Gustafsson sparade kontraktet och när han senare behövde sätta in kontanter på Svea Ekonomi och de ville ha ett underlag för insättningen om var pengarna kom ifrån kom han på att han kunde använda sig av kontraktet. Kontanterna kom från Victor Gustafssons vedverksamhet.

Åklagaren har som skriftlig bevisning åberopat bland annat utdrag från fordonsregistret och handlingar från kronofogden, den Blocket-annons Victor Gustafsson har lagt ut för motorcykeln, köpekontraktet mellan Victor Gustafsson och köparen, kontoutdrag från Victor Gustafsson till styrkande av överföringen av 63 000 kr från köparen samt handlingar från Svea Ekonomi till styrkande av att Victor Gustafsson satt in 63 000 kr kontant och uppgett att pengarna kommer från motorcykelförsäljning.

Enligt tingsrätten är det visat att Victor Gustafsson omvandlat 54 000 kr i kontanter när motorcykeln köptes av Kronofogdemyndigheten. Vidare är det visat att han förutom digital betalning från kunden som senare köpte motorcykeln av Victor Gustafsson också omvandlade kontanter genom att falskeligen till Svea Exchange uppgge att kontanterna om 63 000 kr kom från nämnda försäljning. Det var en felaktig uppgift eftersom betalningen från kunden gick till Victor Gustafssons bankkonto. Victor Gustafsson ska därför dömas för penningtvättsbrott i den här delen.

Gärning E (Victor Gustafsson och Marija Dahm)

Victor Gustafsson har under perioden januari 2017 till och med januari 2018 vid 18 tillfällen gjort beställning av varor på internet för tillhoppa 440 714 kr som han löst ut med kontanter. Han har därefter returnerat merparten av varorna och återbetalning har då skett med 430 693 kr. Av beloppet har 409 936 kr satts in på

Victor Gustafssons bankkonton och 20 757 kr på Marija Dahms konto varav 6 800 kr den 26 januari 2017 och 13 957 kr den 3 maj 2017. Det sistnämnda beloppet har samma dag överförts till Victor Gustafssons konto. Åtgärderna har vidtagits för att ge en skenbar förklaring till innehavet av egendomen.

Victor Gustafsson har delvis erkänt brottet. Marija Dahm har förnekat brott.

Ska Victor Gustafsson och Marija Dahm dömas för penningtvättsbrott?

Ja, det ska de eftersom följande är bevisat.

Victor Gustafsson har bekräftat att han kom på ett sätt att omvandla kontanter till inbetalningar på hans konto genom att returnera varor. Så en hel del av varorna var för att omvandla kontanter till insättningar på kontot. Han har pekat på en del transaktioner som han har sagt att avsikten från början faktiskt var att köpa varor och inte att omvandla kontanter.

Marija Dahm har inte haft någon kännedom angående dessa transaktioner. Vissa inköp av kläder har de gjort tillsammans. De brukade köpa storlekarna intill varandra för att vara säkra på att få rätt storlek och sedan returnera de som inte passade.

Åklagaren har som skriftlig bevisning bland annat åberopat en sammanställning av de beställningar och till denna sammanställning tillhörande underliggande handlingar till styrkande av att Victor Gustafsson systematiskt beställt varor för höga belopp via internet, att han betalat varorna kontant, att han kort efter leverans returnerat merparten av varorna samt att sammanlagt 430 693 kr därefter utbetalts till hans konto – förutom två betalningar som har skett till Marija Dahms konto.

Tingsrätten konstaterar att Victor Gustafsson, och i mindre omfattning Marija Dahm, har omvandlat kontanter till insättning på konto genom att beställa varor mot

postförskott, som betalats kontant, i mycket stor omfattning. Åklagaren har genom den skriftliga bevisningen visat att de belopp som görs gällande i många fall är identiska med de belopp som Victor Gustafsson och Marija Dahm har fått insatta på sina konton. På det sättet har de båda tvättat kontanter mot insättningar på deras konton när varorna har returnerats. De belopp och den omfattning det har varit fråga om talar med styrka för att det i princip enda syftet med beställningarna har varit att tvätta pengar. Victor Gustafssons har medgivit att en del av beloppen utgör penningtvätt men att några beställningar var riktiga. Tingsrätten tror inte på Victor Gustafsson. Det bär inte sanningens prägel att han t.ex. köper 23 skor och returnerar dessa. Inte heller Marija Dahms berättelse ger en godtagbar förklaring till hennes köpbeteende. Visserligen är det fullt möjligt att beställa stora mängder och sedan returnera om det senare visar sig vara en felbeställning. Marija Dahm har i de delar som berört henne haft ett sådant konsumtionsmönster att tingsrätten inte alls tror på hennes förklaringar. Victor Gustafsson och Marija Dahm ska därför dömas för penningtvättsbrott enligt åtalet.

Gärning F (Oscar Gustafsson)

Oscar Gustafsson har i januari 2017 inköpt en personbil av märket Golf TDI med registreringsnummer RNJ 135 för 15 000 kr som betalats med kontanter. För skens skull har annan sedan registrerats som ägare till bilen i bilregistret.

Ovan angivna åtgärd har vidtagits för att ge en skenbar förklaring till innehavet av egendomen och åtgärderna har vidtagits för skens skull.

Oscar Gustafsson har förnekat brott.

Ska Oscar Gustafsson dömas för penningtvättsbrott?

Nej han ska inte dömas för penningtvättsbrott.

Oscar Gustafsson har berättat att han betalade bilen med pengar som han hade fått från en försäljning av en A-traktor. Han betalade bilen kontant till säljaren och registrerade sedan bilen på sin far för att han skulle stå för kostnaden för försäkring som skulle bli lägre för honom.

Åklagaren har som skriftlig bevisning åberopat bland annat ägarhistorik till styrkande av att Lennart Gustafsson registrerats som ägare på bilen.

Åklagaren ska för att åtalet ska vara styrkt visa att Oscar Gustafsson för att omvandla brottsligt ihoptjänade kontanter använt dem för att köpa en bil för att dölja sin brottslighet. Oscar Gustafsson har förklarat att han behövde en bil och att han köpte aktuell bil för 15 000 kr och att han betalade med pengar han hade fått vid försäljningen av A-traktorn. Tingsrätten ser inget anmärkningsvärt med att man betalar bilar i den här prisklassen kontant och inte heller är registreringen på Lennart Gustafsson något som i det här sammanhanget är brottsligt. Åklagaren har inte visat att syftet med bilköpet var att dölja kontanter som härrör från brott. Åtalat mot Oscar Gustafsson ska därför ogillas i den här delen.

Gärning G (Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson)

Victor Gustafsson har under perioden 1 juli 2014 - 17 mars 2018 vid 60 tillfällen satt in kontanter härrörande från brott eller brottslig verksamhet uppgående till sammanlagt 357 800 kronor på sina bankkonton och han har därefter förvarat medlen på kontot.

Oscar Gustafsson har under perioden 24 maj 2016 - 3 april 2018 vid 17 tillfällen satt in kontanter härrörande från brott eller brottslig verksamhet uppgående till sammanlagt 135 000 kronor på sina bankkonton och han har därefter förvarat medlen på kontot.

Oscar och Victor Gustafsson har under perioden juni 2016 - september 2017 vid ca 60 tillfällen genomfört fiktiva försäljningar på auktionssajten Tradera och där de växelvis angivits som köpare. Oscar och Victor Gustafsson har i samband härmed överfört sammanlagt ca 1 400 000 kr mellan varandras konton såsom utgörande köpeskilling för de fiktiva köpen. Åtgärderna har vidtagits för att ge en skenbar förklaring till innehavet av egendomen och för att försvåra kontrollen av medlens ursprung.

Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson har förnekat brott.

Ska Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson dömas för penningtvättsbrott?

Nej, de ska inte dömas för penningtvättsbrott.

Victor Gustafsson har berättat att han satte in pengar från affärer han gjorde och hade gjort på sitt konto. En mindre del har eventuellt kommit från HP-hjälpen. Han behövde pengar för att köpa en lägenhet och därför satte han in kontanter för att kunna finansiera lägenhetsköpet. Försäljningarna på Tradera har varit för att få bonuspoäng på kontokortet och det har varit fiktiva affärer som betalats från Victor Gustafssons konto.

Oscar Gustafsson har berättat att han satte in pengarna som han tjänat på försäljning av bildelar och genom handel med kryptovaluta. Han har också fått pengar från sin mamma som utgör en del av det han har satt in. Oscar Gustafsson tror inte att dessa kontantinsättningar kom från HP-hjälpen. Traderaförsäljningarna var, i likhet med vad Victor Gustafsson har berättat, åtgärder för att få bonuspoäng på kontokortet.

Åklagaren har som skriftlig bevisning åberopat bland annat sammanställning av kontantinsättningar på Victor Gustafssons respektive Oscar Gustafssons konton, PM

rörande traderaauktioner, sammanställning av auktioner och där tillhörande bakomliggande handlingar.

Tingsrätten konstaterar att Victor Gustafsson under knappt tre års tid har satt in kontanter till ett sammanlagt belopp om 357 800 kr på sina bankkonton. Det motsvarar i snitt drygt 11 000 kr per månad. Han har som förklaring sagt att han behövde få in pengarna på kontot för att kunna finansiera ett köp av en lägenhet. Det mesta talar för att stora delar av beloppen kommer från brottslig verksamhet. Det är dock åklagaren som ska visa att så varit fallet och enbart 60 löpande insättningar under 32 månader är enligt tingsrätten inte så anmärkningsvärt att bara det beteendet gör att åklagaren presterat tillräckligt med bevisning. Till bilden ska också läggas att Victor Gustafssons uppgifter att han har gjort mycket andra affärer inte har motbevisats av åklagaren. Tingsrätten saknar anledning att ifrågasätta dessa uppgifter. Om dessa affärer har varit befriade från skatt eller inte ligger utanför ramen för tingsrättens prövning i denna del.

Oscar Gustafssons förklaringar har inte nämnvärt bidragit till utredningen. Det förhållandet att han ibland ersatts för gräsklippning respektive fått pengar från sin mamma kan inte förklara de belopp som det handlar om. Mot det står att åklagaren presenterat att det har gjorts insättningar, motsvarande i snitt 7 000 kr per månad, av kontanter under en längre period till Oscar Gustafssons konto. De förklaringar som Oscar Gustafsson har lämnat är inte trovärdiga men åklagaren har inte med den skriftliga bevisningen och de beviskrav som gäller i brottmål övertygat tingsrätten om att han begått något brott i den här delen.

Oscar och Victor Gustafsson har som förklaring till de många fiktiva försäljningarna och köpen mellan bröderna på Tradera förklarat att det var för att få bonus på sina kontokort som de gjorde så. Betalningarna har skett med deras respektive kontokort och medfört att de har fått bonus från kortföretagen. För ett fiktivt köp om maxbeloppet 50 000 kr har de fått bonus motsvarande kostnaden för en hotellnatt.

Tingsrätten kan konstatera att de fiktiva köpen har skett med Oscar och Victor Gustafssons respektive kontokort. Redan på grund av det har det inte varit fråga om att dölja någon brottslig gärning eftersom kontorörelserna går att följa. Det förhållande att Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson har gjort fiktiva affärer för att få bonus står inte under tingsrättens prövning. Den lucka som de har hittat och utnyttjat i förhållande till kortföretaget ligger väl i linje med andra delar av deras verksamhet men är inte att bedöma som penningtvättsbrott. Hela åtalet i den här delen ska därför ogillas.

Gärning H (Lucas Kjellin Gardebrand)

Lucas Kjellin Gardebrand har under perioden 21 mars 2016 - 25 april 2017 vid 11 tillfällen satt in kontanter härrörande från brott eller brottslig verksamhet uppgående till sammanlagt 71 860 kronor på sitt bankkonto och han har därefter förvarat medlen på kontot.

Lucas Kjellin Gardebrand har förnekat brott.

Ska Lucas Kjellin Gardebrand dömas för penningtvättsbrott?

Nej han ska inte dömas för penningtvättsbrott.

Lucas Kjellin Gardebrand har berättat att de aktuella insättningarna var kontanter av mindre belopp och avser vinster från datatävlingar och presenter.

Åklagaren har som skriftlig bevisning åberopat bland annat en sammanställning av kontantinsättningar till styrkande av att Lucas Kjellin Gardebrand har satt in drygt 71 000 kr på sitt konto.

Tingsrätten anser visserligen, precis som åklagaren, att det är anmärkningsvärt att Lucas Kjellin Gardebrand hanterar kontanter i den här omfattningen om det inte kommer just från olaglig verksamhet. Den tid när affärsmän och andra hanterade kontanter i den omfattning tillhör i huvudsak historien och definitivt inte personer i Lucas Kjellin Gardebrands generation eller datamognad. Swish och andra kontantlösa system är sannolikt former som har övertagit även utbetalningar av datavinster och t.o.m. presenter i dagens Sverige. Tingsrätten tror inte på Lucas Kjellin Gardebrands förklaringar men anser trots det att åklagaren inte har visat att kontanterna kommer från brottslig verksamhet. Åtalet ska därför ogillas i den här delen.

Ska Victor Gustafssons brott bedömas som grovt penningtvättsbrott?

Ja, Victor Gustafsson ska dömas för grovt penningtvättsbrott i samtliga fall eftersom tingsrätten anser att följande är bevisat.

Som redovisats ovan finns i lagtexten en viss uppräkningslista av omständigheter som kan leda till att ett penningtvättsbrott bedöms som grovt. Vid denna bedömning ska det särskilt beaktas om gärningen avsett betydande värden, om de brottsliga åtgärderna har ingått som ett led i en brottslighet som utövats systematiskt eller i större omfattning eller i annat fall varit av särskilt farlig art.

Åklagaren har valt att dela upp penningtvättsbrotten i olika gärningar som var för sig antingen kan ses som penningtvättsbrott eller som grovt penningtvättsbrott. Tingsrätten har i redovisningen ovan dömt respektive friat i olika delar. Tingsrätten anser att alla penningtvättsbrott har ingått som ett led i en brottslighet som har utövats systematiskt och i större omfattning. Det har bland annat skett för att möjliggöra köp av en lägenhet som inte varit möjligt med kontanter. Beloppen är under A, B och E tillräckligt stora att de når upp till grovt brott enbart på grund av storleken på de tvättade kontanterna. Tingsrätten anser för övriga brott, gärning C och D, att de också

ska bedömas som grova penningtvättsbrott eftersom det har skett systematiskt och i större omfattning.

Ska Oscar Gustafssons brott bedömas som grovt penningtvättsbrott?

Nej, Oscar Gustafssons brott i den här delen ska bedömas som penningtvättsbrott med följande motivering.

Oscar Gustafsson döms av tingsrätten enbart för att ha tvättat kontanter med hjälp av postförskott (gärning A). Det har varit fråga om ca 80 000 kronor som han tillsammans med Victor Gustafsson har tvättat. Tingsrätten anser inte att Oscar Gustafsson har tvättat betydande belopp. Oscar Gustafssons omvandling av kontanter har dock varit en del i en brottslig verksamhet som bedrivits systematiskt och kan på den grunden bedömas som grov. Vid en samlad bedömning av Oscar Gustafssons brottslighet i den här delen anser dock tingsrätten att hans tvättande av kontanter ska bedömas som penningtvättsbrott.

9. ÅTALET FÖR ÖVERGREPP I RÄTTSSAK (aktbil. 239, Victor Gustafsson)

Åklagaren har begärt att Victor Gustafsson ska dömas för övergrepp i rättssak med följande beskrivning av gärningen.

Victor Gustafsson har under år 2018 suttit häktad på grund av misstanke om brott. I samma mål har Lucas Kjellin Gardebrand suttit häktad. Båda två har varit intagna på häktet i Norrköping.

Victor Gustafsson har i Norrköping skickat en förfrågan till Linköpings Universitet i Lucas Kjellin Gardebrands namn med innebörd att han vill få ta del av ett

uppsatsarbete av C Chong benämnt "Fördelaktigt att vara tyst i brottmål". Han har i skrivelsen till Linköpings universitet särskilt begärt att hans förfrågan ska bifogas svaret från universitetet. Han har såsom Gardebrands adress angivits häktets boxadress. Skrivelsen har skickats med vetskap om att aktuellt arbete inte funnits och att Linköpings universitet skulle komma att kommunicera hans förfrågan liksom svaret med Lucas Kjellin Gardebrand vilket också skett. Gardebrand mottog svaret från Linköpings universitet den 3 augusti 2018.

Åtgärden från Gustafssons sida har vidtagits på grund av att Kjellin Gardebrands avgett utsaga vid förhör hos Ekobrottsmyndigheten eller för att hindra honom att avge sådan utsaga och angreppet på Kjellin Gardebrand har medfört lidande, skada eller olägenhet för Kjellin Gardebrand. Det hände den 1 augusti till och med den 3 augusti 2018 i Norrköping i Sverige.

Victor Gustafsson begick gärningen med uppsåt.

Victor Gustafsson har förnekat brott.

Ska Victor Gustafsson dömas för övergrepp i rättssak?

Ja, han ska dömas för övergrepp i rättssak eftersom följande är bevisat.

Lucas Kjellin Gardebrand, som i denna del har hörts som målsägande, har berättat att han mottog brevet från Linköpings universitet och att han blev han chockad, rädd och orolig när han öppnade det. Han kopplade det direkt till Victor Gustafsson eftersom det var dennes alias.

Victor Gustafsson har bekräftat att han som ett sätt att kommunicera med Lucas Kjellin Gardebrand skickade informationen via universitetet. Hans avsikt var att förmedla till Lucas Kjellin Gardebrand att han själv höll tyst. Han hade ingen avsikt

att skrämma eller hota Lucas Kjellin Gardebrand. Victor Gustafsson visste inte om det var Lucas Kjellin Gardebrand som var häktad men chansade på det eftersom han omnämndes i de förhör som hölls med honom.

Tingsrätten anser genom den bevisning som lagts fram att det är uppenbart att Victor Gustafssons mycket förslagna sätt att kommunicera med Lucas Kjellin Gardebrand haft som syfte att hindra Lucas Kjellin Gardebrand att avge sin berättelse om vad som hänt. Det har medfört lidande, skada och olägenhet för Lucas Kjellin Gardebrand.

Victor Gustafsson ska dömas för övergrepp i rättssak på det sätt åklagaren har begärt.

10. PÅFÖLJDER M.M.

Allmänna utgångspunkter

Allmänt om straffvärde

Enligt 29 kap. 1 § första stycket BrB ska straff bestämmas inom ramen för den tillämpliga straffskalan efter aktuell brottslighets straffvärde med beaktande av intresset av en enhetlig rättstillämpning. Med straffvärde avses brottets svårhet i förhållande till andra brott, eller med andra ord hur allvarligt en domstol ser på viss brottslighet. Enligt bestämmelsens andra stycke ska domstolen vid bedömningen av straffvärdet beakta den skada, kränkning eller fara som gärningen har inneburit (s.k. objektiva omständigheter), vad den tilltalade har insett eller borde ha insett om detta samt de avsikter och motiv som han eller hon har haft (s.k. subjektiva omständigheter). Bestämmelsen innebär att samtliga straffvärdepåverkande omständigheter som är värda att beakta ska tas med vid bedömningen. Ett krav är dock att sådana straffvärdepåverkande omständigheter är täckta av uppsåt.

Vid sidan av den allmänna bestämmelsen i 29 kap. 1 § BrB finns det i 2 och 3 §§ angivet vissa försvårande och förmildrande omständigheter som, utöver de som gäller för det specifika brottet, ska beaktas av domstolen vid straffvärdebedömningen.

Allmänt om val av påföljd

Huvudregeln för påföljdsvalet finns i 30 kap. 4 § BrB. Enligt bestämmelsen ska domstolen vid val av påföljd fästa särskilt avseende vid omständigheter som talar för en lindrigare påföljd än fängelse. Utgångspunkten är att fängelse ska väljas i sista hand. Det finns med andra ord en presumtion emot fängelse. Undantag från denna princip får göras om den tilltalades tidigare brottslighet lägger hinder i vägen eller om det rör sig om särskilt allvarlig brottslighet. En riktpunkt är här att brottets straffvärde motsvarar fängelse i ett år eller mer. Slutligen kan brottslighetens art utgöra ett skäl för domstolen att välja fängelse.

Straffvärde och val av påföljd (åtalpunkterna 1.1-23.1, aktbil. 238)

Straffvärdet för fuskarnas brottslighet motsvarar fängelse i tre månader

Vid bedömning av straffvärdet för de åtalade provskrivarnas brottslighet beaktar tingsrätten att lämnandet av den osanna försäkran har utgjort ett led i ett förfarande som syftat till att kringgå antagningssystemet till högskola och universitet. Vidare, vilket inte har beaktats vid gradindelningen, fäster tingsrätten avseende vid att de åtalade provskrivarens agerande har präglats av både förslagenhet och särskild planering. De har i förväg, och inte helt utan besvär, beställt och betalat för HP-hjälpens tjänster. Det är inte fråga om en spontan och isolerad gärning, utan lämnandet av den osanna försäkran har utgjort en del av en större plan som syftat till att kunna fuskas på högskoleprovet utan att bli upptäckt. Dessa omständigheter påverkar straffvärdet i höjande riktning. Några särskilda omständigheter som

påverkar straffvärdet i förmildrande riktning har inte framkommit beträffande någon av de åtalade provskrivarna.

Vid en helhetsbedömning bestämmer tingsrätten allvaret, dvs. straffvärdet, av de åtalade provskrivarnas brottslighet till tre månaders fängelse vardera. Detta gäller för de åtalade provskrivare som vid tillfället för brottet, dvs. provskrivningstillfället, fyllt 21 år. För de provskrivare som ännu inte fyllt 21 år vid brottstillfället ska straffvärdet i enlighet med 29 kap. 7 § BrB reduceras.

Brottslighetens art som skäl för fängelse i fråga om osann försäkran, grovt brott

I nu aktuellt mål utgör, såvitt gäller de åtalade fuskarna, varken brottets straffvärde eller tidigare brottslighet skäl för tingsrätten att avvika från den ovan redovisade presumptionen emot fängelse. Avgörande för om det finns skäl för fängelse är då istället om det krävs med hänsyn till brottslighetens art.

Det är idag en etablerad ordning att en del brottstyper särbehandlas vid påföljdsvalet med hänvisning till brottets art. Som exempel kan nämnas att det vid bl.a. grovt rattfylleri och mened har ansetts föreligga en presumption för fängelse trots att varken gärningens straffvärde eller den tilltalades tidigare brottslighet ger anledning till det. Det är uttalanden i lagförarbeten och avgöranden i praxis som har utgjort grunden för att vissa brottstyper har särbehandlats med hänvisning till deras art (s.k. artbrott). Några sådana uttalanden har inte gjorts när det gäller brottet osann försäkran. Det finns inte heller några avgöranden från HD som innebär att osann försäkran skulle vara ett s.k. artbrott.

Högsta domstolen har uttalat att utrymmet för att genom rättsutveckling i praxis särbehandla ytterligare brottstyper med hänvisning till brottets art är begränsat. Det är inte heller helt givet vilka förhållanden som kan tillmätas betydelse vid en särbehandling med hänvisning till brottslighetens art. Det är dock fråga om delvis

andra förhållanden än sådana som påverkar straffvärdet. Det kan t.ex. röra sig om brottslighet som är svår att förebygga eller upptäcka eller om en brottstyp som innefattar en samhällsfara som inte reflekteras på annat sätt vid påföljdsbestämningen (se NJA 2014 s. 559 p. 31-32 samt Martin Borgeke och Mari Heidenborg, Att bestämma påföljd för brott, 3 uppl. 2016 s. 304 f.).

I enlighet med det som sagts ovan bör brottet osann försäkran i allmänhet inte vara att betrakta som en brottstyp för vilket det finns en presumtion för fängelse med hänsyn till dess art. Detta utesluter dock inte att det vid alla typer av gärningar som faller under brottsbenämningen ”osann försäkran” är uteslutet med en sådan särbehandling vid påföljdsvalet. Prövningen av om det finns en presumtion för fängelse på grund av brottslighetens art bör nämligen göras i förhållande till det aktuella brottet och inte brottstypen som sådan. Styrkan för presumtionen för fängelse kan alltså variera beroende på brottslighetens karaktär i det särskilda fallet och omständigheterna kring brottet (se bl.a. NJA 1999 s. 561 och NJA 2014 s. 559 p. 33 samt Martin Borgeke och Mari Heidenborg, Att bestämma påföljd för brott, 3 uppl. 2016 s. 297 f.).

I de aktuella fallen har de åtalade provskrivarnas agerande inneburit ett kringgående av de regler som uppställs för högskoleprovet och därmed även antagningssystemet till högskola och universitet. Som tingsrätten kommit fram till ovan riskerar agerandet att urholka högskoleprovet och antagningssystemets legitimitet. Dessutom går agerandet ut över personer, som inte sällan med stor möda, försöker ta sig in på högre utbildningar utan att fusk. Lämnandet av den osanna försäkran utgör också en del i en brottslighet som varit svårupptäckt, bl.a. i det att de åtalade provskrivarna har använt sig av otillåten utrustning som varit nästintill omöjlig att upptäcka utan lagreglerad möjlighet till kroppsvisitation (jfr 2 kap 6 och 20 §§ regeringsformen). Det finns också mycket som tyder på att fusk på högskoleprovet är ett omfattande och växande problem som kan förväntas tillta i takt med den tekniska utvecklingen. Mot bakgrund av det anförda anser tingsrätten de åtalade provskrivarnas gärningar

har ett visst ”artvärde” som talar för att det finns skäl för en fängelsepåföljd. Samtidigt måste det hållas i åtanke att den nuvarande lagstiftningslösningen, dvs. införandet av krav om att provsvaren ska lämnas på heder och samvete, valts för att snabbt komma till rätta med och kunna kriminalisera fusk på högskoleprovet. Dessutom är det så att vilken betydelse som brottets art får för påföljdsbestämningen är beroende av brottslighetens straffvärde; ju lägre straffvärdet är, desto mer krävs för att brottslighetens art ska anses sådan att en presumtion för fängelse föreligger. Vid dessa förhållanden finner tingsrätten vid en sammantagen bedömning att det, utan stöd i förarbetena eller praxis, saknas tillräckliga skäl att särbehandla den nu aktuella brottsligheten med hänsyn till dess art. Det finns däremot anledning för lagstiftaren att se över hela det straffrättsliga regelverket för att kraftfullare motverka fusk som har så långtgående konsekvenser som det nu aktuella.

Val av påföljd

Det finns alltså inte något skäl för att välja fängelse som påföljd för någon av de åtalade provskrivarna. Det saknas vidare särskild anledning att anta att någon av dem kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet. Påföljden bör därför bestämmas till villkorlig dom.

Eftersom det inte har ansetts finnas tillräckliga skäl för fängelse finns inte anledning att överväga om den villkorliga domen bör förenas med en föreskrift om samhällstjänst. Den villkorliga domen bör dock, i enlighet med huvudregeln i 30 kap. 8 § BrB, förenas med böter som bestäms i enlighet med straffvärdet.

Straffvärde och val av påföljd (Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand, Lennart Gustafsson, Alexander Zahari, Agnes Lithberg, Emma Siöland och Marija Dahm)

Tingsrätten bestämmer på följden för:

- Victor Gustafsson till fängelse i sex år
- Oscar Gustafsson till fängelse i fem år
- Lucas Kjellin Gardebrand till fängelse i tre år och sex månader
- Lennart Gustafsson till fängelse i ett år och sex månader
- Alexander Zahari till villkorlig dom och böter
- Agnes Lithberg till villkorlig dom och böter
- Marija Dahm till villkorlig dom och böter
- Emma Siöland till villkorlig dom och böter

Bedömning av straffvärdet

Nedan redovisas tingsrättens bedömning av respektive brottslighets straffmättningsvärde. Därefter kommer tingsrätten att göra en samlad bedömning för de personer som ska straffas för mer än ett brott.

1. Medhjälp till osann försäkran, grovt brott (Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand, Lennart Gustafsson och Alexander Zahari)

Tingsrätten har ovan, se avsnitt åtalerna för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, kommit fram till att brottet ska bedömas som grovt och ska nu, inom ramen för

straffskalan för grovt brott (14 dagars fängelse som minimum och två års fängelse som maxstraff), bestämma vad respektive brott har för straffmättningsvärde.

Tingsrätten har bedömt att straffvärdet för respektive fuskares gärning ligger på fängelse i tre månader. Tingsrätten ska nu ta ställning till straffvärdet för de medhjälsbrott som Victor Gustafssons, Oscar Gustafssons, Lucas Kjellin Gardebrands, Lennart Gustafssons och Alexander Zaharis döms för.

Det som talar starkt för att medhjälsbrottet ska straffas hårdare än respektive fuskares gärning är att medhjälpen har varit en förutsättning för fuskarnas brottslighet. HP-hjälpen och dess aktörer har med stor aktivitet byggt upp ett nationellt fusk nätverk som vid de senare proven omsatt mångmiljonbelopp. Det finns försvårande omständigheter såsom att brottsligheten varit mycket välorganiserad, att det har varit fråga om omfattande planering och att brottsligheten har utförts systematiskt i väl intrimmade funktioner.

Det finns enligt tingsrätten inga omständigheter som i förmildrande riktning påverkar straffmättningsvärdet för Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand eller Lennart Gustafsson. Däremot anser tingsrätten att Alexander Zahari från början har medverkat vid utredningen av brottsligheten på ett sådant sätt att hans straffmättningsvärde kan sättas lägre än för de andra fyra åtalade. De som nu döms för medhjälp ska straffmättningsvärderas efter deras individuella medverkan och nedan tar tingsrätten ställning till det.

A. Straffmättningsvärdet för Victor Gustafssons medhjälsbrott

Victor Gustafsson har sett över hela tiden varit en av de huvudansvariga för HP-hjälsens verksamhet. Han har som beskrivits under rubriken, tingsrättens bedömning av HP-hjälsens verksamhet, varit en nödvändig förutsättning för fuskarnas brottsliga gärningar. Det finns som tidigare nämnts mycket sparsamt med praxis rörande osann

försäkran grovt brott, så ledning får hämtas från brottslighet som rimligen kan jämföras med nu aktuell brottslighet. I aktuellt fall har brotten riktats mot det offentliga utbildningssystemet och dess trovärdighet. Därutöver har ett okänt antal personer berövats möjligheten att komma in på en utbildning som de varit kvalificerade för. En brottskategori som syftar till att lura det allmänna är bidragsbrott. Vid denna brottstyp finns normalt bara det allmänna som ”brottsoffer” och inte enskilda som direkt drabbas.

Tingsrätten anser att de nu aktuella brotten i sig är allvarligare än bidragsbrott eftersom det finns enskilda som drabbas utöver det fusk som drabbar den offentliga verksamheten. För grovt bidragsbrott är minimistrafket fängelse i sex månader. Det som kvalificerar att ett bidragsbrott ska bedömas som grovt är omständigheter som Victor Gustafsson – inte minst när det gäller att verksamheten utövats systematiskt och i stor omfattning – väl uppfyller. Vid en jämförelse är det som tingsrätten redan har nämnt ett grövre brott som Victor Gustafsson gjort sig skyldig till och att för medhjälpen sätta straffmättningsvärdet till sex månaders fängelse är enligt tingsrätten en försiktig utgångspunkt.

B. Straffmättningsvärdet för Oscar Gustafssons medhjälpsbrott

De resonemang som ovan har förts rörande Victor Gustafsson är enligt tingsrätten även tillämpliga i fråga om Oscar Gustafsson. Oscar Gustafsson har, med understöd från både Victor Gustafsson och Lennart Gustafsson, tonat ned sin egen delaktighet i HP-hjälpen. Tingsrätten har vid beskrivningen av verksamheten dock ansett att åklagaren har bevisat att Oscar Gustafsson varit en av huvudmännen i HP-hjälpen. Straffmättningsvärdet för hans medhjälp är inte mindre än för Victor Gustafsson. Detta innebär att Oscar Gustafssons straffmättningsvärde för varje medhjälpsbrott är fängelse i sex månader.

C. Straffmättningsvärdet för Lucas Kjellin Gardebrands medhjälpsbrott

Lucas Kjellin Gardebrand har som huvudman deltagit i HP-hjälpens verksamhet och har tillsammans med Oscar Gustafsson och Victor Gustafsson varit en nödvändig förutsättning för att högskoleprovsfusket kommit till stånd. Det saknas anledning för tingsrätten att se mindre allvarligt på Lucas Kjellin Gardebrands brottslighet jämfört med de övriga huvudmännens brottslighet. Det faktum att han, efter det att Emma Siöland och Agnes Lithberg lämnat sina berättelser, berättat om verksamheten och sin egen roll är inte av det slaget att tingsrätten beaktar det vid straffmätningen. Det innebär att straffmättningsvärdet för varje medhjälpsbrott är fängelse i sex månader för Lucas Kjellin Gardebrand. Med hänsyn till att Lucas Kjellin Gardebrand inte var fyllda 21 år vid tidpunkten för en stor del av medhjälpsbrotten kan straffmättningsvärdet sättas lägre. Tingsrätten anser att straffmättningsvärdet för Lucas Kjellin Gardebrands medhjälpsbrott ska bestämmas till fängelse i fem månader för varje brott.

D. Straffmättningsvärdet för Lennart Gustafssons medhjälpsbrott

Lennart Gustafsson har när det gäller sitt deltagande i HP-hjälpens verksamhet haft en mycket aktiv roll även om han inte har varit en av dem som drivit verksamheten. Såsom framgår under avsnitt, tingsrättens bedömning av HP-hjälpens verksamhet, har han i medhjälpsdelen gjort avsevärda insatser. Straffmättningsvärdet för Lennart Gustafsson kan sättas något lägre än för huvudmännen men straffvärdet är högre än för fuskarna. Tingsrätten bestämmer straffmättningsvärdet för Lennart Gustafsson till fyra månaders fängelse för varje medhjälpsbrott.

E. Straffmättningsvärdet för Alexander Zaharis medhjälpsbrott

Alexander Zahari har hjälpt till med vissa vitala delar under provdagen. Som framgår under avsnitt, tingsrättens bedömning av HP-hjälpens verksamhet, har han under en

kort period också skött HP-hjälpens mail. Hans medhjälp har dock varit av betydligt mindre omfattning än för Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lennart Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand. Till bilden ska också läggas att Alexander Zahari medverkat under hela polisutredningen vilket i hans fall ska avspeglas i det straffmättningsvärde tingsrätten kommer fram till. Tingsrätten anser att straffmättningsvärdet för varje medhjälpsbrott som Alexander Zahari gjort sig skyldig till är fängelse en månad.

2. Grovt bokföringsbrott (Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Tingsrätten har kommit fram till att Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand gjort sig skyldiga till grovt bokföringsbrott.

Varje räkenskapsår innebär ett grovt bokföringsbrott vilket i sin tur innebär att Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson vardera har gjort sig skyldiga till fyra grova bokföringsbrott samt att Lucas Kjellin Gardebrand gjort sig skyldig till två grova bokföringsbrott.

För grovt bokföringsbrott är straffskalan fängelse mellan sex månader och sex år. Tingsrätten anser att straffmättningsvärdet är högt eftersom det helt har saknats bokföring, det avsett betydande belopp och utgjort ett led i en omfattande kriminell affärsverksamhet. Tingsrätten bedömer att straffmättningsvärdet i denna del för Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson är fängelse två år vardera och att straffmättningsvärdet för Lucas Kjellin Gardebrand är fängelse i ett år och sex månader. Med hänsyn till att Lucas Kjellin Gardebrand under det första brottet var under 21 år ska straffmättningsvärdet för de två grova bokföringsbrotten bestämmas till fängelse i ett år.

3. Grovt skattebrott och skattebrott (Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Tingsrätten har ovan kommit fram till att Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson har gjort sig skyldiga till elva skattebrott av den s.k. normalgraden och två grova skattebrott. För Lucas Kjellin Gardebrand har det varit fråga om fyra skattebrott av den s.k. normalgraden och ett grovt skattebrott.

När det gäller det gäller de grova brotten har de varit en del i en brottslighet som har utövats systematiskt och med stor förslagenhet. Beloppen det handlar om är betydande. Skattebrotten är av en sådan storlek att enbart beloppen inte når upp till grovt brott. Skattebrotten ligger trots det var för sig på ett straffmättningsvärde om någon månads fängelse. Tingsrätten bedömer att det totala straffvärdet i denna del är fängelse i tre år vardera för Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson. När det gäller Lucas Kjellin Gardebrand bedömer tingsrätten, med hänsyn till hans ålder och att han inte begått skattebrott i lika stor omfattning, straffmättningsvärdet till fängelse i ett år.

4. Grovt penningtvättsbrott (Victor Gustafsson och Agnes Lithberg)

Victor Gustafsson har gjort sig skyldig till fem fall av grovt penningtvättsbrott och tingsrätten anser att straffmättningsvärdet för penningtvättsbrotten är fängelse i två år.

Straffmättningsvärdet för Agnes Lithbergs brottslighet är fängelse i ett år. Med hänsyn till att hon samarbetat på ett för utredningen fördelaktigt sätt kan straffmättningsvärdet bestämmas till fängelse i sex månader.

5. Penningtvättsbrott (Oscar Gustafsson, Marija Dahm och Emma Siöland)

Straffvärdet för den penningtvättsbrottsligheten som Oscar Gustafsson, Marija Dahm och Emma Siöland gjort sig skyldiga till är enligt tingsrätten fängelse i en månad.

6. Övergrepp i rättssak (Victor Gustafsson)

Det som Victor Gustafsson gjort sig skyldig till har enligt tingsrätten ett straffvärde som motsvarar tre månaders fängelse.

7. Det samlade straffvärdet för respektive person som ska dömas för brott

Tingsrätten ska för respektive person som döms för mer än ett brott döma ut ett gemensamt straff. För att åstadkomma det behöver tingsrätten göra en samlad straffvärdering för samtliga brott som var och en ska dömas för. En viktig utgångspunkt för hur omfattande brottslighet ska värderas finns i principer som har fastställts i rättspraxis och olika uttalanden i den juridiska litteraturen (doktrinen). Nedan redovisas hur tingsrätten ser på dessa principer och hur tingsrätten anser att konsekvenserna blir för de som ska dömas i målet.

8. Olika principer för att straffvärdera flerfaldig brottslighet

Det finns åtminstone tre olika möjligheter när man ska bedöma straffvärdet för flera brott. En möjlighet är att låta det strängaste brottets straffvärde vara det tak som gäller hela den samlade brottsligheten. Modellen kallas i litteraturen för konsumtion vilket innebär att straffvärdet för det allvarligaste brottet konsumerar värdet av de övriga brotten. En annan metod är att lägga ihop alla straffvärden och få fram en slutsumma. Metoden kallas kumulation. Den modell som tillämpas i Sverige kallas aspirationsprincipen. Med denna metod låter man det brott med högst straffvärde bilda grunden och till det straffvärdet läggs till/adderas en del av straffvärdet för övriga brott. Nedan ska tingsrätten ta ställning till hur aspirationsprincipen ska tillämpas för de straffvärden som nu är aktuella.

Som nämnts ovan ska asperationsprincipen användas av domstolarna vid bestämmande av straffvärdet för flerbaldig brottslighet. Bestämmelsen i 26 kap. 2 § BrB gör det möjligt vid flerbrottslighet att döma ut högre straff än vad den enskilda straffskalan tillåter. I samband med den senaste ändringen av aktuell bestämmelse redovisade regeringen syftet med paragrafen, som i sig behandlar frågan om flerbrottslighet, på följande sätt. *När det är fråga om flerbaldig brottslighet eller återfall i särskilt allvarlig brottslighet får domstolen enligt särskilda regler sätta fängelsestraffet högre än vad som annars är möjligt. Det längsta tidsbestämda straff som kan dömas ut om båda dessa förutsättningar föreligger är 18 år. Möjligheten att vid flerbaldig brottslighet döma till ett strängare straff hänger samman med att domstolen normalt ska bestämma en gemensam påföljd när någon döms för flera brott. Ibland är då det straff som kan följa utan tillämpning av de särskilda reglerna om förhöjt straff inte tillräckligt. Motsvarande gäller vid återfall i brott* (NJA II 2009 s. 215).

Enligt tingsrätten ger 26 kap 2 § BrB enbart stöd för att vid flerbrottslighet döma ut ett högre totalstraff än vad straffskalan för det brott med högst straffskala medger. Nedan redovisas nämnda lagrum.

Fängelse får användas som gemensamt straff för flera brott, om fängelse kan följa på något av brotten.

Fängelse på viss tid får sättas över det svåraste av de högsta straff som kan följa på brotten men får inte överstiga vare sig de högsta straffen sammanlagda med varandra eller arton år. Det får inte heller överskrida det svåraste straffet med mer än

- 1. ett år, om det svåraste straffet är kortare än fängelse i fyra år,*
- 2. två år, om det svåraste straffet är fängelse i fyra år eller längre men inte uppgår till fängelse i åtta år,*
- 3. fyra år, om det svåraste straffet är fängelse i åtta år eller längre.*

Vid tillämpningen av andra stycket ska bötesstraff anses motsvara fängelse i fjorton dagar.

Det svåraste av de lägsta straffen får inte underskridas.

För att visa hur det slår på den i målet aktuella medhjälpen till osann försäkran, grovt brott, kan tingsrätten använda fängelse som ett gemensamt straff för alla brotten om fängelse kan följa på något av brotten. Tingsrätten kan också enligt andra stycket punkten ett bestämma straffet för flerbrottsligheten högre än brottets straffskala. För osann försäkran, grovt brott innebär det att straffet kan sättas ett år högre eftersom maxstraffet är fängelse i två år. Det högsta straffet som kan dömas ut är därför fängelse i tre år.

Högsta domstolen har i en dom uttalat följande. *Det relativa straffvärdet av de olika brotten kan exempelvis vara av stor betydelse för den samlade straffvärdebedömningen. Är det något brott som har ett väsentligt högre straffvärde än övriga brott påverkar de senare i allmänhet endast i mindre grad bedömningen av det samlade straffvärdet, medan motsatsen gäller om de aktuella brotten sedda för sig har ett likartat straffvärde. Den nivå inom fängelsestraffskalan som är aktuell kan också ha betydelse för vilket genomslag förekomsten av flerfaldig brottslighet får vid straffvärdebedömningen. Normalt bör flerfaldig brottslighet relativt sett få betydligt större genomslag vid straffvärdebedömningen när det är fråga om låga straffnivåer än i de fall då straffnivån är hög. Om det bland brotten ingår ett som har ett straffvärde som motsvarar fängelsemaximum om tio år kan ju för övrigt straffet endast sättas 40 procent över detta straff oavsett hur omfattande och grov den övriga brottsligheten är (NJA 2008 s. 359).*

Högsta domstolen uttalade i det målet som redovisats ovan också följande av intresse. *Till straffvärdet för detta brott (det med högst straffvärde tingsrättens anmärkning)*

läggs därefter en efter hand minskande del av straffvärdet för vart och ett av de övriga brotten i ordning efter brottens allvar. En allmän kontroll görs också av att ett på så sätt beräknat straffvärde inte framstår som oproportionerligt i förhållande till den typ av brottslighet som är aktuell.

Om domstolarnas allmänna utgångspunkter vid bedömning av straffvärdet ska vara straffminimum för ett brott blir tillämpningen av Högsta domstolens sist redovisade principer bekymmersamma om man ser till grundidén med straffskalor. Det är också så det i doktrinen vanligen har tolkats, dvs att utgångspunkten är att straffminimum ska vara straffvärdet.

Ett tydligt exempel på det är brott för vilka straffskalan är böter eller fängelse i högst sex månader. Det förekommer sällan att annan påföljd än böter väljs och det trots att de som döms t.ex. gör sig skyldiga till upprepade och dagliga rattfylleribrott eller brott mot knivlagen. Den praxis som finns på området att betrakta i princip alla dessa brott som bötesbrott står i direkt strid med de straffskalor som riksdagen har slagit fast. Om riksdagen för exempelvis körning med narkotika i kroppen anser att det är ett bötesbrott skulle det rimligen bara finnas böter i straffskalan. Konsekvenserna av den brist på användandet av straffskalorna har i närtid inneburit att riksdagen i stället har valt att höja minimistraffen för en rad brott, trots att de befintliga skalorna väl har räckt för att omhänderta brottsligheten i fråga.

Tingsrätten anser att straffvärdet för det allvarligaste brottet ska ske genom en självständig bedömning av brottet i förhållande till den straffskala som lagstiftaren (riksdagen) har bestämt. Det måste vara utgångspunkten för all straffvärdesbedömning. Därutöver ska tingsrätten ta ställning till den samlade brottslighetens straffvärde och beakta intresset av en enhetlig rättstillämpning. Vid bedömningen av det sammanlagda straffvärdet ska tingsrätten också beakta den skada, kränkning eller fara som gärningen inneburit, vad den tilltalade insett eller borde ha insett om detta samt de avsikter eller motiv som han eller hon haft. Det är

alltså inte fråga om att räkna ut straffvärdet matematiskt utan med hjälp av brottens straffskalor och de bestämmelser om försvårande och förmildrande omständigheter som finns i 29 kap. BrB och som redovisats ovan.

Tingsrätten kommer nedan att göra en sammanvägning av de straffvärden som tingsrätten tidigare har redovisat ovan.

9. Samlat straffvärde för den brottslighet som Victor Gustafsson gjort sig skyldig till

Tingsrätten har i bedömningen av straffvärdena ovan kommit fram till att Victor Gustafssons medhjälp till osann försäkran, grovt brott har ett straffvärde för ett brott motsvarande sex månaders fängelse. Vid strikt tillämpning av de rekommendationer som finns i doktrinen (Borgeke och Heidenborg "Att bestämma påföljd för brott" s. 178) skulle det sammanlagda straffvärdet av Victor Gustafsson medhjälpsbrotts motsvara maxstraffet för osann försäkran grovt brott och han slår i taket för den straffskala som med tillämpning av regeln i 26 kap. 2 § BrB är tillämplig. Straffvärdet för Victor Gustafsson är enligt tingsrätten fängelse i tre år för de medhjälpsbrott han har gjort sig skyldig till. Till hans straffvärde ska läggas tre år för skattebrott och grovt skattebrott, två år för grovt bokföringsbrott, två år för grovt penningtvättsbrott samt tre månader för övergrepp i rättsak. Sett isolerat är straffvärdet fängelse i 10 år och tre månader. Det brott med högst straffskala är fängelse i sex år och det tillsammans med bestämmelserna i 26 kap 2 § BrB innebär att det högsta straff som kan dömas ut är fängelse i åtta år.

Tingsrätten anser att det sammanvägda straffvärdet för Victor Gustafssons brottslighet ska bestämmas till fängelse i sex år. Tingsrätten ska som Högsta domstolen redovisat i rättsfallet ovan göra en kontroll också av att det beräknade straffvärdet inte framstår som oproportionerligt i förhållande till den typ av brottslighet som är aktuell. Tingsrätten anser att Victor Gustafssons brottslighet, som

riktats mot det statliga utbildningssystemet och fått allvarliga konsekvenser för ett stort antal okända studenter, är utomordentligt allvarlig. Tillsammans med de omfattande skattebrotten, de grova bokföringsbrotten, de grova penningtvättsbrotten och övergreppet i rättssak är, enligt tingsrättens mening, fängelse på sex år – där hänsyn också tagits till förverkande och skattetillägg – ett rimligt och proportionellt straff för brotten.

Tingsrätten har tidigare redovisat de allmänna förutsättningarna för att döma ut skattetillägg och att det vid bedömningen ska ske en sammanvägning mellan brottspåföljd och skattetillägg (se avsnitt skattetillägg). I det aktuella fallet har tingsrätten kommit fram till att straffmätningens värde för Victor Gustafsson, vid en sammanvägning av den mycket allvarliga brottsligheten, motsvarar fängelse i sex år. Till den bilden ska läggas att tingsrätten förverkar utbyte av brott. Victor Gustafsson ska dessutom till skatteverket betala stora summor i skatt för de intäkter han haft från HP-hjälpen, vilket i och för sig ligger utanför den här brottmålsprocessen. Mot denna bakgrund anser tingsrätten vid en sammantagen bedömning att det vore fel att lägga ännu mer ekonomisk belastning på Victor Gustafsson. Den dagen han avtjänat straff för den samlade brottsligheten kommer han att ha utmaningar att hantera som inte bör förstärkas ytterligare med skattetillägg. Tingsrätten, som anser att skattetillägg i och för sig ska utgå, bestämmer därför att skattetillägget ska jämkas till noll kronor.

10. Samlat straffvärde för den brottslighet som Oscar Gustafsson gjort sig skyldig till

Oscar Gustafssons samlade straffvärde är tre år för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, tre år för skattebrott och grovt skattebrott, två år för grovt bokföringsbrott samt penningtvättsbrott en månad. Utan beaktande av den totala brottsligheten har Oscar Gustafssons brottslighet ett straffvärde på åtta år och en månad.

Med motsvarande resonemang som för Victor Gustafsson anser tingsrätten att det sammanlagda straffvärdet för Oscar Gustafsson ska bestämmas till fängelse i fem år. Tingsrätten anser att Oscar Gustafssons brottslighet, som riktats mot det statliga utbildningssystem och som fått allvarliga konsekvenser för ett stort antal okända studenter, är utomordentlig allvarlig. Tillsammans med de omfattande skattebrotten, de grova bokföringsbrotten och penningtvättsbrottet är, enligt tingsrättens mening, fängelse på fem år –där hänsyn tagits till förverkande och skattetillägg – ett rimligt och proportionellt straff för brotten.

Tingsrätten har vid straffmätningen att ta hänsyn till såväl förverkande som frågan om skattetillägg och anser vid en slutlig sammanvägning att det vore fel att lägga ännu mer ekonomisk belastning på Oscar Gustafsson. Den dagen han avtjänat straff för den samlade brottsligheten kommer han att ha utmaningar att hantera som inte bör förstärkas ytterligare med skattetillägg. Tingsrätten, som anser att skattetillägg i och för sig ska utgå, bestämmer därför att skattetillägget ska jämkas till noll kronor.

11. Samlat straffvärde för den brottslighet som Lucas Kjellin Gardebrand gjort sig skyldig till

Den brottslighet som Lucas Kjellin Gardebrand gjort sig skyldig till har, innan en sammanvägning görs, ett samlat straffvärde på fängelse i fyra år och sex månader, varav 2 år och sex månader för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, ett år för skattebrott och grovt skattebrott samt ett år för grovt bokföringsbrott. Tingsrätten anser att den samlade brottsligheten har ett straffvärde på tre år och sex månader.

Tingsrätten anser att Lucas Kjellin Gardebrands brottslighet, som riktats mot det statliga utbildningssystem och som fått allvarliga konsekvenser för ett stort antal okända studenter är, utomordentlig allvarlig. Tillsammans med skattebrotten och de grova bokföringsbrotten är enligt tingsrättens mening fängelse på tre år och sex

månader – där hänsyn också tagits till förverkande och skattetillägg – ett rimligt och proportionellt straff för brotten.

Tingsrätten har vid straffmätningen att ta hänsyn till såväl förverkande som frågan om skattetillägg och anser vid en slutlig sammanvägning att det vore fel att lägga ännu mer ekonomisk belastning på Lucas Kjellin Gardebrand. Den dagen han avtjänat straff för den samlade brottsligheten kommer han att ha stora utmaningar som inte bör förstärkas ytterligare med skattetillägg. Tingsrätten, som anser att skattetillägg i och för sig ska utgå, bestämmer att skattetillägget ska jämkas till noll kronor.

12. Samlat straffvärde för den brottslighet som Lennart Gustafsson gjort sig skyldig till

Lennart Gustafsson har ett individuellt straffvärde för varje medhjälsbrott på fyra månaders fängelse. Det sammanlagda straffvärdet för Lennart Gustafsson uppgår enligt tingsrätten till fängelse i ett år och sex månader.

Tingsrätten anser att Lennart Gustafssons brottslighet, som riktats mot det statliga utbildningssystem och som fått allvarliga konsekvenser för ett stort antal okända studenter, är utomordentlig allvarlig. Fängelse i ett år och sex månader är ett rimligt och proportionellt straff för brotten.

13. Samlat straffvärde för den brottslighet som Alexander Zahari gjort sig skyldig till

Det samlade straffvärdet för den brottslighet som Alexander Zahari gjort sig skyldig till är enligt tingsrätten fängelse i sex månader. Han är ansvarig för knappt 50 medhjälsbrott.

Val av påföljd

Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand samt Lennart Gustafsson har samtliga gjort sig skyldiga till brott där straffvärdet är så högt att påföljden ska bestämmas till fängelse.

När det gäller Alexander Zahari, Marija Dahm, Agnes Lithberg och Emma Siöland anser tingsrätten att påföljderna trots den allvarliga brottsligheten kan stanna vid villkorlig dom för samtliga. De villkorliga domarna ska efter respektive straffvärde förenas med böter.

11. TALAN OM UTVIDGAT FÖRVERKANDE

Den rättsliga regleringen

Enligt 36 kap. 1 § första stycket BrB ska utbyte av ett brott förklaras förverkat, om det inte är uppenbart oskäligt. Detsamma gäller vad någon har tagit emot som ersättning för kostnader i samband med ett brott, om mottagandet utgör brott enligt brottsbalken. I stället för det mottagna får dess värde förklaras förverkat. Om inte annat är särskilt föreskrivet, ska bestämmelserna i första stycket också tillämpas i fråga om utbyte av ett brott och ersättning för kostnader i samband med ett brott enligt annan lag eller författning, om det för brottet är föreskrivet fängelse i mer än ett år. I 36 kap 1b § BrB stadgas att om någon döms för brott för vilket det är föreskrivet fängelse i fyra år eller mer och brottet varit av beskaffenhet att kunna ge utbyte, ska även i annat fall som avses i 1 § egendom förklaras förverkad om det framstår som klart mer sannolikt att den utgör utbyte av brottslig verksamhet än att så inte är fallet. Istället för egendomen får dess värde förklaras förverkat. Har brottet varit av beskaffenhet att kunna ge utbyte, gäller första stycket också om någon döms för något annat brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer och som har utgjort

led i en brottslighet som utövats i organiserad form. I paragrafens sista stycke stadgas att förverkande enligt denna paragraf inte får beslutas om det är oskäligt.

Victor Gustafsson

Åklagaren har begärt att viss egendom och penningmedel ska förverkas från Victor Gustafsson med följande beskrivning:

I första hand framställs följande yrkanden med stöd av 36 kap 1 b § brottsbalken gällande egendom som varit tagen i beslag/förvar men numera är föremål för kvarstad då det är klart mer sannolikt att egendomen utgör utbyte av brottslig verksamhet än att så inte är fallet:

A. Det yrkas att personbilen TKW923, inköpt kontant i december 2016 för 174 900 kr samt kontanter uppgående till ett värde av 450 316 kronor ska förklaras förverkade

B. Det yrkas att ett värde om 30 000 kr motsvarande medel innestående på bankkonto 84806-9042560418 i Swedbank ska förklaras förverkat

C. I första hand yrkas att 750 000 kr förverkas från Victor Gustafsson. Det yrkas i andra hand att Victor Gustafsson förpliktas att såsom förverkat värde utge motsvarande 1/3 av det totala värdet på bostadsrätten till lägenhet nr 011 i bostadsrättsföreningen Stjärnhusen i Norrköping med adress Hagebygatan 35 i Norrköping som inköptes för 2 429 939 kr i mars 2017.

I andra hand yrkas det att Victor Gustafsson förpliktas att, jämlikt 36 kap 1 b § brottsbalken, såsom förverkat värde utge 1 522 000 kr, då det är klart mer sannolikt att honom tillhörande egendom till motsvarande värde utgör utbyte av brottslig verksamhet än att så inte är fallet.

Victor Gustafsson har medgett begäran såvitt avser punkterna A, B och förstahandsyrkandet under punkten C.

Tingsrätten bedömer att allt det ekonomiska värde som åklagaren har begärt ska förverkas från Victor Gustafsson har sin grund i värden som upparbetats genom brottslig verksamhet i HP-hjälpen. Flera av de brott som Victor Gustafsson döms för har en straffskala som överstiger fyra års fängelse. Redan på den grunden kan ett utvidgat förverkande riktas mot Victor Gustafsson. Till bilden hör också att verksamheten utgjort led i en brottslighet som utövats i organiserad form. De rättsliga förutsättningarna föreligger därför att tillämpa bestämmelsen om utvidgat förverkande.

Det framstår för tingsrätten som klart mera sannolikt att de värden och den egendom åklagaren begär ska förverkas utgör utbyte av brottslig verksamhet än att så inte är fallet. Åklagarens begäran om utvidgat förverkande mot Victor Gustafsson ska därför bifallas.

Oscar Gustafsson

Åklagaren har begärt att 2 192 600 kr ska förverkas från Oscar Gustafsson med följande beskrivning:

I första hand framställs följande yrkanden med stöd av 36 kap 1 b § brottsbalken gällande egendom som varit tagen i beslag/förvar men numera är föremål för kvarstad då det är klart mer sannolikt att egendomen utgör utbyte av brottslig verksamhet än att så inte är fallet:

A. Det yrkas att kontanter uppgående till 2 122 600 kr ska förklaras förverkade alternativt att värdet av medlen uppgående till motsvarande belopp förklaras förverkat

B. Det yrkas att ett värde om 70 000 kr motsvarande medel innestående på bankkonto 84806-9344393385 i Swedbank ska förklaras förverkat

I andra hand yrkas att Oscar Gustafsson förpliktas att, jämlikt 36 kap 1 b § brottsbalken, såsom förverkat värde utge 2 192 600 kr, då det är klart mer sannolikt att egendom till motsvarande värde utgör utbyte av brottslig verksamhet än att så inte är fallet.

Oscar Gustafsson har bestritt åklagarens begäran och hävdad att pengarna i huvudsak kommer från hans försäljningar av bitcoin.

Tingsrätten kan konstatera att Oscar Gustafsson, som varit en av huvudmännen i HP-hjälpen, har haft betydande kontantbelopp i sin bostad. Med hänsyn till omfattningen av HP-hjälpens verksamhet och den bedömning tingsrätten gjort av Oscar Gustafssons delaktighet i HP-hjälpen råder det inget tvivel om att det är klart mer sannolikt att de begärda beloppen kommer från brottslig verksamhet än att så inte är fallet. Åklagarens begäran om utvidgat förverkande mot Oscar Gustafsson ska därför bifallas.

Lucas Kjellin Gardebrand

Åklagaren har begärt att 1 642 500 kr ska förverkas från Lucas Kjellin Gardebrand med följande beskrivning:

I första hand yrkas att ett värde om 1 642 500 kr, (som varit föremål för beslag men numera är föremål för kvarstad), ska förklaras förverkat med stöd av 36 kap 1 § brottsbalken då värdet utgör utbyte av brott enligt brottsbalken.

I andra hand yrkas att ett värde om 1 642 500 kr, (som varit föremål för beslag men numera är föremål för kvarstad), ska förklaras förverkat med stöd av 36 kap 1 b § brottsbalken då det är klart mer sannolikt att egendomen härrör från brott eller brottslig verksamhet.

Lucas Kjellin Gardebrand har bestritt åklagarens begäran.

Tingsrätten konstaterar att de pengar som begärs förverkade från Lucas Kjellin Gardebrand redan utifrån hans egna uppgifter om dess ursprung innebär att de kan härledas direkt till HP-hjälpens kriminella verksamhet. Visserligen påstår Lucas Kjellin Gardebrand att en del av pengarna kommer från andra legala källor. De uppgifterna är enligt tingsrätten inte sanna. Enligt tingsrätten är det uteslutet att Lucas Kjellin Gardebrand skulle lägga ned tid på att åka till en avlägsen ort i norra Skåne och där gräva ned omsorgsfullt förpackade kontanter om dessa varit en laglig del av Lucas Kjellin Gardebrands förmögenhetsmassa. Tingsrätten anser att åklagaren visat att de pengar som begärs förverkade från Lucas Kjellin Gardebrand utgör utbyte av brott och att de därför ska förverkas.

12. KVARSTAD

Victor Gustafsson

Åklagaren har begärt att den beslutade kvarstaden mot Victor Gustafsson ska bestå till dess verkställighet sker, dock endast till ett belopp uppgående till 1 522 000 kr samt längst två månader efter lagakraftvunnen dom.

Victor Gustafsson har inte haft någon erinran mot åklagarens begäran.

Oscar Gustafsson

Åklagaren har begärt att den beslutade kvarstaden mot Oscar Gustafsson om 2 282 000 kr ska bestå till dess verkställighet sker, dock längst två månader efter lagakraftvunnen dom.

Oscar Gustafsson har bestritt åklagarens begäran.

Lucas Kjellin Gardebrand

Åklagaren har begärt att den beslutade kvarstaden mot Lucas Kjellin Gardebrand om 1 642 500 kr ska bestå till dess verkställighet sker, dock längst två månader efter lagakraftvunnen dom.

Lucas Kjellin Gardebrand har bestritt åklagarens begäran.

Tingsrättens bedömning

För att förordna om, i detta fall fortsatt, kvarstad ska det skäligen kunna befaras att den misstänkte genom att avvika eller genom att undanskaffa egendom eller på annat sätt undandrar sig att betala ersättning till det allmänna. Kvarstad får beslutas endast om skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men i övrigt som åtgärden innebär för den misstänkte eller något annat motstående intresse.

Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand har i och med tingsrättens beslut i fråga om utvidgat förverkande ålagts en omfattande betalningsskyldighet till det allmänna. Redan mot bakgrund av detta utfall finner tingsrätten att det skäligen kan befaras att samtliga genom att undanskaffa egendom eller på annat sätt undandrar sig att betala ersättningen till det allmänna. Proportionalitetsbedömningen föranleder ingen annan slutsats än att tingsrätten förordnar om kvarstad på så mycket av Victor Gustafssons, Oscar Gustafssons och Lucas Kjellin Gardebrands egendom att statens fordran kan antas bli täckt vid utmätning. Beloppet ska avseende Oscar Gustafsson justeras till 2 192 600 kr och avseende Victor Gustafsson till 1 405 216 kr. Tidigare beslutat belopp om 1 642 500 kr avseende Lucas Kjellin Gardebrand ska kvarstå. Kvarstaden ska i samtliga fall bestå till dess verkställighet sker, dock längst två månader efter lagakraftvunnen dom.

13. NÄRINGSFÖRBUD

Åklagaren har begärt att Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand ska meddelas näringsförbud eftersom de i egenskap av näringsidkare grovt åsidosatt vad som ålegat dem i näringsverksamhet och därvid gjort sig skyldiga till brottslighet som inte är ringa. Åklagaren har gjort gällande att näringsförbud är påkallat ur allmän synpunkt och att näringsförbudet ska gälla i fem år.

Åklagaren har även begärt att tingsrätten meddelar förbud för tiden från dom meddelas till dess frågan om näringsförbud slutligt avgjorts, s.k. omedelbart näringsförbud.

Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand har motsatt sig åklagarens begäran om näringsförbud och i denna del hänvisat till sin respektive inställning i skuldfrågan.

Ska att Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand meddelas näringsförbud och hur långt ska det i så fall vara?

Ja det ska de. Näringsförbudet ska gälla i fem år och gälla omedelbart. Skälen för det är följande.

Näringsförbud ska, om det är påkallat från allmän synpunkt, meddelas den som i egenskap av enskild näringsidkare grovt åsidosatt vad som ålegat honom eller henne i näringsverksamheten och därför gjort sig skyldig till brottslighet som inte är ringa (4 § lagen om näringsförbud). Om näringsidkaren i näringsverksamheten gjort sig skyldig till brott för vilket det lägsta föreskrivna straffet är fängelse i sex månader, ska näringsförbud anses påkallat från allmän synpunkt, om inte särskilda skäl talar

mot det (8 § andra stycket samma lag). Näringsförbud ska meddelas för viss tid, lägst tre och högst tio år. Om det är uppenbart att det finns grund för näringsförbud, får domstolen besluta om tillfälligt förbud för tiden till dess att frågan om näringsförbud har avgjorts slutligt (21 § samma lag).

Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand döms nu för bl.a. grovt skattebrott och grovt bokföringsbrott. Detta innebär att var och en av dem grovt åsidosatt vad som ålegat dem i näringsverksamhet och att de gjort sig skyldiga till brottslighet som inte är ringa. Minimistraffet för brotten är fängelse i sex månader. Brottsligheten är m.a.o. så allvarlig att det finns en presumtion för att ett näringsförbud ska anses påkallat från allmän synpunkt. Det har inte kommit fram några särskilda skäl som gör att den presumptionen bryts. Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand ska därför meddelas näringsförbud, som med hänsyn till omständigheterna bör bestämmas till en tid av fem år. Omständigheterna är också sådana att det finns skäl att besluta om ett tillfälligt näringsförbud, dvs. förbudet ska gälla omedelbart.

14. SÄRSKILDA YRKANDEN

Åklagaren har, i enlighet med vad som framgår av domslutet, begärt att i beslag tagen egendom ska förverkas jämlikt 36 kap. 2 § BrB från Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lennart Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand. Enligt den nämnda bestämmelsen får egendom som använts som hjälpmedel vid brott förklaras förverkad om det behövs för att förebygga brott eller om det annars finns särskilda skäl.

Victor Gustafsson

Victor Gustafsson har förklarat sig inte ha någon erinran mot åklagarens förverkandeyrkanden, utom såvitt avser förverkandet av en bärbar dator (2018-9000-BG384 p.1). Den skriftliga bevisningen som åklagaren har lagt fram visar att den

aktuella datorn har använts som hjälpmedel i HP-hjälpens verksamhet, dvs. vid brott. Mot denna bakgrund och då även övriga skäl för förverkande föreligger ska datorn förverkas. Övriga förverkandeyrkanden, som lämnats utan erinran av Victor Gustafsson, är även de lagligen grundade och ska bifallas.

Åklagaren har därutöver begärt att i penningbeslag tagna 151 866 kr motsvarande medel inestående på Inspection Service Sweden AB:s konto i Swedbank ska förverkas. Detta har bestritts av Victor Gustafsson. Enligt 9 § första stycket lagen om straff för penningtvättsbrott ska egendom som varit föremål för brott enligt lagen eller motsvarande värde förverkas från den som dömts för sådant brott, om det inte är uppenbart oskäligt. Tingsrätten har ovan funnit att det är styrkt att pengarna på Swedbankkontot har varit föremål för penningtvättsbrott, se avsnitt åtal för penningtvättsbrott gärning B. Mot denna bakgrund, och då det inte är uppenbart oskäligt, ska åklagarens begäran om förverkande av penningbeslaget bifallas.

Oscar Gustafsson

Oscar Gustafsson har bestritt åklagarens förverkandeyrkanden såvitt avser i beslag tagna stationära datorer (2018-9000-BG373 p. 3 och 24), två USB-minnen (2018-9000-BG373 p. 32.2 och 32.4) och en mobiltelefon (2018-9000-BG397 p. 2). Oscar Gustafsson har bl.a. anfört att han har sparat viktig personlig information på mobiltelefonen, att datorerna är värda mycket pengar och att föremålen inte har använts som hjälpmedel vid brott. Tingsrätten instämmer dock med åklagaren att samtliga föremål har använts som hjälpmedel i HP-hjälpens verksamhet. Mot denna bakgrund och då även övriga skäl för förverkande föreligger ska föremålen förverkas. Resterande förverkandeyrkanden har lämnats utan erinran av Oscar Gustafsson och är lagligen grundade. Åklagarens särskilda yrkanden mot Oscar Gustafsson ska därför bifallas i sin helhet.

Lennart Gustafsson

Lennart Gustafsson har bestritt åklagarens yrkande om förverkande av en i beslag tagen mobiltelefon. Han har anfört att han i mobiltelefonen har kontakter, e-post och adresser som är kopplade till hans företag och att dessa uppgifter behövs för att han ska kunna avveckla verksamheten och att det därför är oskäligt att förverka mobiltelefonen. Tingsrätten anser dock att det finns förutsättningar att förverka den aktuella mobiltelefonen då den har använts i HP-hjälpens brottsliga verksamhet och då övriga skäl för förverkande föreligger. Åklagarens förverkandeyrkande mot Lennart Gustafsson ska därför bifallas.

Lucas Kjellin Gardebrand

Lucas Kjellin Gardebrand har bestritt förverkande av ett fickminne, en hårddisk, en vakuumförpackare och en egentillverkad dator (2018-9000-BG748 p. 2, 14, 15 och 17) samt två väskor (2018-9000-BG755 p. 1 och 13). Lucas Kjellin Gardebrand har anfört att föremålen använts privat och inte som hjälpmedel vid brott. När det gäller datorn har han även anfört att den är av stor personlig betydelse för honom. Mot övriga förverkandeyrkanden har han inte haft någon erinran.

Som tingsrätten funnit inledningsvis visar åklagarens utredning att den aktuella datorn använts som hjälpmedel i HP-hjälpens verksamhet (se avsnitt 3). Detsamma gäller hårddisken och fickminnet. När det gäller vakuumförpackaren och väskorna framgår av utredningen i målet att dessa föremål har använts för att paketera och förvara pengar som härrör från HP-hjälpens verksamhet.

Såvitt framkommit i målet är de aktuella föremålen förvisso inte mer lämpade än liknande sådana föremål att användas som hjälpmedel vid brott. Enligt tingsrättens mening skulle det dock te sig stötande om Lucas Kjellin Gardebrand, trots att han fälls för omfattande och allvarlig brottslighet, får behålla de hjälpmedel som han

använt för brottsligheten. Mot bakgrund av det ovan sagda föreligger därför särskilda skäl att förverka föremålen (jfr NJA 1982 s. 59). Åklagarens talan om förverkande av fickminnet, hårddisken, vakuumförpackaren och den egentillverkade dator ska därför bifallas. Övriga förverkandeyrkanden, som lämnats utan erinran av Lucas Kjellin Gardebrand, är även de lagligen grundade och ska de bifallas.

15. ÖVRIGA FRÅGOR

Ersättning till offentliga försvarare

Eva Enetjärn har begärt ersättning för sitt uppdrag med 149 035 kr, varav 102 604 kr avser arbete 75,5 timmar á 1 359 kr. Av de 75,5 timmar hon begärt ersättning för arbete avser 42 timmar mottagande och genomgång av förundersökningsprotokoll (drygt 1 100 sidor). För genomgång av förundersökningsprotokollet beträffande hennes huvudman Josef Khadem har hon begärt ersättning för 1,5 timmes arbete. Förundersökningsmaterialet i målet är i sin helhet av mycket omfattande karaktär. Att viss inläsning av det stora förundersökningsmaterialet är behövligt eller i vart fall försvarbart även avseende de försvarare för de som i målet endast åtalats för osann försäkrar, grovt brott, ifrågasätts inte av tingsrätten. Mot bakgrund av vad hennes huvudman stått åtalad för i målet finner tingsrätten dock inte att 42 timmar är skäligt för inläsning av det stora materialet. Detta framstår som än tydligare om begäran om ersättning för 42 timmars arbete ställs i relation till vad övriga försvarare i målet har yrkat ersättning för. Eva Enetjärn har även i likhet med resterande försvarare för de som i målet åtalats för osann försäkrar, grovt brott, beretts tillfälle att närvara under de inledande fyra dagarna av huvudförhandlingen. Under dessa inledande dagar höll åklagaren en allmän sakframställan och inledande förhör hölls med de som är åtalade för medhjälp till osann försäkrar, grovt brott. Mot bakgrund av ovanstående finner tingsrätten att Eva Enetjärn är skäligen tillgodosedd med ersättning för 16 timmars inläsning av förundersökningsmaterialet. Tingsrätten har i övrigt inga synpunkter på begärd ersättning.

Avgift till brottsofferfonden

Eftersom fängelse ingår i straffskalan för de brott som Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand, Lennart Gustafsson, Agnes Lithberg, Emma Siöland, Alexander Zahari, Marija-Elena Dahm, Muhamad Almarie, Fahima Huseini, Besarta Gashi, Oliver Henriksson, Amar Abdulamir Hashim Almousawa, Athir Najem, Nadia Yasmin, Sadeq Faizi, Archavir Amini Hajbashi, Sabina Ashraf, Narin Keredeqi, Nelly Edin, Mohamed Mohamed, Diana Sadeghei Fazel, Mohammed Ghaleb Abdul Amir, Norhaan Ahmad, Robin Huynh, Marco Zanata Petersson, Evylyn Manestam, Cimone Haroun, Sara Hamaamin, Darya Aziz och Josef Khadem har gjort sig skyldiga till ska de betala föreskriven avgift till brottsofferfonden.

HUR MAN ÖVERKLAGAR; se bilaga 1.

Överklagande senast den 7 februari 2019 ställs till Göta hovrätt.

Lars-Gunnar Lundh

I avgörandet har deltagit lagmannen Lars-Gunnar Lundh (ordförande) samt nämndemännen Mia Wiman Olsson, Slobodan Jakolini och Lars-Inge Axelsson. Protokollförare m.m. har varit tingsfiskalen Linnea Svensson och tingsnotarien Jenny Johansson.

AVRÄKNINGSUNDERLAG; se bilagor i akten.

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelsetid 19920523-0437	Datum för dom/beslut 2019-01-17
Efternamn Gustafsson	Förnamn Anders VICTOR

Ovan angiven person har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad som anhållen, häktad eller på något annat sådant sätt som avses i 19 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. eller 10 a § lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård under nedan angivna tider.

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet

2018-04-14	2018-12-06
------------	------------

Särskild anteckning

- ☐ Kriminalvården har lämnat domstolen en underrättelse om att det finns uppgifter hos Kriminalvården som är av betydelse för avräkning (8 § förordningen (1974:286) om beräkning av strafftid m.m.).

Särskild upplysning till Kriminalvården m.fl. myndigheter

- ☐ Det finns tidigare meddelad dom, beslut eller avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen (1970:60) som innehåller uppgift om frihetsberövande som har betydelse för avräkning (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

Underskrift

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelsetid 19620807-2030	Datum för dom/beslut 2019-01-17
Efternamn Gustafsson	Förnamn Nils LENNART

Ovan angiven person har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad som anhållen, häktad eller på något annat sådant sätt som avses i 19 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. eller 10 a § lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård under nedan angivna tider.

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet

2018-04-14	2018-06-08
------------	------------

Särskild anteckning

- ☐ Kriminalvården har lämnat domstolen en underrättelse om att det finns uppgifter hos Kriminalvården som är av betydelse för avräkning (8 § förordningen (1974:286) om beräkning av strafftid m.m.).

Särskild upplysning till Kriminalvården m.fl. myndigheter

- ☐ Det finns tidigare meddelad dom, beslut eller avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen (1970:60) som innehåller uppgift om frihetsberövande som har betydelse för avräkning (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

Underskrift

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelsetid 19950404-0636	Datum för dom/beslut 2019-01-17
Efternamn Gustafsson	Förnamn Carl OSCAR

Ovan angiven person har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad som anhållen, häktad eller på något annat sådant sätt som avses i 19 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. eller 10 a § lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård under nedan angivna tider.

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet

2018-04-14	2018-12-06
------------	------------

Särskild anteckning

- ☐ Kriminalvården har lämnat domstolen en underrättelse om att det finns uppgifter hos Kriminalvården som är av betydelse för avräkning (8 § förordningen (1974:286) om beräkning av strafftid m.m.).

Särskild upplysning till Kriminalvården m.fl. myndigheter

- ☐ Det finns tidigare meddelad dom, beslut eller avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen (1970:60) som innehåller uppgift om frihetsberövande som har betydelse för avräkning (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

Underskrift

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelsetid 19970310-0819	Datum för dom/beslut 2019-01-17
Efternamn Kjellin Gardebrand	Förnamn LUCAS André Viking

Ovan angiven person har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad som anhållen, häktad eller på något annat sådant sätt som avses i 19 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. eller 10 a § lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård under nedan angivna tider.

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet

2018-07-20	2018-11-16
------------	------------

Särskild anteckning

- ☐ Kriminalvården har lämnat domstolen en underrättelse om att det finns uppgifter hos Kriminalvården som är av betydelse för avräkning (8 § förordningen (1974:286) om beräkning av strafftid m.m.).

Särskild upplysning till Kriminalvården m.fl. myndigheter

- ☐ Det finns tidigare meddelad dom, beslut eller avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen (1970:60) som innehåller uppgift om frihetsberövande som har betydelse för avräkning (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

Underskrift

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelsetid 19941202-2742	Datum för dom/beslut 2019-01-17
Efternamn Lithberg	Förnamn AGNES Anna Margaretha

Ovan angiven person har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad som anhållen, häktad eller på något annat sådant sätt som avses i 19 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. eller 10 a § lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård under nedan angivna tider.

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet

2018-07-19	2018-07-20
------------	------------

Särskild anteckning

- ☐ Kriminalvården har lämnat domstolen en underrättelse om att det finns uppgifter hos Kriminalvården som är av betydelse för avräkning (8 § förordningen (1974:286) om beräkning av strafftid m.m.).

Särskild upplysning till Kriminalvården m.fl. myndigheter

- ☐ Det finns tidigare meddelad dom, beslut eller avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen (1970:60) som innehåller uppgift om frihetsberövande som har betydelse för avräkning (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

Underskrift

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelsetid 19920531-0973	Datum för dom/beslut 2019-01-17
Efternamn Zahari	Förnamn ALEXANDER Josef

Ovan angiven person har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad som anhållen, häktad eller på något annat sådant sätt som avses i 19 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. eller 10 a § lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård under nedan angivna tider.

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet

2018-04-14	2018-04-17
------------	------------

Särskild anteckning

- ☐ Kriminalvården har lämnat domstolen en underrättelse om att det finns uppgifter hos Kriminalvården som är av betydelse för avräkning (8 § förordningen (1974:286) om beräkning av strafftid m.m.).

Särskild upplysning till Kriminalvården m.fl. myndigheter

- ☐ Det finns tidigare meddelad dom, beslut eller avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen (1970:60) som innehåller uppgift om frihetsberövande som har betydelse för avräkning (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

Underskrift

Hur man överklagar

Dom i brottmål, tingsrätt

TR-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis.

Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.